

Handelshøyskolen BI

GRA 19703 Master Thesis

Thesis Master of Science 100% - W

Predefinert informasjon

Startdato:	16-01-2022 09:00	Termin:	202210
Sluttdato:	01-07-2022 12:00	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	T		
Flowkode:	202210 10936 IN00 W T		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Navn: Kaviya Elaiyarajah og Elisabeth Ødegaard Hagevik

Informasjon fra deltaker

Tittel *: Compliance with the Anti-Money Laundering Act in the auditing and accounting industry

Navn på veileder *: Roy Kristen Kristensen

Inneholder besvarelsen
konfidensielt
materiale?: Nei

Kan besvarelsen
offentliggjøres?: Ja

Gruppe

Gruppenavn: (Anonymisert)
Gruppenummer: 195
Andre medlemmer i
gruppen:

Master Thesis
at BI Norwegian Business School

- Compliance with the Anti-Money
Laundering Act in the auditing and
accounting industry -

Master of Science in Business
Major in Accounting and Business Control

Supervisor:
Roy K. Kristensen

Hand-out date:
16.01.2022

Hand-in date:
01.07.2022

Table of Contents

1. Introduction	8
1.1 – Introduction.....	8
1.2 – Research question	10
1.3 – Master thesis structure	11
1.4 – Definitions and abbreviations	12
1.4.1 – Definitions	12
1.4.2 – Abbreviations	14
2. Money Laundering and Terrorist Financing	16
2.1 – Money laundering	16
2.1.1 – Definition.....	16
2.1.2 – The process of money laundering.....	17
2.2 – Terrorist financing.....	19
2.3 – Money laundering and terrorist financing in Norway	20
3. Money Laundering Regulations.....	21
3.1 – Background for the AML Act.....	21
3.1.1 – The United Nations (UN) Conventions	21
3.1.2 – The Financial Action Task Force (FATF).....	22
3.1.3 – European Union (EU) and the European Economic Area Agreement (EEA Agreement)	23
3.2 – The AML Act.....	24
3.3 – Money Laundering Regulations of 14 September 2018.....	25
3.4 – Circulars	26
3.4.1 – Revised circulars	27
4. The Regulations’ impact on auditors and accountants.....	28
4.1 – Auditors’ and accountants’ role in society	28
4.2 – Auditors’ and accountants’ duties in accordance with the AML Act	29
4.2.1 – Risk-based approach and procedures	29
4.2.2 – Customer due diligence and ongoing monitoring	31

4.2.3 – Further examinations and reporting.....	33
5. Methodology.....	34
5.1 – Research design.....	34
5.2 - Mixed methods.....	34
5.3 - Data collection.....	35
5.3.1 – Questionnaire.....	35
5.3.2 – Interviews	37
5.3.3 – Research ethics.....	39
6. Analyses.....	39
6.1 – Analysis of the questionnaire	39
6.1.1 – Characteristics of the respondents.....	39
6.1.2 – The comprehension of the AML regulations.....	41
6.1.3 – Risk-based approach and procedures	43
6.1.4 – Customer due diligence and ongoing monitoring	45
6.1.5 – Further examinations and reporting.....	47
6.1.6 – Relation between Finanstilsynet and the auditing and accounting industry.....	48
6.2 – Analysis of the interviews	50
6.2.1 – The comprehension of the AML regulations.....	51
6.2.2 – Measures for combating money laundering and terrorist financing.....	59
6.2.3 – Risk assessment of the business and its customers	61
6.2.4 – Internal procedures	65
6.2.5 – Duty to conduct examinations.....	68
6.2.6 – Duty to report	70
6.2.7 – Concluding questions	73
7. Discussion and Conclusion	77
7.1 – Comprehension and compliance of the AML regulations.....	77
7.1.1 – Demanding to interpret the AML regulations	77
7.1.2 – Demanding to interpret the circulars	77
7.1.3 – Noticeable differences in compliance across company sizes.....	78
7.2 – Challenging for auditors and accountants to comply with chapter 3 of the AML Act	79
7.2.1 – Business-specific risk assessment	79
7.2.2 – Procedures	80

7.3 – Challenging for auditors and accountants to comply with chapter 4 of the AML Act	80
7.4 – Potential for improvement between the governmental authorities and the industries.....	81
7.4.1 – Revised circulars	81
7.4.2 – Improved cooperation between the actors in the industries	81
7.4.3 – Enhanced training and ongoing monitoring within the companies.....	82
7.5 – Limitations and recommendations for further research.....	82
7.5.1 – Limitations.....	82
7.5.2 – Recommendations for further research	83
8. References	84
9. Appendices	93
9.1 – Appendix 1: Input letter from Regnskap Norge	93
9.2 – Appendix 2: Input letter from Skattebetalerforeningen	99
9.3 – Appendix 3: Questionnaire	103
9.4 – Appendix 4: Questionnaire results	109
9.5 – Appendix 5: Statistical analysis of the questionnaire results.....	185
9.6 – Appendix 6: Transcribed interview with AML compliance officer (small company).....	204
9.7 – Appendix 7: Transcribed interview with AML compliance officer (medium-sized company I)	211
9.8 – Appendix 8: Transcribed interview with AML compliance officer (medium-sized company II).....	217
9.9 – Appendix 9: Transcribed interview with AML compliance officer (large company).....	225
9.10 – Appendix 10: Transcribed interview with Espen Knudsen (DnR).....	232
9.11 – Appendix 11: Transcribed interview with Knut Høylye (RN).....	240

9.12 – Appendix 12: Transcribed interview with Anders Sanderlien Hole (Finanstilsynet).....	247
9.13 – Appendix 13: Transcribed interview with representative from Økokrim	256
9.14 – Appendix 14: Transcribed interview with Jennie Elise Bratlie (Advokatfirmaet Strandenæs AS)	262
9.15 – Appendix 15: Transcribed interview with Per-Ole Hegdahl (Skattebetalerforeningen).....	271
9.16 – Appendix 16: Preliminary Thesis Report I.....	277
9.17 – Appendix 17: Preliminary Thesis Report II.....	282

Preface

This thesis marks the end of our Master of Science in Business at BI Norwegian Business School. We intended to investigate a current topic pertinent to our master's degree. As money laundering and terrorist financing is an increasing societal concern, we found it intriguing to examine further on this topic. Auditing and accounting firms offer services that enable them to prevent and detect such crimes; consequently, they are subject to the Anti-Money Laundering Act (the AML Act).

At the end of 2021, Finanstilsynet published its results from thematic inspections conducted in 2020 and 2021. The inspections intended to determine whether audit and accounting firms adequately complied with the provisions of the AML Act. The report revealed that 19 of 22 selected firms received sanctions. Several actors in the industries engaged in this topic and sparked a debate concerning compliance with the AML Act. Consequently, we found it intriguing to investigate whether auditors and accountants find it demanding to meet the requirements of the regulations.

During the research process, we have obtained a broad knowledge of money laundering and terrorist financing as phenomena, as well as different perceptions and practices pertaining to actors in the auditing and accounting industry. The research process has been instructive, occasionally challenging, and not least, genuinely interesting.

We want to express our sincere gratitude to our supervisor, Roy K. Kristensen, for all of his assistance, input, and guidance. A special thanks to Regnskap Norge and Økonomiforbundet for distributing the questionnaire to their members. Moreover, we would also like to thank Anders Hole from Finanstilsynet, Espen Knudsen from Den Norske Revisorforening, Knut Høylye from Regnskap Norge, the representative from Økokrim, Jennie Elise Bratlie from Advokatfirmaet Strandenæs AS, Per Ole Hegdahl from Skattebetalerforeningen, and the AML compliance officers from the auditing and accounting firms for devoting their valuable time.

Abstract

Economic crime is a widespread societal concern threatening the integrity of financial systems and the rule of law. Following the increased recognition of combating money laundering and terrorist financing, we intend to investigate how auditors and accountants perceive and comply with the AML regulations.

This leads to the following research question for the master thesis:

Do auditors and accountants experience challenges in complying with the requirements determined in the AML regulations? If that is indeed the case, what are the reasons?

We identified several pertinent and intriguing findings during our empirical study. Concerning compliance with the AML regulations, we observed a gap between the governmental bodies' expectations and the industries' perceptions. Consequently, several auditors and accountants, including professional associations, experience difficulties meeting the requirements of the regulations.

On the other hand, we found few auditors and accountants regarding their knowledge and measures concerning the AML regulations as inadequate; they tend to blame governmental bodies and professional associations for insufficient guidance instead of partly being self-critical of why the compliance is challenging.

Based on the findings from our research, we find it appropriate to conclude most auditors and accountants regard comprehension and compliance with the AML regulations as demanding. The reasons are, among others, comprehensive regulations, lack of knowledge, as well as lack of time, attention, and training devoted to this subject. Consequently, we believe there is a need for improvement from all pertinent actors in the auditing and accounting industry to ensure efficient compliance with the AML regulations.

1. Introduction

1.1 – Introduction

Today, the prevalence of financial crime is widely acknowledged as a significant concern to governments worldwide. The crime threatens society, the integrity of financial systems, and the rule of law. Financial crime refers to illegal acts committed by an individual or a group of people, with the intention of gaining an economic or professional advantage (Europol, 2022). Such offense usually addresses economic or non-profit interests of society, including financial institutions, rather than individuals (Widlic, 2017). Additionally, it frequently generates significant illicit proceeds that must be integrated and concealed into the legal financial system. The term used to describe this process is money laundering, which is both a financial crime and the key link to all forms of criminal activities that generate illegal profits.

Money laundering is a severe societal concern as it facilitates untraceable, illegal proceeds for committing a broad range of other crimes, such as terrorist financing. It also undermines the trust with important institutions of society, the stability and efficiency of financial systems, and thus economic development (United Nations, 2005). For these reasons, countering money laundering has been a significant priority for several years at both international and national levels. Numerous legislative and revised regulations have been implemented to coordinate and reinforce measures against money laundering and terrorist financing.

The Financial Action Task Force (FATF) plays a vital role in combating money laundering and terrorist financing. In 2014, FATF evaluated Norway's anti-money laundering (AML) and counter-terrorist financing (CFT) systems, as well as Norway's level of compliance with FATF 40 recommendations. Despite solid legal foundations and sound institutions, the peer-review revealed that Norway had some significant weaknesses (FATF, 2022a). One substantial weakness was the incomplete analysis of money laundering risks in Norway, including insufficient risk identification and comprehension. However, the analysis of terrorist financing was considered complete. FATF also evaluated The Financial Supervisory Authority of

Norway (Finanstilsynet) and its AML/CFT inspections of obliged entities, including auditing and accounting firms. Serious breaches of basic compliance were identified, and Finanstilsynet was criticized for failing to sanction obliged entities other than issuing written warnings.

FATF's evaluation of Norway resulted in several priority actions for the country to implement in its AML and CFT systems (FATF, 2014). One of the priority actions was updating the preventive measures in the Anti-Money Laundering Act (the AML Act) to meet the FATF Recommendations. The revised AML Act entered into force in 2018; it ensures enhanced requirements for obliged entities to conduct risk-based approaches and customer due diligence measures. The updated legislation also entails provisions for Finanstilsynet to withdraw the authorization and impose infringement fines on obliged entities of non-compliance with the law (Roaldsøy, 2018).

Both auditors and accountants have been subject to the AML Act since 2003, pursuant to Sections 4 a) and b) in the AML Act. As their services can be misused for money laundering and terrorist financing, auditors and accountants are responsible for detecting any indications of such attempts. An auditor is authorized to review and verify the accuracy of financial records and ensure that firms comply with laws and regulations. The auditor must be independent of the customer and perform the audit in conformity with the Auditors Act's requirements to sustain its role as the general public representative (Finanstilsynet, 2022c). An accountant's responsibility is to serve the public interest and uphold the trust in their profession by preparing and maintaining important financial reports and ensuring the validity of financial statements (Tuovila, 2020).

To ensure auditors and accountants conduct their duties under the AML Act, Finanstilsynet is responsible for providing updated and crucial information about risk factors and indications of money laundering and terrorist financing (Rui et al., 2021, p. 29). The information is presented in several circulars; a guideline for all obliged entities, and separate circulars that apply specifically to auditors and accountants¹.

---

¹ See chapter 3.4 for elaboration on the circulars

The circulars contain supplementary descriptions of the provisions of the AML Act to assist obliged entities in comprehending and interpreting the requirements (Finanstilsynet, 2019a). Consequently, Finanstilsynet supervises the compliance of auditing and accounting firms with provisions laid down in, or pursuant to, Section 43 of the AML Act.

At the end of 2021, Finanstilsynet published a thematic inspection report addressing 22 auditing and accounting firms' compliance with the AML Act. The report revealed deficiencies in the firms' implementation of business-specific risk assessments and procedures, as well as inadequate risk classification of customers and lack of internal training. Finanstilsynet assumes these inadequacies are mainly due to a lack of managerial attention, resulting in poor internal controls and procedures. The inspection also disclosed the firms' inability to detect circumstances that could imply money laundering or terrorist financing. 19 out of 22 firms were imposed financial sanctions for non-compliance with the AML Act. The fines varied in the range of NOK 100 000 and NOK 400 000 (Finanstilsynet, 2021).

Several parties in the auditing and accounting industry have uttered different opinions concerning the results of the thematic inspection. The Norwegian Institute of Public Accountants (Den norske Revisorforening) and Accounting Norway (Regnskap Norge) have questioned whether the AML Act's provisions are overly formalistic and the governmental bodies' guidance are insufficient. DnR's Chief Executive Officer (CEO) contends that Finanstilsynet's expectations are beyond what it initially had when conducting the thematic inspection (Høylye, 2021; Revisorforeningen, 2021). These arguments are supported by the law firm Advokatfirmaet Strandenæs AS and the membership association Skattebetalerforeningen (Hegdahl, 2021; Hegdahl, 2022; Nilssen, 2021).

1.2 – Research question

Considering these issues, we want to investigate how auditors and accountants perceive the AML regulations and whether they find the compliance demanding. Furthermore, we want to compare this with perceptions from Finanstilsynet, The

Norwegian National Authority for Investigation and Prosecution of Economic and Environmental Crime (Økokrim), RN, DnR, Advokatfirmaet Strandenæs AS, and Skattebetalerforeningen.

This leads to the following research question for the master thesis:

Do auditors and accountants experience challenges in complying with the requirements determined in the AML regulations? If that is indeed the case, what are the reasons?

1.3 – Master thesis structure

We find it appropriate to present the master thesis' structure to provide a more detailed overview. The thesis is divided into seven chapters; the first contains an introduction and elaboration of the chosen topic, including the research question. We also define essential terminologies and abbreviations frequently used throughout the thesis.

The second and third chapters of the thesis cover money laundering and terrorist financing theory, including their existence in Norway. A presentation of the AML Act, the background for the legislation, and Finanstilsynet's circulars are also included in the third chapter. These sections intend to give the reader a broad understanding of money laundering and terrorist financing

The fourth chapter contains the implications of the AML regulations on auditors and accountants, as well as descriptions of the different provisions of the AML Act. We emphasize the risk-based approach, customer due diligence measures, further examinations, and reporting.

Chapter five entails our approach and methodology for conducting the master thesis. We also discuss our choices for obtaining, structuring, and analyzing the data.

Furthermore, chapter six contains an empirical study in which we analyze the questionnaire, laying the foundation for the in-depth interviews. Finanstilsynet,

Økokrim, Regnskap Norge, Den Norske Revisorforening, four AML compliance officers, and two lawyers are among the interviewees.

The key findings from the empirical study are discussed and concluded in the final chapter. It also encompasses the master thesis' limitations and recommendations for further research.

1.4 – Definitions and abbreviations

We find it pertinent to clarify key terms and abbreviations as we use several expressions and abbreviations in our master thesis.

1.4.1 – Definitions

Officials

We define *officials* as people or organizations holding a position of authority and are subject to official duties. Obligated entities, professionals, Finanstilsynet, and other governmental bodies fall into this term.

Obligated entities

The AML Act applies to *obliged entities*, specified as legal entities and natural persons (physical persons) in Section 4. These entities shall, among other things, prevent and detect the risk of being used or attempted to be used for purposes of money laundering and terrorist financing.

Professionals

With the term *professionals*, we refer to all natural persons who exercise their professional activities and are subject to the AML Act. This comprises, inter alia, auditors, accountants, and associates.

Auditors

The term *auditors* applies to government-authorized auditors referred to in Section 4, paragraph 2, letter a) of the AML Act. According to the Auditors Act, auditors must

fulfill state-specific educational and practical requirements to be authorized. Finanstilsynet grants the authorization.

Accountants

The term *accountants* is referred to authorized accountants pursuant to Section 4, paragraph 2, letter b) of the AML Act. Authorized accountants must fulfill state-specific educational and practical requirements. The authorization is granted by Finanstilsynet.

Associates

We define *associates* as professionals without authorization who assist auditors and accountants in administrative, auditing, and accounting duties. Associates are not directly subject to the AML Act; only certain sections, such as the duty to report and the disclosure prohibition.

AML compliance officer

According to Section 8, paragraph 5 of the AML Act, a designated member of senior management shall be given special responsibility for follow-up of the obliged entity's procedures. This responsibility entails ensuring all employees implement and follow the procedures (Rui et al., 2021, p. 187). We refer to the person responsible as *AML compliance officer*.

Beneficial owner

Pursuant to Section 2, letter e) of the AML Act, a *beneficial owner* is referred to as a natural person who ultimately owns or controls the customer or on whose behalf a transaction or activity is being conducted.

Money laundering

Money laundering is the illegal act of securing the proceeds of a criminal activity. The purpose is to conceal the illicit origin and ownership of the proceeds of criminal activities (Rui et al., 2021, p. 42). The Penal Code and the AML Act both employ the same definition of this term².

---

² See section 2.1 for an elaboration on money laundering.

Terrorist financing

The financing of terrorism is the illegal action of transferring, supporting, and collecting funds in favor of persons or organizations who engage in terrorist acts (Ministry of Justice and Public Security, 2013). This intends to conceal the funding destination, recipient, and the intended use of the funding (Rui et al., 2021, p. 42). The AML Act employs the same definition of terrorist financing as the Penal Code³.

Primary and secondary offenses

There is a distinction between primary and secondary offenses, with the latter encompassed in the AML regulations. The initial occurrence of a criminal act is referred to as a primary offense. On the other hand, a secondary offense is a criminal act conducted following the primary offense. Money laundering is regarded as a secondary crime, as it intends to secure the proceeds from a primary crime (Rui et al., 2021).

1.4.2 – Abbreviations

The Financial Action Task Force (FATF)

FATF is an intergovernmental body promoting international standards and encourages countries to effectively implement legal, regulatory, and operational measures to combat money laundering and financing of terrorism, and proliferation of weapons of mass destruction (FATF, 2022c). The international standards lay the foundation for several global legislative bodies by containing recommendations recognized as the global AML and CFT measures. The primary motive is to ensure a global response to the threats against the integrity of the financial system⁴.

The Norwegian National Authority for Investigation and Prosecution of Economic and Environmental Crime (Økokrim)

Økokrim is a police unit and a national public prosecutor office whose mission is to combat economic and organized crime. The unit consists of multidisciplinary teams, each assigned to specific areas and criminal cases. One of these teams is the

---

³ See section 2.2 for an elaboration on terrorist financing.

⁴ See section 3.1.2 for an elaboration on FATF.

Norwegian Financial Intelligence Unit / Enhet for Finansiell Etterretning (Lunde, 2021a).

Norwegian Financial Intelligence Unit (FIU) / Enhet for Finansiell Etterretning (EFE)

EFE is the Financial Intelligence Unit of Norway, subordinate to Økokrim. It is responsible for receiving, analyzing, and disseminating all reports related to suspicious transactions concerning money laundering and terrorist financing. The financial intelligence is revised and distributed to other governmental bodies, such as the Norwegian Police Security (PST) and Finanstilsynet (Lunde, 2021b).

The Norwegian Police Security Service (PST)

PST is Norway's intelligence and security service, subordinate to the Ministry of Justice and Public Security (PST, 2022). Its primary responsibilities include preventing and detecting serious crimes that threaten national security, as well as publishing national threat assessments biennially.

The Financial Supervisory Authority of Norway (Finanstilsynet)

Finanstilsynet is a governmental agency underpinning laws and decisions enacted by the Norwegian parliament, the government, and the Ministry of Finance. Its responsibilities entail promoting financial stability and well-functioning markets in Norway and providing obliged entities with up-to-date and crucial information on how to comply with the AML Act. Additionally, Finanstilsynet conducts inspections on how the entities operate in the financial markets and assesses whether they have appropriate risk levels for themselves and their customers. Non-compliance with such requirements results in sanctions for the entities; in worst case, professionals lose their authorization (Finanstilsynet, 2020).

The Norwegian Institute of Public Accountants / Den norske Revisorforening (DnR)

DnR is a professional association for auditors, licensed by Finanstilsynet to practice as statutory auditors in Norway. The association consults its members with professional expertise, AML/CFT templates, and up-to-date information to ensure

good auditing practices and compliance with regulations (Revisorforeningen, 2022c). In collaboration with Finanstilsynet, DnR conducts periodic quality assurance reviews of its members and thus notifies Finanstilsynet in case of serious audit deficiencies.

Accounting Norway /Regnskap Norge (RN)

RN is a professional association for authorized accountants and intends to promote and encourage professional and technical expertise among its members to ensure compliance with the regulations (Regnskap Norge, 2022). It also conducts periodic quality assurance reviews of its member and reports serious accounting deficiencies to Finanstilsynet.

Økonomiforbundet

Økonomiforbundet is another professional association for authorized accountants, providing its members with professional expertise and courses to retain their authorization and maintain knowledge (Økonomiforbundet, 2022).

The Norwegian Tax Payers Association / Skattebetalerforeningen

Skattebetalerforeningen is a membership association intending to assist and guide its members concerning tax issues. It also arranges courses for auditors and accountants concerning tax advisory, bookkeeping, and accounting (Skattebetalerforeningen, 2022).

2. Money Laundering and Terrorist Financing

2.1 – Money laundering

2.1.1 – Definition

Money laundering has many definitions; for this thesis, we have chosen to utilize Finanstilsynet's definition. This is as follows:

“Any transaction that contributes to conceal the origin of money arising from a criminal act is considered money laundering. Money laundering occurs when proceeds from tax evasion, drug-related crime, fraud, and other economic crime are transferred from one person or business to another

person or business with an apparently good explanation.

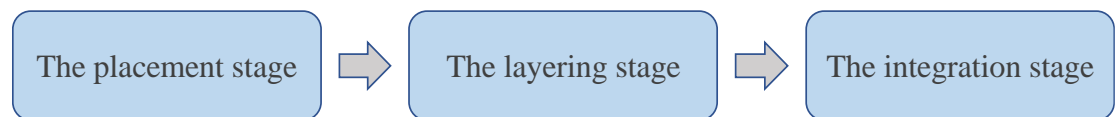
From the outside, the money appears to originate from legitimate sources.

This could for instance be conducted by placing the money in legal goods and services. When the funds are utilized or sold, the money appears legitimate or white.” (Finanstilsynet, 2017).

Chapter 3.2 provides extensive elaboration on the definition of money laundering.

2.1.2 – The process of money laundering

Money laundering consists of several criminal acts to legitimize the proceeds generated by the primary offense. It usually requires a set of people and instruments to disguise the source of the money, change the form, or transfer the funds overseas to avoid detection. There have been several attempts to explain this process; the most common is the three-stage model consisting of the placement stage, the layering stage, and the integration stage (Rui et al., 2021, p. 27). Each step represents different risks of detection, and criminals might use various techniques at every stage.

Model 1: The three-stage model

1. The Placement Stage

Criminals are most vulnerable at the placement stage as it involves introducing the illegal proceeds into the legal, financial system without detection from officials (Høgberg & Stridbeck, 2008, p. 31). These proceeds often include large amounts of illicit cash that must be converted to other monetary instruments. “Smurfing” or “structuring” is a commonly used method with the purpose of breaking down large amounts of cash into minor transactions to remain below the financial reporting limits (Hayes, 2021). The cash can also be invested in the real estate market, luxury goods, or legal businesses.

2. The Layering Stage

The layering stage is considered the most complex as criminals intend to conceal the link between the funds and their illegal origins through multiple transactions (Høgberg & Stridbeck, 2008, p. 31). This can be conducted in several ways, usually through financial investments and international transactions. Another commonly used method is to establish shell companies, which are fictitious cash incentive businesses to create legitimate transactions through false invoices and balance sheets. Shell companies also disguise the beneficial ownership through complex company structures, thus causing challenges for the officials to identify the criminals and their illegal activities (Kenton, 2021).

Some professionals are exploited for money laundering due to their unawareness of the transactions' purpose. In contrast, other professionals intentionally use their expertise to assist in laundering the money (Rui et al., 2021, p. 26). Consequently, the layering step complicates the detection as criminals exploit loopholes in the system and conceal the audit trail through the strategic layering of transactions and fraudulent bookkeeping.

3. The Integration Stage

At the integration stage, the money has been circulated in the financial system through multiple international transactions and converted into different types of funds. An increasingly used method is investments in virtual assets such as cryptocurrencies. At the integration stage, the money has been circulated in the financial system through multiple international transactions and converted into different types of funds (FATF, 2022b). Furthermore, the laundered money is fully integrated into the financial system and returned to the criminal. The money will appear as if it originates from legitimate sources, and the criminal can spend the money without the concern of detection.

2.2 – Terrorist financing

Finanstilsynet define *terrorist financing* as the following:

“Terrorist financing can be defined as economic support or collection of money on behalf of persons or groups who commit or aim to commit terrorist acts. In situations where money is needed to conduct terrorist acts, such transactions contribute to the occurrence of terrorism, and thus society has a major interest in obstructing such transactions.” (Finanstilsynet, 2017).

The most frequently reported suspicious activities of terrorist financing are as follows (Pieth et al., 2009, p. 14):

- Unusual business activity
- Funds whose source cannot be ascertained
- Large cash deposits
- Wire transfers following cash deposits

However, detecting suspicious transactions is challenging as the indicators contain limited intelligence, and terrorists do not utilize fixed patterns to transfer money (Pieth et al., 2009, p. 15).

Another challenge is that funds often originate from both legitimate and illegitimate sources. Used car dealerships and restaurant franchises are examples of legitimate businesses that can support terrorist organizations through their revenue streams. Sales revenue may be used as a part of a complex money laundering scheme, including transfers to terrorist groups. In these cases, it is challenging for authorities to detect and distinguish between the legitimate sales and the amount of laundered money (FATF, 2015, p. 19).

The required funding can also be solely generated through illegal or legitimate activities. The former includes proceeds of criminal activity such as credit card, insurance, and loan fraud, as well as bank robberies, smuggling, and the sale of artifacts (FATF, 2015, p. 13). Considering funding generated from legitimate activities, terrorists exploit funds collected by local residents and businesses,

including donations. Money or value transfer systems are frequently utilized platforms for such exploitations.

A successful terrorist financing attempt entails the required funding to be transferred to the endpoint without detection. This is mainly conducted through the exploitation of or contribution from intermediates, such as banking institutions and other professionals, but also through money laundering as large amounts of the funds are generated through illegal activities (FATF, 2015).

2.3 – Money laundering and terrorist financing in Norway

Compared to the global average, Norway is considered to have lower risk exposure to money laundering and terrorist financing (Basel Institute, 2021). The country ranks among the least corrupt countries globally, and the level of transparency in conducting business is high. There are several reasons for this position, including that Norway is a modern and highly developed country with a small but strong economy. Law enforcement activities and legal framework for combating financial and organized crime are also considered as explaining factors. On the other hand, the highly ranked position facilitates the country to be an attractive site for laundering proceeds; this is due to the money transferred from Norway is considered legitimate (KnowYourCountry, 2022).

Over the last decade, the value of cash in Norway has been estimated at approximately 50 billion Norwegian kroner; yet the Central Bank of Norway can only explain 40 percent of the use (Nilsen, 2021). This indicates Norway is exploited for financial and organized crime.

A national risk assessment (NRA) is published biennially by National Police Directorate, PST, and Økokrim to address the threats, vulnerabilities, and risks of money laundering and terrorist financing. According to the 2020 NRA, the use of cryptocurrency, professional facilitators, and new service payments are among the increasingly exploited areas for money laundering and terrorist financing. Crimes carried out or facilitated digitally are also an increasing threat, entailing a greater

extent of cross-border crime (PST, 2020). Hundreds of millions of Norwegian Kroner are transferred overseas each year using money or value transfer systems, according to the Norwegian Ministry of Justice and Public Security. Although most of these funds are transferred for charitable and family purposes, the systems are exploited by criminals and represent an increasing risk (Ministry of Justice and Public Security, 2013).

3. Money Laundering Regulations

3.1 – Background for the AML Act

3.1.1 – The United Nations (UN) Conventions

The international efforts to combat money laundering began in the 1980s by recognizing the growth and severity of international drug trafficking, in which money laundering became an increasing contributor to such crime (Rui et al., 2021, p. 30). To prevent the extension of drug trafficking, the UN signed the Vienna Convention in 1988, also known as the Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances. This was the first international measure to criminalize the laundering of proceeds originating from or used in illicit drug trafficking. The Convention also imposed the UN's State Parties to develop appropriate measures for freezing and forfeiture of property and strengthen the cooperation among them to provide mutual legal and judicial assistance relating to drug trafficking (United Nations, 1988).

As a result of the globalized economy and advanced communication technology, the UN signed the Convention against Transnational Organized Crime in 2000. This is also known as the Palermo Convention, intended to promote cooperation for preventing and combating organized crime more effectively (United Nations, 2000). Each State Party was imposed to adopt four legislatures consistent with fundamental principles of its domestic law: criminalization of participation in an organized criminal group, money laundering, corruption, and opposition to investigation and prosecution.

The Palermo Convention required the State Parties to implement a comprehensive national regulatory and supervisory regime to emphasize measures for customer identification, record-keeping, and suspicious transactions reporting. The purpose was to deter and detect all forms of money laundering.

The last convention concerning countering money laundering was signed in 2003, known as the Convention against Corruption or the New York Convention (United Nations, 2003). The Convention's main objective was to encourage and reinforce measures to prevent and combat corruption more successfully. It corresponds to the Palermo Convention for State Parties to sustain their domestic regulatory and supervisory regimes of standards for customer due diligence and duty to examine and report suspicious transactions (Rui et al., 2021, p. 47).

3.1.2 – The Financial Action Task Force (FATF)

The international combat against money laundering officially began following the enactment of the Vienna Convention. Exploitation of the global financial system became a huge concern worldwide, which resulted in G-7⁵ establishing an intergovernmental ad hoc body in 1989 to develop measures against money laundering (FATF, 2022c). This organization, known as the Financial Action Task Force, evolved into a permanent policy-making body. Today, it plays a significant role in combating money laundering, financing terrorism, and proliferation of weapons of mass destruction (Rui et al., 2021, p. 31).

FATF's responsibility is to develop international standards and encourage countries to effectively implement legal, regulatory, and operational measures for combating money laundering, terrorist financing, and other threats against the global financial system (FATF, 2022c). More than 200 countries are implementing these measures, and numerous international and national regulations, including Norway's, are strongly influenced by the standards (FATF, 2022d). The international standards were revised in 2012 and encompass 40 recommendations (FATF, 2012-2022).

---

⁵ The Group of 7 (G-7) is the world's leading industrial nations: Canada, France, Germany, Italy, Japan, the United Kingdom, and the United States

The main content in FATF recommendations is as follows:

- Part A: AML/CFT policies and requirements for national cooperation and coordination
- Part B: Money laundering offense and confiscation measures
- Part C: Measures against the financing of terrorism and proliferation
- Part D and E: Preventive measures of customer due diligence, reporting and examination of suspicious transactions, and transparency and beneficial ownership of legal persons and arrangements
- Part F: Powers and responsibilities of competent authorities and other institutional measures
- Part G: International cooperation

3.1.3 – European Union (EU) and the European Economic Area Agreement (EEA Agreement)

EU has devoted a considerable amount of work to develop measures against money laundering and terrorist financing and is continuously working on revising the AML Directives.

The Fourth AML Directive was adopted on the 20th of May in 2015 and entered into force on the 9th of June. Although it replaces the Third Directive, the core content remains largely unaltered. The Fourth Directive includes FATF’s revised 40 recommendations from 2012, imposing additional requirements and elaborations on given provisions (Directive (EU) 2015/849, 2015). The additional requirements include the following:

- Obligated entities must conduct “Enhanced Customer Due Diligence” in those cases with an increased identified risk for money laundering and terrorist financing. They may apply “Simplified Customer Due Diligence” if the risk is considered low.
- Politically exposed persons (PEP), defined as a person who is or has been entrusted with an international or national prominent function, are always subject to enhanced customer due diligence.
- Obligated entities must acquire enhanced information on beneficial owners.

- Member States shall ensure their FIUs improve cross-border cooperation and effective exchange of information.
- Member States shall impose effective, proportionate, and dissuasive administrative sanctions and measures in national law for failure to respect the national provisions.

Norway is obliged to adopt the EU's directives into its fundamental principles of domestic law as a part of the EEA Agreement. Initially, Norway passed the AML Act in 2003 based on the Second Directive and revised the legislation in 2009 with amendments in the Third Directive (Hvitvaskingsloven, 2003, 2009). The current AML Act entered into force 15th of October 2018 and is based on FATF 40 recommendations and EU's Fourth Directive (Rui et al., 2021).

The EU has developed two additional directives; the Fifth Directive has already passed in EU countries. Consequently, changes in the Norwegian regulations were enacted 1st of July 2021. This necessitates ongoing amendments and propositions in the AML regulations, resulting in further revisions in the legislation (Rui et al., 2021).

3.2 – The AML Act

According to Section 1 of the AML Act, the purpose of the legislation is to prevent and detect money laundering and terrorist financing. Consequently, measures are developed to protect the financial and economic system, including the society as a whole, by preventing and detecting the use or attempted use of obliged entities for purposes money laundering or terrorist financing (The Anti-Money Laundering Act, 2018).

The AML Act refers to Sections 332 and 337 of the Penal Code in its definition of money laundering (Penal Code, 2015). According to the Penal Code, “receiving proceeds from crime” and “money laundering” include the following actions:

- To receive or obtain for himself/herself or others part of the proceeds of a criminal act (Section 332 of the Penal Code)

- To provide assistance in safeguarding the proceeds of a criminal act for another person by, for example, collecting, storing, concealing, transporting, sending, transferring, converting, disposing of, pawning or investing them (Section 337 letter a) of the Penal Code)
- By converting or transferring assets or by other means conceals or obscures where the proceeds of a criminal act he/she has personally committed are located or originate from, who controls them, their movements or rights associated with them (Section 337 letter b) of the Penal Code).

Concerning the definition of terrorist financing, the AML Act refers to acts or financing described in Sections 135 and 136 letter a) of the Penal Code. This includes, inter alia, a person who illegally provides, receives, sends, procures or raises money or other assets with intent or knowledge that the resources will be wholly or partly used to commit terrorist acts.

As obliged entities may be used or attempted used for purposes of money laundering or terrorist financing, they must know their customers, monitor how they behave and investigate indications of money laundering and terrorist financing. More specifically, the AML Act imposes the following provisions for obliged entities:

- Chapter 1. Introductory provisions
- Chapter 2. Maximum amount for cash payments
- Chapter 3. Risk-based approach and procedures
- Chapter 4. Customer due diligence measures and ongoing monitoring
- Chapter 5. Further examinations. Reporting
- Chapter 6. Processing of personal data and other information
- Chapter 7. Miscellaneous obligations
- Chapter 8. Authorization for company service providers
- Chapter 9. Supervision. Administrative measures. Sanctions
- Chapter 11. Concluding provisions

3.3 – Money Laundering Regulations of 14 September 2018

Regulations on AML/CFT measures provide supplementary provisions on the AML Act. The current Money Laundering Regulations were determined by the Ministry of

Finance on 14 September 2018, pursuant to the AML Act's specific sections. These regulations are also based on the Fourth and Fifth Directive and FATF 40 recommendations (Hvitvaskingsforskriften, 2018). We will not delve any further into these regulations in this thesis.

3.4 – Circulars

Finanstilsynet is responsible for developing circulars with descriptions and elaborations on different provisions of laws and regulations. Circular 8/2019 is a general guideline to ensure compliance with the AML Act and applies to obliged entities under the supervision of Finanstilsynet (Finanstilsynet, 2019a). However, this Circular is primarily for the finance industry; thus, real estate firms and lawyers who perform real estate-related activities, auditors, and accountants are not covered by this circular. Circulars particular to these businesses are provided separately; Circular 14/2019 for auditors and Circular 15/2019 for accountants intend to assist firms in comprehending and interpreting their duties relating to the AML Act. Both circulars contain a more detailed discussion of what follows good auditing and accounting practice pursuant to the Auditors Act Section 5-2 second paragraph and the Accounting Act Section 2 second paragraph when the customer is an obliged entity (Finanstilsynet, 2019b, 2019c; Regnskapsførerloven, 1993; Revisorloven, 2021).

The following chapters are included in Circulars 14/2019 and 15/2019:

- Chapter 1. Introduction
- Chapter 2. Organizing
- Chapter 3. Risk-based approach, risk assessment and procedures
- Chapter 4. Customer due diligence
- Chapter 5. Rejection and termination of customer relations
- Chapter 6. Examination and reporting
- Chapter 7. System requirements
- Chapter 8. Information processing

- Chapter 9. Good auditing practice when a customer is subject to the AML Act⁶

Circulars 14/2019 and 15/2019 do not provide a complete overview of the provisions in the AML Act. Consequently, auditing and accounting firms are referred to Circular 8/2019 to obtain a comprehensive description of how each of these provisions is to be interpreted. As a result of the revised AML Act, all three circulars were published in 2019 (Finanstilsynet, 2019a).

3.4.1 – Revised circulars

Finanstilsynet is currently revising Circular 8/2019, of which obliged entities and other relevant parties were requested to provide input to this revision. It is particularly useful for Finanstilsynet to highlight the ambiguities that obliged entities encounter in the practical application of AML regulations (Finanstilsynet, 2022a). There has been no official announcement whether the Circulars 14/2019 and 15/2019 will be revised. However, DnR and RN expect Finanstilsynet to consider the need for improved guidance for auditing and accounting firms (Revisorforeningen, 2022a).

DnR, RN and Skattebetalerforeningen have provided input letters to Finanstilsynet concerning the revision of Circular 8/2019⁷. These input letters request the auditing and accounting industry to adhere to one consolidated circular; Circular 08/2019 should apply to financial institutions and other supervisory units for whom there are no separate circulars, whereas Circulars 14/2019 and 15/2019 should apply to the auditing and accounting industry. The guidelines cause confusion and challenges for obliged entities, including uncertainty regarding how they should proceed. The letters also require the guidance to be evident on what provisions apply to each specific obliged entity (Revisorforeningen, 2022b).

Furthermore, the letters express reflections on the results of Finanstilsynet's thematic inspection of compliance with the AML Act. These inspections provide a clear indication that Finanstilsynet's guidance has not been forthcoming; Finanstilsynet's

---

⁶ Chapter 9 only applies to auditors

⁷ See Appendix 1 and Appendix 2 for input letters from RN and Skattebetalerforeningen

expectations are vastly different than the obliged entities' perceptions concerning the compliance with the circulars.

The input letters encompass a request for Finanstilsynet to provide more explicit examples of the obligations. The following areas of guidance need improvement:

- Business-specific risk assessments
- Risk assessment of customers
- Industry risk
- Enhanced and simplified customer due diligence measures
- Examinations of indications of money laundering and terrorist financing

4. The Regulations' impact on auditors and accountants

4.1 – Auditors' and accountants' role in society

Auditors and accountants are responsible for providing accurate and truthful financial information and statements to public interests. They provide services enabling them to develop a close relationship with their customers, laying a solid foundation for detecting money laundering and terrorist financing indicators. Invoices, profit and loss statements, balance sheets, payment, and receivable patterns are examples of such indicators (NTAES, 2017). Another significant indicator is changes in the customer's behavior. Consequently, it is critical to know the customers and their business to detect such indicators.

According to the 2020 NRA, auditors and accountants have a moderate risk of being exploited for money laundering and terrorist financing. They can contribute to money laundering and terrorist financing, both conscious and unconscious. Those who intentionally assist in securing the illicit proceeds usually do so volitionally. In contrast, those who unconsciously contribute are unaware of the crime and thus become exploited or deceived to launder the money (Rui et al., 2021, pp. 26-27). Auditors and accountants can create legitimacy for a company or an individual through, inter alia, preparation and approval of annual accounts. They can also facilitate money laundering through service payments, fictitious invoicing, tax

evasion and work-related crime. Lastly, they can assist criminals with complicated company structures to conceal beneficial owners and the origin of funds (PST, 2020).

4.2 – Auditors’ and accountants’ duties in accordance with the AML Act

The provisions under chapters 3, 4, and 5 of the AML Act are particularly accentuated in Finanstilsynet’s report on thematic inspection and the input letters concerning revised circulars. Consequently, we find it appropriate to emphasize these chapters for our research.

4.2.1 – Risk-based approach and procedures

Auditors and accountants are obliged to apply the provisions in chapter 3 of the AML Act on risk-based approach and procedures. Concerning risk-based approach, an obliged entity is required to identify and recognize the existence of money laundering and terrorist financing risks, assess the identified risks, and develop suitable procedures (Rui et al., 2021, p. 134).

Business-specific risk assessment

According to Section 7 of the AML Act, auditing and accounting firms must conduct a business-specific risk assessment by identifying and assessing the risk of money laundering and terrorist financing concerning their business. This entails both internal vulnerabilities and external factors, of which the former is referred to the business’ nature and size, products, services, and customer relationships.

Newly hired employees or employees with inadequate knowledge require enhanced monitoring, training, and coordination. Furthermore, firms must conduct a comprehensive business-specific risk assessment if they are located across the country, provide services to numerous customers, or engage with high-risk industries. Small auditing and accounting firms are not required to perform a comprehensive assessment; however, they are still obliged to conduct an evaluation of their business (Finanstilsynet, 2019b, 2019c).

Furthermore, firms must conduct a comprehensive business-specific risk assessment if they are located across the country, provide services to numerous customers, or engage with high-risk industries.

Auditing and accounting firms must assess whether their services can be used for the purpose of money laundering and terrorist financing. The entities may be vulnerable when conducting financial statement audits, attestation, advisory on investments and taxes, and remittances (Finanstilsynet, 2019b, 2019c).

According to section 7, paragraph 2, letters c) and d) of the AML Act, auditors and accountants must evaluate external factors such as the entity's type of customers, customer groups, and geographical factors. They are required to assess whether the customer holds multiple citizenships, is politically exposed, engages with criminals, or has connections in tax havens. It is also critical to assess if the customer or the beneficial owner operate in a high-risk country or industry (Finanstilsynet, 2019b, 2019c).

Business-specific risk assessment lays the foundation for auditors and accountants to have updated procedures. Customized procedures enable firms to develop preventive measures against the identified risks and ensure resource allocation to those areas and services that are exposed to money laundering and terrorist financing. Auditors and accountants are obliged to revise business-specific risk assessments annually and other circumstances that necessities changes.

Procedures

According to Section 8 of the AML Act, auditing and accounting firms shall have updated procedures that address the identified risks and ensure compliance with provisions pursuant to the legislation. The purpose is to prevent, detect and mitigate the risk of money laundering and terrorist financing. Moreover, the top level of the obliged entity must adopt the procedures, and a designated member of senior management shall be given responsibility for follow-up of the procedures

The procedures must contain detailed instructions on how the entity and employees shall conduct the measures to ensure compliance with the AML Act, as well as how to manage the identified risks. Procedures concerning customer due diligence shall provide instructions on how to identify customers, including beneficial ownership and PEP. Auditing and accounting firms must also develop procedures concerning examinations and reporting of suspicious circumstances, training, and internal controls (Finanstilsynet, 2019b, 2019c).

Business-specific risk assessment and procedures must be documented, kept updated, and made available to the supervisory authority in accordance with Sections 7 and 8 of the AML Act.

4.2.2 – Customer due diligence and ongoing monitoring

Customer due diligence measures intend obliged entities to know their customers, including their behavior, the scope and content of the customer relationships, and which services and products they will utilize. This is known as the standard “Know Your Customer” (KYC). KYC is among the most important measures to prevent and detect whether the financial system is exploited for money laundering and terrorist financing (Finans Norge, 2018).

According to the AML Act, auditing and accounting firms shall apply risk-based customer due diligence measures pursuant to Sections 10 to 20, as well as to conduct ongoing monitoring pursuant to Section 24 based on an assessment of the risk of money laundering and terrorist financing. The risk shall be assessed in view of, inter alia, the purpose of the customer relationship, the amount of customer funds to be involved in the customer relationship, the size of transactions, and the regularity and duration of the customer relationship. It will fall outside the scope of this thesis to elaborate on these requirements; nonetheless, it will be helpful to mention some of them.

Initially, customer due diligence measures must be applied upon the establishment of the customer relationship. Audit firms are considered to have established a customer

relationship when the assignment is undertaken, whereas accounting firms are deemed to have established the relationship when a written agreement is engaged. Additionally, there are separate rules for customer due diligence measures depending on whether the customer is a natural person or a legal entity. When the customer is a natural person, it shall also be determined whether there is a beneficial owner in addition to the customer. If this is the case, sufficient information must be obtained to identify the beneficial owner. When the customer is a legal entity, there are additional requirements concerning the identification of beneficial owners. The requirements are described in Section 14 of the AML Act, but we will not elaborate further on these.

Furthermore, auditors and accountants must adapt customer due diligence measures depending on whether the risk of money laundering and terrorist financing is low, moderate, or high (Finanstilsynet, 2019b, 2019c). Given the risk is low, auditors and accountants may apply simplified customer due diligence measures pursuant to Section 16 of the AML Act. These measures cannot be applied when obliged entities have suspicious of money laundering or terrorist financing. If the risk is high, Section 17 of the AML Act requires auditors and accountants to apply enhanced customer due diligence measures. This shall be applied if the customer, any person who acts on behalf of the customer or who has been granted a right of disposal over an account or a deposit, or any beneficial owner, is a politically exposed person. Section 18 of the AML Act requires, inter alia, the obliged entities to obtain senior management approval before the establishment or continuation of the customer relationship.

According to Section 24, paragraph 1 of the AML Act, auditing and accounting firms shall monitor customer relationships on an ongoing basis. The monitoring shall, inter alia, include monitoring that transactions carried out in the customer relationship are in accordance with the information obtained by the obliged entity on the customer, the business and risk profile of the customer, the source of funds, and the purpose and intended nature of the customer relationship.

4.2.3 – Further examinations and reporting

Further examinations

Pursuant to Section 25 of the AML Act, further examinations shall be conducted if obliged entities detect circumstances which may indicate that funds are associated with money laundering or terrorist financing. If the detected circumstances are inconsistent with the obliged entity's knowledge of the customer or the purpose and intended nature of the customer relationship, further examinations shall always be conducted. This duty also applies if the transaction is, inter alia, appears to lack a legitimate purpose, is unusually large or complex, or is otherwise of an unusual nature.

Concerning auditors and accountants, the following circumstances should raise red flags and trigger further examinations (Finanstilsynet, 2019b, 2019c):

- The customer has received an invoice that includes value added tax (VAT), but the invoice issuer is not registered in the VAT register
- A firm with small scale operations receives large amounts of money for no apparent reason
- Capital contribution, of which the money originates from an unidentified source
- Circumstances that are otherwise of an unusual nature

Accountants are required to provide precise and correct reports to governmental bodies. They must be aware of errors and inadequacies concerning the customer's compliance with, inter alia, the Accounting Act and Tax Law. If accountants detect discrepancies, they must notify the customer and give them a chance to make the necessary corrections. Following the customer's adjustment, no conditions usually necessitate further examinations. However, accountants are obliged to conduct further examinations if the customer exhibits abnormal reactions or behaviors concerning the correction (Finanstilsynet, 2019b).

In case of any errors and inadequacies relating to annual accounts, auditors are required to submit numbered letters to the customer's top management. Like

accountants, auditors are obliged to inform their customers of non-compliance with regulations. The auditor must conduct further examinations if the customer fails to amend inadequacies truthfully (Finanstilsynet, 2019c).

Reporting

According to Section 26 of the AML Act, auditors and accountants shall disclose information to Økokrim if, after further examinations, circumstances raise suspicion of money laundering or terrorist financing. Information disclosure in good faith does not constitute a breach of auditors' and accountants' confidentiality obligations. Obligated entities shall not disclose information about examinations, reporting, and investigation to customers or any third parties, according to Section 28 of the AML Act; however, they shall not prevent disclosing information to Finanstilsynet and the prosecuting authority.

5. Methodology

This chapter presents the methodology and research design selected for our thesis. The method and research design are intended to provide a clear and feasible answer to the research question and assist us in achieving coherence through our thesis. How we proceed to answer the research question is influenced by our research philosophy and approach to theory development (Saunders et al., 2016, p. 173).

5.1 – Research design

A research design is an overall plan on how to proceed with answering the research question. Clear objectives, sources from which we intend to collect data, how we expect to collect and analyze them, and a discussion of ethical issues and possible limitations are among the things that will be included in this chapter (Saunders et al., 2016, pp. 173-174).

5.2 - Mixed methods

Our research design is based on mixed methods, as we find using both qualitative and quantitative data collection the most suitable approach. More specifically, we have

chosen a double-phase sequential explanatory research design. This implies collecting and analyzing quantitative and qualitative data, with quantitative being followed by qualitative and qualitative as a supporting role (Saunders et al., 2016, p. 184). Combining both research methods can contribute to obtaining a rich and comprehensive response to our research question.

5.3 - Data collection

For our quantitative method, we have opted for a survey strategy. More specifically, an online questionnaire is employed to collect the standardized data as it provides consistent information, reduces variability in results, and is simple regarding administration (Malhotra et al., 2017). The target group of the questionnaire is auditors and accountants. For the qualitative method, we have conducted in-depth interviews with relevant parties in the auditing and accounting industry to obtain different perspectives on the problem area. We find this method appropriate as it allows us to explore in depth the respondents' perceptions and experiences.

5.3.1 – Questionnaire

The primary data is collected through a structured, self-completion questionnaire, using questions with fixed-response alternatives (Malhotra et al., 2017). Online questionnaires are simple in terms of distribution, collecting data from many participants, and the results are easily comparable (Saunders et al., 2016, p. 66). Some of the collected data are analyzed statistically using the tool Stata.

Design of the questions

There are few or no opportunities to adjust the questions during and after a questionnaire is published. Therefore, it is crucial to design the questionnaire thoroughly. We devoted a substantial amount of time considering what we intended to achieve from the questions. With guidance from our supervisor, the questions and fixed-response alternatives were carefully revised. The questionnaire was designed in Norwegian to ensure that all participants understood the questions.

During the formulation of the questions, one must ensure high validity and that they measure what they are intended to. We aimed to map out the participants' knowledge, attitudes, and practices concerning the AML regulations. To classify the respondents into categories, we included questions related to gender, years of experience, region, etc.

Most questions required respondents to select one or several options from fixed-response alternatives. We considered this method uncomplicated for participants when responding to the questionnaire. Furthermore, we used a Likert scale from 1 to 5, with 1 being the lowest and 5 the highest. Some questions included an open text box for the participants to provide any additional remarks.

The questions followed a logical sequence, starting with the respondents' background, knowledge, and interpretation concerning the AML regulations. We also questioned about their compliance with the AML regulations. Lastly, we asked about the respondents' perceptions concerning Finanstilsynet's circulars and inspections of auditing and accounting firms.

Design of the questionnaire

The questionnaire was designed using the tool Qualtrics. Before launching the final version of the questionnaire, we conducted a pilot test among ten participants to ensure everything worked correctly, the questions were understandable, and the participants were able to answer as instructed. This allowed us to receive feedback for improvement and estimate the time it would take to complete the questionnaire. The final version of the questionnaire included six pages with 36 questions.

To ensure high reliability of the collected data, we provided the respondents with detailed information about the research. This included a description of the questionnaire, research purpose, target group, procedures, and data processing. The respondents were assured anonymity, data confidentiality, and that only aggregated data would be presented in our master thesis. Additionally, a declaration of consent

was provided to ensure the respondents had read and understood the information and wanted to participate of their own free will.

Distribution

With assistance from the professional associations, we distributed the link to the questionnaire on the 24th of January 2022. RN and Økonomiforbundet shared the link with their members through email and platforms like Facebook. Due to internal policy about only distributing questionnaires they develop themselves, DnR could not assist in this process. Consequently, to obtain responses from auditors, we emailed numerous auditing firms and requested them to share the link with their colleagues. RN also sent a reminder to its members on the 10th of March 2022. We made the questionnaire available for three months before conducting the data analysis.

Respondents

There were 185 respondents in total; however, we removed uncomplete responses and ended up with 147 respondents.

Data management

The non-numeric data from the questionnaire results were converted into numeric before it was imported to Stata for statistical analysis. The results were extracted and analyzed in Excel. We were also able to extract various tables and graphs of the questionnaire results through Qualtrics. These visualizations provided us with essential information and laid a solid foundation for formulating questions for the in-depth interviews.

5.3.2 – Interviews

The in-depth interviews allowed us to obtain additional information to make sense of the data collected through the questionnaire. Analyzing the questionnaire results, we identified those areas we wanted to further examine. Through these interviews, we intended to obtain comprehensive and additional information to answer our research question.

Design of the questions

Most questions were based on the questionnaire results. We adapted some of the questions to each participant; otherwise, they were relatively similar for all interviewees to obtain comparable answers. With assistance from our supervisor, we revised the questions multiple times to ensure high reliability of the collected data. The questions were also designed in Norwegian to ensure participants understood the questions.

Considering the interview process, we initially began with general questions before we asked questions concerning compliance with the AML regulations and the questionnaire results. The final subject discussed in the interviews was the participants' expectations of one another and thoughts concerning initiatives for improvement.

Participants

Before conducting the interviews, we ensured necessary permits from Norwegian Centre for Research Data (NSD). We were required to complete NSD's notification form to process personal data, including obtaining approval for our project. Once the approval was granted, we began reaching out to relevant candidates for the interviews.

We conducted interviews with various representatives in the auditing and accounting industry to obtain several perspectives on the problem area. The participants were representatives from EFE, Finanstilsynet, RN, DnR, lawyers specialized within AML and randomly selected AML compliance officers in auditing and accounting firms.

Execution

We submitted the questions to the participants in advance of the interviews, which enabled them to be prepared. The interviewees were also informed about the participation and data management. Each interview lasted between 30 minutes to 90 minutes.

Data management

We were permitted to record the interviews and store them on a password-protected memory stick. The records will be deleted six months after submitting the master thesis. Furthermore, we transcribed the audio files as we believed it would be easier to analyze the interviewees' responses through a written document.

5.3.3 – Research ethics

Prior to the data collection, the participants were informed about the nature of our study, assurances about participation, and how the data will be analyzed, reported, and saved. All participants had to make an informed decision about their participation to ensure data collection was conducted ethically (Saunders et al., 2016, p. 67).

6. Analyses

6.1 – Analysis of the questionnaire

The following chapter presents an analysis of the questionnaire results we find most pertinent and intriguing. Furthermore, we intended to investigate whether there were similarities or differences across the respondents concerning experience, job positions, company size, and industry. The results in Qualtrics were extracted in Excel format and cleaned before it was imported to Stata for statistical analysis. A complete version of the questionnaire is presented in Appendix 3, whereas Appendix 4 includes the results.

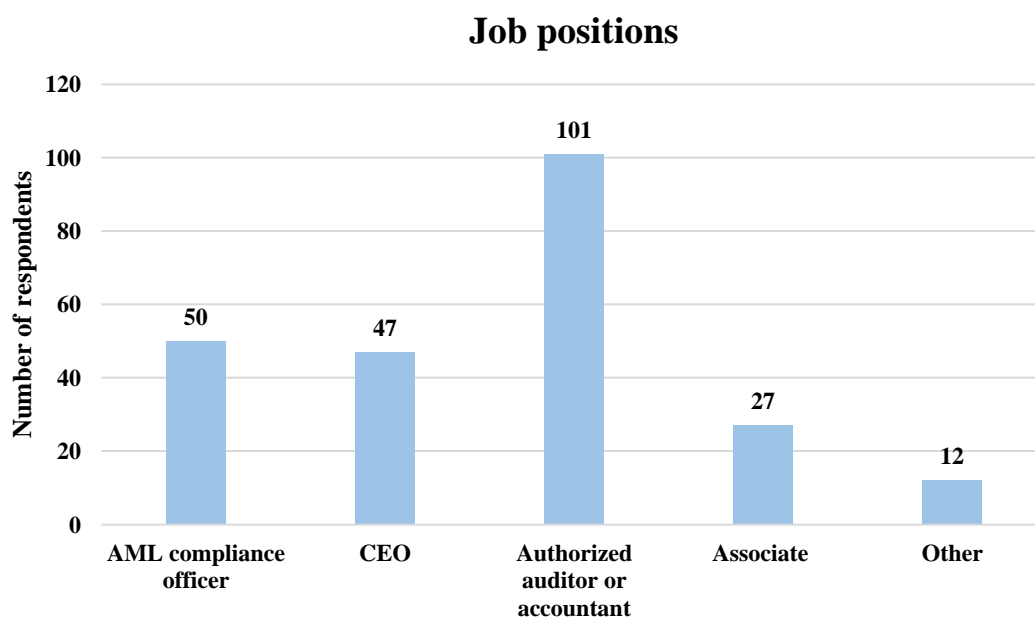
6.1.1 – Characteristics of the respondents

The auditing industry is represented by 29% of the respondents, while the remaining percentages represent the accounting industry. The respondents are located across all five regions of Norway; East Norway accounts for more than half of the respondents, and Western Norway represents the second largest region. However, we will not elaborate on the factor geography in the following sections as it did not yield any noteworthy findings.

More than half of the respondents work in small firms with 1-20 employees. 26% percent are employed in medium-sized companies with 21-100 employees, whereas 20% work for large companies with more than 101 employees (NHO, 2022). Males and females are nearly equally represented, with experience ranging from 0 to 50 years. The majority have 6-15 years of experience and the second largest group has more than 26 years of experience. Most respondents hold the job positions of Chief Executive Officer (CEO), AML compliance officer, authorized auditors and accountants, and associates.

The distribution of the respondents' job positions is presented in the chart below. It is pertinent to note the respondents could select multiple options as some hold several positions within the firm.

Chart 1: The respondents' job positions

Most respondents are authorized auditors or accountants, AML compliance officers, and/or CEOs. Some respondents hold neither of these job positions and work as associates. The last category, «Other», includes partners, division managers, board members, owners, and co-owners.

6.1.2 – The comprehension of the AML regulations

6.1.2.1 – Knowledge

Around 70% of the respondents consider their knowledge about the AML regulations as good or very good. These respondents have several years of experience and hold the job positions of CEO, AML compliance officer, or authorized auditor or accountant. Nearly 25% of the respondents regard their knowledge as neither poor nor good, of which the majority work as associates or authorized auditors or accountants.

The questionnaire results indicate those working for large companies have greater knowledge about the AML regulations than those employed in small or medium-sized companies; 86% of those working in large companies consider their knowledge as good or very good compared to 67% in smaller firms. Only three respondents, all of whom work for small and medium-sized firms, believe they have poor or very poor knowledge.

6.1.2.2 – Measures to obtain and sustain knowledge

The following chart depicts the measures respondents, including their company, utilize to obtain and sustain knowledge about the AML regulations. It is based on a question with fixed-response alternatives; thus, some respondents have selected several options.

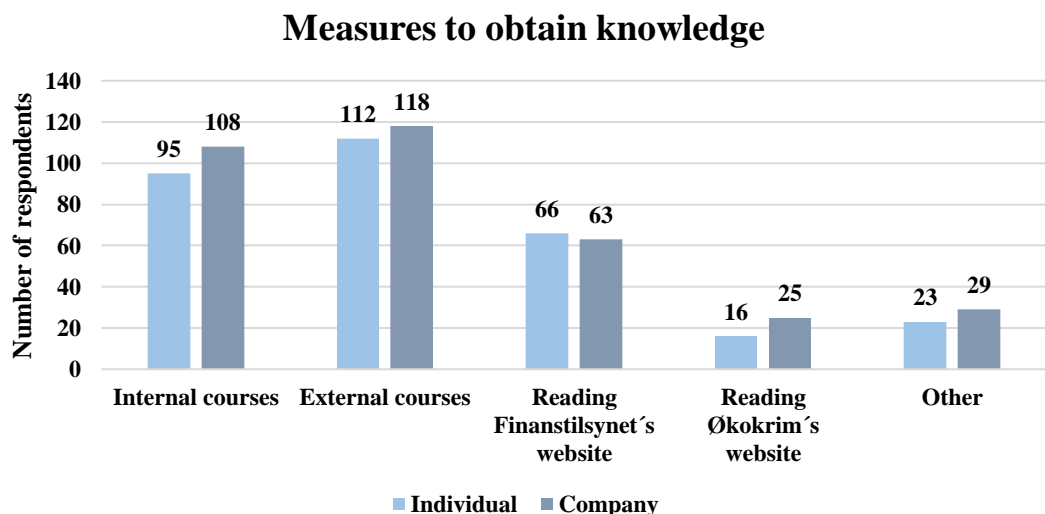

Chart 2: Measures to obtain and sustain knowledge about the AML regulations

Most respondents engage in internal and external courses to acquire information about the AML regulations. The same approaches apply to their companies. Utilizing Finanstilsynet's website is a somewhat more common individual measure, but it is also employed by the company. Although Økokrim's website is less utilized, it is still a helpful measure. The last category, "Other", includes additional methods to obtain and sustain knowledge about the AML regulations. The following were frequently mentioned:

- Collaborations between groups and departments within the company
- Discussions and meetings within the company
- Internally developed guidance and procedures
- The use of professional associations' websites and newsletters

We examined whether there was any relation between company sizes and which measures they utilized. External courses are the primary measure for small companies, whereas internal courses are more common for larger companies. Reading Finanstilsynet's and Økokrim's websites are more frequently utilized by large firms than small and medium-sized firms.

6.1.2.3 – Interpretation

103 of 147 respondents find the interpretation of the AML regulations demanding or very demanding. Respondents with extensive experience find it nearly as challenging as those with fewer years of experience. A similar pattern applies to job positions; most AML compliance officers find it equally demanding as associates.

However, there are differences within the industries and between company size. Auditors find it somewhat more demanding to interpret the legislation than accountants. 66% of the respondents working in a medium-sized or large company find it demanding or very demanding compared to 74% of those working in smaller companies.

6.1.2.4 – Emphasize

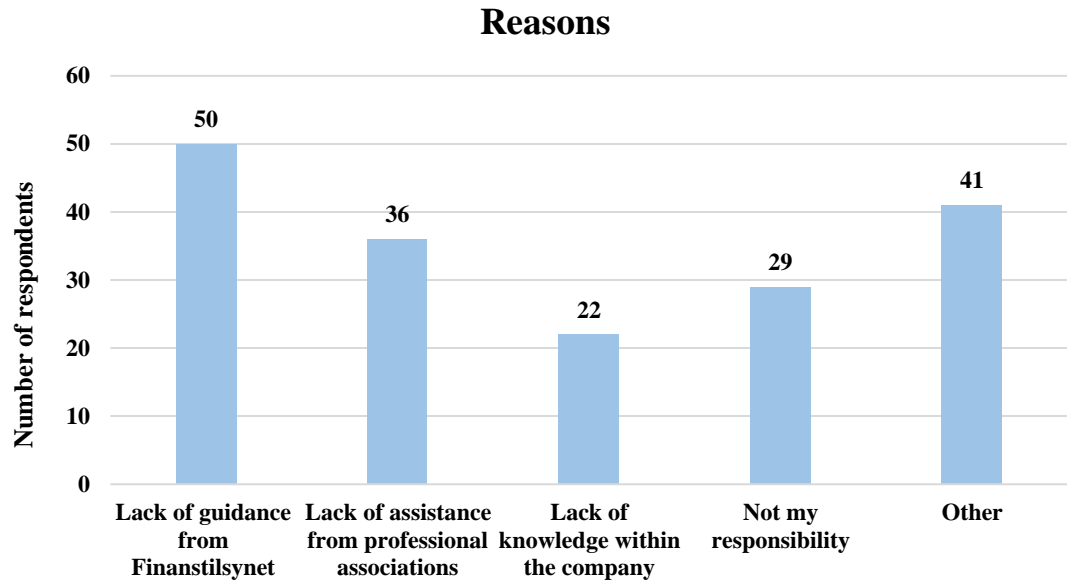
Around two-thirds of the respondents emphasize the AML regulations often or very often when conducting their daily duties. Those respondents with the longest job experience emphasize the legislation the most, whereas those with fewer years of experience pay the least attention. The results also reveal auditors are more concerned with the AML regulations than accountants; 81% of the auditing industry considers the regulations often or very often, while the accounting industry accounts for 57%. Furthermore, the results indicate no substantial difference in firm size. It is, however, larger companies that emphasize the regulations the most.

6.1.3 – Risk-based approach and procedures

6.1.3.1 – Business-specific risk assessment

More than half of the respondents consider business-specific risk assessment demanding or very demanding. There is no considerable difference between the industries related to this subject; yet auditors find it somewhat more challenging than accountants. In contrast, there is a noticeable difference concerning the firm size. 61% of those who work in small companies find the risk assessment demanding or very demanding compared to 48% of those employed in larger companies.

The following chart presents the reasons why respondents find business-specific risk assessment challenging. Some respondents have selected several options as the question includes fixed-response alternatives.

Chart 3: Reasons why respondents find the business-specific risk assessment challenging

Of the 147 respondents, 50 find the risk assessment demanding due to lack of guidance from Finanstilsynet, whereas 36 believe it is because of the absence of support from RN and DnR. Some respondents assume it is due to internal factors, such as lack of knowledge within the company. Many respondents are not responsible for conducting the risk assessment, and hence fall into the category “Not my responsibility”.

The category, “Other”, includes additional reasons why the respondents believe it is demanding to conduct a business-specific risk assessment. The most frequent reasons are:

- Too complex or detailed regulations
- Time consuming and comprehensive
- Ambiguity (e.g., challenging to know whether you have fulfilled the requirements)
- Challenging to apply theory to practice

As we observed noticeable differences concerning company sizes and the degree the respondents find the risk assessment demanding, we also investigated the reasons

behind this. All companies agree that insufficient guidance from Finanstilsynet is one of the primary reasons. Small companies express lack of assistance from advocacy groups as a more significant reason than medium-sized and large companies. In contrast, lack of knowledge within the company is the highest in large companies, whereas it is equally dominant in small and medium companies.

6.1.3.2 – Procedures

Updated procedures

110 of 147 respondents fulfilled the legislation's provision of updating the procedures at least once a year. Twelve respondents update their procedures less than once a year, while the remaining have selected the option "Not my responsibility".

Knowledge and compliance of the procedures

None of the respondents consider their knowledge about the company's procedures as limited or very limited; indeed, 90% believe they have good or very good knowledge. The remaining respondents have neither limited nor good knowledge, of which the majority have 0 to 15 years of experience. There is no significant difference in knowledge between firm size.

In contrast, we observed variances between company size concerning the compliance with organizational procedures; 66% of those working in small companies find this demanding or very demanding compared to 41% of those employed in large firms

Internal controls

Around 70% of the respondents believe their company focuses much or very much on internal control. This applies to both the company and duty levels. The questionnaire results also imply large companies pay the most attention to internal controls, whereas small and medium-sized companies have approximately equal focus.

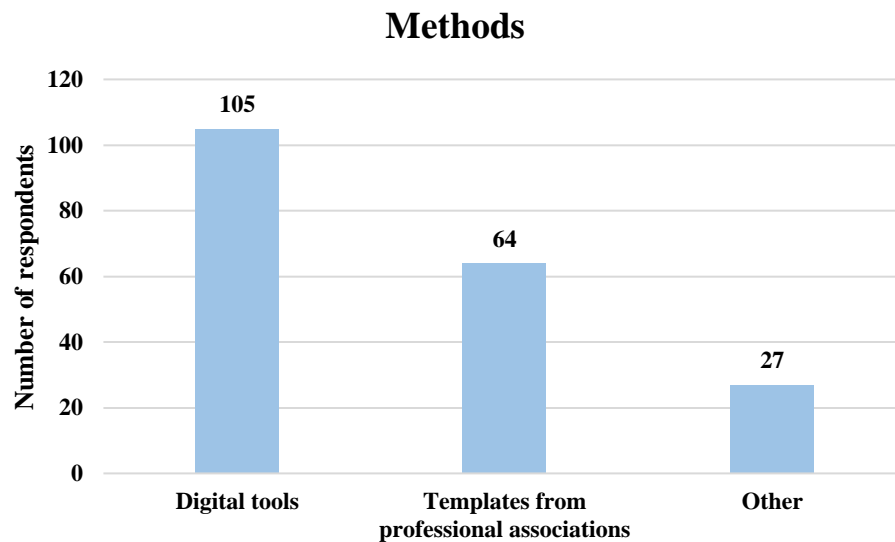
6.1.4 – Customer due diligence and ongoing monitoring

6.1.4.1 – Obtaining customer information

One-third of the respondents find it demanding to obtain customer information, another third considers it neither demanding nor easy, while the remaining

respondents believe it is easy. The majority of those who work in large companies find it challenging, whereas most employees working in small or medium-sized companies are neutral on this subject. Concerning the industries, most accountants believe it is easy to obtain customer information, while most auditors find it neither demanding nor easy.

The following chart depicts the results of a fixed-response question about respondents' methods of obtaining customer information:

Chart 4 x: The respondents' methods to obtain customer information

More than half of the respondents employ digital tools to obtain customer information, whereas about one-third employ templates developed by RN and DnR. The bar "Other" includes the following methods:

- Utilizing internally developed templates
- Utilizing public records
- Obtaining information by conversing directly with the customers

Identification of beneficial owner when the customer is not a natural person

57 of 147 respondents find it demanding or very demanding to identify the beneficial owner when the customer is not a natural person. Respondents employed in small companies find it more challenging than those in medium-sized and large companies.

Several respondents are neutral about this subject, whereas about 23% find the identification easy or very easy.

6.1.4.2 – Risk assessment of customers

The majority of the respondents consider risk assessment of customers as neither demanding nor easy, while 36% regard it as demanding or very demanding. There is no noticeable difference depending on the industries; however, those working in a medium-sized company find it more challenging than those in a small or large company.

Ongoing monitoring

More than half of the respondents consider their companies to have effective procedures concerning ongoing monitoring of customer relationships. 44 respondents believe the procedures are neither poor nor good, while seven consider them insufficient. Furthermore, we examined whether there were differences between the company size and procedures. The majority of those employed in a medium-sized company find the procedures neither poor nor good, whereas those in small and large firms perceive them as effective. There are no noticeable differences concerning the industries, as both auditors and accountants regard to have equally effective procedures.

6.1.5 – Further examinations and reporting

The threshold for conducting further investigations of suspicious circumstances is regarded as low by most respondents. This finding has no noticeable differences concerning company size, industry, or years of experience. However, 19% of the respondents believe the threshold is high, of which those working in medium-sized companies find it even higher than those in small or large companies.

Furthermore, 40% of the respondents believe it is demanding to know when to conduct further examinations. The respondents who find it most challenging are those employed in medium-sized companies. Concerning the industries, most auditors agree that this subject is demanding, whereas the majority of accountants consider it neither challenging nor easy.

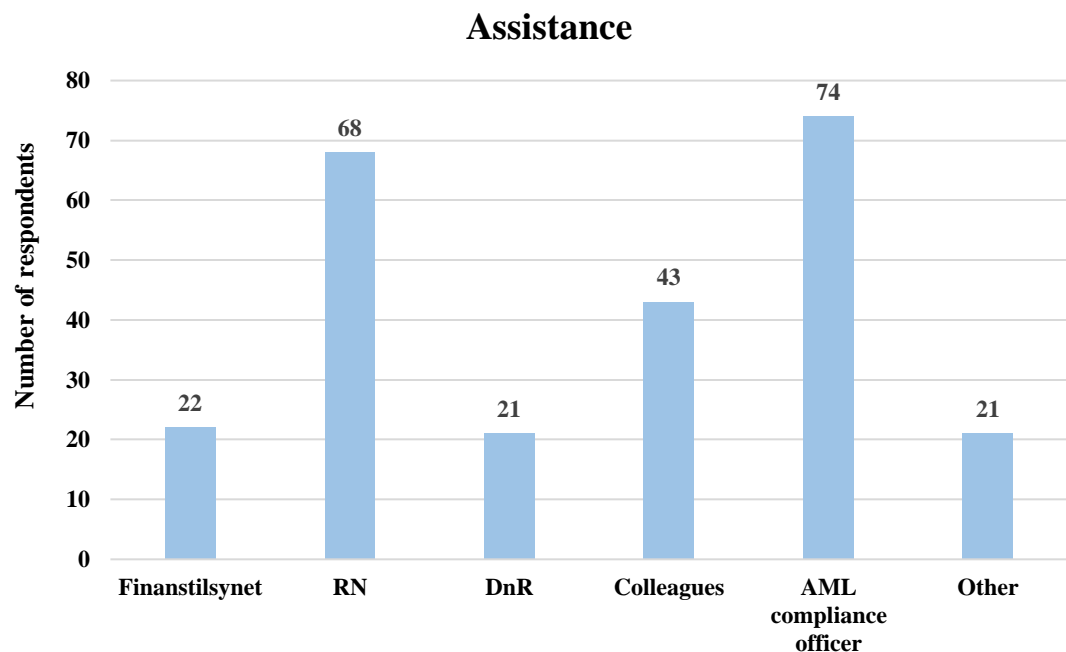

6.1.6 – Relation between Finanstilsynet and the auditing and accounting industry

6.1.6.1 – The comprehension of Finanstilsynet’s circulars

Regardless of company size, work experience and industry, most respondents agree that interpreting and comprehending Finanstilsynet’s circulars is demanding or very demanding. However, large companies find the circulars least challenging, whereas small companies consider them the most demanding. 6% of the respondents believe it is easy to interpret and comprehend the guidelines, while the remaining 24% find it neither demanding nor easy.

Moreover, respondents were questioned whom they approached for assistance concerning the AML regulations. The results are presented in the following chart:

Chart 5: Overview of who auditors and accountants consult concerning assistance with the AML regulations

Most respondents consult with employees within the company, such as AML compliance officer or colleagues. Many reach out to external professionals, such as Finanstilsynet, DnR and RN. 21 respondents selected the option “Other”, which includes the following:

- Lawyers
- Internet research
- Reading relevant materials
- The management
- Digital tools (e.g., Sticos)
- The compliance department

6.1.5.2 – Inspections from Finanstilsynet

The respondents were questioned about the number of inspections their company has undergone during their employment. 30% have experienced one to two ordinary inspections, 11% three or more, whereas the remaining respondents have never undergone any. Concerning thematic inspections, 18% have experienced one to two inspections, while only 2% with three or more. 70% of the respondents have never had any.

Respondents who have experienced inspection were questioned whether they received feedback from Finanstilsynet on those areas that needed improvement. 41% received feedback, of which half considered it helpful in correcting the deficiencies and 21% believed it was inadequate. 34% did not receive any feedback from Finanstilsynet.

6.1.5.3 – Respondents' expectations of Finanstilsynet

As a final question, the respondents were requested to provide input on what Finanstilsynet can do differently to clarify the requirements of the AML Act. The frequently mentioned responses are as the following:

- Improve communication with the auditing and accounting industry, including the professional associations
- Provide more specific examples and explicit guidelines
- Adapt guidelines according to the company size
- Simplify regulations
- Focus on the areas that pose a real risk of money laundering and terrorist financing

One of the most frequent feedback is to improve communication with the industries and professional associations. The respondents expressed the necessity of enhanced information and knowledge sharing about the regulations, including addressing explicitly how the legislation should be interpreted. They also desire a closer relationship between Finanstilsynet and the professional associations. Lastly, some respondents request Finanstilsynet to guide the industries and collaborate rather than focusing on what the respondents consider as “punishing”; they want supervisors and practitioners to communicate better.

Another frequently mentioned proposal to Finanstilsynet is to provide more detailed examples and guidelines that are more explicit and practical. Respondents desire elaborated guidance concerning defining low, moderate, and high risk; what the obliged entities must explicitly know about their customers; and what follow-up measures companies can regularly implement. Several respondents also request Finanstilsynet to elaborate on how money laundering occurs in various industries; this includes rewriting the guidelines in a more understandable language, providing additional examples of suspicious circumstances, and how to manage these.

Several respondents perceive the guidelines are intended for larger companies rather than small companies; hence, they request adjustments for simpler requirements concerning smaller firms.

Lastly, the respondents consider Finanstilsynet’s guidelines and feedback as bureaucratic, resulting in obliged entities devoting too much time avoiding Finanstilsynet’s sanctions rather than focusing on the actual risk of money laundering and terrorist financing.

6.2 – Analysis of the interviews

The following chapter presents an analysis of the conducted interviews. We have emphasized those topics and aspects we believe are the most interesting. It is important to note the interviewees were not necessarily asked the same questions. Furthermore, we aimed to obtain the interviewees’ perceptions concerning the questionnaire results and compare their opinions.

It is pertinent to mention the interviewees' opinions are primarily subjective, and some of them are anonymized to protect their identities. To obtain different perspectives on our research question, we found it appropriate to interview participants from the auditing and accounting industry and the governmental bodies. Furthermore, we considered it relevant to interview two lawyers who assist auditors and accountants in interpreting and complying with the AML regulations.

The interviewees are as follows:

- AML compliance officers from four different auditing and accounting companies (one small, two medium-sized, and one large)
- Finanstilsynet w/ Anders Sanderlien Hole (Head of Audit and External Accounting Section)
- Representative from Økokrim
- Regnskap Norge w/ Knut Ivar Høylye (Subject manager of Competence)
- Den norske Revisorforening w/ Espen Knudsen (Subject manager of Framework Conditions)
- Advokatfirmaet Strandenæs AS w/ Jennie Elise Bratlie (lawyer)
- Skattebetalerforeningen w/ Per-Ole Hegdahl (lawyer and advisor)

The interviews have been transcribed, and the complete versions are presented in Appendices 6-15.

6.2.1 – The comprehension of the AML regulations

6.2.1.1 – *Interpretation of the AML regulations*

According to the questionnaire results, many respondents believe they have great knowledge about the AML regulations and yet find them demanding to interpret. We questioned the interviewees why they believe this is the case and how they perceive the interpretation.

a) The AML compliance officers

The AML compliance officers had divergent opinions about the interpretation of the

regulations. Two of them do not find the interpretation demanding and consider the AML Act's primary purpose evident. However, they find some requirements and definitions challenging to understand and fulfill.

The remaining compliance officers find the interpretation demanding and believe Finanstilsynet's expectations do not correspond with the regulations' requirements. Several of the circulars' requirements are ambiguous and left open to interpretation, resulting in difficulties comprehending what Finanstilsynet expects. The interviewees also consider Finanstilsynet to expect beyond what is stated in the circulars; consequently, it is demanding to determine what is adequate compliance.

b) DnR

Knudsen believes auditors and accountants find the interpretation challenging as the regulations are discretionary and complex. He stated that "you can understand the regulations on a general level, but usually it becomes considerably more challenging when you deep dive into each specific case". Furthermore, we questioned Knudsen whether he find the interpretation demanding, of which he did. He considers the risk assessments as particularly challenging.

c) RN

Although most auditors and accountants are aware of the requirements, Høylye believes few have thoroughly studied what the regulations imply to them and their companies. However, the regulations are complex as they encompass unfamiliar concepts and excessive details. The interviewee also expressed the legislation lacks clear descriptions of how to proceed with the different requirements.

Høylye also finds it demanding to interpret the AML regulations. He regards customer due diligence measures and ongoing monitoring as the most challenging. He believes there is a mismatch between these two, of which the AML regulations encompass more information about the measures than the ongoing monitoring. Høylye finds the latter the most essential.

Summary

Based on these responses, we perceive most auditors and accountants find it

demanding. Several believe it is due to the challenges of understanding the requirements. It is also argued that Finanstilsynet has expectations beyond what is mentioned in its circulars, resulting in difficulties in comprehending and interpreting the requirements. Lastly, the professional associations emphasize the complexity of the regulations and their lack of specific descriptions on how to meet the standards as additional reasons.

6.2.1.2 – Interpretation of Finanstilsynet’s circulars

According to the questionnaire results, most respondents find it demanding to interpret Finanstilsynet’s circulars. We questioned the interviewees about why they believe this is the case and how they perceive the circulars.

a) The AML compliance officers

All AML compliance officers agree it is demanding to interpret Finanstilsynet’s circulars. The compliance officer working in the large company believes the extent of resources is an explaining factor; smaller companies might lack the opportunity to have a dedicated compliance department with experts assisting the employees in interpreting the regulations.

It is also perceived a gap between Finanstilsynet’s expectations and the auditors’ and accountants’ compliance; most auditors and accountants are uncertain about the standard of fulfillment. The AML compliance officers emphasize the comprehensiveness of the circulars and vague descriptions in several topics as reasons why the circulars are demanding to interpret. The challenges of complying with several circulars rather than one consolidated is also considered a reason.

b) DnR

Knudsen agrees with the AML compliance officers concerning the gap between Finanstilsynet’s expectations and the professionals’ compliance. He also finds it demanding to interpret the circulars; however, he claims the ongoing dialogue with Finanstilsynet has enhanced DnR’s understanding of the guidelines. Although the circulars contain helpful information, Knudsen acknowledges comprehending the content requires thorough acquaintance with them.

c) RN

Høylye also believes the circulars encompass a great amount of helpful information, yet they are comprehensive. He perceives the circulars as a reference book that auditors and accountants utilize when needed.

d) Finanstilsynet

Hole finds it difficult to comment on exactly why most questionnaire respondents regard the circulars as challenging; however, he expresses the AML regulations are comprehensive and complex as it is based on EU legislation. The circulars entail some instructions concerning how companies should proceed, but Finanstilsynet requires the companies to develop “appropriate measures” to meet the requirements. Hole perceives several companies find these measures demanding as they must assess and adapt them to their business. Consequently, he believes this is one of the reasons why auditors and accountants might find the circulars demanding to interpret.

e) Advokatfirmaet Strandenæs AS

Bratlie’s initial impression of the circulars was the great extent of discretionary assessments and believed the requirements would be highly comprehensive and challenging to adapt in practice. In particular, she emphasized two topics auditors and accountants find demanding to comprehend; services subject to the AML regulations and the purpose and intended nature of the customer relationship. On the other hand, she also believes some auditors and accountants have not made an effort to become thoroughly acquainted with the circulars and NRAs.

f) Skattebetalerforeningen

Hegdahl believes the reason why small companies find the interpretation of the circulars demanding might be due to the lack of essential resources for adapting the circulars in the best possible way. In contrast, larger firms have dedicated experts responsible for ensuring that the circulars are fully adapted to their business. Hegdahl also asserts it would be easier to adhere to one consolidated circular and that the circulars should be far more specific.

g) Økokrim

The representative from Økokrim considers the circulars to lay a solid foundation for auditors and accountants to comply with further examinations and reporting duties.

Summary

The interviewees' perceptions of the circulars can be distinguished into two groups; it is perceived that Finanstilsynet and Økokrim regard the circulars adequate, whereas the remaining interviewees find the circulars demanding to interpret.

6.2.1.3 – Most demanding requirements to fulfill

We questioned the AML compliance officers about which requirements they considered the most demanding. The remaining interviewees were asked which areas of the AML regulations auditors and accountants require assistance with.

The following table illustrates the interviewees' perceptions of which requirements auditors and accountants find the most demanding to fulfill:

	Requirements	Companies	Professional associations	Finanstilsynet	Laywers
Risk-based approach and procedures	Business-specific risk assessment	X	X	X	X
	Procedures				X
Customer due diligence measures and ongoing monitoring	Identification of beneficial owners	X	X		X
	Applying customer due diligence measures	X	X	X	
	Risk assessment of customer		X	X	
	Ongoing monitoring	X	X		
	Valid proof of identity		X		
	Politically exposed persons (PEP)	X	X		X
Enhanced customer due diligence measures					
Further examinations and reporting	Duty to conduct further examinations	X			
Miscellaneous obligations	Internal controls		X	X	
	Training		X		
	Procedures and requirements pertaining to AML compliance officers		X		

Table 1: Interviewees' perceptions of which requirements auditors and accountants find the most demanding to fulfill

a) The AML compliance officers

The majority of the compliance officers agree customer due diligence measures are one of the most challenging requirements. It is also expressed that the guidelines encompass limited information about ongoing monitoring, making the requirement difficult to meet.

Furthermore, one of the compliance officers considers business-specific risk assessment more challenging than risk assessment of customers. This is due to the workload and extensive adaptations to requirements concerning their business. Considering the duty to report, one of the AML compliance officers finds it as the most straightforward requirement, whereas another finds it the most challenging.

b) DnR

Following the new AML Act in 2018, DnR experienced a change in which requirements the companies find the most demanding. Before the revised legislation, most companies requested assistance concerning money laundering indicators, further examinations, and reporting. Today, the attention is drawn to risk-based approach and customer due diligence measures. The questions are related to identification of beneficial owner, training, and risk assessment of the business and its customers. Knudsen believes the change is a result of Finanstilsynet's thematic inspections and feedback. Consequently, DnR also receives several inquiries concerning the areas identified to be deficient after the inspections.

c) RN

RN also perceives most auditors and accountants regard customer due diligence measures as the most demanding topic. Høylye conducted a random selection of 100 questions received from RN's members; 50 of them were related to the customer due diligence measures, whereas the second-largest area was ongoing monitoring, especially concerning suspicious transactions. The remaining questions involved procedures and requirements pertaining to AML compliance officers, money laundering indicators, training, and internal controls. Høylye believes this random selection provides a good reflection of how the statistics ought to be.

d) Finanstilsynet

Hole finds it difficult to pinpoint the specific areas auditors and accountants consider the most challenging. However, he believes business-specific risk assessment, customer due diligence measures, and training might be demanding topics.

e) Advokatfirmaet Strandenæs AS

According to Bratlie, several companies perceive the business-specific risk assessment and procedures as the most demanding requirements; this is due to unawareness of the scope of these areas. She also finds most companies' risk assessments and procedures too general and believes this is due to the firms' inability to adapt the professional associations' templates to their businesses.

f) Skattebetalerforeningen

Like Bratlie, Hegdahl believes most companies find business-specific risk assessment the most demanding topic. He recognizes several might consider the risk assessment unnecessary and thus perceive a high threshold to conduct the requirement.

Summary

There is a consensus concerning which areas most auditors and accountants find the most demanding: the business-specific risk assessment and customer due diligence measures. It is asserted that this relates to Finanstilsynet's thematic inspections, of which most companies experienced non-compliance with these specific requirements.

6.2.1.4 – Differences in compliance concerning company size

Except for the AML compliance officers, we questioned the interviewees about their perceptions on whether company size is an explaining factor concerning the degree of compliance.

a) DnR

Knudsen believes most companies find it almost equally demanding regardless of company size. He does, however, experience differences concerning the adaption of the requirements and the extent of competencies and capacity; there is a significant difference between companies with dedicated resources compared to those without. Knudsen's impression is that larger companies may be more confident in how to proceed to fulfill the requirements than smaller firms.

b) RN

Høylye also considers all companies, regardless of their size, find the regulations evenly demanding. He underpins this argument with Finanstilsynet's thematic

inspection; Finanstilsynet carried out inspections at relatively large companies, most of which performed poorly. However, Høylye contends there is no reason to believe that small companies perform better.

c) Finanstilsynet

Neither Hole believes company size is the explaining factor concerning compliance. Instead, he believes it is due to a lack of prioritization and attention to the regulations; the deficiencies initiate with the management's insufficient response in making the requirements visible throughout the organization.

Hole emphasizes that adequate performance necessitates devoting a significant amount of time and sufficient resources: "If all companies invest in time and resources, they should be able to comply with the regulations and establish a framework for their businesses". Smaller companies may require external assistance; however, Hole also utters that these companies should be able to comply with the requirements without external assistance.

d) Advokatfirmaet Strandenæs AS

According to Bratlie, there are no significant differences in compliance concerning company sizes. However, she perceives small companies often become discouraged about the amount of money required to invest in AML systems relative to their earnings. Bratlie emphasizes the importance of companies having an AML system to comply with the legislation. In contrast, she considers larger companies to have underestimated the requirements' scope, including the lack of management's awareness concerning the AML measures.

e) Skattebetalerforeningen

Hegdahl considers the extent of resources as a reason why compliance might differ between companies. He perceives larger firms have resources available to meet the requirements, including developing their own procedures rather than utilizing the professional associations' templates. In contrast, smaller companies might lack dedicated expertise causing the firms to find it more demanding to overcome their daily obstacles.

Summary

There is a consensus among the interviewees that company size is not an explaining factor for differences in compliance. Instead, most perceive the company's resources, attention, time, and capacity impact its compliance. It is, however, argued that the resources and capacity differ across company sizes, indicating that size has some effect.

6.2.2 – Measures for combating money laundering and terrorist financing

6.2.2.1 – Motivation

The AML compliance officers

All four companies are highly motivated to comply with the AML regulations as they aim to fulfill their societal obligation of combating money laundering and terrorist financing. However, one of the companies expressed that individual motivation is low because the compliance entails repetitive routines that can be conducted in an easier manner.

6.2.2.2 – Organizing the AML measures

We questioned the AML compliance officers about how they organize the AML measures in their companies and whether they receive external assistance.

The AML compliance officers

The small company has received assistance from a professional association in developing procedures, as well as in those cases when the firm has other questions. However, the AML compliance officer expressed a limited need for assistance as the company has a simple customer base that does not require enhanced customer due diligence measures. Concerning compliance with the required documentation, the company utilizes publicly available information and the digital tool «Sticos».

Both medium-sized companies utilize the professional associations' templates as a framework for business-specific risk assessments and procedures. The remaining work is conducted in-house. In response to the feedback in Finanstilsynet's inspection reports, one of the companies revised its procedures and adapted them to the firm's systems. The compliance officer also maintains a close relationship with the

management and organizes frequent meetings to meet the requirements of the AML regulations.

The large company manages the AML measures internally and receives limited assistance from external parties. The measures are organized into two groups: a KYC team and an AML team. The former is responsible for customer due diligence measures and to maintain close communication with the various customer teams. In contrast, the AML team is in charge of the suspicious circumstances and provides training and counseling to its employees on how to manage them.

Summary

Based on the interviewees' responses, it is observed that small and medium-sized companies pursue external assistance more frequently than larger companies. This observation is underpinned by the argument that larger companies are likely to have the required competencies in-house, whereas smaller firms seek external support to complement their deficiencies.

6.2.2.3 – Digital tools

We questioned the interviewees about the utility of digital tools.

a) The AML compliance officers

The small company utilizes “Sticos” to monitor its measures and obtain required information; however, it also conducts manual work to acquire customer information.

One of the medium-sized companies uses digital tools and emphasized their advantages; they improve the company's structure; reduce manual work; simplify the monitoring and controlling of the employees; provide a better overview of all relevant subjects; and lastly, they simplify the process of obtaining customer information. The other medium-sized company is currently looking for a digital tool to implement. However, it has not decided which tool to employ as it believes those available on the market are inadequate; it considers these tools do not comply with the deletion obligation of personal data.

The large company also emphasizes the necessity of digital tools concerning customer identification. The company invested in such a tool following an inspection conducted by Finanstilsynet; it had several deficiencies and thus decided to invest in a digital tool to simplify the AML measures. The AML compliance officer believes this tool assists in about 90% of all measures.

c) Finanstilsynet

According to Hole, there is no prerequisite that companies need a digital tool to ensure compliance.

d) Advokatfirmaet Strandenæs AS

Bratlie emphasizes the importance for a company to have a digital tool integrated with the AML system to ensure compliance, streamline activities, and reduce errors.

Summary

Finanstilsynet and the remaining interviewees disagree on the necessity of digital tools. The majority assert digital tools assist in streamlining AML measures and reduce manual work and errors.

6.2.3 – Risk assessment of the business and its customers

6.2.3.1 – Reasons why business-specific risk assessment is demanding

According to the questionnaire results, many respondents regard business-specific risk assessment as demanding. We asked the interviewees to elaborate on their thoughts about the subject.

The following table provides an overview of the interviewees' perceptions why the business-specific risk assessment is demanding:

Reasons	Companies	Professional associations	Finanstilsynet	Laywers
Large companies: several elements to assess	X			
Outside an auditors' and accountants' core competencies	X			
Discretionary assessments	X			
Complex and comprehensive		X		X
Takes time to comprehend the requirement		X		
Misalignment between Finanstilsynet's expectations and the professional associations' templates		X	X	
Novel requirement under the revised legislation		X		
Insufficient adaption of the professional associations' templates			X	
Lack of knowledge about the company				X
Lack of understanding of money laundering risks				X

Table 2: Interviewees' perceptions of why business-specific risk assessment is demanding

a) The AML compliance officers

The companies agree that the business-specific risk assessment is demanding and comprehensive. Two of them expressed the larger the company is, the more comprehensive it is to perform a risk assessment. This is due to the various elements the business operates with, including the requirement of assessing each of these. The elements mentioned were numerous services, industries, employees and departments, customers, and geography.

Moreover, one AML compliance officer believes conducting a solid business-specific risk assessment is outside auditors' and accountants' core competencies. The risk assessment is demanding to manage as it includes discretionary and customer-specific assessments.

b) DnR

Knudsen expressed that DnR considers this topic challenging and understands why firms find it demanding. He believes it is due to the assessment's extensiveness and

the time it takes to comprehend the duties thoroughly. Moreover, he mentioned Finanstilsynet's feedback on DnR's templates concerning risk assessment; the templates were regarded as insufficient in terms of what is required.

c) RN

Høylye finds it astounding that there were not even more questionnaire respondents who considered the risk assessment demanding. He agrees with Knudsen concerning this area being complex and comprehensive. However, he also perceives this is due to the concept being relatively novel under the revised legislation.

c) Finanstilsynet

According to Hole, this is related to the amount of time and resources the companies devote to the risk assessment. He expressed most companies employ the templates developed by the professional associations; however, several have been criticized for failing to adapt the templates to their business and thus not fulfilling Finanstilsynet's requirements and expectations. Finanstilsynet expects all companies, regardless of size, should be able to conduct a business-specific risk assessment.

d) Advokatfirmaet Strandenæs AS

Bratlie considers it is a prerequisite for auditors and accountants to know their company thoroughly and understand the sources of money laundering risks. She believes many lack the comprehension of economic crime and consequently neglect this subject during the risk assessment. Moreover, Bratlie contends the risk assessment is an extensive task to complete alone; larger firms may involve several team members from different departments to conduct the assessment jointly.

Summary

There is an agreement among most interviewees that risk assessment is complex and comprehensive, resulting in the necessity for companies to obtain a great extent of resources to ensure compliance. Finanstilsynet, on the other hand, believes any company can conduct a business-specific risk assessment if it devotes enough time and resources.

6.2.3.2 – Reasons why risk assessment of customers is demanding

Risk classification of customers is also regarded as demanding by several questionnaire respondents. We asked the interviewees to elaborate on their experiences with this topic.

The following table illustrates the interviewees' perceptions of why the risk assessment of customers is demanding:

Reasons	Companies	Professional associations	Finanstilsynet	Laywers
Misalignment between Finanstilsynet's expectations and the professional associations' templates	X	X	X	X
Demanding to adapt theory into practice	X			
Demanding to determine when the risk is low, moderate, or high	X			
Lack of resources			X	
Lack of attention			X	
Lack of knowledge about the subject				X
Accountants being naive				X

Table 3: Interviewees' perceptions of why risk assessment of customers is demanding

a) The AML compliance officers

Three of the AML compliance officers agree that the risk classification of customers is demanding. One of them believes companies find it demanding due to a mismatch between Finanstilsynet's expectations and the professional associations' templates; the templates imply that if a customer has two low-risk parameters, it can be classified as low. Finanstilsynet disagrees with this classification, resulting in confusion among the companies.

In contrast, the fourth AML compliance officer considers Finanstilsynet's guidelines evident and does not find the risk classification demanding. The interviewee does, however, explain its company has a simple customer base with no or few high-risk customers.

b) DnR

Knudsen agrees the risk classification of customers is challenging. He perceives auditors find it demanding to adapt the requirements in practice and to determine which risk level to classify their customers. However, Knudsen believes conducting

risk classification has been easier following the feedback from Finanstilsynet's inspection reports.

c) RN

Høylye also regards the risk classification as demanding and intricate; it is challenging to determine high-risk industries and classify people into distinct risk categories.

c) Finanstilsynet

Hole asserts that the risk assessment of customers requires resources and attention. He contends this duty is not novel under the revised AML Act; however, it has been given an increased attention on this subject.

d) Advokatfirmaet Strandenæs AS

Bratlie considers several accountants naive and consequently classifies their customers as low risk. She believes this is related to the management's lack of responsibility for providing the employees with accurate information and training.

e) Skattebetalerforeningen

Like Bratlie, Hegdahl believes several auditors and accountants are naive. He also explains many find risk assessment of customers demanding due to the professional associations' templates; Hegdahl finds the templates as extensive, resulting in them functioning against their intended purpose and thus failing to complete the requirement.

Summary

Except for Finanstilsynet, all interviewees consider the risk assessment of customers challenging. Finanstilsynet, on the other hand, argues this should not be demanding as long as the companies devote sufficient resources and attention to the task.

6.2.4 – Internal procedures

Most questionnaire respondents expressed having sufficient knowledge about their company's procedures; however, they still find it demanding to comply with them. We asked the interviewees why they believed this was the case.

6.2.4.1 – Reasons why compliance with procedures is demanding

a) The AML compliance officers

Some of the AML compliance officers believe it is due to companies having too general procedures, resulting in employees not understanding how to proceed and meet the measures. They also think several perceive the procedures as unnecessary work as they do not create value to their customers; instead, they prefer to conduct visible tasks.

Two of the companies adjusted their measures following the challenges of adhering to their procedures. The large company developed a KYC team responsible for the customer due diligence measures, whereas the medium-sized company reorganized its procedures. The latter company delved into each detail of the procedures concerning areas of responsibility, which systems to use, where to store the data, etc.

The remaining two compliance officers consider their companies' internal procedures adequate. This is due to having a simple customer base and sufficient templates for customer controls. They also consider their guidelines for risk assessments as evident.

b) DnR

Knudsen emphasizes the importance of procedures and the need for employees to obtain training and guidance. However, he believes those responsible for the outsourced duties must acquire the necessary competence and knowledge about money laundering without being explicitly dependent on the procedures.

c) RN

According to Høylye, the complexity of the procedures is high; several companies have extended procedures due to the requirements in the regulations.

d) Finanstilsynet

Hole is unsure of the cause, but he assumes it may be due to companies developing too complicated procedures that are difficult to meet. He also emphasizes the importance of training and monitoring to ensure internal compliance.

d) Advokatfirmaet Strandenæs AS

During Bratlie's involvement in assisting accounting firms, she observed several procedures that are too general and encompass subjects that are irrelevant to the company. She also expresses the attention to internal controls is insufficient; this might be due to auditors' and accountants' unawareness of what to examine.

Summary

There are opposing opinions among the interviewees on this subject; it is perceived that companies either have too general or too comprehensive procedures, resulting in auditors and accountants being unaware of how to proceed.

6.2.4.2 – The employees' compliance with the procedures

As most respondents find compliance with the procedures demanding, we questioned the AML compliance officers how they perceive and monitor the employees' compliance in their companies.

Most compliance officers are satisfied with their employees and believe they devote great effort to complying with the procedures. However, they experience some employees misunderstanding particular procedures, as well as divergence in the employees' competencies. Several companies organize annual training sessions to provide necessary information to their employees.

One of the medium-sized companies expressed its employees find compliance demanding. The compliance officer does not believe this is due to the company developing ambiguous procedures; instead, it is due to complex and challenging compliance in general. In contrast, the small company finds none of its employees experiencing challenges with the compliance; the compliance officer believes this is related to the company size and clear guidelines concerning areas of responsibility.

To monitor the employees, the large company undertakes a random selection of completed customer due diligence measures to ensure that performance and documentation are completed correctly. The monitoring is currently conducted annually, but the AML compliance officer believes it should be performed quarterly.

The remaining companies utilize digital tools and other AML-systems to conduct controls. One of the medium-sized companies exemplified this by explaining its KYC procedures; the employees must complete each section of the procedure to ensure the customer is risk classified before the company provides any outsourced duties.

Summary

It is perceived that all companies emphasize the importance of their employees understanding and complying with the procedures. They use different approaches for monitoring and training; nonetheless, these approaches appear adequate as most employees comply with the companies' procedures.

6.2.5 – Duty to conduct examinations

According to the questionnaire results, several auditors and accountants find it demanding to determine when to initiate investigations for suspicious circumstances. We questioned the interviewees about why they believed this was the case.

a) The AML compliance officers

One of the AML compliance officers considers auditors and accountants somewhat biased and claims it takes a lot of effort to discover a suspicious circumstance. This relates to another compliance officer's response, who considers the reason is due to naivety: «it is demanding to investigate a customer you have served for several years and believe it is involved in money laundering or terrorist financing». The remaining AML compliance officers believe it is challenging not to raise suspicion among the customers, as well as develop a culture within the company to meet professional skepticism without becoming antagonistic to its customers.

b) DnR

Knudsen believes auditors find it challenging to understand money laundering and its indicators sufficiently. He considers detecting money laundering and terrorist financing are outside the scope of an auditor's day-to-day responsibilities; the ability to conduct auditing services and simultaneously understand when to stop and initiate further examinations require competence and vigilance.

c) RN

Høylye believes most accountants are unaware that the threshold should be low for initiating further investigations. Consequently, training is crucial for this topic.

d) Finanstilsynet

According to Hole, training concerning money laundering indicators is the key to mitigate the challenges of initiating further examinations. He emphasizes that auditors and accountants will increase their chance of detecting money laundering if they accept that it exists and occurs.

e) Advokatfirmaet Strandenæs AS

Bratlie believes most auditors and accountants lack fundamental knowledge about suspicious circumstances. She also considers accountants as conflict-averse; they intend to sustain good customer relationships and instead prefer to submit suspicious transaction report (STR) to avoid confrontations.

f) Skattebetalerforeningen

Like Bratlie, Hegdahl also believes this is related to the relationship with customers and their trust in them. He also perceives most accountants lack the ability to obtain a more holistic view and detect any irregularities. Instead, they are too focused on the details concerning their day-to-day responsibilities.

g) Økokrim

Økokrim's representative finds it remarkable that most questionnaire respondents regard further examination as demanding; the interviewee believes auditors and accountants are competent and easily become acquainted with the legislation. The interviewee also considers Finanstilsynet's guidance on duty to investigate and report as helpful. If companies conduct a thorough risk assessment of the customers and industries, the interviewee believes they should be able to detect suspicious circumstances.

Summary

There is a common perception among most interviewees that auditors and accountants find it challenging to initiate further examinations. According to Hole,

the ability to detect suspicious circumstances will improve if auditors and accountants are aware of the existence of money laundering.

6.2.6 – Duty to report

6.2.6.1 – *Suspicious transaction reports filed by auditors and accountants*

The interviewees were asked about their thoughts concerning Økokrim’s statistics on STRs filed by auditors and accountants. Over the past five years, the statistics reveal auditors have a minor decrease in the frequency of STRs, whereas accountants have a considerable increase.

The following table shows Økokrim’s statistics on STRs filed by auditors and accountants over the past five years:

Reporting entities 2017– 2021 by type	2017	2018	2019	2020	2021
Accountants	66	61	57	92	104
Auditors	51	42	46	57	41
Total number of STRs	8 900	10 748	11 539	12 703	16 513

Table 4: Number of STRs filed 2017–2021

a) The AML compliance officers

Concerning accountants’ statistics, one AML compliance officer does not believe it is due to an increase in suspicious circumstances; instead, it is caused by Finanstilsynet’s increased attention on this subject.

Pertaining to auditors’ statistics, one AML compliance officer expresses that it is in the nature of an auditor to look for credible proof; if this clarifies the suspicion, there will be no need for reporting. Another AML compliance officer believes the decrease might be due to Økokrim’s inability to follow up on received STRs. Some auditors expect Økokrim to provide feedback or ongoing updates; if not, they perceive their efforts were in vain.

b) DnR

Knudsen believes the decrease might be because auditors conduct additional examinations beyond the legislation’s requirements. He further contends that some auditors do not want to file STRs without solid evidence. Although the circumstances

seem doubtful, Knudsen emphasizes the importance of auditors filing reports without hesitation; it might be the last piece Økokrim needs for resolving a case.

c) RN

Høylye considers the accountants' statistics are unrelated to increased criminal activity. He is rather convinced it is due to an increase in knowledge among accountants and the effort of avoiding Finanstilsynet's sanctions. He expresses, however, that the number of STRs should be even higher.

d) Finanstilsynet

Hole believes there is a relation between the number of STRs and the professionals' responsibilities; an accountant monitors and bookkeeps transactions continuously and is thus provided with essential details, whereas an auditor is presented with the transactions afterward and conducts random selection of given transactions. This may indicate accountants detecting a suspicious circumstance before auditors. However, Hole is unsure about the underlying causes for the statistical number, except that an increase in attention and efforts are two explaining factors.

e) Advokatfirmaet Strandenæs AS

Bratlie agrees with Hole's perception concerning the relation between the number of STRs and auditors' and accountants' responsibilities. She also believes auditors demand more documentation and explanations from customers than accountants and thus clarifying any suspicions before reporting. In contrast, Bratlie assumes accountants prefer to file a STR to avoid confrontations and conflicts with their customers.

f) Skattebetalerforeningen

Concerning the auditors' statistics, Hegdahl agrees with the argument about auditors finding it meaningless to file an STR if Økokrim does not provide feedback; hence, the threshold for further reporting may increase. On the other hand, Hegdahl believes the non-responsiveness might result from the STR serving as the final piece in resolving a case. Concerning the accountants' statistics, Hegdahl assumes auditors

initially are better acquainted with the legislation than accountants; the increase in STRs may be evidence that the accounting industry is improving on this subject.

g) Økokrim

Økokrim's representative finds it remarkable that auditor's statistics reveal a minor decrease compared to other industries that have an increase. Concerning accountant's statistics, the interviewee considers increased knowledge and attention are two explaining elements.

Summary

There are divergent opinions among the interviewees concerning the auditors' and accountants' filed STRs. The increase in STRs by accountants may be explained by increased knowledge and attention, including a lower threshold to report. In contrast, Hole and Bratlie contend this is due to accountants continuously monitoring and bookkeeping transactions, whereas auditors are presented with the transactions afterward; consequently, accountants are more likely to detect suspicious transactions than auditors.

6.2.6.2 – The quality of the reported MT messages

Økokrim

We asked Økokrim about its perception concerning the quality of auditors' and accountants' filed STRs. The interviewee finds them of poor quality with potential for improvement; the messages lack a sufficient structure and phrasing, including inadequate descriptions of the specified circumstances. However, the representative explains the templates made for reporting are not adapted to auditors and accountants. Hence, the templates might also explain why the quality of the reports is poor. Økokrim recognizes the templates do not meet the requirements of all industries, and thus it is currently developing an improved and more dynamic solution.

Furthermore, we questioned Økokrim concerning how auditors and accountants can improve the reporting quality and increase the frequency of submitting reports. The interviewee emphasizes that they must increase their knowledge and attention, as well as to conduct a solid threat assessment and business-specific risk assessment.

Moreover, the interviewee considers the adaption and operationalization of Finanstilsynet's circulars as a good starting point.

6.2.7 – Concluding questions

6.2.7.1 – Cooperation between the actors in the industries

a) DnR

Knudsen regards the cooperation between DnR and Finanstilsynet as good; however, he believes there is a need for improved dialogue concerning Finanstilsynet's expectations and how to proceed in meeting their requirements. The dialogue has already been enhanced following Finanstilsynet's report on the thematic inspection.

b) RN

Høylye also considers RN's dialogue with Finanstilsynet as open and good. However, RN experienced a lack of cooperation during its development of the templates for the AML measures; Finanstilsynet was reluctant to examine the drafts and provide input. As a result of the thematic inspection, Finanstilsynet has agreed to provide feedback for RN's revised templates.

c) Finanstilsynet

Hole agrees the collaboration with the professional associations is good. He admits, however, there is some disagreement concerning the AML regulations. Concerning the cooperation between Finanstilsynet and auditors and accountants, Hole expresses that there is no direct collaboration. This is due to their different roles; Finanstilsynet is a supervisory authority that conducts inspections, whereas auditors and accountants undertake obligations to meet the legislation's requirements.

Concerning the cooperation between Finanstilsynet and Økokrim, Hole regard it as professional. They have specific roles and dedicated responsibilities; however, they are required to interact in some areas. Hole believes the cooperation has potential for improvement.

d) Økokrim

Although the interviewee considers the cooperation between Økokrim and

Finanstilsynet as good, it can be improved through enhanced coordination and communication. Concerning the communication with the auditing and accounting industry, Økokrim's representative believes this has been restrained in recent years. This is partly due to the NRA, of which auditors and accountants are not categorized with high risk and thus have not been prioritized concerning ongoing monitoring.

Furthermore, the interviewee perceives the auditing and accounting industry to have a culture of resistance to cooperating. In 2019, Økokrim attempted to develop a guideline for these industries about the reporting for duty. It requested input from the professional associations; Økokrim's interviewee contended that one of the associations assumed the guidelines as unnecessary, whereas the second never provided feedback. To improve the collaboration with the RN and DnR, Økokrim expresses the necessity to reconnect through participation in the professional associations' events.

Summary

There is a consensus among the actors in the industries that their collaborations are good and professional; however, communication can be improved.

6.2.7.2 – Initiatives to ensure enhanced compliance with the AML regulations

Lastly, we asked the interviewees about initiatives that can assist auditors and accountants in improving their compliance with the AML regulations.

a) The AML compliance officers

There is a consensus among all AML compliance officers about the need for improved circulars; there should be no extent of ambiguity that cause misinterpretations, uncertainty, and deficiencies. They request Finanstilsynet to elaborate on the specific provisions and their purposes. Improved guidance concerning customer risk assessment and what it entails during the ongoing monitoring are also suggested. Moreover, one of the AML compliance officers addressed Finanstilsynet lack of accommodating concerning assistance as an insufficient aspect. Another compliance officer suggests that Finanstilsynet should offer training or webinars for auditors and accountants to ask for assistance and

clarifications about the circulars. Lastly, the compliance officers expressed the need for a more specific adaption of the circulars to the auditing and accounting industry. One of them stated: «For several provisions, you are referred to Circular 8/2019 for further elaborations. However, this Circular is mainly adapted to the finance industry and thus challenging for auditors and accountants to interpret and utilize».

b) DnR

Knudsen considers Finanstilsynet's inspections as vital to combat money laundering and economic crime. However, he emphasizes the desire for all relevant parties in the industry to prioritize the joint objective of countering a societal challenge rather than mainly focusing on compliance with the regulations. Concerning the circulars, he recommends Finanstilsynet to provide specific examples of compliance with the regulations to meet their expectations better. Knudsen also believes there is potential for improvement concerning the dialogue between DnR and Finanstilsynet.

c) RN

Høylyie recommends Finanstilsynet to simplify the circulars in those areas possible, develop examples of money laundering indicators and what to report concerning suspicious circumstances.

d) Finanstilsynet

Finanstilsynet is currently revising Circular 8/2019 due to regulatory changes; hence, it has requested inputs from relevant parties in the industries concerning practical challenges of the adaption and general desires about clarifications. Hole refers to the received input letters as an answer to this question. However, he also explains as people perceive laws differently, there will always be some ambiguity in how to follow and adapt them.

In light of the professional associations' requests for updated 14/2019 and 15/2019 circulars, we further questioned whether Finanstilsynet recognized a need for revised circulars⁸. According to Hole, Finanstilsynet will thoroughly assess if the new

---

⁸ See section 3.4.1 for an elaboration of the content in the input letters.

regulatory changes are sufficiently clear. He also contends the received input will determine whether there is a need for revised Circulars 14/2019 and 15/2019. However, he argues it is challenging to develop circulars applying to businesses of all sizes in various areas of supervision, as the circulars are a framework rather than a “one-size-fits-all” solution.

We also questioned Finanstilsynet whether the imposition of an administrative fine is an effective method of ensuring that companies comply with the regulations.

Finanstilsynet replied as the following: «There are several instruments to ensure compliance, including sanctions. The ultimate sanction is the revocation of the permit to conduct business, which is regarded as the strictest instrument. Penalties may be perceived as strict; however, they actually position between criticism and recall. We believe sanctions are an appropriate tool, which the EU has opted to utilize in achieving adequate supervision. I believe the thematic inspections and the following reports will result in enhanced compliance in the industries».

e) Advokatfirmaet Strandenæs AS

Bratlie agrees Finanstilsynet should simplify the circulars and provide specific examples. She also suggests the authority should develop a “best practice”-approach to clarify its expectations and standards of fulfillment.

f) Skattebetalerforeningen

Hegdahl emphasizes the need of improving the dialogue between Finanstilsynet and the professional associations to ensure a consensus concerning the most significant provisions.

g) Økokrim

We questioned Økokrim on how it will proceed to increase its visibility in the auditing and accounting industry. The interviewee expressed instead of passively waiting for an invitation, Økokrim should initiate to become visible in the industries. One suggestion is to participate in the professional associations’ events. There is also a need for improvement concerning the ongoing dialogue between Økokrim and the industries.

Summary

Concerning initiatives for improvement, we perceive a consensus among the interviewees about Finanstilsynet's role and responsibilities. There is a mutual desire for simplified circulars and reduced ambiguities, not only concerning Circular 8/2019 but also Circulars 14/2019 and 15/2019. Several interviewees request more concrete examples and clarifications around Finanstilsynet's expectations. Hole, on the other hand, emphasizes there will be divergent opinions on how to comply with the regulations as humans interpret them.

7. Discussion and Conclusion

The purpose of this master thesis was to investigate whether auditors and accountants find it challenging to comply with the AML regulations; and if that is indeed the case, what are the reasons. In the following chapter, we will discuss and conclude the main findings from our empirical study. Moreover, we will discuss the thesis's limitations and elaborate on our thoughts concerning future research.

7.1 – Comprehension and compliance of the AML regulations

7.1.1 – Demanding to interpret the AML regulations

The questionnaire results reveal that most respondents find it challenging to interpret the AML regulations, although they believe their knowledge is adequate. Both AML compliance officers and associates regard the interpretation as almost equally demanding. Hence, there are reasons to believe the regulations are comprehensive and complex, regardless of job position and years of work experience. This assumption is underpinned by several interviewees who consider the regulations to encompass a large number of discretionary assessments, resulting in ambiguous interpretations.

7.1.2 – Demanding to interpret the circulars

Most questionnaire respondents find Finanstilsynet's circulars demanding to interpret. This finding corresponds with several of the interviewees' perceptions. They assert the circulars are ambiguous as they are left open for interpretations, lack

instructions on how to proceed, and do not encompass the standard for fulfillment. Hole from Finanstilsynet expressed as humans interpret the regulations, there will always be an underlying existence of ambiguity. He further argues that the circulars are left open for interpretation as they do not want to provide a “one-size-fits-all”-solution for companies to follow; instead, companies shall use the circulars as a framework.

Concerning these findings, we observe a misalignment between Finanstilsynet’s expectations and how the industries interpret the circulars. As Finanstilsynet preferably would avoid providing a “one-size-fits-all”-solution, there is a chance their interpretation of sufficient compliance will not be accentuated.

7.1.3 – Noticeable differences in compliance across company sizes

From the analysis of the questionnaire results, it emerges that respondents working in large companies have more knowledge about the AML regulations and find them less demanding to interpret than those working in small and medium-sized companies. Most interviewees believe this is due to the amount of resources and capacity the companies have at their disposal, as well as the amount of time and attention they devote to AML measures. The interviewees contend that larger companies have the sufficient resources and capacity to develop dedicated compliance departments responsible for organizing AML measures. Thus, it is claimed that these companies do not require as much external assistance compared to smaller companies. This is supported by the AML compliance officers’ description of the companies’ AML measures; the small and medium-sized companies utilize assistance and templates from the professional associations, whereas the large company has an internally developed compliance department assisting its employees with the compliance. Moreover, this finding corresponds with the questionnaire results, of which small and medium-sized firms employ RN’s and DnR’s assistance more frequently than larger firms.

In contrast, we observed that Finanstilsynet has a different perception concerning compliance and company size; even small companies, with some or no assistance,

should manage to comply with the AML regulations as long as they devote sufficient time, attention, and resources.

These observations indicate that company size alone does not explain why some companies find it easier to comply with the AML regulations. Instead, it is the interplay between company size and the amount of resources, capacity, time, and attention each company devotes to the AML measures.

7.2 – Challenging for auditors and accountants to comply with chapter 3 of the AML Act

7.2.1 – Business-specific risk assessment

Both the questionnaire results and interviews show that most auditors and accountants find it demanding to conduct a business-specific risk assessment. We observe a consensus that the risk assessment's scope is comprehensive and complex. Conducting the assessment also requires significant amount of knowledge, time, and resources. However, the interviewees expressed that the risk assessment's complexity and scope are not the only explaining factors; Bratlie addresses that several auditors and accountants lack the comprehension of why and how their company can be exploited for money laundering.

We also observed different perceptions of why the risk assessment is demanding regarding company sizes. The questionnaire results indicate that small firms find it challenging due to insufficient guidelines from Finanstilsynet and lack of assistance from the professional associations. Concerning larger companies, two of the interviewed AML Compliance Officers contended the risk assessment becomes more demanding the larger the company is. This is due to all elements the company must assess, including different services, industries, and customers.

From these findings, we discern that several auditors and accountants criticize Finanstilsynet and the professional associations for insufficient guidelines and assistance. Few auditors and accountants believe the risk assessment is demanding due to a lack of individual knowledge or inadequate understanding within the companies. Hence, we perceive that auditors and accountants tend to blame

Finanstilsynet and the professional associations instead of partly being self-critical of why it is challenging to conduct the risk assessment.

7.2.2 – Procedures

Like the business-specific risk assessment, the questionnaire results and interviews reveal that most auditors and accountants find it demanding to comply with the company's procedures. We observed divergence in the interviewees' perceptions concerning why the professionals find the procedures challenging to follow. Some interviewees contended that companies develop too complex or general procedures. On the other hand, some expressed that auditors and accountants perceive the procedures as unnecessary because they do not create value for the customers. Finanstilsynet and DnR disagreed with the latter claim, asserting the procedures are essential for compliance with the AML regulations. They also stated training and ongoing monitoring are crucial for ensuring the employees follow procedures.

Based on these findings, we observe that the procedures' compliance is related to the firms' motivation for conducting the business-specific risk assessment. If companies are unwilling to conduct a thorough risk assessment, the procedures will likely not work as intended.

7.3 – Challenging for auditors and accountants to comply with chapter 4 of the AML Act

It emerges from both the questionnaire results and the interviews that customer due diligence measures are one of the most demanding requirements in the AML regulations. Many believe it is due to, inter alia, vague guidelines from Finanstilsynet and express a desire for an enhanced and more specific guidance on this topic. The need for clarifications concerning beneficial owners, PEP, risk classification of customers, and ongoing monitoring are particularly emphasized. In contrast, Hole contends that insufficient use of time and resources and lack of attention are explaining factors why companies might find the customer due diligence demanding.

Additionally, it is asserted that this subject is challenging due to a misalignment between the professional associations' templates and Finanstilsynet's expectations. RN and DnR acknowledge that their templates are suboptimal and express a desire for assistance from Finanstilsynet for improvement. As almost half of the questionnaire respondents utilize these, we find it appropriate to believe there is a need for substantial improvement. Finanstilsynet, on the other hand, contends that several companies fail to adapt the templates to their business, thus finding it challenging to conduct the customer due diligence measures.

Similar to the conclusion concerning the business-specific risk assessment, we observe several auditors and accountants criticizing Finanstilsynet and the professional associations for insufficient guidelines and assistance related to customer due diligence measures. In contrast, few consider the companies' lack of competence as an explaining factor.

7.4 – Potential for improvement between the governmental authorities and the industries

7.4.1 – Revised circulars

Finanstilsynet's requests for input concerning the revision of Circular 8/2019 indicate that the governmental body wants to assist auditors and accountants in enhancing compliance with the AML regulations. However, one can question the extent to which the revised Circular assists auditors and accountants. Several interviewees have argued that it is challenging to comply with several circulars rather than one, and that Circular 8/2019 mainly applies for the finance industry. These arguments correspond with the professional associations' input letters, emphasizing the necessity of revised Circulars 14/2019 and 15/2019. Hole contends that revised Circulars 14/2019 and 15/2019 depend on whether the new regulatory changes are adequately apparent, as well as the content in the received input. We regard it imperative to create a solution to minimize the gap between Finanstilsynet's and the industries' expectations.

7.4.2 – Improved cooperation between the actors in the industries

According to several interviewees, the cooperation between Finanstilsynet and professional associations can be improved. Both RN and DnR expressed the necessity

for continuous dialogue to minimize the gap between their perceptions and Finanstilsynet's expectations concerning compliance with the AML regulations. They also desire Finanstilsynet's assistance in revising their templates. The results of Finanstilsynet's thematic inspections and the interviewees' statements indicate the current templates do not meet the authority's expectations.

7.4.3 – Enhanced training and ongoing monitoring within the companies

Except for the AML compliance officers, the interviewees perceive auditing and accounting firms do not devote sufficient attention to employee training and monitoring. Several of them contend auditors and accountants lack the fundamental knowledge of what money laundering actually is, how and why it can occur in their company, and the awareness of money laundering indicators. During the interviews with the AML compliance officers, we observed that few of them addressed employee training and monitoring as essential elements in their organization of the AML measures. Based on these findings, it is appropriate to believe that companies have the potential for improvement concerning training and ongoing monitoring.

7.5 – Limitations and recommendations for further research

7.5.1 – Limitations

It is appropriate to point out the limitations of our thesis. Concerning the questionnaire, we would have preferred more responses to obtain a broader picture of the industries. Although we did not receive as many responses as we intended, the results provide a good indication of how auditors and accountants perceive the AML regulations. Furthermore, our research is somewhat skewed; the questionnaire respondents are represented by 30% auditors and 70% accountants. According to Finanstilsynet, the proportion of auditors and accountants in both industries is approximately 40% and 60%, respectively (Finanstilsynet, 2022b, 2022c). We would have valued more responses from auditors to reflect the actual proportion in the industries; regrettably, we were unable to reach out to sufficient auditors.

It is also pertinent to mention that the data collected through the questionnaire and interviews must be considered with caution. There is no guarantee that respondents will answer a questionnaire honestly or devote enough time to selecting options that

accurately reflect their opinions. With in-depth interviews, there may be uncertainty concerning the credibility and reliability of the responses. Nonetheless, we perceive our collected data to be credible and reliable as we were able to draw several findings reflecting how auditors and accountants operate in real life.

A final limitation is our knowledge of the AML regulations and the auditing and accounting industries. The regulations are complex, and the thesis is based on the knowledge we acquired during our research.

7.5.2 – Recommendations for further research

We noticed that very few auditors and accountants mentioned terrorist financing in the questionnaire and interviews. Consequently, it may appear the industries lack knowledge or awareness of terrorist financing's existence and that it is subject to the AML regulations. Hence, it could be intriguing to investigate how auditors and accountants perceive terrorist financing, why this subject receives less attention, and how the industries can enhance awareness of terrorist financing.

Moreover, it would be interesting to investigate the effects of the revised Circular 8/2019 Finanstilsynet is currently preparing. It would be particularly worthwhile to study whether the Circular meets the expectations of auditors and accountants, and if it improves their compliance with the AML regulations.

8. References

Basel Institute. (2021). *Basel AML Index 2021: Ranking money laundering and terrorist*

financing risks around the world. B. I. o. Governance.

https://baselgovernance.org/sites/default/files/2021-09/Basel_AML_Index_2021_10th%20Edition.pdf

Directive (EU) 2015/849. (2015). *Directive (EU) 2015/849 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2015 on the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing* (20.05.2015). Lovdata.

<https://www.europalov.no/rettsakt/forebyggende-tiltak-mot-hvitvasking-av-penger-og-terrorfinansiering/id-6116>

Europol. (2022). *Economic Crime*. <https://www.europol.europa.eu/crime-areas-and-statistics/crime-areas/economic-crime>

FATF. (2012-2022). *International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of*

Terrorism & Proliferation. The Financial Action Task Force. <https://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/fatf-recommendations.html>

FATF. (2014). *Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures - Norway* (Fourth Round Mutual Evaluation Report). Financial Action Task Force. www.fatf-gafi.org/topics/mutualevaluations/documents/mer-norway-2014.html

FATF. (2015). *Emerging Terrorist Financing Risks*. Financial Action Task Force. <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Emerging-Terrorist-Financing-Risks.pdf>

- FATF. (2022a). *Norway has some good measures to combat money laundering and terrorist financing, but significant weaknesses undermine overall effectiveness, says FATF*. Financial Action Task Force. <https://www.fatf-gafi.org/documents/news/norway-some-good-measures-to-combat-money-laundering-terrorist-financing-but-significant-weaknesses.html>
- FATF. (2022b). *Virtual Assets*. Financial Action Task Force. [https://www.fatf-gafi.org/publications/virtualassets/documents/virtual-assets.html?hf=10&b=0&s=desc\(fatf_releasedate\)](https://www.fatf-gafi.org/publications/virtualassets/documents/virtual-assets.html?hf=10&b=0&s=desc(fatf_releasedate))
- FATF. (2022c). *What we do*. Financial Action Task Force, . <https://www.fatf-gafi.org/about/whatwedo/>
- FATF. (2022d). *Who we are*. Financial Action Task Force,. <https://www.fatf-gafi.org/about/whoweare/>
- Finans Norge. (2018). *Hvitvaskingslovens krav om «kudetiltak» og KYC-prinsippet*. Finans Norge. <https://www.finansnorge.no/tema/hvitvasking-og-terrorfinansiering/hvitvaskingslovens-krav/>
- Finanstilsynet. (2017). *Hvitvasking og terrorfinansiering*. Finanstilsynet. <https://www.finanstilsynet.no/forbrukerinformasjon/Hvitvasking/>
- Finanstilsynet. (2019a). *Veileder til hvitvaskingsloven*. (Finanstilsynet [Rundskriv 8/2019]), . <https://www.finanstilsynet.no/contentassets/c3262e6c85fc47c7ad77c7ee10282b72/veileder-til-hvitvaskingsloven.pdf>
- Finanstilsynet. (2019b). *Veiledning om regnskapsføreres og regnskapsførerselskapers etterlevelse av hvitvaskingsregelverket* (Finanstilsynet, [Rundskriv 15/2019]), . <https://www.finanstilsynet.no/contentassets/e462136cc9704d8180e049706ffef>

[538/veiledning-om-regnskapsforeres-og-regnskapsforerselskapers-etterlevelse-av-hvitvaskingsregelverket.pdf](https://www.finanstilsynet.no/contentassets/ecc500e44fc7412f9c93bef8da84c9a3/veiledning-om-regnskapsforeres-og-regnskapsforerselskapers-etterlevelse-av-hvitvaskingsregelverket.pdf)

Finanstilsynet. (2019c). *Veiledning om revisorers og revisjonsselskapers etterlevelse av hvitvaskingsregelverket*. (Finanstilsynet, [Rundskriv 14/2019]), .
<https://www.finanstilsynet.no/contentassets/ecc500e44fc7412f9c93bef8da84c9a3/veiledning-om-revisorers-og-revisjonsselskapers-etterlevelse-av-hvitvaskingsregelverket.pdf>

Finanstilsynet. (2020). *About us*. Finanstilsynet.
<https://www.finanstilsynet.no/en/about-finanstilsynet/>

Finanstilsynet. (2021). *Etterlevelse av pliktene i hvitvaskingsloven*. Finanstilsynet.
<https://www.finanstilsynet.no/contentassets/ee3e1da2d39c487d97d479ffa5df239b/etterlevelse-av-pliktene-i-hvitvaskingsloven2.pdf>

Finanstilsynet. (2022a). *Oppdatering av Finanstilsynets veileder til hvitvaskingsloven*. Finanstilsynet.
<https://www.finanstilsynet.no/nyhetsarkiv/nyheter/2022/oppdatering-av-finanstilsynets-veileder-til-hvitvaskingsloven/>

Finanstilsynet. (2022b). *Rapporter fra tilsynsområdene for 2021: Regnskapsførervirksomhet*. Finanstilsynet.
<https://www.finanstilsynet.no/publikasjoner-og-analyser/arsrapport/arsrapport-2021/rapporter-fra-tilsynsomradene-for-2021/regnskapsforervirksomhet/>

Finanstilsynet. (2022c). *Reports from the supervised sectors for 2021: Auditing*. Finanstilsynet. <https://www.finanstilsynet.no/en/publications/annual-report/annual-report-2021/reports-from-the-supervised-sectors-for-2021/auditing/#Developments%C2%A0>

- Hayes, A. (2021). *Smurf*. Investopedia.
<https://www.investopedia.com/terms/s/smurf.asp>
- Hegdahl, P.-O. (2021). *Hvitvaskingsregler til besvær*. Skattebetalerforeningen.
<https://www.skatt.no/2021/09/14/hvitvaskingsregler-til-besvaer/>
- Hegdahl, P.-O. (2022, 2022, March 12th). Tar jakten på kriminelle livet av regnskapsbransjen? *Finansavisen*.
<https://finansavisen.no/nyheter/debattinnlegg/2022/03/12/7823337/tar-jakten-pa-kriminelle-livet-av-regnskapsbransjen>
- Hvitvaskingsforskriften. (2018). *Forskrift om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering (hvitvaskingsforskriften)* (FOR-2018-09-14-1324). Lovdata. https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2018-09-14-1324#KAPITTEL_1
- Hvitvaskingsloven. (2003). *Lov om tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger mv. (hvitvaskingsloven)* (LOV-2003-06-20-41). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/LTI/lov/2003-06-20-41>
- Hvitvaskingsloven. (2009). *Lov om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering mv. (hvitvaskingsloven)* (LOV-2009-03-06-11). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/LTI/lov/2009-03-06-11>
- Høgberg, A. P., & Stridbeck, U. (2008). *Hvitvasking*. Universitetsforlaget.
- Høylye, K. (2021). *TEMATILSYN: ETTERLEVELSE AV PLIKTENE ETTER HVITVASKINGSLOVEN*. Regnskap Norge.
<https://www.regnskapnorge.no/faget/artikler/hvitvasking/tematilsyn-etterlevelse-av-pliktene-etter-hvitvaskingsloven/>

- Kenton, W. (2021). *Shell Corporation*. Investopedia.
<https://www.investopedia.com/terms/s/shellcorporation.asp>
- KnowYourCountry. (2022). *Background Information, Norway*. KnowYourCountry.
<https://www.knowyourcountry.com/norway1111>
- Lunde, A. (2021a). *English*. Økokrim.
<https://www.okokrim.no/english.424311.no.html>
- Lunde, A. (2021b). *Enheten for finansiell etterretning (FIU)*. Økokrim.
<https://www.okokrim.no/enheten-for-finansiell-etterretning.424322.no.html>
- Malhotra, N. K., Nunan, D., & Birks, D. F. (2017). *Marketing Research: An applied approach* (5 ed.). Pearson.
- Ministry of Justice and Public Security. (2013). *Your contribution can be misused* (G-0428). Ministry of Justice and Public Security.
https://www.regjeringen.no/contentassets/aa995f7f2e544a14acd4173515ed09e7/ditt-bidrag_engelsk.pdf
- NHO. (2022). *Fakta om små og mellomstore bedrifter (SMB)*. Næringslivets Hovedorganisasjon. <https://www.nho.no/tema/sma-og-mellomstore-bedrifter/artikler/sma-og-mellomstore-bedrifter-smb/>
- Nilsen, B. R. (2021). *Slik blir svarte penger hvite*. Finansforbundet.
<https://www.finansforbundet.no/folk-og-fag/felles-ansvar/slik-blir-svarte-penger-hvite/>
- Nilssen, S. S. (2021, 2021, June 6th). Advokatfirma går i strupen på Finanstilsynet. *Finansavisen*.
<https://finansavisen.no/nyheter/jus/2021/06/06/7683661/advokatfirma-gar-i-strupen-pa-finanstilsynet>

NTAES. (2017). *Indikatorer på mistenkelige transaksjoner for rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven - Regnskap og revisjon*. (Nasjonalt tverretatlig analyse- og etterretningssenter). <https://www.okokrim.no/publikasjoner-og-indikatorlister.549330.no.html>

Penal Code. (2015). *The Penal Code* (LOV-2005-05-20-28). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NLE/lov/2005-05-20-28>

Pieth, M., Thelesklaf, D., & Ivory, R. (2009). *Countering Terrorist Financing: The practitioner's point of view*. Bern: Peter Lang GmbH, Internationaler Verlag der Wissenschaften.

PST. (2020). *Nasjonal risikovurdering*. Politiets sikkerhetstjeneste. <https://www.pst.no/globalassets/artikler/utgivelser/2020/nasjonal-trusselvurdering-om-hvitvasking-og-terrorfinansiering-2020.pdf>

PST. (2022). *National Threat Assessment for 2022*. The Norwegian Police Security Service,. <https://pst.no/globalassets/ntv/2022/nasjonal-trusselvurdering-2022-pa-engelsk.pdf>

Regnskap Norge. (2022). *PRESENTING ACCOUNTING NORWAY*. Regnskap Norge,. <https://www.regnskapnorge.no/english>

Regnskapsførerloven. (1993). *Lov om autorisasjon av regnskapsførere [regnskapsførerloven]* (LOV-1993-06-18-109). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1993-06-18-109>

Revisorforeningen. (2021). *Kamp mot hvitvasking en viktig oppgave for revisor*. Revisorforeningen. <https://revisorforeningen.no/om-oss/dnr-mener1/kamp-mot-hvitvasking-en-viktig-oppgave-for-revisor/>

- Revisorforeningen. (2022a). *Finanstilsynet ber om innspill til oppdatering av det generelle hvitvaskingsrundskrivet*. Revisorforeningen.
<https://www.revisorforeningen.no/fag/nyheter/innspill-oppdatering-hvitvaskingsrundskriv/>
- Revisorforeningen. (2022b). *Innspill til Finanstilsynets veiledning om hvitvaskingsloven*. Revisorforeningen.
<https://www.revisorforeningen.no/fag/nyheter/innspill-veiledning-hvitvaskingsloven/>
- Revisorforeningen. (2022c). *The Norwegian Institute of Public Accountants*. Revisorforeningen. <https://revisorforeningen.no/english/the-norwegian-institute-of-public-accountants/>
- Revisorloven. (2021). *Lov om revisjon og revisorer (revisorloven)* (LOV-2020-11-20-128). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2020-11-20-128>
- Roaldsøy, A. (2018). *Ny hvitvaskingslov: Større ansvar tildeles finansnæringen*. Finans Norge,. <https://www.finansnorge.no/aktuelt/nyheter/2018/10/ny-hvitvaskingslov--storre-ansvar-tildeles-finansnaringen/>
- Rui, J. P., Ringen, G. H., & Rørholt, K. F. (2021). *Hvitvaskingsloven: Lovkommentar*. Universitetsforlaget.
- Saunders, M., Lewis, P., & Thornhill, A. (2016). *Research methods for business students: 7. ed*. Harlow u.a: Pearson.
- Skattebetalerforeningen. (2022). *Information in English*. Skattebetalerforeningen.
<https://www.skatt.no/om-oss/information-in-english/>
- The Anti-Money Laundering Act. (2018). *Act relating to Measures to Combat Money Laundering and Terrorist Financing (the Anti-Money Laundering Act)* (LOV-

2018-06-01-23). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NLE/lov/2018-06-01-23>

Tuovila, A. (2020). *Accountant Responsibility*. Investopedia.

<https://www.investopedia.com/terms/a/accountant-responsibility.asp>

United Nations. (1988). *United Nations Conference for the Adoption of a Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances* (E/CONF.82/16). United Nations.

[https://www.unodc.org/documents/commissions/CND/Int_Drug_Control_Conventions/Commentaries-OfficialRecords/1988Convention/1988 OFFICIAL RECORDS Volume I en.pdf](https://www.unodc.org/documents/commissions/CND/Int_Drug_Control_Conventions/Commentaries-OfficialRecords/1988Convention/1988_OFFICIAL_RECORDS_Volume_I_en.pdf)

United Nations. (2000). *UNITED NATIONS CONVENTION AGAINST TRANSNATIONAL ORGANIZED CRIME AND THE PROTOCOLS THERETO* (A/RES/55/25). United Nations.

[https://www.unodc.org/documents/middleeastandnorthafrica/organised-crime/UNITED NATIONS CONVENTION AGAINST TRANSNATIONAL ORGANIZED CRIME AND THE PROTOCOLS THERETO.pdf](https://www.unodc.org/documents/middleeastandnorthafrica/organised-crime/UNITED_NATIONS_CONVENTION_AGAINST_TRANSNATIONAL_ORGANIZED_CRIME_AND_THE_PROTOCOLS_THERETO.pdf)

United Nations. (2003). *UNITED NATIONS CONVENTION AGAINST CORRUPTION* (A/RES/58/4). U. Nations.

https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/Publications/Convention/08-50026_E.pdf

United Nations. (2005). *Eleventh United Nations Congress on Crime Prevention and Criminal Justice* (A/CONF.203/7). U. Nations.

<https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:UdA10gsxFdgJ:https://www.unodc.org/pdf/WP%252520on%252520item%2525206%252520V0581301%252520in%252520English.doc+&cd=4&hl=no&ct=clnk&gl=no>

Widlic, L. (2017). *Økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet*. Økokrim.

<https://www.okokrim.no/kriminalitetsomraader.422249.no.html>

Økonomiforbundet. (2022). *Om Økonomiforbundet*. Økonomiforbundet.

<https://www.okonomiforbundet.no/om-okonomiforbundet/?fbclid=IwAR0-mVc2aFdNyh-8jTqulaNTHCVwaAIRNDSk7raENCvWgAhNt2KiN10Oxjo>

9. Appendices

9.1 – Appendix 1: Input letter from Regnskap Norge

REGNSKAP NORGE
Støperigata 2, 0250 Oslo
Postboks 99 Sentrum, 0101 Oslo
Z3 35 69 00 | post@regnskapnorge.no
regnskapnorge.no

Finanstilsynet
post@finansilsynet.no

Vår ref: Fs 2202 / KH
Deres ref: 22/287
Oslo, 17.02.2021

Innspill til Finanstilsynets oppdatering av veileder til hvitvaskingsloven

Regnskap Norge viser til invitasjon av 13. januar i år til å gi innspill til Finanstilsynets oppdatering av rundskriv 8/2019 til hvitvaskingsloven. Vi ønsker å gi noen kommentarer.

I tilsynsrapport publisert 21. desember 2021 om regnskaps- og revisjonsbransjens etterlevelse av pliktene i hvitvaskingsloven, gir Finanstilsynet uttrykk for at arbeidet mot hvitvasking og terrorfinansiering ikke er tilstrekkelig integrert i foretakenes risikostyring og kontrollstruktur. Finanstilsynet gir videre uttrykk for det inntrykk at fastsatte rutiner ikke er tilpasset og reelt innarbeidet i virksomheten og risikoen i de respektive regnskapsførerforetak, og ikke gir medarbeidere den veiledning de bør få i sitt arbeid for å sikre etterlevelse av pliktene.

De resultater tematisynet har avdekket tas på største alvor. Regnskap Norge prioriterer arbeidet med å få anti-hvitvaskingsarbeidet som naturlig del av regnskapsførers oppdragsutførelse, og vil ytterligere se på alle virkemidler som kan bidra til dette. Her står også Finanstilsynets veiledning på området helt sentralt.

Resultatene fra tematisynet har flere årsaker, men når feil og svakheter går igjen hos nær samtlige av de kontrollerte fremstår det som åpenbart at veiledning på området ikke har vært god nok. Hertil hører at de samme svakhetene også er avdekket hos andre bransjer det er ført tilsyn med. Lovgivningen på området er kompleks. Desto viktigere er det derfor at veiledning som gis fra myndighetene er tydelig på de forventninger Finanstilsynet som tilsynsorgan og Økokrim som forvaltningsorgan har til de rapporteringspliktige.

Dette er forhold Regnskap Norge tok opp i møte med FATF i juni 2019, hvor erfaringer med myndighetenes forvaltning av hvitvaskingsregelverket var tema. Vi ga der tilbakemelding på at både de rapporteringspliktige og myndighetene var lite forberedt når gjeldende hvitvaskingslov ble satt i kraft 15. oktober 2018. På tidspunktet for møtet var det fortsatt svært lite veiledning å hente fra relevante hjemmesider som finanstilsynet.no, okokrim.no og hvitvasking.no. Videre pekte vi på at lovverket i stor grad er konsentrert om oppfyllelse av formelle forhold, og i langt mindre grad om hvordan regelverket skal etterleves for å oppfylle formålet med loven. Vi trakk i den sammenheng frem at regnskapsbransjen har stort behov for veiledning i eksempelvis hvordan risikoklassifisere kunder, overvåke transaksjoner og gjennomføre hensiktsmessig kontroll av opplysninger om kundene.

I etterkant av møtet med FATF kom Finanstilsynet med sine rundskriv på området. Rundskrivene har vært til hjelp, men i og med nedslående resultater fra tematisynet har innholdet åpenbart ikke klart å formidle de forventninger Finanstilsynet har til tilsynsenhetene.

Som helt overordnet tilbakemelding vil vi derfor peke på som viktig at det reviderte rundskrivet tar inn over seg de svakheter som er avdekket, og prioriterer veiledning som gjør tilsynsenhetene i stand til å praktisere regelverket på en tilfredsstillende måte.

Generelt rundskriv og bransjespesifikt rundskriv

I vedtak fra tematisynet ser vi det vises aktivt til rundskriv 8/2019, til tross for at regnskapsførere har sitt eget rundskriv i rundskriv 15/2019. I innledningen til sistnevnte rundskriv går det frem at nærmere tolkning av hvordan enkelte bestemmelser er å forstå, omtales i rundskriv 8/2019.

Sett fra vårt ståsted er det ønskelig at rundskriv 8/2019 målrettes mot finansinstitusjoner og eventuelt andre tilsynsenheter som ikke har egne rundskriv, og at bransjespesifikke rundskriv som rundskriv 15/2019 gjøres utfyllende for bransjen. Tilsynsenheter bør med andre ord kunne forholde seg til kun ett rundskriv.

Det å la to omfattende rundskriv bli gjeldende for samme bransje er utfordrende for brukerne av veiledningene, og vi ser at dette har skapt forvirring og usikkerhet om hva enhetene skal forholde seg til. Det er en grunnleggende forutsetning at veiledningen er forståelig og tydelig på hva som gjelder for de enkelte rapporteringspliktige.

Dersom Finanstilsynet velger å opprettholde et generelt rundskriv i tillegg til de bransjespesifikke, vil vi anbefale at det fremgår klart i de bransjespesifikke rundskrivene hvor det er relevant å se nærmere i det generelle rundskrivet.

Innspill til rundskriv 8/2019

Nedenfor følger innspill til innholdet i rundskrivet:

Pkt. 2.2.1

Veiledningen sier at kravet til risikovurderingens omfang vil variere ut fra den rapporteringspliktiges størrelse, risikoeksponering og kompleksitet. Det er likevel liten grad av veiledning til hva som forventes av mindre foretak, ut over at det uttales at «kravene til risikovurderingen (vil) være proporsjonale med dette, ved at flere risikoindikatorer kan behandles mer summarisk». Vi etterlyser således tydeligere presisering av forventningsnivået og hva som konkret kan forenkles.

Pkt. 2.2.2

Veiledningen uttrykker at rapporteringspliktige må legge til grunn vurderinger i nasjonale risikovurderinger med hensyn til utpekte høyrisikoland. I tillegg må den rapporteringspliktige selv vurdere annen geografisk risiko. Dette vil være svært krevende å etterleve. Vi anbefaler derfor at nasjonale risikovurderinger (PST, Økokrim, NTAES, Finanstilsynet) gjør en totalvurdering av geografisk risiko, slik at rapporteringspliktige kan begrense sine vurderinger til spesifikke kunde- og bransjerelaterte forhold.

Pkt. 3.2.1

Foretakets øverste ledelse er definert som styret og daglig leder for aksjeselskap. Det er ønskelig at det klargjøres om hvitvaskingsansvarlig – i de tilfeller hvor denne ikke er i styret eller daglig leder – likevel anses å inngå i foretakets ledelse. Det vises blant annet til at hvvl § 8 femte ledd uttrykker at hvitvaskingsansvarlig skal være «en person i ledelsen».

Det uttales blant annet at hvitvaskingsansvarlig i gitte situasjoner er å anse som en førstelinjefunksjon. Det trenger å avklares hvordan dette henger sammen med at hvitvaskingsansvarlig er en del av ledelsen.

Pkt. 4.1.2

Det fremgår at «der flere personer er part i en kundeavtale, som eksempelvis medinneholder på konto eller lån, etableres kundeforhold med alle parter som forpliktes etter avtalen». Det bør presiseres hvordan dette stiller seg for et enkeltpersonforetak som er felles bedrift, dvs. der begge ektefeller deltar i og tilordnes inntekt fra foretaket selv om foretaket og dets kontoer kun står oppført med en av ektefellenes navn.

Pkt. 4.3.1.1

Det fremheves at foreliggende opplysninger skal kontrolleres mot eksterne kilder som eksempelvis Folkeregisteret. Tilgangen til opplysninger i Folkeregisteret er ikke den samme for rapporteringspliktige utenom finansnæringen. Dette gjelder særlig opplysninger om fødselsnummer. Forholdet trenger derfor avklaring dersom det er ment at kravet også skal gjelde rapporteringspliktige utenom finansnæringen, jf. R15/2019 pkt. 1.1.

Pkt. 4.4.3.4

Det kreves at navn på styremedlemmer og daglig leder eller personer i tilsvarende stillinger skal være søkbare i rapporteringspliktiges systemer. Vi forstår det slik at dette også gjelder historiske data, uten tidsbegrensning. Vi stiller spørsmål ved behovet for dette, og mener kravet bør fjernes, eventuelt tidsmessig avgrenses.

Pkt. 4.6.3.1

Begrepet «regulert marked» drøftes og det henvises til ESMA's register over handelsplasser mv. Dette er lite tilgjengelig informasjon for foretak utenfor finansnæringen, og vi etterlyser en mer operativ veiledning. F.eks. bør det avklares om markedsplasser som EuroNext Growth mv. er omfattet.

Pkt. 4.8.3

I dette avsnittet henvises det til EBA's retningslinjer for forenklede og forsterkede kundetiltak. Vi stiller spørsmål ved om dette også skal gjelde for rapporteringspliktige utenom finansnæringen. I så fall trenger dette å klargjøres. Hvis dette skal gjelde trenger veiledningen å konkretiseres bedre mht. innholdskravet.

Pkt. 4.9.5

Det tas i økende grad i bruk digitale systemer for screening også utenfor finansnæringen. Imidlertid er det alternativt adgang til å foreta manuelle søk og undersøkelser. Vi savner en klargjøring av hvor hyppig søk forventes foretatt, og om det er forskjell på om rapporteringspliktige benytter digitale eller manuelle løsninger.

Sett fra Regnskap Norges ståsted bør det for regnskapsbransjen være tilstrekkelig at behovet for søk normalt vurderes som ledd i intern kontroll på oppdragsnivå.

Det fremgår at «for større virksomheter med mange kunder bør kundemassen kontrolleres for PEP-er månedlig eller oftere». Hva menes med større virksomheter? Hvis regelen også gjelder

---

foretak utenfor finansnæringen – hvordan skal regelen tilpasses kundeoppdrag som bare utføres to-månedlig, tertialvis eller årlig?

Det synes ikke å differensieres mellom oppdragenes art og omfang – bare ut fra rapporteringspliktiges størrelse. Dette bør defineres tydeligere.

Pkt. 4.11 og 10.3.4

I dette avsnittet omtales også løpende oppfølging og screening mot FN's og EU's sanksjonslister samt Frysveilederen. Her bør det presiseres i hvilken utstrekning dette gjelder for rapporteringspliktige utenom finansnæringen.

Pkt. 5.1

I Finanstilsynets tilsynsvirksomhet har det kommet opp at også rapporteringspliktige utenom finansnæringen har et forbud mot de-risking. Det må klargjøres omfanget av dette og forholdet til god regnskapsføringsskikk (som krever at regnskapsførere ikke skal påta seg oppdrag utenfor sitt kompetanseområde).

Pkt. 7

Kravet i hvvl § 30 tredje ledd trenger å klargjøres. I rundskrivet uttales det at «dette stiller særlige krav til lagringsmåten for opplysninger og dokumenter», og Finanstilsynet har i sin tilsynsvirksomhet lagt til grunn at dette krever muligheter til å «søke på tvers» i systemene uavhengig av det enkelte kundeforhold. Vi stiller spørsmål ved dette kravet.

Pkt. 9

Kapitlet må oppdateres med endringene i hvitvaskingsforskriften §§ 6-1 og 6-4.

Vi forventer også en bedre avklaring av «need-to-know»-prinsippet internt i rapporteringspliktige foretak.

Pkt. 10.1

Vi erfarer at Finanstilsynet i sin kontrollvirksomhet etterlyser en opplæringsplan fra de rapporteringspliktige. Vi kan ikke se hvor dette kravet fremkommer spesifikt.

Kravet til hyppigheten av interne opplæringstiltak er uklart, idet det uttales at opplæringen ikke nødvendigvis må skje årlig i alle rapporteringspliktige foretak.

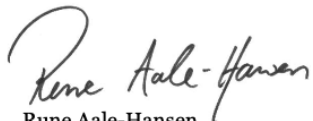

Andre forhold

Vi gjør for øvrig oppmerksom på at begrepene «selvangivelse» og «ligning» for lengst har gått ut av lovgivningen og bør oppdateres.

Med vennlig hilsen,

Regnskap Norge

Rune Aale-Hansen

Administrerende direktør

Knut Høylye (sign)

Fagansvarlig kompetanse

9.2 – Appendix 2: Input letter from Skattebetalerforeningen

Finanstilsynet
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo

E-post: post@finansstilsynet.no

Deres ref.: 22/287

Oslo, 10.02.2022

Innspill til Rundskriv 8/2019 - hvitvaskingsregelverket

Det vises til Finanstilsynets invitasjon om ovennevnte der Skattebetalerforeningen er invitert til å gi innspill til ny veileder om hvitvaskingsreglene (Rundskriv 8/2019). Innledningsvis vil vi gi Finanstilsynet ros for aktivt å invitere til at de som er berørt av regelverket kan synliggjøre det som oppleves som uklart eller utfordrende.

Skattebetalerforeningen har mer enn 1200 bedriftsmedlemmer der en betydelig andel av disse er regnskaps- og revisjonsvirksomheter. Vi bistår våre medlemmer med å etterleve hvitvaskingsregelverket både per telefon, skriftlig, og gjennom utarbeidelse av hjelpemidler som «hvitvaskingsrutine for virksomheten» og «hvitvaskingskontroll av kunder».

I anledning denne invitasjonen har vi også invitert våre medlemmer til å komme med innspill til hva de opplever som krevende eller uklart i rundskrivet. Vi skal nedenfor redegjøre for våre medlemmers og Skattebetalerforeningens innspill til Rundskriv 8/2019 (heretter omtalt som R).

Overordnet

Hvitvaskingsloven er et resultat av EUs fjerde hvitvaskingsdirektiv og Financial Action Task Forces anbefalinger som Norge har implementert i norsk rett. Det kan ikke herske tvil om at alle seriøse næringsdrivende og deres rådgivere er positive til å bekjempe hvitvasking og terrorfinansiering, og at formålet med hvitvaskingsloven derfor er godt. Dessverre så opplever likevel mange at hvitvaskingsloven med forskrifter er kompliserte regler som er krevende å etterleve i praksis. I den forbindelse er Finanstilsynets rundskriv som utgangspunkt både nyttig og et godt hjelpemiddel for de rapporteringspliktige.

Skattebetalerforeningen og våre medlemmer (heretter omtalt sammen som «vi») mener likevel at rundskrivene fra Finanstilsynet i for stor grad bærer preg av at det skal «letes og kontrolleres, men at vi er usikre på hva vi leter etter». Vi tror at tilsynet hadde vært tjent med å i større grad ta utgangspunkt i de hvitvaskings- og terrorhandlinger (eventuelt forsøk på det samme) som er avdekket for deretter å utarbeide rundskriv som har som mål å dekke tilsvarende eller likeartede hendelser. Slik rundskrivet er utformet i dag opplever vi at de pålagte rutinebeskrivelser og de mange kontrollhandlinger verken står i forhold til det som avdekkes eller potensielt kan avdekkes.

Rundskriv 8/2019 er på hele 82 sider og det i seg selv er etter vår vurdering et stort tankekors. Vi mener tilsynet i større grad bør tilpasse sine rundskriv til de mindre virksomhetene. Slik vi ser det ville det vært en fordel om rundskrivene enten var tilpasset de ulike næringer som er rapporteringspliktige, og/eller om rundskrivene var tilpasset størrelsen på den virksomhet som er rapporteringspliktig. Mange regnskapsvirksomheter er små med et mindre antall kunder, der brorparten av kundene for

eksempel er håndverkere. For denne gruppen av rapporteringspliktige håper vi tilsynet har for for at et rundskriv på hele 82 sider oppleves som administrativt byrdefullt å forstå og etterleve.

Skattebetalerforeningen mener også at tilsynet bør vurdere å utarbeide egne rutiner og kontrollskjemaer som de rapporteringspliktige står fritt til å benytte. Slik det er i dag tilbys ulike maler og kontrollskjemaer fra flere aktører som vet å ta seg godt betalt for dette. Kanskje kunne Finanstilsynet brukt mer tid på å lage hjelpemidler/kontrollskjemaer som kunne lastes ned av de rapporteringspliktige.

At regnskapsførere er opptatt av at deres kunder skal opptre lovlidig og ikke unndra skatt eller merverdiavgift er en naturlig del av det arbeid regnskapsførere utfører. Regnskapsfører er underlagt tilsyn og retten til å utøve yrket fordrer at regnskapsfører både oppfyller krav til autorisasjon og etterutdanning, samt at lov og bransjestandarder må følges.

Det er dessverre også slik at mange mindre regnskapsvirksomheter synes både regelverk og rundskriv er vanskelig å forstå og etterleve. Derfor kjøper de samme virksomhetene i stor grad skjemaer og sjekklister fra bransjeorganisasjoner og andre. Vår erfaring er at for mange av disse virksomhetene ender opp med og primært å «krysse av» for at ulike kontrollhandlinger er utført. Hvitvaskingsreglene og formålet med dette er som kjent å bekjempe de kriminelle, og i den grad passiv skjemautfylling «for skjemaets skyld» alene krysses ut, har kontrollhandlingene begrenset eller liten verdi.

Et annet forhold vi mener er uheldig er at tilsynet i for stor grad sanksjonerer fremfor å veilede og gi råd. Vi er oppmerksomme på at hvitvaskingsloven er gjeldende rett og at overtredelser skal sanksjoneres. Vi mener likevel at tilsynet burde gjort mer for å veilede i forkant av en kontroll, og det samme i etterkant hvis nødvendig. Målet må være å skape forståelse for hvitvaskingsreglene og sikre at flest mulig etterlever dette, ikke at flest mulig overtredelser avdekkes og sanksjoneres.

Konkrete innspill basert på mottatt svar fra medlemmer

Vi tillater oss her å gjengi de viktigste innspillene som vi har fått fra våre medlemmer uten at vi her også har forslag til hvordan disse utfordringene skal løses.

Det som oppleves som mest utfordrende å etterleve og kontrollere blant våre medlemmer er:

- Å oppgi hvilke tjenester i egen virksomhet som øker sårbarheten for å bli utnyttet som ledd i hvitvasking og terrorfinansiering.
- Vurderinger av og opplysninger om hvilke fysiske personer, foruten PEP, som øker trusselen hos kunden (personer bosatt i utlandet, er kjent kriminell eller har forbindelser til skatteparadis).
- Gjennomføre kundetiltak før skriftlig oppdragsavtale er inngått, jf. hvitvaskingsloven §§ 11 og 10.
- Vurdere hvorfor kunden ønsker å etablere et kundeforhold, sett hen til at regnskapsvirksomheten leverer regnskapstjenester og det derfor er åpenbart hvorfor kunden tar kontakt.
- Kontrollere om fysiske personer, alene eller sammen med nære familiemedlemmer eier, kontrollerer, har rett til å peke ut, har avtale om, eller på annen måte, kontrollerer mer enn 25% av eierandelene. Dette sett i lys at det ikke er tilstrekkelig å spørre kunden.

- Det er også utfordrende å påta seg regnskapsoppdrag for kunder der det er høy risiko for hvitvasking og terrorfinansiering, da de forsterkede kundetiltak er svært omfattende og etterleve i praksis.
- Etterleve avsløringsforbudet, jf. at som hovedregel må kunden tilskrives for å bringe klarhet i det som antas å være eller bli en ulovlig handling, samtidig som at kunden vet at regnskapsfører er rapporteringspliktig etter hvitvaskingsloven.
- Tidligere ble det diskutert om hvitvasking forutsatte en primærforbrytelse eller ikke. Er det nå klart om en ren skatte- eller avgiftsunndragelse også er rapporteringspliktig til Økokrim eller er dette et forhold som ikke er rapporteringspliktig fordi dette er en primærforbrytelse.
- Tilsynsrapporten til Finanstilsynet, pkt. 3.6, er krevende å etterleve særlig fordi det er ulike regler i henhold til hvitvaskingsloven og regnskapsførerloven.
- Det synes å være ulik praksis i forhold til hva som er reelle rettighetshavere i henhold til hvitvaskingsloven og regnskaps- og revisorlovens krav. I tillegg er det ulik definisjon av reelle rettighetshavere i ny lov om reelle rettighetshavere som kom 01.11.2021 og hvitvaskingsloven. Dette blir veldig forvirrende. Det er meget vanskelig å identifisere reelle rettighetshavere. I tillegg vil det høyst sannsynlig komme et offentlig register frem i tid og sett i lys av dette kunne denne kontrolloppgaven derfor vært noe nedprioritert nå.
- At alle oppgaver en regnskapsfører utfører omfattes av hvitvaskingsregelverket, da særlig med tanke på rådgivning. Vi bistår kunder med oppgaver som ikke har noe med økonomi å gjøre, eksempelvis styreevaluering. Dette kan også tilbys av andre aktører uten at man må gjennomføre kundetiltak og med denne type oppdrag er det liten eller ingen fare hvitvasking eller terrorfinansiering. For slike små bistandsoppdrag kan hele prosessen vi må gjennom med tanke på hvitvasking være til hinder for å få oppdraget, hvilket også medfører konkurransevridning i disfavør av regnskapsbransjen.
- I den virksomhets-innrettede risikovurderingen skal det identifiseres hvilke bransjer som er utsatte for terror og hvitvasking. Hver bransje bør ha en egen begrunnet vurdering hvor man vurderer denne som enten lav, medium eller høy. Her forventes det at man henviser til relevante kilder for vurdering av risiko f. eks. rapporter fra Politiet, PST, Økokrim eller Finanstilsynet. Det er vanskelig å vite hva som kreves her og hvor man skal lete for å finne relevante opplysninger. Gi bransjen konkrete eksempler fra virkeligheten slik at det blir lettere å vite hva vi skal se etter. Ufarliggjør det å bli rapportert inn for sluttkunden (kunden av regnskapsbedriftene). Finanstilsynet og andre sentrale aktører må her jobbe med sluttkunden, samt at bransjeorganisasjoner må jobbe med å veilede regnskapsbedriftene i hva de faktisk skal se etter.
- Risikoklassifiseringer av kunden (lav, medium, høy). Det er uklarerheter for når man skal sette en kunde i de ulike kategoriene. Mange tror kunden kan settes til lav dersom det er lav risiko for hvitvasking og terrorfinansiering. Dette burde presiseres nærmere – se utdrag fra Rundskriv 15-2019 under pkt. 4.7. Mange regnskapsvirksomheter setter ikke kunden i kategori «høy» ettersom de ikke vet hva de skal gjøre av tiltak her.
- Det synes også å være forvirring rund Rundskriv 15-2019 og Rundskriv 8/2019 – mange er ikke klar over at det finnes et Rundskriv 8/2019 – hva er forskjellen på disse to?

- Det burde i tillegg vært en forskrift til loven som var rettet mot oss som regnskapsbransjen. Denne forskriften burde spesifisere hva vi bør gjøre ut i fra vår profesjon sett opp mot loven. Forskriften burde også vært nivåregulert.
- Som regnskapsførerselskap, så er vi sjelden eller aldri på toppen av pengeflyten og kan ikke ha samme ansvar for avdekking av mistenkelige forhold og transaksjoner som f. eks. banker.
- De som utfører kontroller, de bør ha kjennskap til regnskapsbransjen og hvordan den fungerer, samt hvordan vi som regnskapsfører jobber i hverdagen. Resultatet ville vært det samme, men jeg mener oppfattelsen av kontrollen ville vært bedre.

Avslutningsvis tillater vi oss å minne om et perspektiv vi mener både Finanstilsynet og myndighetene for øvrig bør ta inn over seg. Faktum er at prisene på regnskapstjenester har steget de senere år, og det til dels på grunn av de mange kontrollhandlinger som regnskapsfører er pålagt å gjennomføre.

Flere mellomstore virksomheter ser derfor fordeler med å ansette en egen regnskapsmedarbeider fremfor å kjøpe denne tjenesten eksternt. Vi stiller spørsmålsteget ved om myndighetene ser og skjønner konsekvensene av dette. Det bør etter vår vurdering ikke være tvilsomt at regnskap og skatterapportering blir riktige og bedre når arbeidet utføres av en ekstern tjenesteleverandør som er underlagt både tilsyn og krav om autorisasjon. Dette fremfor at samme tjeneste leveres av en ansatt regnskapsmedarbeider som er underlagt virksomhetens ledelse og kontroll og samtidig går klar av de mange krav og kontrollhandlinger. Slik vi ser det bør dette også være et forhold som Finanstilsynet tar inn over seg når retningslinjer og rutinebeskrivelser skal utarbeides.

Hvis spørsmål til ovennevnte stiller vi oss positive til å bidra i det videre arbeidet.

Med vennlig hilsen

Karine Ugland Virik
administrerende direktør

Per-Ole Hegdahl
advokat

9.3 – Appendix 3: Questionnaire

Informasjon og samtykke

Introduksjon

Vi er to masterstudenter fra Handelshøyskolen BI som ønsker å samle inn data for å undersøke om og eventuelt hvorfor regnskapsførere og revisorer finner det krevende å oppfylle kravene i hvitvaskingsregelverket. Hvitvaskingsregelverket innebærer:

- Lov om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering (hvitvaskingsloven)
- Forskrift om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering (hvitvaskingsforskriften)
- Rundskriv 8/2019, 14/2019 og 15/2019 fra Finanstilsynet

Målgruppe

Målgruppen for spørreundersøkelsen er regnskapsførere og revisorer ansatt i regnskaps- og revisjonsforetak. Revisorer eller regnskapsførere som er ansatt i annen virksomhet er ikke en del av vår målgruppe.

Prosedyre

Du vil bli presentert for en rekke spørsmål, og det vil ta ca. 10-15 minutter å fullføre undersøkelsen. Deltakelsen i denne studien er frivillig. Du har rett til å trekke deg når som helst, eller nekte å delta. Hvis du ønsker å melde deg ut kan du lukke nettleseren.

Konfidensialitet

Vi kan forsikre om at spørreundersøkelsen vil være anonym. Vi vil behandle opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Jeg har lest og forstått informasjonen ovenfor og ønsker av egen fri vilje til å delta i denne undersøkelsen.

- Ja
- Nei

Generelt

Q1. Er du mann eller kvinne?

- Mann
- Kvinne

Q2. Jobber du hovedsakelig med regnskapsføring eller revisjon?

- Regnskapsføring
- Revisjon

Q3. Hvor mange års erfaring har du som regnskapsfører/revisor i regnskaps-/revisjonsforetak?

Svar: _____

Q4. Jobber du i enkeltpersonforetak eller aksjeselskap?

- Enkeltpersonforetak
- Aksjeselskap

Q5. Hvor mange ansatte jobber i regnskaps-/revisjonsavdelingen i selskapet/konsernet deres?

Svar: _____

Q6. Hvilken kommune jobber du i?

Svar: _____

Q7. Hvilken rolle har du i selskapet/konsernet?

Svar: _____

Kunnskap om hvitvaskingsloven og selskapets rutiner:

Q8. Hvor god kompetanse har du om hvitvaskingsreglene?

Svært lite   Lite   Nøytral   God   Svært god

Q.9 Hvilke tiltak gjør du for å opprettholde/tillegne ny kunnskap om hvitvaskingsreglene?

- Interne kurs
- Eksterne kurs
- Lese Finanstilsynets nettsider
- Lese Økokrims nettsider

- Annet: _____

Q10. Hvilke tiltak gjør foretaket for å opprettholde/tilegne ny kunnskap om hvitvaskingsreglene?

- Interne kurs
- Eksterne kurs
- Lese Finanstilsynets nettsider
- Lese Økokrims nettsider
- Annet: _____

Q11. Hvor godt kjenner du til foretakets interne rutiner for etterlevelse av hvitvaskingsreglene?

Svært lite   Lite   Nøytral   Godt   Svært godt

Q12. Hvor mye fokus har selskapet/konsernet på internkontroll på foretaksnivå?

Svært lite   Lite   Nøytral   Mye   Svært mye

Q13. Hvor mye fokus har selskapet/konsernet på internkontroll på oppdragsnivå?

Svært lite   Lite   Nøytral   Mye   Svært mye

Tolkning og etterlevelse av hvitvaskingsloven og Finanstilsynets retningslinjer:

Q14. Hvor krevende er det å tolke hvitvaskingsreglene?

Svært krevende   Krevende   Nøytral   Enkelt   Svært enkelt

Q15. Hvor krevende er det å tolke retningslinjene til Finanstilsynet?

Svært krevende   Krevende   Nøytral   Enkelt   Svært enkelt

Q16. Hvor omfattende er det å gjøre en virksomhetsinnrettet risikovurdering av eget foretak?

Svært omfattende   Omfattende   Nøytral   Enkelt   Svært enkelt
Ikke mitt ansvarsområde

Q17. Hvis du synes risikovurderingen er omfattende, hvorfor er det krevende?

- Mangelfulle retningslinjer fra Finanstilsynet
- Mangelfull hjelp fra bransjeorganisasjoner
- Mangelfull kunnskap innad i selskapet
- Ikke mitt ansvarsområde

Q18. Hvor ofte tar du hvitvaskingsreglene i betraktning når du utfører arbeidet ditt?

Svært sjeldent   Sjeldent   Nøytral   Ofte   Svært ofte

Q19. Hvor ofte oppdateres foretakets hvitvaskingsrutiner?

- Mindre enn én gang i året
- Én gang i året
- Flere ganger i året
- Ikke mitt ansvarsområde

Q20. Hvor krevende er det å følge hvitvaskingsrutinene?

Svært krevende   Krevende   Nøytral   Enkelt   Svært enkelt

Q21. Dersom du er usikker på hvitvaskingsloven og/eller Finanstilsynets retningslinjer, hvem tar du kontakt med?

- Finanstilsynet
- Regnskap Norge
- Den Norske Revisorforening
- Medarbeidere
- Hvitvaskingsansvarlig
- Annet: _____

Q22. Dersom du har mistanke om mistenkelige forhold, hva er terskelen for at du undersøker dette nærmere?

Svært lav   Lav   Nøytral   Høy   Svært høy

Q23. Hvor krevende er det å vite når du skal sette i gang undersøkelser av mistenkelige forhold?

Svært krevende   Krevende   Nøytral   Enkelt   Svært enkelt

Risikoklassifisering av kunder:

Q24. Hvor krevende er det å gjennomføre en risikoklassifisering av kunden?

Svært krevende   Krevende   Nøytral   Enkelt   Svært enkelt

Q25. Hvor god er veiledningen fra Finanstilsynet når det gjelder risikoklassifisering av kunden?

Svært dårlig   Dårlig   Nøytral   God   Svært god

Q26. Hvilken metode bruker foretaket for å innhente informasjon om kunden?

- Digitale systemer
- Maler fra Regnskap Norge/Den Norske Revisorforening
- Annet: _____

Q27. Hvor krevende er det å innhente informasjon om kunden?

Svært krevende   Krevende   Nøytral   Enkelt   Svært enkelt

Q28. Hvor krevende er det å identifisere reelle rettighetshavere når kunden ikke er en fysisk person?

Svært krevende   Krevende   Nøytral   Enkelt   Svært enkelt

Q29. Hvor gode rutiner har selskapet på løpende oppfølging av kunder?

Svært dårlige   Dårlige   Nøytral   Gode   Svært gode

Q30. I løpet av ett år, hvor ofte har dere løpende oppfølging av kundene deres med middels risiko?

Svar: _____

Q31. I løpet av ett år, hvor ofte har dere løpende oppfølging av kundene deres med høy risiko?

Svar: _____

Tilsyn fra Finanstilsynet:

Q32. I løpet av tiden du har vært ansatt i foretaket, hvor mange ganger har foretaket hatt ordinære tilsyn fra Finanstilsynet?

Svar: _____

Q33. I løpet av tiden du har vært ansatt i foretaket, hvor mange ganger har foretaket hatt hvitvaskingstilsyn fra Finanstilsynet?

Svar: _____

Q34. Har dere fått tilbakemeldinger på hva som eventuelt bør forbedres?

- Ja
- Nei
- Usikker

Q35. Hvis ja, var tilbakemeldingene tydelige nok til å kunne følge de opp?

- Ja
- Nei
- Usikker

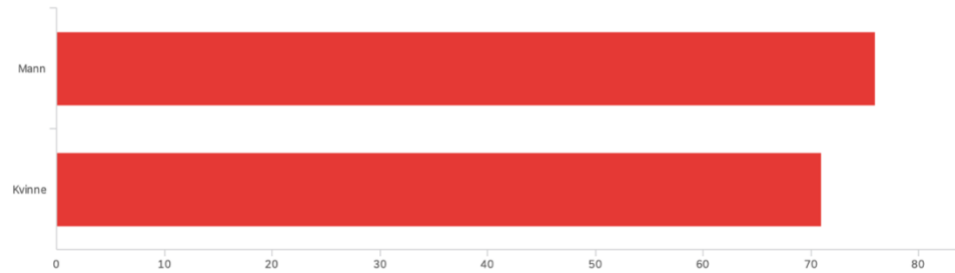
Q36. Hva tenker du Finanstilsynet kan gjøre annerledes for å tydeliggjøre kravene til hvitvaskingsloven?

Svar: _____

9.4 – Appendix 4: Questionnaire results

Q1 – Er du mann eller kvinne?

Q1 - Generelt: Er du mann eller kvinne?

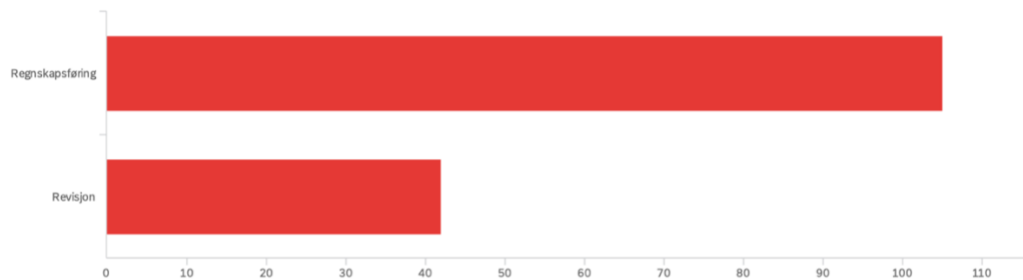
#	Field	Minimum	Maximum	Mean	Std Deviation	Variance	Count
1	Generelt: Er du mann eller kvinne?	1.00	2.00	1.48	0.50	0.25	147

#	Field	Choice Count
1	Mann	51.70% 76
2	Kvinne	48.30% 71

147

Q2 – Jobber du hovedsakelig med regnskapsføring eller revisjon?

Q2 - Jobber du hovedsakelig med regnskapsføring eller revisjon?

#	Field	Choice Count
1	Regnskapsføring	71.43% 105
2	Revisjon	28.57% 42

147

Q3 – Hvor mange års erfaring har du som regnskapsfører/revisor i regnskaps-/revisjonsforetak?

Q3 - Hvor mange års erfaring har du som regnskapsfører/revisor i

regnskaps-/revisjonsforetak?

Hvor mange års erfaring har du som regnskapsfører/revisor i regnskaps-/revi...

21

23

25

35

14

15

15

15

25

24

9

25

6

50

8

30

43

45

14

Hvor mange års erfaring har du som regnskabsfører/revisor i regnskaps-/revi...

12

40

15

5

15

20

32

12

23

8

15

21

32

25 år

12

12

3

0,5

0,5

4

5

1,5

4

22

Hvor mange års erfaring har du som regnskabsfører/revisor i regnskaps-/revi...

35 år

15

20

13

12

3

35

14

15

30

30

15

5

12

31

22

13

20

20

32

27

20

28

10

Hvor mange års erfaring har du som regnskabsfører/revisor i regnskaps-/revi...

35

50

2

18,5

36 år

29

22

25

11

0

6

14

30

43 år

21 år

30

7

4

24

18

13

46

31

15

Hvor mange års erfaring har du som regnskabsfører/revisor i regnskaps-/revi...

30

37 år

15

37

18

3

30

6

27

26

22

7

11

35

21

25

34

30

10

35

34

11

18

10

Hvor mange års erfaring har du som regnskabsfører/revisor i regnskaps-/revi...

17

14

15

17

23

36

30 år

45

20+

15

18

30

15

15

7

12

10

20

35

25

4

30

15

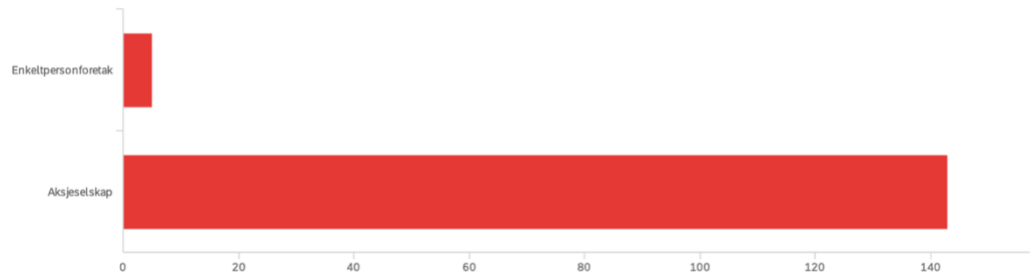
20

Hvor mange års erfaring har du som regnskapsfører/revisor i regnskaps-/revi...

Q4 - Jobber du i enkeltpersonforetak eller aksjeselskap?

Q4 - Jobber du i enkeltpersonforetak eller aksjeselskap?

#	Field	Minimum	Maximum	Mean	Std Deviation	Variance	Count
1	Jobber du i enkeltpersonforetak eller aksjeselskap?	1.00	2.00	1.97	0.18	0.03	148

#	Field	Choice Count
1	Enkeltpersonforetak	3.38% 5
2	Aksjeselskap	96.62% 143
		148

Q5 - Hvor mange ansatte jobber i regnskaps-/revisjonsavdelingen i selskapet/konsernet deres?

Q5 - Hvor mange ansatte jobber i regnskaps-/revisjonsavdelingen i selskapet/konsernet

deres?

Hvor mange ansatte jobber i regnskaps-/revisjonsavdelingen i selskapet/kons...

22

8

1500

8

10

22

15

7

15

15

4

46

10

2

40

1

50

3

9

Hvor mange ansatte jobber i regnskaps-/revisjonsavdelingen i selskapet/kons...

2

3

20

80

15

30

400

1

9

4

1

2

3

20

1500

25

60

30

40

60

60

20

30

23

Hvor mange ansatte jobber i regnskaps-/revisjonsavdelingen i selskapet/kons...

1

1400

2

2

5

8

1800

1700

1800

1500

1500

150

100

500

30

500

400

500

1500

13

210

1700

400

1800

Hvor mange ansatte jobber i regnskaps-/revisjonsavdelingen i selskapet/kons...

1800

1

48

50

40 ansatte

400

12

10

50

6

10

10

10

10

23

1000

4

40

22

30

8

20

8

8

Hvor mange ansatte jobber i regnskaps-/revisjonsavdelingen i selskapet/kons...

23
25
10
22
12
14
13
8
24
130
12
8
7
20
50
15
1900
11
65
20
2300
14
8
330

Hvor mange ansatte jobber i regnskaps-/revisjonsavdelingen i selskapet/kons...

11

2100

1

8

40

51

7

2

8

1

16

5

2

1

13

2

11

8

7

1

8

12

100

15

Hvor mange ansatte jobber i regnskaps-/revisjonsavdelingen i selskapet/kons...

400
10
20
40
40
55
25
40
200

Q6 - Hvilken kommune jobber du i?

Q6 - Hvilken kommune jobber du i?

Hvilken kommune jobber du i?

Lier

Bergen

Lillestrøm

Oslo

Kristiansand

Trondheim

Bærum

Ørsta

Ørsta

Asker

Ål

Oslo

trondheim

Bergen

Øvre Eiker

Ringerike

Haugesund

Oslo

Molde

verdal

Hvilken kommune jobber du i?

Stavanger

Kristiansand

Ulstein

Åt

Haugesund

Bærum

Oslo

Tønsberg

Vennesla

Halden

Lier

Trondheim

Oslo

Oslo

oslo

Oslo

Oslo

oslo

Oslo

Oslo

kristiansand

Bærum

Gjøvik

Oslo

Hvilken kommune jobber du i?

Viken

Verdal

Rana

Drammen

Tromsø

Oslo

Gjøvik

Gjøvik

Bærum

Drammen

Oslo

Tromsø

Ullensaker

Kristiansand

Trondheim

Harstad

Trondheim

Oslo

sandnes

Ullensaker

Ullensaker , en avdeling av hele selskapet med 35 ansatte

Grimstad

Nesbyen

Oslo

Hvilken kommune jobber du i?

Levanger

Vindafjord

Elverum

Alstahaug

tønsberg

Gloppen

Åfjord

Tysvær

Stjørdal

Kongsvinger

Lier

Rana

Ringebu

Sandefjord

Lier

Elverum

Voss

Lier

Åmot

Nannestad

Kongsberg

Asker

Bergen

Lier

Hvilken kommune jobber du i?

Sør Aurdal

Asker

Asker

Rana

Asker

Oslo

Nord-Aurdal

rana

Rana

Lier

Bærum

Trondheim

Oslo

Bergen

Stavanger

Asker

Bergen

Bjørnafjorden

Oslo

Kristiansand

Stord

Oslo

lillestrøm

Skien

Hvilken kommune jobber du i?

Trøndelag

Oslo

Trondheim

Sandefjord

Rakkestad

Elverum

Kongsberg

Bergen

Trondheim

Molde

sigdal

Oslo

Nome

Oslo

Fauske

Indre Østfold

Kristiansand

Karmøy

gjesdal

Sandnes

Oslo

Oslo

Oslo

Oslo

Hvilken kommune jobber du i?

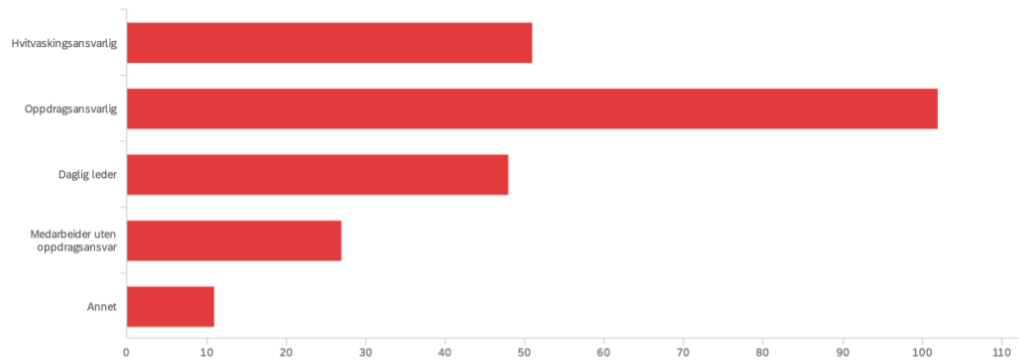
Oslo

Oslo

Oslo

Q7 - Hvilken rolle har du i selskapet/konsernet?

Q7 - Hvilken rolle har du i selskapet/konsernet?

#	Field	Choice Count
1	Hvitvaskingsansvarlig	21.34% 51
2	Oppdragsansvarlig	42.68% 102
3	Daglig leder	20.08% 48
4	Medarbeider uten oppdragsansvar	11.30% 27
5	Annet	4.60% 11
		239

Annet

Manager/porteføljansvarlig

Partner revisjon

Totalansvarlig

Avdelingsleder

styremedlem

Annet

deleier

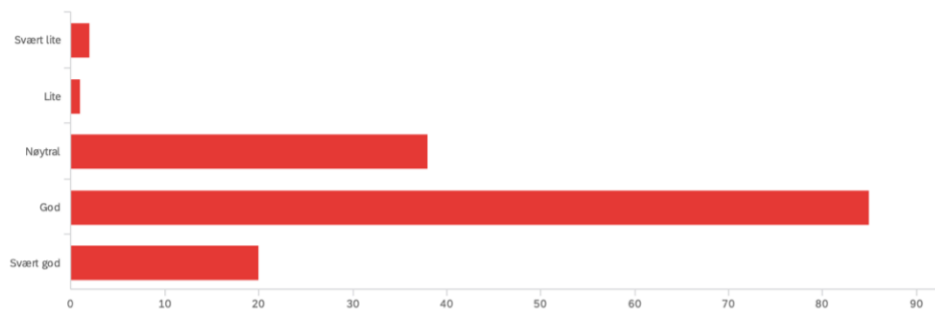
Jeg er partner på noen oppdrag og medarbeider med oppdragsansvar på en del andre

Avdelingsleder

Eier

Q8 - Kunnskap om hvitvaskingsloven og selskapets rutiner: Hvor god kompetanse har du om hvitvaskingsreglene?

Q8 - Kunnskap om hvitvaskingsloven og selskapets rutiner: Hvor god kompetanse har du om hvitvaskingsreglene?

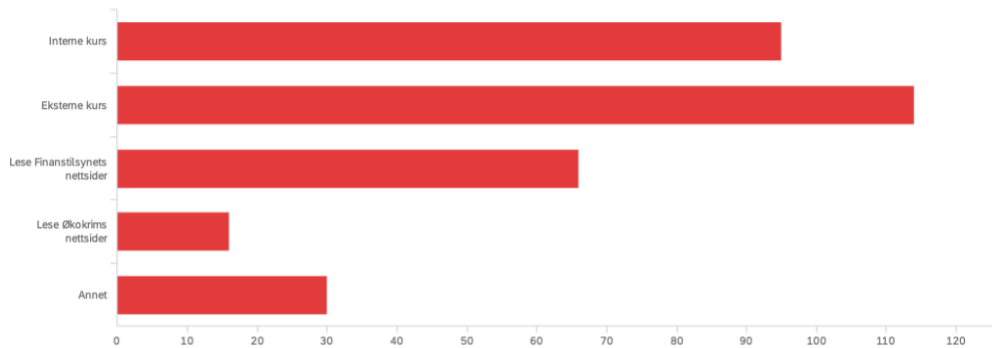

#	Field	Minimum	Maximum	Mean	Std Deviation	Variance	Count
1	Kunnskap om hvitvaskingsloven og selskapets rutiner: Hvor god kompetanse har du om hvitvaskingsreglene?	1.00	5.00	3.82	0.72	0.52	146

#	Field	Choice Count
1	Svært lite	1.37% 2
2	Lite	0.68% 1
3	Nøytral	26.03% 38
4	God	58.22% 85
5	Svært god	13.70% 20
		146

Q9 - Hvilke tiltak gjør du for å opprettholde/tilegne ny kunnskap om hvitvaskingsreglene?

Q9 - Hvilke tiltak gjør du for å opprettholde/tilegne ny kunnskap om hvitvaskingsreglene?

#	Field	Choice Count
1	Interne kurs	29.60% 95
2	Eksterne kurs	35.51% 114
3	Lese Finanstilsynets nettsider	20.56% 66
4	Lese Økokrims nettsider	4.98% 16
5	Annet	9.35% 30
		321

Annet

Vanskelig å finne informasjon. Gjør svært lite!

RN mf

Informasjon fra Regnskap Norge

Diskusjon internt i selskapet

Informasjon fra Regnskap Norge

Annet

Intern informasjon

Intranett

Vi tvangsfores fra alle kanter

RN

Regnskap Norge

hjelp ang. kontorets hvitvaskingsrutiner fra advokat

leser oppdateringer på epost

les info fra fagorganisasjonar

Informasjon Regnskap Norge

Følger med på Revisorforeningens oppdateringer

Internt samarbeid i konsern

Ansvarlig for å tilrettelegge for revisjonen av hvitvaskingsrisiko i vårt foretak

Regnskap Norge

Lese DN og Finansavisen

Infobrev fra RN og DNR

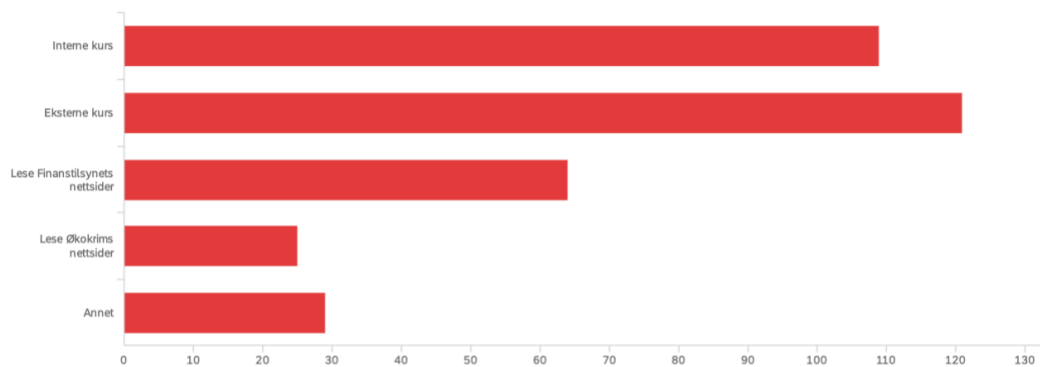
Faglitteratur, Finans Norge sine publikasjoner, Lovverk, forskrifter og andre publikasjoner

Info fra Regnskap Norge

Q10 - Hvilke tiltak gjør foretaket for å opprettholde/tilegne ny kunnskap om hvitvaskingsreglene?

Q10 - Hvilke tiltak gjør foretaket for å opprettholde/tilegne ny kunnskap om

hvitvaskingsreglene?

#	Field	Choice Count
1	Interne kurs	31.32% 109
2	Eksterne kurs	34.77% 121
3	Lese Finanstilsynets nettsider	18.39% 64
4	Lese Økokrims nettsider	7.18% 25
5	Annet	8.33% 29
		348

Annet

De som er autoriserte får sin kunnskap oppdatert gjennom kurs de er pålagt for å opprettholde autorisasjonen. Det er opp til hver enkelt av alle ansatte hvor mye man vil oppdatere seg på eksterne kurs. Er det viktige momenter som berører alle ansatte, tas dette opp på interne møter hvor alle deltar.

Nyhetsbrev fra Regnskap Norge

Nyhetsbrev/artikler Regnskap Norge

Annet

REgnskap NORge

Fagnyheter

Faglige informasjon på mail

Informasjon fra Regnskap Norge

Intranett

Egne prosedyrer

Vi har gjort det i 50 år...

info på mail

RN

Regnskap Norge

Interne oppdateringer og kontormøter

Felles møter med info men også felles eksterne kurs

Følger med på Revisorforeningens oppdateringer

Internt samarbeid i konsernet

Tilrettelegge for bruk av egne veiledninger gjennom standardiserte rutiner på alle revisjoner, produsere interne veiledninger og FAQer, lage sentraliserte rutiner for godkjenning av klienter, lage sentraliserte rutiner for risikovurdering av vårt foretak, lage sentraliserte rutiner for innhenting av ID, finne ut hvem ultimate eiere er, gjøre kontroller av at reglene følges på revisjonsoppdrag, avholde workshops med avdelinger mv

Regnskap Norge

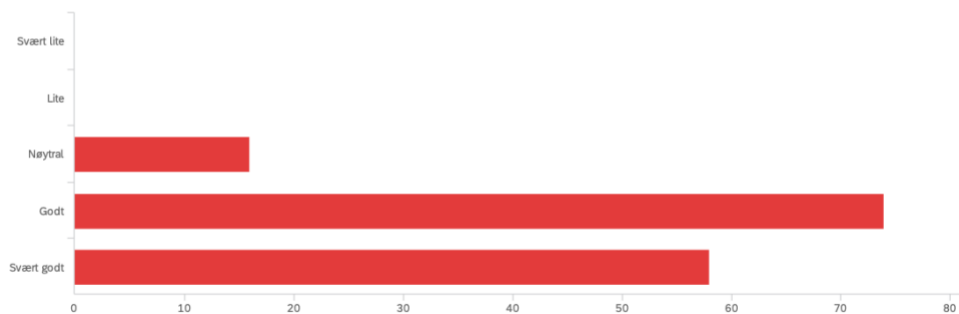
Info fra DNR

Intern informasjon, tema på avdelingsmøter, erfaringsutveksling, jobbing på tvers i gruppen med samarb. om dataløsninger

Q11 - Hvor godt kjenner du til foretakets interne rutiner for etterlevelse av hvitvaskingsreglene?

Q11 - Hvor godt kjenner du til foretakets interne rutiner for etterlevelse av hvitvaskingsreglene?

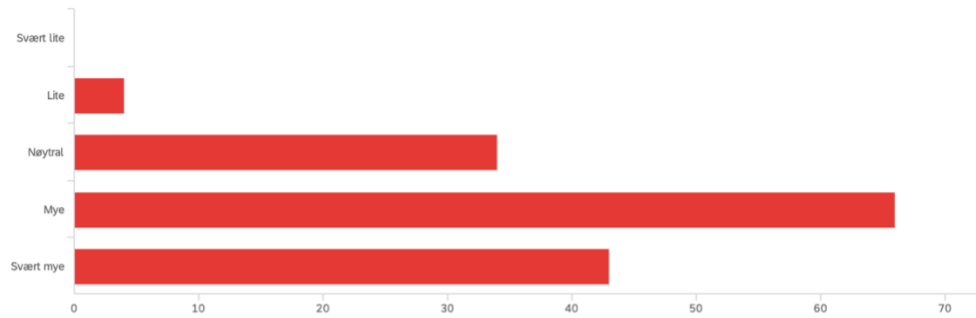

#	Field	Minimum	Maximum	Mean	Std Deviation	Variance	Count
1	Hvor godt kjenner du til foretakets interne rutiner for etterlevelse av hvitvaskingsreglene?	3.00	5.00	4.28	0.65	0.42	148

#	Field	Choice Count
1	Svært lite	0.00% 0
2	Lite	0.00% 0
3	Nøytral	10.81% 16
4	Godt	50.00% 74
5	Svært godt	39.19% 58
		148

Q12 - Hvor mye fokus har selskapet/konsernet på internkontroll på foretaksnivå?

Q12 - Hvor mye fokus har selskapet/konsernet på internkontroll på foretaksnivå?

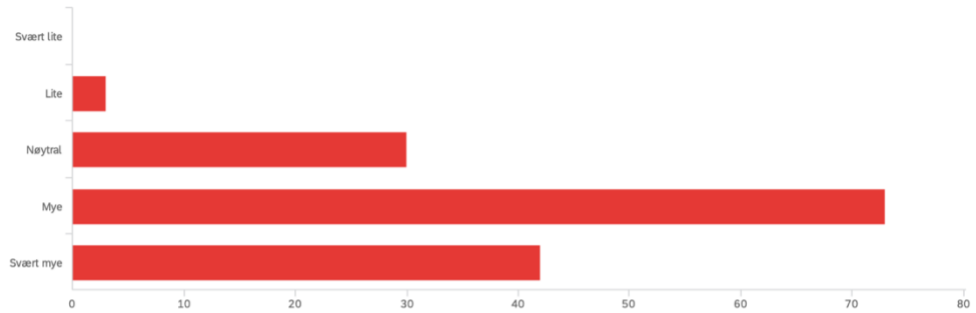

#	Field	Minimum	Maximum	Mean	Std Deviation	Variance	Count
1	Hvor mye fokus har selskapet/konsernet på internkontroll på foretaksnivå?	2.00	5.00	4.01	0.80	0.63	147

#	Field	Choice Count
1	Svært lite	0.00% 0
2	Lite	2.72% 4
3	Nøytral	23.13% 34
4	Mye	44.90% 66
5	Svært mye	29.25% 43
		147

Q13 - Hvor mye fokus har selskapet/konsernet på internkontroll på oppdragsnivå?

Q13 - Hvor mye fokus har selskapet/konsernet på internkontroll på oppdragsnivå?

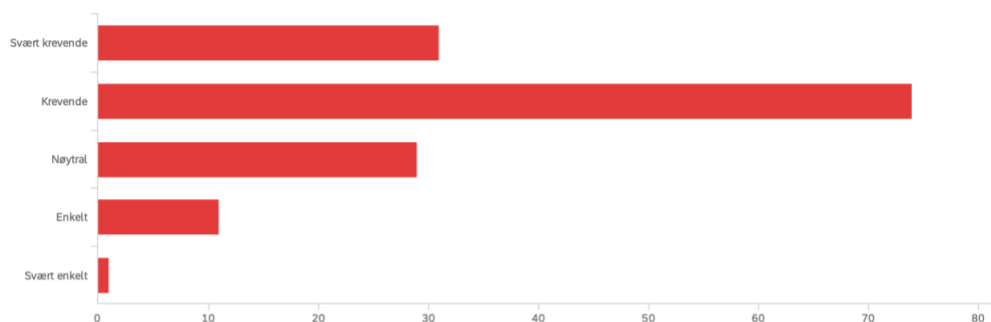
#	Field	Minimum	Maximum	Mean	Std Deviation	Variance	Count
1	Hvor mye fokus har selskapet/konsernet på internkontroll på oppdragsnivå?	2.00	5.00	4.04	0.75	0.57	148

#	Field	Choice Count
1	Svært lite	0.00% 0
2	Lite	2.03% 3
3	Nøytral	20.27% 30
4	Mye	49.32% 73
5	Svært mye	28.38% 42
		148

Q14 - Tolkning og etterlevelse av hvitvaskingsloven og Finanstilsynets retningslinjer: Hvor krevende er det å tolke hvitvaskingsreglene?

Q14 - Tolkning og etterlevelse av hvitvaskingsloven og Finanstilsynets retningslinjer:

Hvor krevende er det å tolke hvitvaskingsreglene?

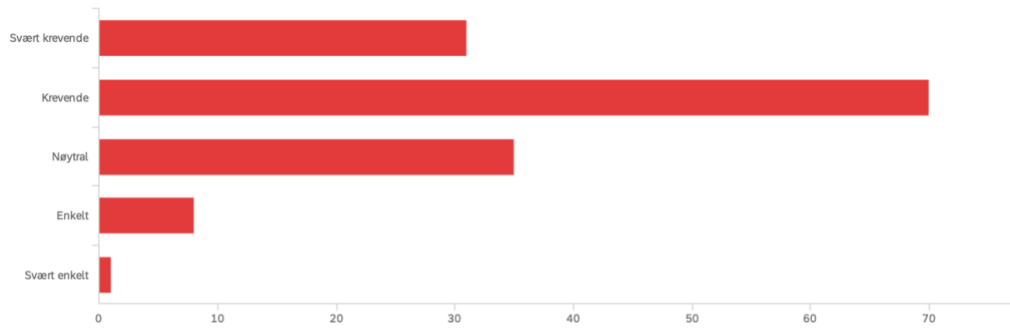

#	Field	Minimum	Maximum	Mean	Std Deviation	Variance	Count
1	Tolkning og etterlevelse av hvitvaskingsloven og Finanstilsynets retningslinjer: Hvor krevende er det å tolke hvitvaskingsreglene?	1.00	5.00	2.16	0.87	0.75	146

#	Field	Choice Count
1	Svært krevende	21.23% 31
2	Krevende	50.68% 74
3	Nøytral	19.86% 29
4	Enkelt	7.53% 11
5	Svært enkelt	0.68% 1
		146

Q15 - Hvor krevende er det å tolke retningslinjene til Finanstilsynet?

Q15 - Hvor krevende er det å tolke retningslinjene til Finanstilsynet?

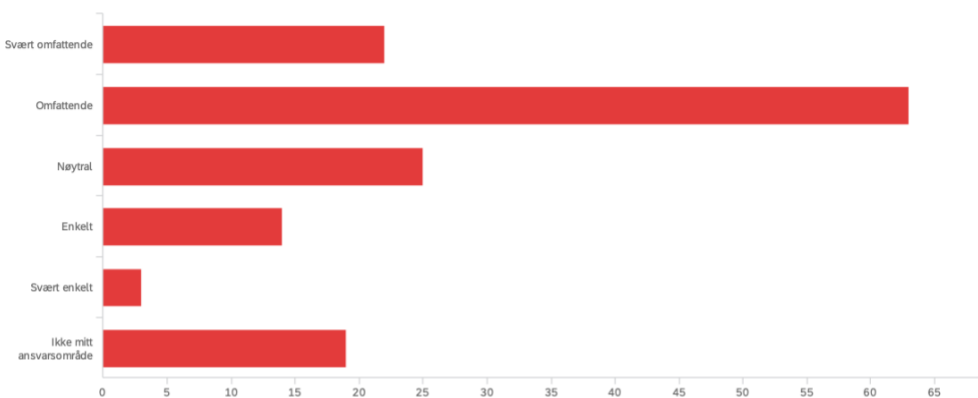
#	Field	Minimum	Maximum	Mean	Std Deviation	Variance	Count
1	Hvor krevende er det å tolke retningslinjene til Finanstilsynet?	1.00	5.00	2.16	0.84	0.71	145

#	Field	Choice Count
1	Svært krevende	21.38% 31
2	Krevende	48.28% 70
3	Nøytral	24.14% 35
4	Enkelt	5.52% 8
5	Svært enkelt	0.69% 1
		145

Q16 - Hvor omfattende er det å gjøre en virksomhetsinnrettet risikovurdering av eget foretak?

Q16 - Hvor omfattende er det å gjøre en virksomhetsinnrettet risikovurdering av eget

foretak?

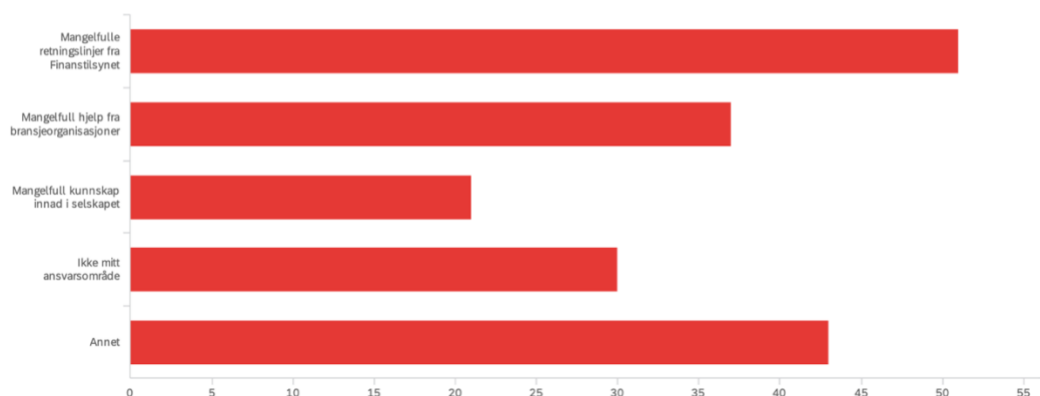

#	Field	Minimum	Maximum	Mean	Std Deviation	Variance	Count
1	Hvor omfattende er det å gjøre en virksomhetsinnrettet risikovurdering av eget foretak?	1.00	6.00	2.79	1.53	2.34	146

#	Field	Choice Count
1	Svært omfattende	15.07% 22
2	Omfattende	43.15% 63
3	Nøytral	17.12% 25
4	Enkelt	9.59% 14
5	Svært enkelt	2.05% 3
6	Ikke mitt ansvarsområde	13.01% 19
		146

Q17 - Hvis du synes risikovurderingen er omfattende, hvorfor er det krevende?

Q17 - Hvis du synes risikovurderingen er omfattende, hvorfor er det krevende?

#	Field	Choice Count
1	Mangelfulle retningslinjer fra Finanstilsynet	28.02% 51
2	Mangelfull hjelp fra bransjeorganisasjoner	20.33% 37
3	Mangelfull kunnskap innad i selskapet	11.54% 21
4	Ikke mitt ansvarsområde	16.48% 30
5	Annet	23.63% 43
		182

Annet

For få konkrete eksempler å støtte seg til fra Finanstilsynet

Mange detaljerte spørsmål som tek tid å gå gjennom

Tidkrevende

Et omfattende regelverk

For komplekst lowerk som er vanskelig å tolke, når vi fra før har en travel hverdag blir ikke situasjonen enklere

Annet

Lite konkrete regler

Mangel på relevans

Mange rutiner som må implementeres. Mange skjemaer som må fylles ut

Skjønnsmessige vurderinger er vanskelig

Uforutsigbarhet i forhold til Finanstilsynet og deres skjønnsmessige vurderinger

Kompisert regelverk

Omfattende regelverk, krevende selskap med utenlandsk ledelse/eiere. Kanskje unødvendig formelt for konsern

Byråkratiske rettingslinjer som ikke representerer virkeligheten.

Uklart regelverk som kan være vanskelig å tolke

De har fokus på milliardkonser

Nok info om klientens interne rutiner

Lovtekst som er vanskelig å skjønne, tidkrevende som kunde ikke er interessert i å betale for

RN

Regelverket passer i det hele tatt svært dårlig på våre kunder/kundegrupper

Det er mye å ta stilling til og de fleste kundene er små foretak som er lite aktuelle i forhold til vurderingene

Vanskelig å få teorien til å fungere i praksis

Svært ofte lite tilpasset spredning i kundemasse, ikke nok spesifiserte krav/retningslinjer

tidkrevende

Omfattende vurderinger som skal gjøres for mange selskaper, ikke gode reguleringer rettet mot mindre foretak, avhenger også av rapporteringsverktøyene som er tilgjengelig

Svært omfattende

Det skiller i for liten grad på de handlingene som må gjøres i et lite foretak med lokale kunder og et internasjonalt foretak med kompleks kundebase.

Uklare retningslinjer/krav

Stor jobb/oppgave

Annet

---

vanskeleg å få oversikt over regelverk. Vanskeleg å vite om ein oppfyller alle krav

kompleksiteten

vurdering av risikobaserte tiltak, godt nok eller for svakt eller for mye?

Altfor detaljert og ikke relevant for de 99% av kundene

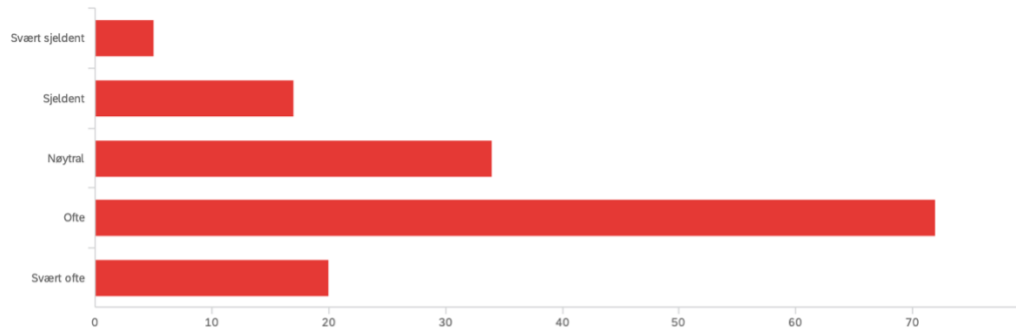
Omfattende regelverks som er vanskelig å vite hvor omfattende rutiner som må på plass

Jobber med internasjonale klienter, krevende å forstå og få godt oversatt deres form for vedtekter, firmaattester og aksjonæravtaler samt selvangivelser, registersøk PEP og UBOs for kontroll av opplysninger etc.

Få tiltrekkelig oversikt over kundemassen og status

Q18 - Hvor ofte tar du hvitvaskingsreglene i betraktning når du utfører arbeidet ditt?

Q18 - Hvor ofte tar du hvitvaskingsreglene i betraktning når du utfører arbeidet ditt?

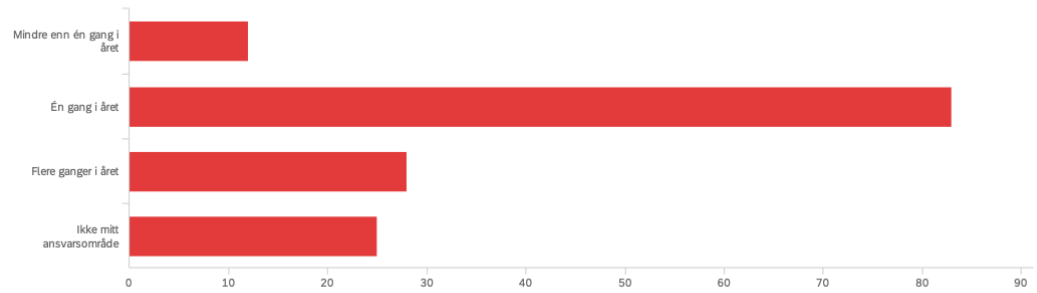

#	Field	Minimum	Maximum	Mean	Std Deviation	Variance	Count
1	Hvor ofte tar du hvitvaskingsreglene i betraktning når du utfører arbeidet ditt?	1.00	5.00	3.57	0.97	0.95	148

#	Field	Choice Count
1	Svært sjeldent	3.38% 5
2	Sjeldent	11.49% 17
3	Nøytral	22.97% 34
4	Ofte	48.65% 72
5	Svært ofte	13.51% 20
		148

Q19 - Hvor ofte oppdateres foretakets hvitvaskingsrutiner?

Q19 - Hvor ofte oppdateres foretakets hvitvaskingsrutiner?

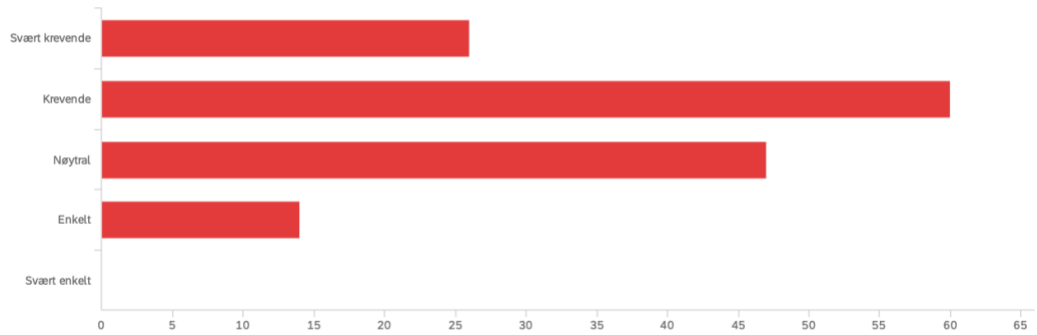
#	Field	Minimum	Maximum	Mean	Std Deviation	Variance	Count
1	Hvor ofte oppdateres foretakets hvitvaskingsrutiner?	1.00	4.00	2.45	0.86	0.75	148

#	Field	Choice Count
1	Mindre enn én gang i året	8.11% 12
2	En gang i året	56.08% 83
3	Flere ganger i året	18.92% 28
4	Ikke mitt ansvarsområde	16.89% 25

148

Q20 - Hvor krevende er det å følge hvitvaskingsrutinene?

Q20 - Hvor krevende er det å følge hvitvaskingsrutinene?

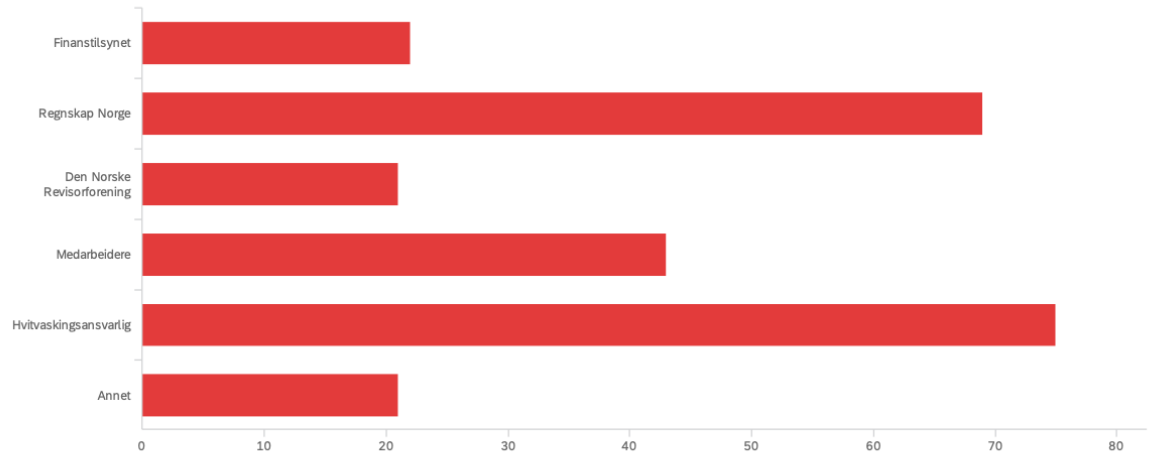
#	Field	Minimum	Maximum	Mean	Std Deviation	Variance	Count
1	Hvor krevende er det å følge hvitvaskingsrutinene?	1.00	4.00	2.33	0.88	0.77	147

#	Field	Choice Count
1	Svært krevende	17.69% 26
2	Krevende	40.82% 60
3	Nøytral	31.97% 47
4	Enkelt	9.52% 14
5	Svært enkelt	0.00% 0
		147

Q21 - Dersom du er usikker på hvitvaskingsloven og/eller Finanstilsynets retningslinjer, hvem tar du kontakt med?

Q21 - Dersom du er usikker på hvitvaskingsloven og/eller Finanstilsynets retningslinjer,

hvem tar du kontakt med?

#	Field	Choice Count
1	Finanstilsynet	8.76% 22
2	Regnskap Norge	27.49% 69
3	Den Norske Revisorforening	8.37% 21
4	Medarbeidere	17.13% 43
5	Hvitvaskingsansvarlig	29.88% 75
6	Annet	8.37% 21

251

Annet

Har fått hjelp av advokat til å tilpasse rutiner til egen virksomhet

Søker på nett og leser meg opp

Annet

QRM

Fagavdeling / RISK

Intern Risk-avdeling

Kollegaer

Egen risk-avdeling

Har aldri fått relevant svar fra noen av dem

andre partnere i selskapet

KS ansvarlig i kjeden

advokat

Sticos

Ledelsen

kollegaer

Andre ressurspersoner i konsernet

Advokat

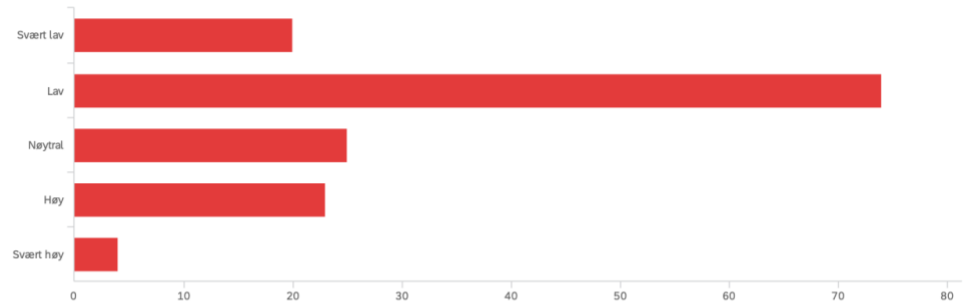
oppleseing

Det er ingen som har svar på noe som helst utover "vi tror" eller tilsynet: det må dere finne ut selv

Q22 - Dersom du har mistanke om mistenkelige forhold, hva er terskelen for at du undersøker dette nærmere?

Q22 - Dersom du har mistanke om mistenkelige forhold, hva er terskelen for at du

undersøker dette nærmere?

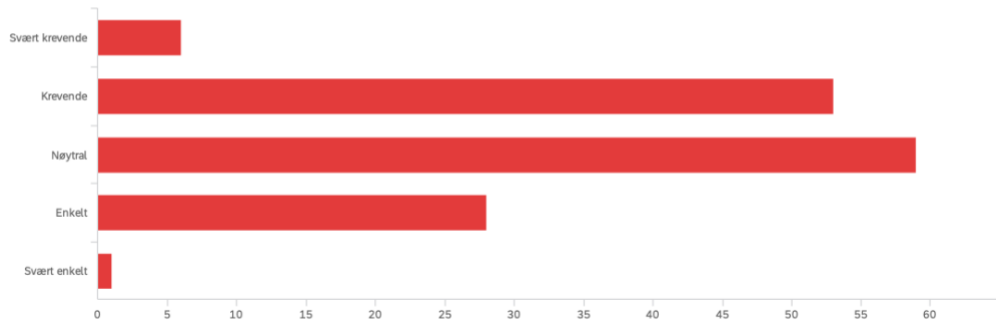
#	Field	Minimum	Maximum	Mean	Std Deviation	Variance	Count
1	Dersom du har mistanke om mistenkelige forhold, hva er terskelen for at du undersøker dette nærmere?	1.00	5.00	2.43	1.00	1.00	146

#	Field	Choice Count
1	Svært lav	13.70% 20
2	Lav	50.68% 74
3	Nøytral	17.12% 25
4	Høy	15.75% 23
5	Svært høy	2.74% 4
		146

Q23 - Hvor krevende er det å vite når du skal sette i gang undersøkelser av mistenkelige forhold?

Q23 - Hvor krevende er det å vite når du skal sette i gang undersøkelser av mistenkelige

forhold?

#	Field	Minimum	Maximum	Mean	Std Deviation	Variance	Count
1	Hvor krevende er det å vite når du skal sette i gang undersøkelser av mistenkelige forhold?	1.00	5.00	2.76	0.83	0.68	147

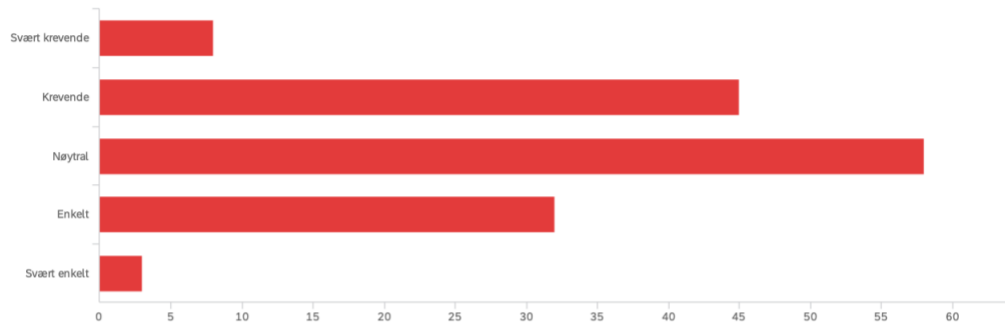
#	Field	Choice Count
1	Svært krevende	4.08% 6
2	Krevende	36.05% 53
3	Nøytral	40.14% 59
4	Enkelt	19.05% 28
5	Svært enkelt	0.68% 1
		147

Q24 - Risikoklassifisering av kunder: Hvor krevende er det å gjennomføre en risikoklassifisering av kunden?

Q24 - Risikoklassifisering av kunder: Hvor krevende er det å gjennomføre en

risikoklassifisering av kunden?

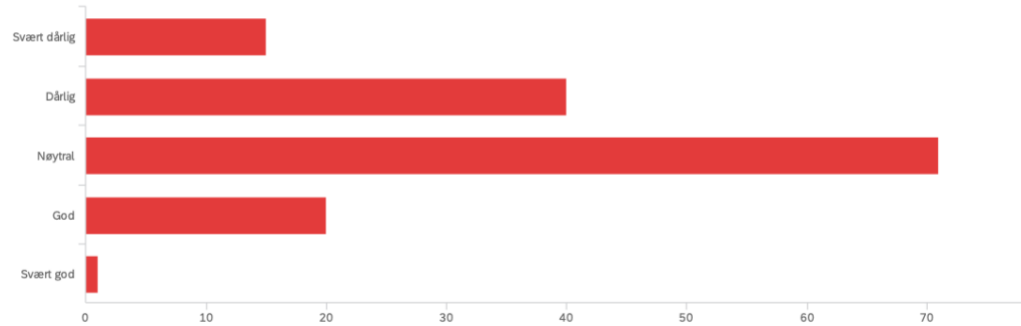
#	Field	Minimum	Maximum	Mean	Std Deviation	Variance	Count
1	Risikoklassifisering av kunder: Hvor krevende er det å gjennomføre en risikoklassifisering av kunden?	1.00	5.00	2.84	0.90	0.80	146

#	Field	Choice Count
1	Svært krevende	5.48% 8
2	Krevende	30.82% 45
3	Nøytral	39.73% 58
4	Enkelt	21.92% 32
5	Svært enkelt	2.05% 3
		146

Q25 - Hvor god er veiledningen fra Finanstilsynet når det gjelder risikoklassifisering av kunden?

Q25 - Hvor god er veiledningen fra Finanstilsynet når det gjelder risikoklassifisering av

kunden?

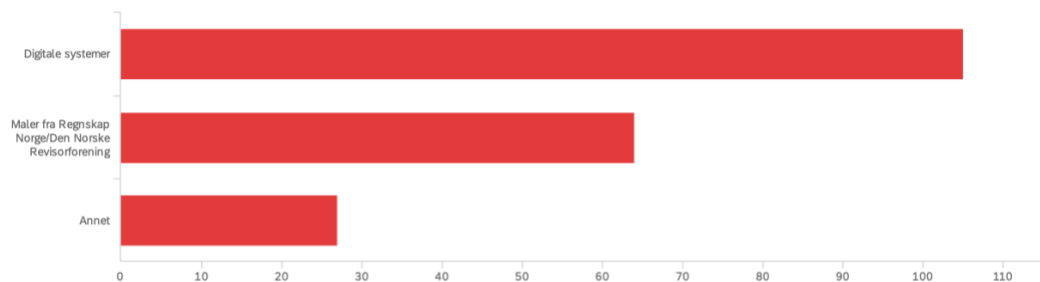

#	Field	Minimum	Maximum	Mean	Std Deviation	Variance	Count
1	Hvor god er veiledningen fra Finanstilsynet når det gjelder risikoklassifisering av kunden?	1.00	5.00	2.67	0.86	0.74	147

#	Field	Choice Count
1	Svært dårlig	10.20% 15
2	Dårlig	27.21% 40
3	Nøytral	48.30% 71
4	God	13.61% 20
5	Svært god	0.68% 1
		147

Q26 - Hvilken metode bruker foretaket for å innhente informasjon om kunden?

Q26 - Hvilken metode bruker foretaket for å innhente informasjon om kunden?

#	Field	Choice Count
1	Digitale systemer	53.57% 105
2	Maler fra Regnskap Norge/Den Norske Revisorforening	32.65% 64
3	Annet	13.78% 27
		196

Annet

Oppdragsavtale

Informasjon fra offentlig registre

Poweroffice Quality

Egne maler

google

Breg, excel

Egenutviklet metodikk

Interne maler

Annet

---

nettsøk i alle mulige baser samt egenerklæringskjema som kontrolleres

For Ordens skyld, Regnskap Norge er en medlemsbedrift ikke informasjonsbyrå

ingen spesielle, samtale m.m.

Proff Forvalt

Håndbok, samt kundemøter, gjennomgang av regnskap/drift

Vi kjenner kundene våre og henter informasjon fra det vi har + offentlig register

Forespørsel til kunden, kjennskap til kunden og kontrollsjekk av informasjon fra kunden

Offentlig informasjon og forespørsler

Digitale i tillegg til manuell oppfølging fra ansatte

egne undersøkelser

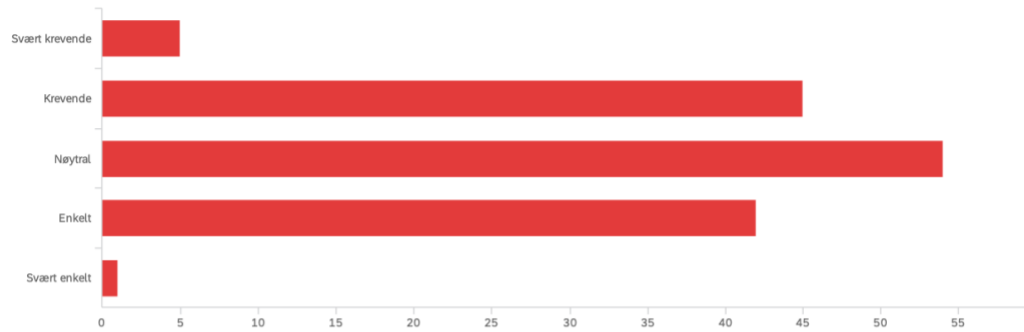
Samtale med kunden

Har tatt i bruk RN Kundesjekk

Egne utviklede egenerklæringskjemaer for kunder, internasjonale registersøk, databaser hos hovedkontoret i London

Q27 - Hvor krevende er det å innhente informasjon om kunden?

Q27 - Hvor krevende er det å innhente informasjon om kunden?

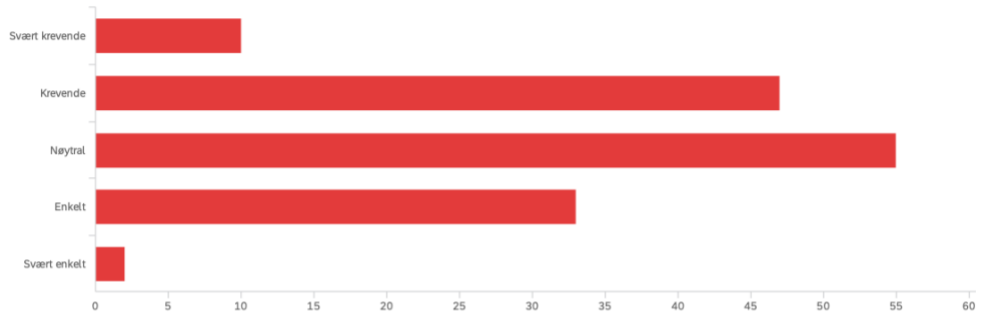

#	Field	Minimum	Maximum	Mean	Std Deviation	Variance	Count
1	Hvor krevende er det å innhente informasjon om kunden?	1.00	5.00	2.93	0.87	0.75	147

#	Field	Choice Count
1	Svært krevende	3.40% 5
2	Krevende	30.61% 45
3	Nøytral	36.73% 54
4	Enkelt	28.57% 42
5	Svært enkelt	0.68% 1
		147

Q28 - Hvor krevende er det å identifisere reelle rettighetshavere når kunden ikke er en fysisk person?

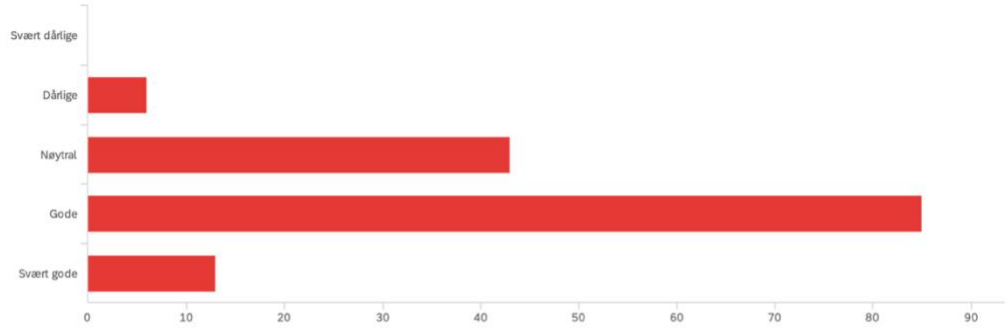
Q28 - Hvor krevende er det å identifisere reelle rettighetshavere når kunden ikke er en fysisk person?

#	Field	Minimum	Maximum	Mean	Std Deviation	Variance	Count
1	Hvor krevende er det å identifisere reelle rettighetshavere når kunden ikke er en fysisk person?	1.00	5.00	2.80	0.91	0.83	147

#	Field	Choice Count
1	Svært krevende	6.80% 10
2	Krevende	31.97% 47
3	Nøytral	37.41% 55
4	Enkelt	22.45% 33
5	Svært enkelt	1.36% 2
		147

Q29 - Hvor gode rutiner har selskapet på løpende oppfølging av kunder?

#	Field	Minimum	Maximum	Mean	Std Deviation	Variance	Count
1	Hvor gode rutiner har selskapet på løpende oppfølging av kunder?	2.00	5.00	3.71	0.68	0.46	147

#	Field	Choice Count
1	Svært dårlige	0.00% 0
2	Dårlige	4.08% 6
3	Nøytral	29.25% 43
4	Gode	57.82% 85
5	Svært gode	8.84% 13
		147

Q30 – I løpet av ett år, hvor ofte har dere løpende oppfølging av kundene deres med middels risiko?

NOTE: for this question, it was a bug in Qualtrics which did not provide us with the same result template as the other questions. However, we were able to export the result to excel before the bug and that is the reason why this is presented as the following.

2

2

en til to ganger gjennom året. Ligger også i prosessen ved revisjon av foretaket

1

Ingen. Kjent klientene i svært mange år. Gjort en gang av formelle grunner.

0

Ja

1-2

1

1

1

årlig

årlig

0

1

Lite problem.

1

1

Årlig

årlig

Tilstrekkelig ofte

Løpende, dvs. når det skjer endringer som påvirker risiko, rettighetshavere e.l.

En gang pr. år

årlig

Ingen fast rutine, vurderes konkret i hvert kundetilfelle

1 - 2 ganger

1

løpende

0

1 gang

2-3 g pr år

en til to

Hvert kvartal

en gang i året

Terminvis

Ved behov

Årlig

1

Minst en gang årlig

1
årsoppgjørsrevisjon
1 gang pr år i planleggingen av revisjonen
periodisk
Årlig gjennomgang
5
1
Middels risiko, er en normal kunde. Finnes ikke selskap med aktiv drift som defineres som lav risiko. Følges opp løpende sammen med rapporterings frekvens.
løpende
1 gang i året
1
Minst årlig
Løpende oppfølging, CRM-systemet kjører daglig scan mot offentlig tilgjengelig informasjon. I tillegg gjennomføres det årlige oppdragsvurderinger
Varierer ut i fra konkret vurdering
månedlig
1-2
to ganger
2
1
1
Årlig og ved endringer
oppdragsansvarlig har minimum årlig kontroller, men medarbeider skal varsle oppdragsansvarlig dersom endringer som medfører ny risikovurdering.
System oppdaterer reelle rettighetshavere løpende
0
Grundig oppfølging årlig, men har et halvt øye på kundene gjennom hele året
2
2
1 gang pr. år minimum
1
1 gang
1
Årlig
Har ikke full oversikt over dette
1
1 gang
1 gong i året
Kartlegges minimum årlig, men selvsagt også hver gang det oppstår en transaksjon eller forhold som trenger nærmere undersøkelse
Meget sjelden
1
1

Q31 - I løpet av ett år, hvor ofte har dere løpende oppfølging av kundene deres med høy risiko?

Q31 - I løpet av ett år, hvor ofte har dere løpende oppfølging av kundene deres med høy risiko?

I løpet av ett år, hvor ofte har dere løpende oppfølging av kundene deres m...

har ikke klassifisert noen kunder i høy risiko

Flere gang i året

1

Sjelden

2

halvårlig

Kartlegges minimum årlig, men selvsagt også hver gang det oppstår en transaksjon eller forhold som trenger nærmere undersøkelse. Ekstra årvåkenhet og lav terskel for undersøkelse på kunder med høy risiko.

ikkje aktuelt

Sjeldan meir enn 1 gong i året

Flere ganger

1-4 ganger

0

1

2-3 ganger i året

har ingen kunder med høy risiko

Har ikke full oversikt over dette

Halvårlig

Har ingen

I løpet av ett år, hvor ofte har dere løpende oppfølging av kundene deres m...

hver mva termin, eller rapporteringsperiode

årlig

4

1

2

2 til 4

Vet ikke

6

0

Grundig oppfølging årlig, men har et halvt øye på kundene gjennom hele året

1

Har ingen kunder med høy risiko

System oppdaterer reelle rettighetshavere løpende

Har ingen kunder med høy risiko.

Usikker

0

veldig ofte

Årlig og ved endringer

1

Vet ikke, jeg jobber ikke med kunder med høy risiko

Ingen kunder med høy risiko

2

Løpende oppfølging

to ganger

I løpet av ett år, hvor ofte har dere løpende oppfølging av kundene deres m...

2-3

ved behov

månedlig eller oftere

Varierer ut i fra konkret vurdering

Løpende, se svar over

skjeldent

Minst årlig

løpende

Aldri

ingen kunder med høy risiko

Løpende

2

1

Årlig gjennomgang

1-2 ganger

3-4 ganger i året

løpende

Vet ikke

årlig i planleggingen og årlig ved konklusjon før revisjonsberetning

Beklager, men dette er bare noe surr

Vet ikke, ikke mitt ansvar

ifm interim og årsoppgjørrevisjon

2 ganger pr år

Ingen i den kategorien

I løpet av ett år, hvor ofte har dere løpende oppfølging av kundene deres m...

jeg har ingen med Høy risiko, men andre kan ha minst årlig for disse også

1

4-6

ca årlig - de fleste som er merket høy risiko er PEP og vi har 2 stk av 300-400 kunder

Har ingen med høy risiko

få

Ved behov

Terminvis

Jeg har ikke vært borti noen med høy risiko

har ikke kunder som er definert som høy risiko

ikkje aktuelt

6

Løpende ved ajourføring

Løpende

to eller flere

månedlig

3-4

2 ganger

0

løpende

har ingen

minimum to ganger

2 - 3

Vi har ingen kunder med høy risiko

I løpet av ett år, hvor ofte har dere løpende oppfølging av kundene deres m...

halvårlig

løpende

Løpende ift de forsterkede tiltakene som er satt på kunden

1-2

Løpende oppfølging er en integrert del av revisjonen. Høy hvitvaskingsrisiko defineres som mislighetsrisiko ved revisjonen. Altså må revisjonsteamet se etter om det foregår hvitvasking på klienten ved å gjøre detaljhandlinger hvor forholdet som har ledet til høy risiko undersøkes konkret gjennom revisjonen. Forøvrig gjøres det oppfølging så ofte vi finner det nødvendig..

løpende

Noen ganger årlig

1

1

1

Har ikkje og skal ikkje ha kundar med høg risiko.

2-12

0

Løpende, men minimum 3-6 ganger pr år om det er komplekse kunder

Har ingen slike kunder

Sjelden

vurderes løpende , min 2 ganger pr år

løpende

kontinuerlig

1

Jevnlig

2

3-4

I løpet av ett år, hvor ofte har dere løpende oppfølging av kundene deres m...

1

Har ingen

Ingen kunder med høy risiko

Hver mva termin om kunden er MVA pliktig, hvis ikke kunden er MVA pliktig skal det gjennomføres ved hver rapportering, minimum en gang pr år

1-3

Daglig fordi vi bistår kunden i alle transaksjoner

0

Ingen. Kjent klientene i svært mange år. Gjort en gang av formelle grunner.

6

2-3

2

2

1

1

flere ganger i året

4

4

3-4

1

Q32 - Tilsyn fra Finanstilsynet: I løpet av tiden du har vært ansatt i foretaket, hvor mange ganger har foretaket hatt ordinære tilsyn fra Finanstilsynet?

Q32 - Tilsyn fra Finanstilsynet: I løpet av tiden du har vært ansatt i foretaket, hvor mange ganger har foretaket hatt ordinære tilsyn fra Finanstilsynet?

Tilsyn fra Finanstilsynet: I løpet av tiden du har vært ansatt i foretak...

aldri

2

0

0

0

1

0

ingen

iallefall 3 gonger

0

0

0

2

1

0

1

0

0

0

Tilsyn fra Finanstilsynet: I løpet av tiden du har vært ansatt i foretak...

0

0

0

Ingen

Ingen på 14 år

0

0

0

0

0

1 gang

0

Kjenner ikke detaljene på antall

0, men Regnskap Norge har tilsvarende kontroller for sine medlemsfirma ca hvert 7.år. Vært med på 3 slike.

0

0

0

1

0

0

0

1

Ingen

0

Tilsyn fra Finanstilsynet: I løpet av tiden du har vært ansatt i foretak...

1

aldri

1

Vet ikke - det håndteres sentralt

2

vi hadde det i fjor

Usikker, stort selskap, mange avdelinger, men minst hvert 3 . år

2

1 gang

3

1-2

2

1

2

5

8

Mange

2-3 ganger tipper jeg

Vet ikke

vi har vært år sentralt og har ikke hatt oppfølging lokalt de siste 10 årene fra finanstilsynet

Beklager, men dette er bare noe surr

Aner ikke

1

vet ikke, men jeg har hatt en 4 - 5 ganger i løpet av tiden jeg har vært autorisert

Tilsyn fra Finanstilsynet: I løpet av tiden du har vært ansatt i foretak...

0

1 gang

0

0

0

0

0

0

ingen

3 ganger

0

1

0

ingen som jeg vet om

3 ganger

0

1

1

0, har hatt 2 kontroller av Regnskap Norge

3

0

ingen

4

Ingen

Tilsyn fra Finanstilsynet: I løpet av tiden du har vært ansatt i foretak...

0

1

0

0

4

1

1

1

To tematisyn

0

Flere ganger i året

5

0 (2 hvis Regnskap Norge sine kontroller regnes med)

1

4

0

ingen

2

2

2

ingen, kun fra Regnskap Norge

0

1

0,00

Tilsyn fra Finanstilsynet: I løpet av tiden du har vært ansatt i foretak...

4 ganger

1

0

0

0

1

0

0

0

0

0

0

0

1

0

0

2

0

1

1

1

1

0

Aldri

Tilsyn fra Finanstilsynet: I løpet av tiden du har vært ansatt i foretak...

2

4

Q33 - I løpet av tiden du har vært ansatt i foretaket, hvor mange ganger har foretaket hatt hvitvaskingstilsyn fra Finanstilsynet?

Q33 - I løpet av tiden du har vært ansatt i foretaket, hvor mange ganger har foretaket hatt

hvitvaskingstilsyn fra Finanstilsynet?

I løpet av tiden du har vært ansatt i foretaket, hvor mange ganger har fore...

aldri

1

0

0

0

0

0

ingen

Usikker (ikkje mitt ansvar)

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

I løpet av tiden du har vært ansatt i foretaket, hvor mange ganger har fore...

0

1

0

Ingen

Ingen

0

0

0

0

0

1 gang

0

Kjenner ikke detaljene på antall

0

0

0

0

0

0

0

0

1

Ingen

0

I løpet av tiden du har vært ansatt i foretaket, hvor mange ganger har fore...

0

aldri

0

Vet ikke - det håndteres sentralt

1 (som jeg vet om)

vi hadde det i fjor

Minst 4

1

1 gang

0

1

1

1

2

1

En

1 i alle fall

Vet ikke

hvert år de siste 10 årene, før det ca. hvert tredje år

Beklager, men dette er bare noe surr

Aner ikke

0

ingen

0

I løpet av tiden du har vært ansatt i foretaket, hvor mange ganger har fore...

ingen tror jeg!

0

0

0

0

0

0

ingen

Ingen

0

0

0

ingen som jeg vet om

1 gang

0

0

0

0

Ingen

0

ingen

1

Ingen

0

I løpet av tiden du har vært ansatt i foretaket, hvor mange ganger har fore...

1

0

0

1

1

1

0

Ingen

0

En gang

0

0

0

0

ingen

1

1

0

Ingen

0

1

0,00

aldri

0

I løpet av tiden du har vært ansatt i foretaket, hvor mange ganger har fore...

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

vet ikke

0

0

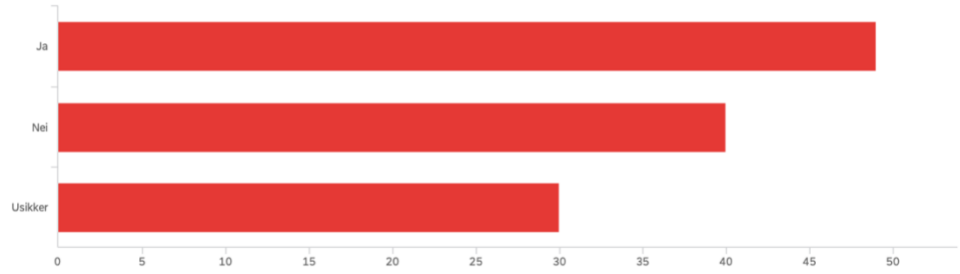
0

Aldri

0

1

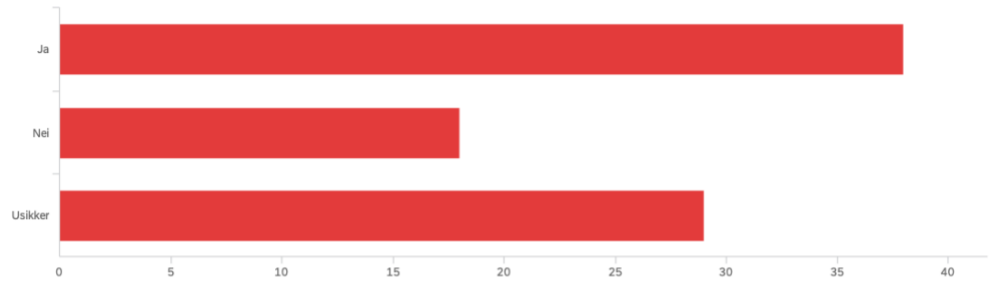
Q34 - Har dere fått tilbakemeldinger på hva som eventuelt bør forbedres?
 Q34 - Har dere fått tilbakemeldinger på hva som eventuelt bør forbedres?

#	Field	Minimum	Maximum	Mean	Std Deviation	Variance	Count
1	Har dere fått tilbakemeldinger på hva som eventuelt bør forbedres?	1.00	3.00	1.84	0.80	0.64	119

#	Field	Choice Count
1	Ja	41.18% 49
2	Nei	33.61% 40
3	Usikker	25.21% 30
		119

Q35 - Hvis ja, var tilbakemeldingene tydelige nok til å kunne følge de opp?
 Q35 - Hvis ja, var tilbakemeldingene tydelige nok til å kunne følge de opp?

#	Field	Minimum	Maximum	Mean	Std Deviation	Variance	Count
1	Hvis ja, var tilbakemeldingene tydelige nok til å kunne følge de opp?	1.00	3.00	1.89	0.88	0.78	85

#	Field	Choice Count
1	Ja	44.71% 38
2	Nei	21.18% 18
3	Usikker	34.12% 29
		85

Q36 - Hva tenker du Finanstilsynet kan gjøre annerledes for å tydeliggjøre kravene til hvitvaskingsloven?

Q36 - Hva tenker du Finanstilsynet kan gjøre annerledes for å tydeliggjøre kravene til

hvitvaskingsloven?

Hva tenker du Finanstilsynet kan gjøre annerledes for å tydeliggjøre kraven...

Styrke informasjonen/kunnskapen. Og etablere en tettere dialog med bransje organisasjonene.

Komme med et konkret eksempel på en hvitvaskingsrutine som er god nok og et eksempel på hva som er god nok begrunnelse for å ha klassifisert en kunde med middels risiko

Bedre retningslinjer, verktøy, forslag til løsning/ veien videre. Bedre Innsikt i regnskapsforetak drift, kvalitetssystemer etc

Usikker

Jobbe for mer tilpasset praktiske retningslinjer som kan etterleves

Reglene er ikke tilpasset små norske foretak med i snitt 2-3 ansatte. Helt syke regler å forholde seg til og betalingsviljen hos kundene er kr. 0 for at vi skal hente ut informasjon om feks PEP/FN sanksjonslister. Vi vurderer å legge om hele foretaksformen slik at vi kommer på lik linje med bemanningsbyråene. Da er vi så langt vi vet ikke underlagt disse reglene

Openbart mykje sidan dei fleste kontrollerte får stryk (bøter). Dette er selskap som burde vere av dei beste i landet til å etterfølge regelverket.

Enklare skjema for små foretak/ENK

konkretisere med eksempel

Forenkling, forenkling, forenkling

Komme med konkrete eksempler

Litt mer punktvis må ha, bør ha og hvordan få tak i det.

Være i forkant i stedet for å nærmest vedta lover med tilbakevirkende kraft

Jeg mener det er tilstrekkelig.

Definere retningslinjer for hva en skal se etter og hvordan en skal håndtere en evt mistanke.

Mer presise/tydelige retningslinjer.

Skrive mer utfyllende i et mer folkelig språk

Mer tydelig veiledning

Hva tenker du Finanstilsynet kan gjøre annerledes for å tydeliggjøre kraven...

Regnskapsførere følger stort sett med på kundene allikevel, slik det er nå blir man mer oppfatt av å fylle ut skjemaer korrekt for å unngå sanksjoner fra Finanstilsynet, det har blitt altfor mye byråkrati, noe som gjør det kostbart for våre kunder og tar mye tid. Her bør det absolutt forenklinger till

Må forenkles betydelig for små regnskapsdoretak

Konkretisere reglene

Skrive regelverket så det er enkelt å forstå

Usikker

Forenklede veiledninger og eksempler.

Vet ikke

usikker.

Sende informasjon til Regnskap Norge som igjen kan få det ut til medlemmene

De bør holde seg unna egne tolkninger og skjønnsmessige vurderinger

Kommunisere mere og bedre

forenkle regelverket

Vet ikke

Forenkle

Svar er ofte byråkratiske, inneklemt i generelle regler og forskrifter. Da står en igjen med en tolkning av reglene som blir påpekt.

Kundeerklæringskjema

Bedre på lage skriv på tolking av regelverket

Kommunisere hva de mener er reglene og gjøre de praktiserbare også overfør enkle mindre norske kunder. Slik reglene nå er (evt. blir tolket) krever det svært mye av oss

De kan prøve det i praksis

mer veiledende. Hva er bra nok

regler som er lett å lese

Undersøke foretak innen regnskap ol som IKKE er medlemmer av RN oftere- slik det er nå virker dette konkurransevridende

Oppheve regelverket for regnskapsførere

Hva tenker du Finanstilsynet kan gjøre annerledes for å tydeliggjøre kraven...

Tydelige veiledere

Enklere regler, enklere krav som er mulig å etterleve.

for mykje fokus på dokumentasjon og for lite fokus på framgangsmåten når mistenkeleg forhold er avdekket.

Konkretisere

Forenkle regelverket noe

Tilpasset små virksomheter

For stor del av regelverket er tilpasset store selskaper, og i mindre grad små/mellomstore selskap.

Flere eksempler i veiledning

Være mer konkrete

Flere eksempler, litt tungt språk

Vurdere forholdsmessighet

Uttale seg tydelig om hva som forventes.

Tydeliggjøre hva som er lav, middels og høy risiko. Lage forenklinger knyttet til de som er lav og middels risiko. Få foretak til å fokusere der det er høy risiko.

praktisk informasjon

Tydeligere konkrete retningslinjer/krav ift hva som kreves av dokumentasjon, oppfølging mv.

Gi eksempler på hvordan hvitvasking kan foregå i ulike bransjer.

Se forskjell mellom store og små foretak - modus operanti i bransjer

Forenkle, tydeliggjøre

Vet ikke

Må være mer spesifikke på risikobransjene, hva vi som regnskapsførere må være obs på i de ulike bransjene og konkrete oppfølgingstiltak vi kan gjennomføre løpende

Spele på lag med bransjen. Gjere det enkelt å vera lovydig gjennom enkle og forståelige reglar som er hensiktsmessige. Fokus på rettleiing og ikkje på å "ta" og "straffe".

Slutte med å fokusere på formalia og vurdere reell risiko

Meir konkrete i regler og kva dei krever, legge tydeligere føringer

Hva tenker du Finanstilsynet kan gjøre annerledes for å tydeliggjøre kraven...

Bruker Regnskap Norge

synes vi er pålagt mye dobbel kontroll, bank, revisor og regnskapsfører spør om det samme

ny forenklet veileder

Informere virksomhetene, våre kunder om kravene,

Ikke tydeliggjøring. Det er altfor komplisert og tidkrevende for de aller fleste kunder idag. Dette gjør at arbeidet med hvitvasking bare er noe man gjør for å ha gjort det, og gir egentlig null verdi.

Forenkle reglene spesielt for små foretak. Skille mer mellom store og små aktører.

Lage mer konkrete retningslinjer

Klart definerte, stegvise rutiner

Har drevet eget selskap siste tre år og ikke hatt kontroll enda

Det bør skille på bank/finans og små regnskaps-/ revisjonskontor

Spesifisere hva som er god nok dokumentasjon. Ekstremt mye tid medgår til å analysere og forstå dokumentasjon fra alle verdens land når det gjelder hvem som kontrollerer kunden. Dokumentmengden blir enorm og lesing og gjennomgang av dokumentene og verifisering av opplysningene er svært tidkrevende. Mener finanstilsynet må sørge for opplæring eller at de må ha en enhet vi kan sende informasjonen til. Vi har snart ikke lenger jobb som regnskapsførere men må bruke tiden på dokumentlesing og oppdatering av registre. Finanstilsynet må tydeliggjøre grenser for hvor langt vår undersøkelsesplikt går. Og myndighetene må utsette frister for pliktig rapportering. Årsregnskap og skattekjema må ha frister for innsending i september slik at vi får fordelt arbeidsbyrden gjennom året.

Lage lettfattelig oversikt - ala kokebok

hvor mye er "godt nok"?

Skaffe seg bedre kompetanse på hva regnskapsførere faktisk driver med

veilede bransjen bedre, og legge til rette for økt kommunikasjon mellom tilsyn og praktikere

De kommenter svakheter hos virksomheter men eksemplifiserer eller veileder sjelden.

De er kjappe til å påpeke feil og mangler men gir svært liten veiledning på hvordan ting bør gjøres.

Ha et frittstående rundskriv for regnskapsførere som kan leses uavhengig av andre rundskriv. Skrive på en slik måte at det er enkelt å forstå hva som egentlig menes - med andre ord hvor omfattende plikter vi faktisk har. Rundskrivet i dag beskriver hva som skal være på plass, men gir ikke forståelsen av hva det innebærer i praksis.

9.5 – Appendix 5: Statistical analysis of the questionnaire results

Question 8: How good is your knowledge concerning the AML Act?

Company size:

	Q8 - Knowledge						Total
	Very poor	Poor	Neutral	Good	Very Good	N/A	
Q5 - Size of company							
Small company	0	1	22	45	10	2	80
Medium company	2	0	11	20	5	0	38
Large company	0	0	4	20	5	0	29
Total	2	1	37	85	20	2	147

	Good	Very good	Total
Small	56,25%	12,50%	68,75%
Medium	52,63%	13,16%	65,79%
Large	68,97%	17,24%	86,21%

Industry:

	Q8 - Knowledge						Total
	Very poor	Poor	Neutral	Good	Very Good	N/A	
Q2 - Industry							
Accounting	0	1	29	55	17	1	103
Auditing	2	0	8	28	3	1	42
N/A	0	0	0	2	0	0	2
Total	2	1	37	85	20	2	147

	Good	Very good	Total
Accounting	53%	17%	70%
Auditing	67%	7%	74%

Years of experience:

	Q8 - Knowledge						Total
	Very poor	Poor	Neutral	Good	Very Good	N/A	
Q3 - Experience							
0-5 years	2	1	6	6	0	0	15
6-15 years	0	0	15	30	7	1	53
16-25 years	0	0	7	23	4	1	35
26+	0	0	9	25	9	0	43
N/A	0	0	0	1	0	0	1
Total	2	1	37	85	20	2	147

Question 10: What measures does your company implement to maintain/acquire knowledge of the AML Act?

Company size:

	Q10 - Company's measures to obtain and sustain knowledge about the AML Act										Total
	Other	External courses	Internal courses	External courses & Other	External courses & Reading Finanstilsynet's website	External courses & Reading Finanstilsynet's website & Other	External courses & Reading Finanstilsynet's website & Reading Økokrim's website	Internal courses & Other	Internal courses & External courses	Internal courses & External courses & Other	
Q5 - Size of company											
<i>Small company</i>	1	11	6	4	5	2	3	1	24	4	80
<i>Medium company</i>	1	3	5	0	2	1	2	3	7	1	38
<i>Large company</i>	0	1	4	0	1	0	1	1	3	2	29
Total	2	15	15	4	8	3	6	5	34	7	147

Question 11: How well do you know your company's internal procedures for compliance with the Money Laundering Act?

Company size:

	Q11 - Knowledge of procedures			Total
	<i>Neutral</i>	<i>Good</i>	<i>Very good</i>	
Q5 - Size of company				
<i>Small company</i>	4	39	37	80
<i>Medium company</i>	9	17	12	38
<i>Large company</i>	2	18	9	29
Total	15	74	58	147

	Good	Very good	Total
Small	48,75%	46,25%	95,00%
Medium	44,74%	31,58%	76,32%
Large	62,07%	31,03%	93,10%

Years of experience:

	Q11 - Knowledge of procedures			Total
	<i>Neutral</i>	<i>Good</i>	<i>Very good</i>	
Q3 - Experience				
<i>0-5 years</i>	7	8	0	15
<i>6-15 years</i>	4	24	25	53
<i>16-25 years</i>	1	18	16	35
<i>26+</i>	3	23	17	43
<i>N/A</i>	0	1	0	1
Total	15	74	58	147

Question 12: How much focus does your company devote internal control at company level?

Company size:

	Q12 - Focus on internal control on a company basis					Total
	<i>Little</i>	<i>Neutral</i>	<i>Much</i>	<i>Very much</i>	<i>N/A</i>	
Q5 - Size of company						
<i>Small company</i>	4	21	37	18	0	80
<i>Medium company</i>	1	10	15	11	1	38
<i>Large company</i>	0	2	13	14	0	29
Total	5	33	65	43	1	147

	Much	Very much	Total
Small	46,25%	22,50%	68,75%
Medium	39,47%	28,95%	68,42%
Large	44,83%	48,28%	93,10%

Question 13: How much focus does your company devote internal control at outsourced duty level?

Company size:

	Q13 - focus on internal control on a mission basis				Total
	<i>Little</i>	<i>Neutral</i>	<i>Much</i>	<i>Very much</i>	
Q5 - Size of company					
<i>Small company</i>	2	16	39	23	80
<i>Medium company</i>	1	9	21	7	38
<i>Large company</i>	0	4	13	12	29
Total	3	29	73	42	147

	Much	Very much	Total
Small	48,75%	28,75%	77,50%
Medium	55,26%	18,42%	73,68%
Large	44,83%	41,38%	86,21%

Question 14: How demanding is it to interpret the AML Act?

Company size:

	Q14 - Interpretation						Total
	Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	N/A	
Q5 - Size of company							
Small company	21	38	12	6	0	3	80
Medium company	8	17	9	3	1	0	38
Large company	2	17	7	2	1	0	29
Total	31	72	28	11	2	3	147

	Very demanding	Demanding	Total
Small	26,25%	47,50%	73,75%
Medium	21,05%	44,74%	65,79%
Large	6,90%	58,62%	65,52%

Industry:

	Q14 - Interpretation						Total
	Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	N/A	
Q2 - Industry							
Accounting	22	48	19	10	2	2	103
Auditing	8	24	9	1	0	0	42
N/A	1	0	0	0	0	1	2
Total	31	72	28	11	2	3	147

	Very demanding	Demanding	Total
Accounting	21,36%	46,60%	67,96%
Auditing	19,05%	57,14%	76,19%

Years of experience:

	Q14 - Interpretation						Total
	Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	N/A	
Q3 - Experience							
0-5 years	0	8	6	1	0	0	15
6-15 years	13	27	6	4	2	1	53
16-25 years	10	15	7	2	0	1	35
26+	8	22	9	4	0	0	43
N/A	0	0	0	0	0	1	1
Total	31	72	28	11	2	3	147

	Very demanding	Demanding	Total
0-5 years	0,00%	53,33%	53,33%
6-15 years	24,53%	50,94%	75,47%
16-25 years	28,57%	42,86%	71,43%
26+ years	18,60%	51,16%	69,77%

Question 15: How demanding is it to interpret Finanstilsynet's guidelines?

Company size:

	Q15 - Interpretation of Finanstilsynet's guidelines						Total
	Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	N/A	
Q5 - Size of enterprise							
Small	17	40	16	4	0	3	80
Medium	9	15	11	3	0	0	38
Large	4	14	8	1	1	1	29
Total	30	69	35	8	1	4	147

	Q15 - Interpretation of Finanstilsynet's guidelines						Total
	Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	N/A	
Q5 - Size of enterprise							
Small	11,56%	27,21%	10,88%	2,72%	0,00%	2,04%	54,42%
Medium	6,12%	10,20%	7,48%	2,04%	0,00%	0,00%	25,85%
Large	2,72%	9,52%	5,44%	0,68%	0,68%	0,68%	19,73%
Total	20,41%	46,94%	23,81%	5,44%	0,68%	2,72%	100,00%

	Very demanding	Demanding	Neutral	
Small	21,25%	50,00%	20,00%	71,25%
Medium	23,68%	39,47%	28,95%	63,16%
Large	13,79%	48,28%	27,59%	62,07%

Industry:

	Q15 - Interpretation of Finanstilsynet's guidelines						Total
	Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	N/A	
Q2 - Industry							
Accounting	25	44	23	7	1	3	103
Auditing	4	25	12	1	0	0	42
N/A	1	0	0	0	0	1	2
Total	30	69	35	8	1	4	147

	Q15 - Interpretation of Finanstilsynet's guidelines						Total
	Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	N/A	
Q2 - Industry							
Accounting	17,01%	29,93%	15,65%	4,76%	0,68%	2,04%	70,07%
Auditing	2,72%	17,01%	8,16%	0,68%	0,00%	0,00%	28,57%
N/A	0,68%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,68%	1,36%
Total	20,41%	46,94%	23,81%	5,44%	0,68%	2,72%	100,00%

	Very demanding	Demanding	Neutral
Accounting	24,27%	42,72%	22,33%
Auditing	9,52%	59,52%	28,57%

Years of experience:

	Q15 - Interpretation of Finanstilsynet's guidelines						Total
	<i>Very demanding</i>	<i>Demanding</i>	<i>Neutral</i>	<i>Easy</i>	<i>Very easy</i>	<i>N/A</i>	
Q3 - Experience							
<i>0-5 years</i>	0	7	7	1	0	0	15
<i>6-15 years</i>	11	27	10	3	1	1	53
<i>16-25 years</i>	12	13	7	2	0	1	35
<i>26+ years</i>	7	22	11	2	0	1	43
<i>N/A</i>	0	0	0	0	0	1	1
Total	30	69	35	8	1	4	147

	Q15 - Interpretation of Finanstilsynet's guidelines						Total
	<i>Very demanding</i>	<i>Demanding</i>	<i>Neutral</i>	<i>Easy</i>	<i>Very easy</i>	<i>N/A</i>	
Q3 - Experience							
<i>0-5 years</i>	0,00%	4,76%	4,76%	0,68%	0,00%	0,00%	10,20%
<i>6-15 years</i>	7,48%	18,37%	6,80%	2,04%	0,68%	0,68%	36,05%
<i>16-25 years</i>	8,16%	8,84%	4,76%	1,36%	0,00%	0,68%	23,81%
<i>26+ years</i>	4,76%	14,97%	7,48%	1,36%	0,00%	0,68%	29,25%
<i>N/A</i>	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,68%	0,68%
Total	20,41%	46,94%	23,81%	5,44%	0,68%	2,72%	100,00%

	Very demanding	Demanding	Neutral
0-5 years	0%	47%	47%
6-15 years	21%	51%	19%
16-25 years	34%	37%	20%
26+ years	16%	51%	26%

Question 16: How comprehensive is it to conduct a risk assessment of the company

Company size:

	Q16 - Conducting a business-specific risk assessment							Total
	Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	my responsib	N/A	
Q5 - Size of company								
<i>Small company</i>	16	33	14	6	3	5	3	80
<i>Medium company</i>	3	17	5	4	0	9	0	38
<i>Large company</i>	2	12	6	4	0	5	0	29
Total	21	62	25	14	3	19	3	147

	Very demanding	Demanding	Easy	Very easy	Total of very demanding and demanding	Total of easy and very easy
Small	20,00%	41,25%	7,50%	3,75%	61,25%	11,25%
Medium	7,89%	44,74%	10,53%	0,00%	52,63%	10,53%
Large	6,90%	41,38%	13,79%	0,00%	48,28%	13,79%

Industry:

	Q16 - Conducting a business-specific risk assessment							Total
	Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	my responsib	N/A	
Q2 - Industry								
<i>Accounting</i>	17	39	19	11	3	12	2	103
<i>Auditing</i>	4	23	5	3	0	7	0	42
<i>N/A</i>	0	0	1	0	0	0	1	2
Total	21	62	25	14	3	19	3	147

	Very demanding	Demanding	Easy	Very easy	Total of very demanding and demanding	Total of easy and very easy
Accounting	16,50%	37,86%	10,68%	2,91%	54,37%	13,59%
Auditing	9,52%	54,76%	7,14%	0,00%	64,29%	7,14%

Question 17: If you regard the risk assessment as comprehensive, why is it demanding?

Company size:

1	Mangefulle retningslinjer fra Finanstilsynet
2	Mangefull hjelp fra bransjeorganisasjoner
3	Mangefull kunnskap innad i selskapet
4	Ikke mitt ansvarsområde
5	Annet
6	Ikke mitt ansvarsområde,Annet
7	Mangefull hjelp fra bransjeorganisasjoner,Mangefull kunnskap innad i selskapet
8	Mangefull hjelp fra bransjeorganisasjoner,Mangefull kunnskap innad i selskapet,Ikke mitt ansvarsområde,Annet
9	Mangefull kunnskap innad i selskapet,Annet
10	Mangefull kunnskap innad i selskapet,Ikke mitt ansvarsområde
11	Mangefulle retningslinjer fra Finanstilsynet,Annet
12	Mangefulle retningslinjer fra Finanstilsynet,Mangefull hjelp fra bransjeorganisasjoner
13	Mangefulle retningslinjer fra Finanstilsynet,Mangefull hjelp fra bransjeorganisasjoner,Annet
14	Mangefulle retningslinjer fra Finanstilsynet,Mangefull hjelp fra bransjeorganisasjoner,Mangefull kunnskap innad i selskapet
15	Mangefulle retningslinjer fra Finanstilsynet,Mangefull hjelp fra bransjeorganisasjoner,Mangefull kunnskap innad i selskapet,Annet
16	Mangefulle retningslinjer fra Finanstilsynet,Mangefull kunnskap innad i selskapet
17	N/A

Q5 - Size of company	Q17 - Reasons for why it is demanding to conduct business-specific risk assessment										Total
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>Small company</i>	10	6	4	7	19	2	1	1	2	0	80
<i>Medium company</i>	4	0	2	10	6	0	1	0	0	1	38
<i>Large company</i>	3	0	2	6	4	0	0	0	0	2	29
Total	17	6	8	23	29	2	2	1	2	3	147

Q5 - Size of company	Q17 - Reasons for why it is demanding to conduct business-specific risk assessment							Total
	11	12	13	14	15	16	17	
<i>Small company</i>	2	10	2	2	1	0	11	80
<i>Medium company</i>	2	6	0	1	0	0	5	38
<i>Large company</i>	1	4	0	1	0	1	5	29
Total	5	20	2	4	1	1	21	147

	Lack of guidance from Finanstilsynet	Lack of support from trade unions	Lack of knowledge within the company	Other
Small	33,75%	28,75%	13,75%	36,25%
Medium	34,21%	21,05%	13,16%	21,05%
Large	34,48%	17,24%	20,69%	17,24%

Question 18: How often do you emphasize the AML Act when conducting the daily duties?

Company size:

	Q18 - emphasize AML Act during work					Total
	Very rarely	Rarely	Neutral	Often	Very often	
Q5 - Size of company						
<i>Small company</i>	2	8	21	38	11	80
<i>Medium company</i>	1	3	10	20	4	38
<i>Large company</i>	1	5	3	14	6	29
Total	4	16	34	72	21	147

	Very rarely	Rarely	Often	Very often	Total of very rarely and rarely	Total of "often and very often"
Small	2,50%	10,00%	47,50%	13,75%	12,50%	61,25%
Medium	2,63%	7,89%	52,63%	10,53%	10,53%	63,16%
Large	3,45%	17,24%	48,28%	20,69%	20,69%	68,97%

Industry:

	Q18 - emphasize AML Act during work					Total
	Very rarely	Rarely	Neutral	Often	Very often	
Q2 - Industry						
<i>Accounting</i>	4	12	28	47	12	103
<i>Auditing</i>	0	3	5	25	9	42
<i>N/A</i>	0	1	1	0	0	2
Total	4	16	34	72	21	147

	Rarerly	Often	Very often	Total of "often and very often"
Accounting	11,65%	45,63%	11,65%	57,28%
Auditing	7,14%	59,52%	21,43%	80,95%

Years of experience:

	Q18 - emphasize AML Act during work					Total
	Very rarely	Rarely	Neutral	Often	Very often	
Q3 - Experience						
0-5 years	0	2	6	7	0	15
6-15 years	2	4	13	27	7	53
16-25 years	1	3	9	18	4	35
26+	1	6	6	20	10	43
N/A	0	1	0	0	0	1
Total	4	16	34	72	21	147

	Often	Very often	Total
0-5 years	46,67%	0,00%	46,67%
6-15 years	50,94%	13,21%	64,15%
16-25 years	51,43%	11,43%	62,86%
26+ years	46,51%	23,26%	69,77%

Question 22: On a scale from 1-5, what is the threshold for further investigating a suspicious transaction?

Company size:

	Q22 - Conduct further examination						Total
	Very low	Low	Neutral	High	Very High	N/A	
Q5 - Size of enterprise							
Small	15	36	12	12	4	1	80
Medium	4	19	6	9	0	0	38
Large	1	18	7	2	0	1	29
Total	20	73	25	23	4	2	147

	Q22 - Conduct further examination						Total
	Very low	Low	Neutral	High	Very High	N/A	
Q5 - Size of enterprise							
Small	10,20%	24,49%	8,16%	8,16%	2,72%	0,68%	54,42%
Medium	2,72%	12,93%	4,08%	6,12%	0,00%	0,00%	25,85%
Large	0,68%	12,24%	4,76%	1,36%	0,00%	0,68%	19,73%
Total	13,61%	49,66%	17,01%	15,65%	2,72%	1,36%	100,00%

	Very low	Low	Neutral	High
Small	18,8%	45,0%	15,0%	15,0%
Medium	10,5%	50,0%	15,8%	23,7%
Large	3,4%	62,1%	24,1%	6,9%

Industry:

	Q22 - Conduct further examination						
	Very low	Low	Neutral	High	Very High	N/A	
Q2 - Industry							Total
Accounting	15	47	20	17	3	1	103
Auditing	5	25	5	5	1	1	42
N/A	0	1	0	1	0	0	2
Total	20	73	25	23	4	2	147

	Q22 - Conduct further examination						
	Very low	Low	Neutral	High	Very High	N/A	
Q2 - Industry							Total
Accounting	10,20%	31,97%	13,61%	11,56%	2,04%	0,68%	70,07%
Auditing	3,40%	17,01%	3,40%	3,40%	0,68%	0,68%	28,57%
N/A	0,00%	0,68%	0,00%	0,68%	0,00%	0,00%	1,36%
Total	13,61%	49,66%	17,01%	15,65%	2,72%	1,36%	100,00%

	Very low	Low	Neutral	High	
Accounting	14,56%	45,63%	19,42%		16,50%
Auditing	11,90%	59,52%	11,90%		11,90%

Years of experience:

	Q22 - Conduct further examination						
	Very low	Low	Neutral	High	Very High	N/A	
Q3 - Experience							
0-5 years	2	8	3	2	0	0	15
6-15 years	9	25	9	7	1	2	53
16-25 years	7	17	6	5	0	0	35
26+ years	2	23	7	8	3	0	43
N/A	0	0	0	1	0	0	1
Total	20	73	25	23	4	2	147

	Q22 - Conduct further examination						
	Very low	Low	Neutral	High	Very High	N/A	
Q3 - Experience							
0-5 years	1,36%	5,44%	2,04%	1,36%	0,00%	0,00%	10,20%
6-15 years	6,12%	17,01%	6,12%	4,76%	0,68%	1,36%	36,05%
16-25 years	4,76%	11,56%	4,08%	3,40%	0,00%	0,00%	23,81%
26+ years	1,36%	15,65%	4,76%	5,44%	2,04%	0,00%	29,25%
N/A	0,00%	0,00%	0,00%	0,68%	0,00%	0,00%	0,68%
Total	13,61%	49,66%	17,01%	15,65%	2,72%	1,36%	100,00%

	Very low	Low	Neutral	High
0-5 years	13,33%	53,33%	20,00%	13,33%
6-15 years	16,98%	47,17%	16,98%	13,21%
16-25 years	20,00%	48,57%	17,14%	14,29%
26+ years	4,65%	53,49%	16,28%	18,60%

Question 23: How demanding is it to know when to initiate investigations of illegal acts?

Company size:

		Q23 - Examination of suspicious circumstances						
		<i>Very demanding</i>	<i>Demanding</i>	<i>Neutral</i>	<i>Easy</i>	<i>Very easy</i>	<i>N/A</i>	
Q5 - Size of enterprise								Total
	<i>Small</i>	6	24	33	17	0	0	80
	<i>Medium</i>	1	16	14	6	1	0	38
	<i>Large</i>	0	10	12	6	0	1	29
	Total	7	50	59	29	1	1	147

		Q23 - Examination of suspicious circumstances						
		<i>Very demanding</i>	<i>Demanding</i>	<i>Neutral</i>	<i>Easy</i>	<i>Very easy</i>	<i>N/A</i>	
Q5 - Size of enterprise								Total
	<i>Small</i>	4,08%	16,33%	22,45%	11,56%	0,00%	0,00%	54,42%
	<i>Medium</i>	0,68%	10,88%	9,52%	4,08%	0,68%	0,00%	25,85%
	<i>Large</i>	0,00%	6,80%	8,16%	4,08%	0,00%	0,68%	19,73%
	Total	4,76%	34,01%	40,14%	19,73%	0,68%	0,68%	100,00%

	Demanding	Neutral	Easy
Small	30,00%	41,25%	21,25%
Medium	42,11%	36,84%	15,79%
Large	34,48%	41,38%	20,69%

Industry:

		Q23 - Examination of suspicious circumstances						
		<i>Very demanding</i>	<i>Demanding</i>	<i>Neutral</i>	<i>Easy</i>	<i>Very easy</i>	<i>N/A</i>	
Q2 - Industry								Total
	<i>Accounting</i>	6	32	42	22	1	0	103
	<i>Auditing</i>	1	18	17	5	0	1	42
	<i>N/A</i>	0	0	0	2	0	0	2
	Total	7	50	59	29	1	1	147

		Q23 - Examination of suspicious circumstances						
		<i>Very demanding</i>	<i>Demanding</i>	<i>Neutral</i>	<i>Easy</i>	<i>Very easy</i>	<i>N/A</i>	
Q2 - Industry								Total
	<i>Accounting</i>	4,08%	21,77%	28,57%	14,97%	0,68%	0,00%	70,07%
	<i>Auditing</i>	0,68%	12,24%	11,56%	3,40%	0,00%	0,68%	28,57%
	<i>N/A</i>	0,00%	0,00%	0,00%	1,36%	0,00%	0,00%	1,36%
	Total	4,76%	34,01%	40,14%	19,73%	0,68%	0,68%	100,00%

	Demanding	Neutral	Easy
Accounting	31,07%	40,78%	21,36%
Auditing	42,86%	40,48%	11,90%

Years of experience:

	Q23 - Examination of suspicious circumstances						Total
	Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	N/A	
Q3 - Experience							
0-5 years	0	7	8	0	0	0	15
6-15 years	3	16	23	10	0	1	53
16-25 years	1	9	17	8	0	0	35
26+ years	3	18	11	10	1	0	43
N/A	0	0	0	1	0	0	1
Total	7	50	59	29	1	1	147

	Q23 - Examination of suspicious circumstances						Total
	Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	N/A	
Q3 - Experience							
0-5 years	0,00%	4,76%	5,44%	0,00%	0,00%	0,00%	10,20%
6-15 years	2,04%	10,88%	15,65%	6,80%	0,00%	0,68%	36,05%
16-25 years	0,68%	6,12%	11,56%	5,44%	0,00%	0,00%	23,81%
26+ years	2,04%	12,24%	7,48%	6,80%	0,68%	0,00%	29,25%
N/A	0,00%	0,00%	0,00%	0,68%	0,00%	0,00%	0,68%
Total	4,76%	34,01%	40,14%	19,73%	0,68%	0,68%	100,00%

	Demanding	Neutral	Easy
0-5 years	46,67%	53,33%	0,00%
6-15 years	30,19%	43,40%	18,87%
16-25 years	25,71%	48,57%	22,86%
26+ years	41,86%	25,58%	23,26%

Question 24: How demanding is it to conduct a risk classification of the customer?

Company size:

	Q24 - Customer risk assessment						Total
	Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	N/A	
Q5 - Size of enterprise							
Small	6	24	28	20	2	0	80
Medium	1	13	16	6	1	1	38
Large	1	8	13	5	1	1	29
Total	8	45	57	31	4	2	147

	Q24 - Customer risk assessment						Total
	Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	N/A	
Q5 - Size of enterprise							
Small	4,08%	16,33%	19,05%	13,61%	1,36%	0,00%	54,42%
Medium	0,68%	8,84%	10,88%	4,08%	0,68%	0,68%	25,85%
Large	0,68%	5,44%	8,84%	3,40%	0,68%	0,68%	19,73%
Total	5,44%	30,61%	38,78%	21,09%	2,72%	1,36%	100,00%

	Demanding	Neutral	Easy
Small	30,00%	35,00%	25,00%
Medium	34,21%	42,11%	15,79%
Large	27,59%	44,83%	17,24%

Industry:

		Q24 - Customer risk assessment						
		Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	N/A	
Q2 - Industry								Total
Accounting		7	30	36	28	1	1	103
Auditing		1	14	20	3	3	1	42
N/A		0	1	1	0	0	0	2
Total		8	45	57	31	4	2	147

		Q24 - Customer risk assessment						
		Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	N/A	
Q2 - Industry								Total
Accounting		4,76%	20,41%	24,49%	19,05%	0,68%	0,68%	70,07%
Auditing		0,68%	9,52%	13,61%	2,04%	2,04%	0,68%	28,57%
N/A		0,00%	0,68%	0,68%	0,00%	0,00%	0,00%	1,36%
Total		5,44%	30,61%	38,78%	21,09%	2,72%	1,36%	100,00%

	Demanding	Neutral	Easy
Accounting	29,13%	34,95%	27,18%
Auditing	33,33%	47,62%	7,14%

Years of experience:

		Q24 - Customer risk assessment						
		Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	N/A	
Q3 - Experience								Total
0-5 years		1	5	9	0	0	0	15
6-15 years		2	19	17	12	1	2	53
16-25 years		4	8	12	10	1	0	35
26+ years		1	12	19	9	2	0	43
N/A		0	1	0	0	0	0	1
Total		8	45	57	31	4	2	147

		Q24 - Customer risk assessment						
		Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	N/A	
Q3 - Experience								Total
0-5 years		0,68%	3,40%	6,12%	0,00%	0,00%	0,00%	10,20%
6-15 years		1,36%	12,93%	11,56%	8,16%	0,68%	1,36%	36,05%
16-25 years		2,72%	5,44%	8,16%	6,80%	0,68%	0,00%	23,81%
26+ years		0,68%	8,16%	12,93%	6,12%	1,36%	0,00%	29,25%
N/A		0,00%	0,68%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,68%
Total		5,44%	30,61%	38,78%	21,09%	2,72%	1,36%	100,00%

	Demanding	Neutral	Easy
0-5 years	33,33%	60,00%	0,00%
6-15 years	35,85%	32,08%	22,64%
16-25 years	22,86%	34,29%	28,57%
26+ years	27,91%	44,19%	20,93%

Question 27: How demanding is it to obtain information about the customer?

Company size:

		Q27 - Obtaining customer information						
		Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	N/A	
Q5 - Size of enterprise								Total
	<i>Small</i>	4	21	30	24	1	0	80
	<i>Medium</i>	0	12	13	12	1	0	38
	<i>Large</i>	1	12	9	6	0	1	29
	Total	5	45	52	42	2	1	147

		Q27 - Obtaining customer information						
		Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	N/A	
Q5 - Size of enterprise								Total
	<i>Small</i>	2,72%	14,29%	20,41%	16,33%	0,68%	0,00%	54,42%
	<i>Medium</i>	0,00%	8,16%	8,84%	8,16%	0,68%	0,00%	25,85%
	<i>Large</i>	0,68%	8,16%	6,12%	4,08%	0,00%	0,68%	19,73%
	Total	3,40%	30,61%	35,37%	28,57%	1,36%	0,68%	100,00%

	Demanding	Neutral	Easy
Small	26,25%	37,50%	30,00%
Medium	31,58%	34,21%	31,58%
Large	41,38%	31,03%	20,69%

Industry:

		Q27 - Obtaining customer information						
		Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	N/A	
Q2 - Industry								Total
	<i>Accounting</i>	5	32	30	34	2	0	103
	<i>Auditing</i>	0	13	20	8	0	1	42
	<i>N/A</i>	0	0	2	0	0	0	2
	Total	5	45	52	42	2	1	147

		Q27 - Obtaining customer information						
		Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	N/A	
Q2 - Industry								Total
	<i>Accounting</i>	3,40%	21,77%	20,41%	23,13%	1,36%	0,00%	70,07%
	<i>Auditing</i>	0,00%	8,84%	13,61%	5,44%	0,00%	0,68%	28,57%
	<i>N/A</i>	0,00%	0,00%	1,36%	0,00%	0,00%	0,00%	1,36%
	Total	3,40%	30,61%	35,37%	28,57%	1,36%	0,68%	100,00%

	Demanding	Neutral	Easy
Accounting	31,07%	29,13%	33,01%
Auditing	30,95%	47,62%	19,05%

Years of experience:

	Q27 - Obtaining customer information						Total
	Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	N/A	
Q3 - Experience							
0-5 years	0	5	6	4	0	0	15
6-15 years	2	20	15	14	1	1	53
16-25 years	2	10	14	9	0	0	35
26+ years	1	10	16	15	1	0	43
N/A	0	0	1	0	0	0	1
Total	5	45	52	42	2	1	147

	Q27 - Obtaining customer information						Total
	Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	N/A	
Q3 - Experience							
0-5 years	0,00%	3,40%	4,08%	2,72%	0,00%	0,00%	10,20%
6-15 years	1,36%	13,61%	10,20%	9,52%	0,68%	0,68%	36,05%
16-25 years	1,36%	6,80%	9,52%	6,12%	0,00%	0,00%	23,81%
26+ years	0,68%	6,80%	10,88%	10,20%	0,68%	0,00%	29,25%
N/A	0,00%	0,00%	0,68%	0,00%	0,00%	0,00%	0,68%
Total	3,40%	30,61%	35,37%	28,57%	1,36%	0,68%	100,00%

	Demanding	Neutral	Easy
0-5 years	33,33%	40,00%	26,67%
6-15 years	37,74%	28,30%	26,42%
16-25 years	28,57%	40,00%	25,71%
26+ years	23,26%	37,21%	34,88%

Question 28: How demanding is it to identify beneficial owner when the customer is not a natural person?

Company size:

	Q28 - Identifying beneficial ownership						Total
	Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	N/A	
Q5 - Size of enterprise							
Small	5	28	26	19	2	0	80
Medium	2	12	17	7	0	0	38
Large	3	7	12	6	0	1	29
Total	10	47	55	32	2	1	147

	Q28 - Identifying beneficial ownership						Total
	Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	N/A	
Q5 - Size of enterprise							
Small	3,40%	19,05%	17,69%	12,93%	1,36%	0,00%	54,42%
Medium	1,36%	8,16%	11,56%	4,76%	0,00%	0,00%	25,85%
Large	2,04%	4,76%	8,16%	4,08%	0,00%	0,68%	19,73%
Total	6,80%	31,97%	37,41%	21,77%	1,36%	0,68%	100,00%

	Demanding	Neutral	Easy
Small	35,00%	32,50%	23,75%
Medium	31,58%	44,74%	18,42%
Large	24,14%	41,38%	20,69%

Industry:

	Q28 - Identifying beneficial ownership						Total
	Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	N/A	
Q2 - Industry							
Accounting	7	35	38	21	2	0	103
Auditing	3	12	16	10	0	1	42
N/A	0	0	1	1	0	0	2
Total	10	47	55	32	2	1	147

	Q28 - Identifying beneficial ownership						Total
	Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	N/A	
Q2 - Industry							
Accounting	4,76%	23,81%	25,85%	14,29%	1,36%	0,00%	70,07%
Auditing	2,04%	8,16%	10,88%	6,80%	0,00%	0,68%	28,57%
N/A	0,00%	0,00%	0,68%	0,68%	0,00%	0,00%	1,36%
Total	6,80%	31,97%	37,41%	21,77%	1,36%	0,68%	100,00%

	Demanding	Neutral	Easy
Accounting	33,98%	36,89%	20,39%
Auditing	28,57%	38,10%	23,81%

Years of experience:

	Q28 - Identifying beneficial ownership						Total
	Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	N/A	
Q3 - Experience							
0-5 years	2	4	9	0	0	0	15
6-15 years	5	21	14	12	0	1	53
16-25 years	2	12	13	6	2	0	35
26+ years	1	10	18	14	0	0	43
N/A	0	0	1	0	0	0	1
Total	10	47	55	32	2	1	147

	Q28 - Identifying beneficial ownership						Total
	Very demanding	Demanding	Neutral	Easy	Very easy	N/A	
Q3 - Experience							
0-5 years	1,36%	2,72%	6,12%	0,00%	0,00%	0,00%	10,20%
6-15 years	3,40%	14,29%	9,52%	8,16%	0,00%	0,68%	36,05%
16-25 years	1,36%	8,16%	8,84%	4,08%	1,36%	0,00%	23,81%
26+ years	0,68%	6,80%	12,24%	9,52%	0,00%	0,00%	29,25%
N/A	0,00%	0,00%	0,68%	0,00%	0,00%	0,00%	0,68%
Total	6,80%	31,97%	37,41%	21,77%	1,36%	0,68%	100,00%

	Demanding	Neutral	Easy
0-5 years	26,67%	60,00%	0,00%
6-15 years	39,62%	26,42%	22,64%
16-25 years	34,29%	37,14%	17,14%
26+ years	23,26%	41,86%	32,56%

Question 29: How good are the company's procedures concerning ongoing monitoring of its customers?

Company size:

	Q29 - Procedures ongoing monitoring						
	Very poor	Poor	Neutral	Good	Very good	N/A	
Q5 - Size of enterprise							Total
Small	0	3	22	47	8	0	80
Medium	0	2	18	16	2	0	38
Large	0	2	4	19	3	1	29
Total	0	7	44	82	13	1	147

	Q29 - Procedures ongoing monitoring						
	Very poor	Poor	Neutral	Good	Very good	N/A	
Q5 - Size of enterprise							Total
Small	0,00%	2,04%	14,97%	31,97%	5,44%	0,00%	54,42%
Medium	0,00%	1,36%	12,24%	10,88%	1,36%	0,00%	25,85%
Large	0,00%	1,36%	2,72%	12,93%	2,04%	0,68%	19,73%
Total	0,00%	4,76%	29,93%	55,78%	8,84%	0,68%	100,00%

	Neutral	Good
Small	27,50%	58,75%
Medium	47,37%	42,11%
Large	13,79%	65,52%

Industry:

	Q29 - Procedures ongoing monitoring						
	Very poor	Poor	Neutral	Good	Very good	N/A	
Q2 - Industry							Total
Accounting	0	4	33	59	7	0	103
Auditing	0	2	10	23	6	1	42
N/A	0	1	1	0	0	0	2
Total	0	7	44	82	13	1	147

	Q29 - Procedures ongoing monitoring						
	Very poor	Poor	Neutral	Good	Very good	N/A	
Q2 - Industry							Total
Accounting	0,00%	2,72%	22,45%	40,14%	4,76%	0,00%	70,07%
Auditing	0,00%	1,36%	6,80%	15,65%	4,08%	0,68%	28,57%
N/A	0,00%	0,68%	0,68%	0,00%	0,00%	0,00%	1,36%
Total	0,00%	4,76%	29,93%	55,78%	8,84%	0,68%	100,00%

	Neutral	Good
Accounting	32,04%	57,28%
Auditing	23,81%	54,76%

Years of experience:

	Q29 - Procedures ongoing monitoring						Total
	<i>Very poor</i>	<i>Poor</i>	<i>Neutral</i>	<i>Good</i>	<i>Very good</i>	<i>N/A</i>	
Q3 - Experience							
<i>0-5 years</i>	0	2	7	5	1	0	15
<i>6-15 years</i>	0	3	17	28	4	1	53
<i>16-25 years</i>	0	0	10	23	2	0	35
<i>26+ years</i>	0	1	10	26	6	0	43
<i>N/A</i>	0	1	0	0	0	0	1
Total	0	7	44	82	13	1	147

	Q29 - Procedures ongoing monitoring						Total
	<i>Very poor</i>	<i>Poor</i>	<i>Neutral</i>	<i>Good</i>	<i>Very good</i>	<i>N/A</i>	
Q3 - Experience							
<i>0-5 years</i>	0,00%	1,36%	4,76%	3,40%	0,68%	0,00%	10,20%
<i>6-15 years</i>	0,00%	2,04%	11,56%	19,05%	2,72%	0,68%	36,05%
<i>16-25 years</i>	0,00%	0,00%	6,80%	15,65%	1,36%	0,00%	23,81%
<i>26+ years</i>	0,00%	0,68%	6,80%	17,69%	4,08%	0,00%	29,25%
<i>N/A</i>	0,00%	0,68%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,68%
Total	0,00%	4,76%	29,93%	55,78%	8,84%	0,68%	100,00%

	Neutral	Easy
0-5 years	46,67%	33,33%
6-15 years	32,08%	52,83%
16-25 years	28,57%	65,71%
26+ years	23,26%	60,47%

9.6 – Appendix 6: Transcribed interview with AML compliance officer (small company)

Generelt

1. Hvilken motivasjon har du/ditt foretak til etterlevelse av hvitvaskingsregelverket?

Svaret er jo lav. Men, den indre motivasjonen er lav, det er kjedelig og rutinepreget og føles veldig som en likegyldig prosess som kunne vært gjort så mye enklere. men den ytre er høy, for du gjør det jo selvfølgelig. Vi er absolutt motivert til å gjøre det fordi vi er helt nødt til å gjøre det. Men sånn ektefølt motivasjon er lav, ikke fordi jeg mener at det er uviktig, men at det er måten det gjøres på og hvor mange det er som gjør den samme jobben, det er poenget. Vi synes det er viktig, men vi er kritiske til hvordan det er innrettet.

2. Hvordan har dere organisert anti-hvitvaskingsarbeidet hos dere? Har dere fått ekstern bistand (advokat, bransjeforening, etc.) til dette?

Nei, vi gjør det selv. Vi er medlem av Regnskap Norge, så vi hører jo med dem hvis vi lurer på noe, lager rutiner gjennom å snakke med dem og lese loven. Jeg er revisor så jeg har gjort det fra før i min forrige jobb. Vi har jo ganske enkle kunder, norske kunder, så hos oss så er dette veldig lett egentlig. Det er ikke sånn at du trenger hjelp fra advokater for å finne ut av våre kunder, fordi de er veldig enkle, og eiers som regel av par tre norske personer. Vi bruker bankID på legitimasjon og offentlig tilgjengelig informasjon og dokumenterer det gjennom et program som heter Sticos.

3. Hvilke krav i hvitvaskingsregelverket finner du/ditt foretak mest krevende å oppfylle? I så fall, hvorfor?

For så er det svært sjeldent utfordrende for vårt kundesegment er norske virksomheter med under 10 millioner i omsetning og de eies som regel av de du snakker med, så det er veldig greit. Men det vanskeligste er PEP synes jeg. Alt annet er veldig sporbart, veldig tydelig, prosenter, regne sammen osv. Mens PEP, hva er det? Du har en definisjon, men det greier du ikke å finne ut av.

Etterlevelse av hvitvaskingsregelverket

Tolkning av regelverket

4. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene har god kompetanse om hvitvaskingsregelverket, men synes likevel det er krevende å tolke det. Hvorfor tror du dette er tilfelle? Opplever du/ditt foretak det samme?

Jeg mener at det ikke er så vanskelig. Det er preget av at vi har en enkel kundemasse og så er det ganske tydelig definert, dog firkanta. Mange i min bransje er mange på 50-60, og synes alle endringer er dritt og gjør det litt verre enn det er. Det er ikke så mange paragrafer; det er 12, 13, 14, 15 og 16 som definerer det du skal jobbe med, så jeg synes noen overdriver kompleksiteten av det og de fleste av kundene dine. Bortsett fra PEP, da. Reelle rettighetshavere, identifikasjon og alle de greiene der er hvitvaskingsmessig ikke så utrolig vanskelig. Syns jeg. Det er noen definsjoner som er ulne, forskjeller i kriterier, hvordan man går fram og sånt. Hva er god nok tiltak osv. Det synes jeg er vanskelig. Men selve hvitvaskingsloven og hva som liksom er poenget der er ikke like vanskelig.

Risikovurdering

5. Undersøkelsen vår viser at over halvparten av respondentene synes det er omfattende å gjøre en virksomhetsinnrettet risikovurdering. Hva tror du er årsaken til dette? Opplever du/ditt foretak samme utfordring?

Her er vi inne på at vi er over på Finanstilsynet. Her er det mer svevende, fordi jeg mener at det er delvis utenfor regnskapsføreres kjernekompetanse å utføre solid vurdering av denne type risiko. Regnskapsførere har utdanning innenfor økonomi, regnskap, tall, gjøre noe etter regler. Og de reglene er veldig tydelige, «denne skal bokføres sånn», «skattemessig er sånn». Mens dette her er en helt annen arena hvor du må vurdere skjønnsmessig og kundespesifikt den hvitvaskingsrisikoen som er i det selskapet. Det er ullent og vanskelig for folk å mene så veldig mye om. Hvor mye mer skummel er en bruktbilforhandler enn en håndtverker bedrift? Hvilke forutsetninger har jeg for å kvalitativt vurdere det og utføre handlinger spesifikt til det? Du lager deg noen få grupper, og så putter du kunder i dem. Så der mener jeg det er ullent og vanskelig å navigere.

6. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene finner det krevende å risikoklassifisere sine kunder. Hva tror du er årsaken til dette? Opplever du/ditt foretak det samme?

Hvor mye kunnskap skal du ha? Hvis du har kunder innenfor hele spennet av næringslivet, hvordan skal du vite det? Løsningen på det mener jeg at man burde kategorisere det. At myndighetene bestemmer litte grann, «ser du A, B, C eller D. Hvilken bransje er det? Er det en av disse her? Nei, men da gjør vi det». Det er det regnskapsførere og revisorer er trent til å jobbe med. Det blir tolkede vurderinger.

7. Har du noen konkrete eksempler på hvorfor risikovurderingene på foretaks- og kundenivå kan være krevende?

Hva er egentlig forskjellen på to håndverkere annet enn magesfølelsen. Man må ta innover seg at det ikke er så lett å si basert på vår eksterne rolle. Jeg sitter i Oslo og fører regnskap for noen i Harstad, noen i Stavanger. Jeg har nærhet til de, vi har masse dialog. Men hvis det ligger en bruktbilforhandler i Harstad og en bruktbilforhandler i Stavanger, så vet jeg ikke hvordan de har det, hva dere kultur er, er de keene på å unndra skatt, det er umulig å egentlig vite når du ikke sitter inne hos bedriften hver dag.

Interne rutiner

8. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene har godt kjennskap til foretakets interne rutiner, men synes likevel det er krevende å følge de. Hva tror du er årsaken til dette? Opplever du/ditt foretak det samme?

Hos oss så er det enkelt. Det er fordi vi er en startup og alt det der styrer jeg. Sånn at, vi har medarbeidere som jobber med dette på kundefronten, men de stegene de må gå gjennom før jeg signerer en avtale har vi bare definert. Så ifm. Med oppstart av et oppdrag så er dette for en medarbeider enkelt, sikkert litt kjedelig og rigid, men jeg signerer ikke avtalen før det er gjort. Greier du å få medarbeideren din til å gjøre de stegene her, kontrollerer du de stegene før du signerer – ja, da har du kommet godt. Men underveis er noe helt annet. Ifm oppstart så er det lett, men hva skal en medarbeider hos meg se at det er en mistenkelig transaksjon underveis? Det er litt

vanskelig. Jeg vil si at det er todelt; oppstart – enkelt i mitt selskap i hvert fall, ifm. Løpende – vanskelig.

9. Hva er din oppfatning av de ansattes etterlevelse av foretakets interne rutiner?

Den er høy nå fordi vi er så små. Vi er 10 medarbeidere inkludert meg og co-founderen. Det er tre stykker som jobber med dette og vi etterlever det veldig godt fordi hvis vi ikke gjør det så får vi jo ikke signert avtaler. Så det er mer relevant for de som er litt større. Men jeg opplever en viss friksjon, de som ikke bruker tid på å forklare hva er grunnen til dette, hva er formålet vårt, de syns jo det er helt rart, og de catcher jo med en gang vi kommer til det etterhvert. Hvorfor i alle dager må vi gjøre dette? Det er litt friksjon, det er ikke det morsomste de gjør.

10. Hvilke rutiner har dere for å kontrollere medarbeidernes etterlevelse av hvitvaskingsregelverket?

Vi bruker Sticos oversikt i etablering av kundeforhold, så må du fylle ut alle stegene. Og der er det noe egne rutiner på PEP, legitimasjon, egenerklæring for kunden, reelle rettighetshavere og kontroll om offentlig informasjon. Så det er veldig greit.

11. Bruker ditt foretak digitale verktøy? Hvis ja, ser dere noe nytte i bruken av dette?

Ja. Vi bruker ikke plattform der vi taster inn organisasjonsnummeret og så funker det. Vi bruker Sticos til å holde oversikt, men vi gjør jo selve jobben manuelt ved å gå inn på proff og Brønnøysund på egenhånd.

Undersøkelsesplikten

12. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene synes det er krevende å vite når de skal sette i gang undersøkelser for mistenkelige forhold. Hva tror du er årsaken til dette? Opplever du/ditt foretak det samme?

Det er litt vanskelig. Nå har vi vært i drift ganske kort, så vi har ikke så mye erfaring med dette, holdt på et år bare, men det er jo vanskelig å få en kultur og treffe den profesjonelt skeptiske holdningen uten at du blir kundefiendtlig. Du kan ikke at alt

mulig rart er hvitvasking, det er veldig sjeldent at det er det. Vi trener jo folkene våre til å stille spørsmål osv. Alle regnskapene går jo fortsatt gjennom meg. Vi kontrollerer jo det og ser jo feks. Store transaksjoner uten bilag. Det ringer jo en bjelle, du spør jo «har du en kvittering her, har du en låneavtale etc.». Så jeg tror kanskje at den første deteksjonen er grei, men har ingen erfaring i å utøve undersøkelsesplikten vår utover den vanlige årvåkne bokføringen egentlig.

Rapporteringsplikten

13. Økokrims statistikk for mistenkelige transaksjoner (MT) over de siste fem årene, viser en betydelig utvikling av antall innrapporterte MT-meldinger fra regnskapsførere. Hva tror du er årsaken dette?

Dette har jeg ikke noe grunnlag for etter noe annet enn min følelse, men dette tror jeg handler veldig mye om synligjøring, fokus og frykt. Det du måler og rapporterer blir du opptatt av. Hva er det finanstilsynet følger med på nå for tiden? Det er ikke feil regnskap og dårlig avstemming, det er dette – etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket. Så folk har satt fokus på det, har lavere terskel for å bruke hodet, og rapporterer mer for å ha ryggen fri. Jeg tror ikke nødvendigvis at det er flere mistenkelige transaksjoner, jeg tror regnskapsførere er mer årvåkne og ser mer, og tar i litt.

Forventninger til myndighetsorganer

14. Undersøkelsen vår viser at majoriteten av respondentene synes det er vanskelig å tolke rundskrivene fra Finanstilsynet. Hva tror du er årsaken til dette? Opplever du/ditt foretak det samme?

Folk er veldig flinke til å snakke om hvor umulig dette er, men de bruker jo 20 sider på å forklare to poeng da, så det er jo noe der. Med den hjelpen vi har fra bransjeforeninger og det ene og det andre, så syns jeg det ikke er så velig vanskelig å forholde meg til rundskrivene, det eneste er jo det at definisjonene er ofte litt ulne – f.eks. Det er noen krav på hva du skal gjøre før et oppdrag er i gang; når er et oppdrag i gang? Det står ikke i rundskrivet. Men det står i rundskrivet som har blitt gitt i 2019 til forsikring og bank, det er jo mye tydeligere, der står det jo «innen kunden benytter

seg av tjenesten» eller noe – da har den bransjen fått en definisjon. Det har ikke vi fått, så da blir det litt vanskelig.

15. I tematilsynsrapporten fra Finanstilsynet som ble publisert 21.12.2021, kritiserte Finanstilsynet flere av foretakene for å ha mangelfull etterlevelse av hvitvaskingsregelverket, men de utdyper ikke hva de legger i ordet «mangelfull». Hvordan tolker dere Finanstilsynets tilbakemeldinger på dette?

Den der føler jeg er stridens kjerne. Bransjen syns Finanstilsynet er ulne i sin spesifisering, og så etterlever bransjene litt sånn prøver litt her og litt der – og så er det mangelfullt. Ja, okei, hva betyr egentlig det? Det er lite konkret. Jeg tenker kanskje litt at betyr det at Finanstilsynet ikke er helt happy med hvordan dette er innrettet. Hvis du vet noe konkret som er dårlig, så skriver du kanskje det litt mer konkret. Det er litt utydelig hva Finanstilsynet egentlig ønsker seg. Og så ønsker de jo ikke å være for konkrete. Hvis du er for konkret og for tydelig så kommer folk til å gjøre veldig mye. Og det ønsker jo ikke Finanstilsynet, for det blir jo for stor byråkratisk belastning. Er de for åpne for at det egentlig ikke er så mye jobb, så vil folk gjøre mindre. Så jeg føler at de ligger i en sånn ullen mellomvei, hvor folk gjør en god del, men de kan ikke bli beskyldt for å ha for byråkratiske krav, for det står jo bare «gjør en god vurdering».

16. Hva mener du Finanstilsynet og andre myndighetsorganer kan gjøre for at foretakene skal etterleve hvitvaskingsregelverket i henhold til deres forventninger?

Det er to ting; langt tydeligere spesifikasjoner – altså kategorisering. Og det tenker jeg kan virke byråkratisk, men vi sparer mer tid. For det vil føre til færre diskusjoner og færre vurderinger. Det tror jeg hadde vært veldig hjelpsomt og mye lettere i forbindelse med kontroll. Men hvis ingen av kriteriene i kategoriene treffer, så må det jo selvfølgelig ringe noen bjeller, men å si «jeg har gjort dette i henhold til det her, og det er det jeg går god for», da har du mye lavere risiko. Og det andre er vi mener at dette behøver slett ikke alle å gjøre. Hvis du har et foretak som er litt stort, så gjør banken, revisor, regnskapsfører og forsikringselskaper og meglerne det samme. Og nå, fra 01. november 2021, så må selskapet selv også redegjøre for reelle

rettighetshavere og PEP. Dette bør gjøres veldig bra ett sted, så kan alle andre hekte seg på den vurderingen. At et selskap da enten gjør det selv og rapporter til myndighetene, eller at de hyrer inn en advokat/revisorer/regnskapsfører eller en eller annen som gjør jobben og rapporterer det inn, og så kan andre hvile på den informasjonen. Så hvis noen andre gjør det så går jeg inn og sjekker det f.eks. i en oppdatert aksjonærregisteroppgaven eller noe. Jeg mener at aksjonærregisteroppgaven inneholder for lite info. Hvis alt kan kunne vært gjort der, så kunne alle vi andre sluppet å gjøre den samme kontrollen hele veien rundt. Det er en viktig jobb, men fire instanser og selskapet selv mulig gjør den samme jobben.

Annet

17. Er det noe annet vi bør ta med i betraktning for vår masteroppgave?

Ingen kommentar

Oppfølgingsspørsmål: Velger dere kundene selv basert på hvor «enkle» de er?

Det gjør vi, men ikke pga. AML biten. Det gjør vi pga. kundens kompleksitet og vår satsing. Vi satser på å bli store innenfor enkle regnskap. Men jeg sier jo nei til alle kunder med internasjonal eier. Det er fordi vi har unge medarbeidere og er en ung organisasjon. Jeg må vite at vi er i henhold, og jeg har ikke tid til å bruke noen timer på dagen for å se om det ene nederlandske fondet som eier det her – hvem er det som eier det igjen? Det går ikke for oss. Så ja, det spiller jo en liten rolle. Hvis det kommer en enkel butikk på hjørnet, som har eiere i Danmark, så sier jeg nei til det. Og det er pga. AML og ikke pga. kunden.

9.7 – Appendix 7: Transcribed interview with AML compliance officer (medium-sized company I)

Generelt

1. Hvilken motivasjon har du/ditt foretak til etterlevelse av hvitvaskingsregelverket?

Ja, det er regelverket er et av mange så vi må forholde oss til da. Det er et veldig viktig regelverk sånn samfunnsøkonomisk sett. det er klart at vi som bransje har kanskje misforstått omfanget av det tidligere. Og så er det jo en betydelig endring i det i det siste spesielt gjennom Finanstilsynets praksis med hensyn til tilsyn av etterlevelsen og etter hendelsen med disse bøkene. Så det vil jeg si er en stor motivasjon.

2. Hvordan har dere organisert anti-hvitvaskingsarbeidet hos dere? Har dere fått ekstern bistand (advokat, bransjeforening, etc.) til dette?

Revisorforeningen har jo laget et opplegg/en pakke med virksomhetsvurdering etc. Den har vi tatt i bruk. For øvrig håndterer vi med det internt.

3. Hvilke krav i hvitvaskingsregelverket finner du/ditt foretak mest krevende å oppfylle? I så fall, hvorfor?

Det er jo flere ting, for å si det sånn. det er omfattende og veldig detaljert og litt sånn vanskelig tilgjengelig regelverk. Loven og rundskrivene ligger jo der, men det er vanskelig å navigere i de syns jeg. det er jo delt inn i kundekontroll, løpende oppfølging og rapportering. Rapporteringen er jo det enkleste, kundekontrollen kan være litt sånn tricky hvis det er vanskelige strukturer, og identifisere med reelle rettighetshavere, og spesielt hvis det har med stiftelser (trust) å gjøre, det er tricky. Det er nesten en grunn til å ikke ta på seg en slik kunde. Den løpende oppfølgingen er nok det området vi føler har minst veiledning fra Finanstilsynet sin side, så i opptaksprosessen så presiserer du jo kunden iht. Til lav, medium og høy risiko. Der bruker vi jo de standardene som finnes fra nasjonal sikkerhetsmyndighet, men når du først setter en risiko - hva betyr det løpende arbeidet? Der er det lite veiledning syns jeg.

Etterlevelse av hvitvaskingsregelverket

Tolkning av regelverket

4. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene har god kompetanse om hvitvaskingsregelverket, men synes likevel det er krevende å tolke det. Hvorfor tror du dette er tilfelle? Opplever du/ditt foretak det samme?

Ja det er jo litt som det som jeg var inne på da, akkurat det jeg sa. og så har det jo vist seg da at Finanstilsynet har enda større krav enn det de selv skriver i sine rundskriv og har gitt uttrykk for på tilsyn hos andre – da det blir litt vanskelig å forstå, hvor skal du legge lista hen. Men akkurat spesielt på kundekontroll og utenlandske selskaper/stiftelser og dette med løpende oppfølging. det som er litt vanskelig når du er revisor eller regnskapsfører så er du jo ikke involvert i selve kontantstrømmen som for eksempel en bank. Vi sitter langt ifra kontantstrøm, som revisor så sitter vi jo og ser på historiske tall og da blir det litt sånn hvor skal man legge listen hen når du ikke sitter på en kontantstrøm som skal gå i framtiden? Hva med den løpende oppfølgingen da? Det synes jeg er litt vanskelig.

Risikovurdering

5. Undersøkelsen vår viser at over halvparten av respondentene synes det er omfattende å gjøre en virksomhetsinnrettet risikovurdering. Hva tror du er årsaken til dette? Opplever du/ditt foretak samme utfordring?

Vurderingen blir jo verre jo større virksomhet du har og jo flere tjenestelinjer du har. hos oss, med de tjenestene vi har og den størrelsen som er her, så føler ikke vi at den er spesielt vanskelig å forholde seg til.

6. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene finner det krevende å risikoklassifisere sine kunder. Hva tror du er årsaken til dette? Opplever du/ditt foretak det samme?

Risikoklassifiseringen den går jo på å vurdere flere komponenter. Bransjen firmaet er i er det som operer på vegne av foretaket og reelle rettighetshavere. Det er en sum av de tre da og da har vi laget egne maler på det så det er ikke så veldig vanskelig. Men så står det man hele veien må ta en vurdering. Etter Finanstilsynets tilsyn, så mener de at hvis du har en kunde i en bransje som er merket som høyrisiko; er den høy på

den ene parameteren, så er den høy på resten. Det står ikke noen steder. Da begynner å bli litt vanskelig å forstå hva de egentlig mener. I utgangspunktet så er det ikke så vanskelig. det viser jo seg at Finanstilsynet ikke var enig i det malverket som revisorforeningen hadde laget. revisorforeningen har sagt at hvis du har to parametere på lav så kunne en sette risikovurderingen til lav. Dette var ikke Finanstilsynet enig i. så kan du si hvilken betydning har egentlig det? og da litt motsatt, kan vi ikke bare kutte den ut og sette den som lav og bare setter noe høyer, for det er uansett vanskelig å vite forskjellen på normal og lav med hensyn til den løpende oppfølgingen.

7. Har du noen konkrete eksempler på hvorfor risikovurderingene på foretaks- og kundenivå kan være krevende?

Det er jo kompliserte internasjonale strukturer, spesielt der du ikke har en eier på toppen eller børsnotert selskap på toppen, men der du for eksempel har trust der da. Det er kjempevanskelig.

Interne rutiner

8. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene har godt kjennskap til foretakets interne rutiner, men synes likevel det er krevende å følge de. Hva tror du er årsaken til dette? Opplever du/ditt foretak det samme?

Nå snakker jeg for revisjon da, som jeg er hvitvaskingsansvarlig for. Jeg føler vi har fått et bra malverk med kundekontroll og hvordan vi setter hvitvaskingsrisikoen. i tillegg så har vi pliktig årlig opplæring. Så føler at det er greit og så litt tilbake igjen til hva betyr det egentlig å sette til den respektive risikoen?

9. Hva er din oppfatning av de ansattes etterlevelse av foretakets interne rutiner?

Den føler jeg blir stadig bedre.

10. Hvilke rutiner har dere for å kontrollere medarbeidernes etterlevelse av hvitvaskingsregelverket?

I første omgang kundekontrollen. Vi har en omfattende KYC prosedyre som gjør at ingen kunder får utdelt et kundenummer hos oss som er helt nødvendig for å kunne

skrive timer på kunden for eksempel. Vi skal ikke levere noen tjenester før hele KYC prosessen er ferdig, og så har vi i vårt system opprettet et eget felt for fastsettelse av selve hvitvaskingsrisikoen, slik at vi klarer å se at alle kunder har en hvitvaskingsrisiko.

11. Bruker ditt foretak digitale verktøy? Hvis ja, ser dere noe nytte i bruken av dette?

Det er vi på jakt etter. Vi har sett på mange, men ingen er gode nok. Tror vi har sett på fem stykker, men det er ingen som er gode nok og fullstendige nok. Og jeg tror samtlige failer på sletteplikten, altså ting skal jo slettes etter fem år, det er det ingen systemer som håndterer i dag. Også er det vanskelig innenfor revisjon og regnskapsbransjen som har egne oppbevaringsplikter og sletteplikter som er annerledes igjen enn hvitvaskingsregelverket. Så vi innhenter informasjon til revisjonsformål og hvitvaskingsformål, og hvis du bruker det til begge, hvilken sletteplikt skal vi ha? Der trenger vi mer veiledning og kanskje samordning for vår del.

Undersøkelsesplikten

12. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene synes det er krevende å vite når de skal sette i gang undersøkelser for mistenkelige forhold. Hva tror du er årsaken til dette? Opplever du/ditt foretak det samme?

Når du kommer over noe som er rart, så skal du gjøre undersøkelser i det stille og det skal holdes innad i teamet og hvitvaskingsansvarlig, altså meg. Hvis de ikke klarer å avklare den mistanken så skal de etterhvert involvere meg, og så er det opp til meg om vi da sender en MT melding på det. Det som er vanskelig med det er å gjøre undersøkelser i det stille uten at klienten fatter mistanke om det. Så langt må vi ikke gå, da må vi bare sende en MT melding. Men det avhenger jo fra case til case.

Rapporteringsplikten

13. Økokrims statistikk for mistenkelige transaksjoner (MT) over de siste fem årene, viser en svak nedgang i antall innrapporterte MT-meldinger fra

revisorer. Hva tror du er årsaken til at revisorer ikke har en økning i antall innrapporteringer?

Burde vært en økning med tanke på fokuset som har vært. så vet jeg at det totale antallet MT meldinger fra revisorer et stort sett svært lav. men det blir veldig godt dokumentert så det blir veldig lett å ta tak i det, for å si det sånn. Bør nok kanskje det litt lavere terskel for revisorer å sende en MT melding. Men tror revisoren generelt sett er veldig ansvarsbevisste og vil sin kunde det beste og sånn sett gjør mye arbeid for å avklare en mistenkelig transaksjon, kanskje da konkluderer da at mistanken ikke var berettiget.

Forventninger til myndighetsorganer

14. Undersøkelsen vår viser at majoriteten av respondentene synes det er vanskelig å tolke rundskrivene fra Finanstilsynet. Hva tror du er årsaken til dette? Opplever du/ditt foretak det samme?

De er vanskelig å tolke. og så er det og i rundskrivene til revisorer og regnskapsførere bare henvist til hovedrundskrivet som jo er veldig praktisk når du lager et rundskriv å henviser til det andre, men det blir litt vanskelig å lese og passer mer for bankene som sitter nærmere kontantstrømmen. jeg tror det ville vært bra for regnskaps- og revisjonsbransjen at det var enda mer spisset inn mot de 2 bransjene som tross alt sitter langt unna kontantstrømmen. Så det er ganske tungt, det er det.

15. I tematilsynsrapporten fra Finanstilsynet som ble publisert 21.12.2021, kritiserte Finanstilsynet flere av foretakene for å ha mangelfull etterlevelse av hvitvaskingsregelverket, men de utdyper ikke hva de legger i ordet «mangelfull». Hvordan tolker dere Finanstilsynets tilbakemeldinger på dette?

Vi har ikke tenkt så veldig mye på akkurat den formuleringen. Men det som vi var inne på er mangler i den overordnede risikovurderingen. så i tematilsynet så gikk de jo ikke på enkelte oppdrag og så hva som var gjort på det. Det var jo på firmanivå og da tolket nok jeg det sånn at da ikke var satt hvitvaskingsrisiko på alle kunder og at antall risiko lav var for mange i forhold til Finanstilsynets veiledning.

16. Hva mener du Finanstilsynet og andre myndighetsorganer kan gjøre for at foretakene skal etterleve hvitvaskingsregelverket i henhold til deres forventninger?

Rundskrivene må være spisset inn mot bransjen og ikke skape tvil eller utvidet tolkninger når de kommer på ettersyn. De kan ikke forvente noe mer enn det som står der. Det må være klart nok, for å si det sånn. Og ikke minst det som jeg var inne på innledningsvis, mer veiledning i hva risikovurdering og fastsettelse av den vil si i den løpende oppfølgingen.

Annet

17. Er det noe annet vi bør ta med i betraktning for vår masteroppgave?

Ingen kommentar

9.8 – Appendix 8: Transcribed interview with AML compliance officer (medium-sized company II)

Generelt

1. Hvilken motivasjon har du/ditt foretak til etterlevelse av hvitvaskingsregelverket?

Den er jo stor for det altså det er en viktig del av jobben, at vi sørger for altså bare for det å være revisorer, at vi på en måte avdekker økonomisk kriminalitet, så det henger tett sammen der.

2. Hvordan har dere organisert anti-hvitvaskingsarbeidet hos dere? Har dere fått ekstern bistand (advokat, bransjeforening, etc.) til dette?

Vi bruker revisoreningen sitt utgangspunkt for maler til å lage rutiner og risikovurderinger. Vi har selvfølgelig fått med oss all kritikken som har kommet, så vi har gjort en runde to på våre rutiner i 2021, hvor vi har spissa det mer og gjort de mer spesifikke mot hva vi gjør og våre systemer. det er jeg som er hvitvaskings ansvarlig (daglig leder) så har vi sammen med daglig leder, styreleder og en partner som jobber med hvitvasking. så vi har litt møte jevnlig for å gjennomgå hva vi har gjort. styret vedtok nylig de nye rutinene nå i mars. Ikke brukt noen advokater eller sånne ting, kun forholdt oss til revisorforeningen og de materielle de sender ut.

3. Hvilke krav i hvitvaskingsregelverket finner du/ditt foretak mest krevende å oppfylle? I så fall, hvorfor?

Vi synes det mest utfordrende er å se på egen virksomhet. det er mye dokumenter som skal fylles ut og få en ordning og bra struktur, sette seg ned og se på sin egen virksomhet og hvor vi kan bli brukt til hvitvasking. der det er minst å bygge på, så der må man tenke alt selv fordi det er internt her på huset, så det er nok det som har vært mest utfordrende og som vi kanskje ikke er helt i mål med per dags dato. Ellers så mener jeg at de rutinene vi har mot kunder osv. er bra. Vi har ikke vært med på noe tilsyn enda. Men vi skal ha kvalitetskontroll i høst, så det kan hende vi får testa oss.

Etterlevelse av hvitvaskingsregelverket

Tolkning av regelverket

4. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene har god kompetanse om hvitvaskingsregelverket, men synes likevel det er krevende å tolke det. Hvorfor tror du dette er tilfelle? Opplever du/ditt foretak det samme?

Tolke regelverket, det synes jeg ikke er noe sånn problematisk så jeg er litt usikker på hvorfor det er sånn. Man skjønner jo hensikten, man skjønner jo eget oppdrag, hva det forventes av oss og hva vi skal utføre, men det er kanskje litt sånn helt konkret hvis man kommer litt lenger ned i grøten, de forskjellige tiltakene og sånne ting som er vanskelig å sette seg inn i, men akkurat regelverket det synes jeg ikke er noe spesielt komplisert å forstå. Det er mulig når man sier regelverket at man går lenger ned i grøten og tenker på hele pakka, så det er overrasker meg litt at så mange sier det. Mulig jeg misforstår hva som er krevende, men jeg tenker at det er helt klart for meg og ledergruppa hva som er main purpose med regelverket, så jeg vil ikke si at det er der det skorter hos oss.

Risikovurdering

5. Undersøkelsen vår viser at over halvparten av respondentene synes det er omfattende å gjøre en virksomhetsinnrettet risikovurdering. Hva tror du er årsaken til dette? Opplever du/ditt foretak samme utfordring?

Det vi nevnte istad. Og det synes jo vi også at det er omfattende for man skal jo inn på hver enkelt tjeneste, hver enkelt bransje du dekker, geografi og sånne ting. så det er jo et enormt arbeid som i utgangspunktet skal legges ned, så det er derfor det er omfattende, for jo større virksomhet du har, jo mer forskjellige bransjer og kunder er du jo da innom. du har flere ansatte å forholde deg til, kanskje du har mange lokasjoner på ditt kontor så det er et ekstremt omfattende arbeid fordi du skal liksom inn på hver enkel del av firmaet ditt. Vi driver jo med revisjon, regnskap, spesialoppdrag som vi kaller det, så det er veldig mange tjenester vi har. Så svaret er ja, det gjør vi. Det er et omfattende arbeid, og det er det er ingen tvil om det

6. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene finner det krevende å risikoklassifisere sine kunder. Hva tror du er årsaken til dette? Opplever du/ditt foretak det samme?

Nei, det synes jeg ikke er så krevende for der har vi egentlig fra loven en ganske klar veiledning på hva som er høyrisikobrancher og kunder, og i utgangspunktet så er jo da tilbakemeldinga hos oss at hvis du har en kunde i den branchen så er det skal det skal man ha høy brancherisiko på kunde. og vi sender jo da ut hver høst i forbindelse med planlegging, da drar vi ut modeller fra bisma modellen for alle ansatte får en oversikt over hvilke kunder som er i hvilken brancher. De som da er i høyrisikobrancher er da gullet ut, og skal da reflekteres både i risikovurderingen og i planleggingsfasen. så kan man jo ende opp med en annen risiko til slutt fordi det er andre forhold som tilsier at den ikke er høy, men vi skal aldri ned til lav i hvert fal. Men det kan hende at vi har vurdert kunden til en annen fordi vi har hatt kunden i 20 år, at man har god erfaring og litt sånn andre grunner da. Så jeg synes det er vanskeligere med egen risikovurdering enn kunderisikovurdering, fordi jeg da tror jeg at vi har mye mer veiledning i lovverket på kunder.

7. Har du noen konkrete eksempler på hvorfor risikovurderingene på foretaks- og kundenivå kan være krevende?

På foretaksnivå er det fordi at det er veldig omfattende. Det er veldig mange ting du skal vurdere, alt det vi gjør av tjenester skal vurderes. Også er det jo vanskelig, for man har jo en sånn teori om at det skjer ikke deg, skjer ikke hos oss, men vi gjør noen sånne grep, selektive når det gjelder hvilke kunder vi påtar oss. Vi har ikke så veldig mange kunder i høyrisiko brancher og det er et helt klart litt sånn uttalt risiko. hvis vi påtar oss kunder i høyrisiko brancher så skal det være kjente kunder for oss. risikovurdering på foretaksnivå, der hvor vi har høy så er ofte andre ting som gjør at vi kan vurdere det til normal.

Interne rutiner

8. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene har godt kjennskap til foretakets interne rutiner, men synes likevel det er krevende å følge de. Hva tror du er årsaken til dette? Opplever du/ditt foretak det samme?

Det er for generelle rutiner. Jeg vet ikke hva regnskap Norge har gjort, men revisorforeningen har jo på en måte lagd et skall og det er null problem å bruke det skallet uten å gjøre så mye selv. som revisor for rapporteringspliktige så har jeg sett en del i hvitvaskingsrutiner og de er veldig like. så jeg tror at det er det som er at de ansatte kanskje ikke kjenner seg igjen i rutinene fordi de er for lite spesifikke i forhold til hva de selv gjør. Og det er det vi har prøvd nå i år, så hadde vi tatt utgangspunkt i de rutinene vi hadde for noen måneder siden, så kan vi kanskje sette den samme kritikken til våre. Nå har vi gått mer i dybden på hvilke personer som gjør hva, hvilke systemer vi bruker, hvor skal vi arkivere, helt med på detaljnivå. så det tror jeg er grunnen til det.

9. Hva er din oppfatning av de ansattes etterlevelse av foretakets interne rutiner?

Det er både og. Jeg tror jo de aller fleste gjør så godt de kan. Partnerne får fulgt opp de ansatte på kundenivå etter hver gjennomgang av mappe og den inneholder holder også en gjennomgang av hvitvaskingskravene som gjennomgang av kundetiltak og gjennomgang av risikovurderinger, og jeg ser jo at det er noen er flinkere enn andre til å følge de rutinene vi har gjennomgått. jeg vet ikke om det alltid er at man ikke oppfatter hva som skal være der. Jeg tror alle forstår hva de skal gjøre og så tror jeg folk synes det er vanskelig fordi det er det jo! Det er det ingen tvil om. Og vi har jo opplæring, det har vi hatt to ganger; en før jul og en etter jul. men likevel så ser vi at noen gjør det vi sier de ikke skal gjøre. Så da er spørsmålet hvorfor vi ikke når fram, og det er jo det vi ikke vet. det er lett å skylde på en travel, men jeg vil si at de aller aller fleste er nå på et nivå som vi ønsker vi skal ha. Og ved gjennomgang av mappe så får de tilbakemeldinger på også nå på arbeidet de har gjort på hvitvasking, og ikke bare på revisjon.

10. Hvilke rutiner har dere for å kontrollere medarbeidernes etterlevelse av hvitvaskingsregelverket?

Hos oss så har vi en partner og en medarbeider (noen oppdrag to til tre), og partneren går alltid da gjennom arbeidet etter hver revisjon før man signerer revisjonsberetningen. man skal også da gjennomgå Visema (systemet vi bruker), som er et digitalt verktøy, hvor vi har noe som heter hvitvaskingsprosess og da har altså alle kundene hvert fall en partner og medarbeider som har tilgang til Visema. Der har vi en oversikt over alle kundene våre, og bortover så har du alle krav etter hvitvaskingsloven, løpende vurderinger, kundetiltak og risikovurderinger. det skal på en måte hukes av for gjennomgått av partner, så der legges alt av legitimasjon, vi henter inn AML rapporter, sjekker PEPer, og alle sånn ting blir dokumentert der. det er absolutt nyttig i forhold til hva vi har gjort før. vi har fått mye bedre struktur. Før så brukte vi bare å legge det inn i Maestro. Da måtte man inn på hver enkelt kunde. Nå er det enklere for meg og de andre i hvitvaskingsgruppa for å kontrollere andre partners vurderinger. Fram til nå vi har vi hatt 2 sånne runder med kvalitetskontroller på hvitvaskingsarbeidet på partnernivå. Det ene temaet var PEPer, andre tema var at vi søker og finner ting som ser rart ut. så det er ikke helt tilfeldig utvalgt. Neste jeg har tenkt til å gjøre nå er for eksempel å se på bransjerisiko, se om det er en sammenheng mellom det som skal være risiko og hvordan det er vurdert. Vi har også tatt en stor runde på det her med dokumentasjon av hvilken risiko man havner på - for det er veldig ofte at man setter til lav, så det er ikke en eneste setning om hvorfor er lavt. det er noe vi har hatt masse fokus på. Det er et løpende arbeid.

11. Bruker ditt foretak digitale verktøy? Hvis ja, ser dere noe nytte i bruken av dette?

Dette ble svart på i spørsmål 10.

Undersøkelsesplikten

12. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene synes det er krevende å vite når de skal sette i gang undersøkelser for mistenkelige forhold. Hva tror du er årsaken til dette? Opplever du/ditt foretak det samme?

Sikkert at man er litt for naiv, spesielt liksom at man ikke har radaren på når man reviderer, og kanskje spesielt hvis det er en kunde man har hatt i mange år, at man ikke tenker at «her kan det være noe. Det har ikke vært noe de siste 20 årene, hvorfor skulle det skje i år». det trenger ikke å være kunden vår som gjør noe galt. det kan hende at man har mottatt en faktura eller noe, så jeg tror nok de aller fleste er drilla på hvert fall momsunndragelse for eksempel – det kan jo være en enkel sak. Men de er jo såpass smarte de som driver med hvitvasking at det er jo ikke så lett å avdekke det heller. De blir flinkere og flinkere. Jo mer komplisert det er, jo vanskeligere er det jo kanskje å fange opp at det er noe mistenkelig, vi har ikke sett inn veldig mange MT-meldinger i år og det er kanskje svaret på min opplevelse av det.

Rapporteringsplikten

13. Økokrims statistikk for mistenkelige transaksjoner (MT) over de siste fem årene, viser en svak nedgang i antall innrapporterte MT-meldinger fra revisorer. Hva tror du er årsaken til at revisorer ikke har en økning i antall innrapporteringer?

Jeg vet ikke helt, kan det være at de som driver med hvitvasking ikke har regissører? Altså fordi at det er klart at det kan gå gjennom mye småbeløpet, for det er jo ikke alle selskaper som har revisjonsplikt, og det er klart det er lav omsetning i et sånt selskap, men det kan være mye penger i selskapet uten at det blir omsetning av det. så i min verden så håper jeg jo at det er det som er grunnen, men jeg vet jo også at det finnes selskaper som driver med hvitvasking som har revisorer, men jeg tror mange av de ikke har det.

Forventninger til myndighetsorganer

14. Undersøkelsen vår viser at majoriteten av respondentene synes det er vanskelig å tolke rundskrivene fra Finanstilsynet. Hva tror du er årsaken til dette? Opplever du/ditt foretak det samme?

Den siste veiledningen som var ekstremt lang, så blir det da en veiledning? det blir så voldsomt. og så er det jo kommet egne rundskriv til regnskapsføreren og revisorer, men man etterlyser vel noe mer konkret. Så er det jo vanskelig hvis jeg for eksempel skal finne ut av hvem som er reelle rettighetshavere – det er liksom ikke bare to google søk så er man der. det forventes ganske mye av oss som kanskje ikke er så lett å få til uten at man skal sette hele verden på hodet. det er vel derfor man også blir kritisert. At man da ikke etterlever det som forventes og så vet vi kanskje ikke helt hva som forventes. nå har jeg sett at de er ute etter innspill på hva vi savner i veiledningen deres så jeg vet at det kommer vel noe mer.

15. I tematilsynsrapporten fra Finanstilsynet som ble publisert 21.12.2021, kritiserte Finanstilsynet flere av foretakene for å ha mangelfull etterlevelse av hvitvaskingsregelverket, men de utdyper ikke hva de legger i ordet «mangelfull». Hvordan tolker dere Finanstilsynets tilbakemeldinger på dette?

Det finnes jo ekstremt mange krav i hvitvaskingsregelverket og det vil være at man da ikke har dekket alle krav. det står i loven og det står i veiledningen hva som skal dekkes i de forskjellige rutinene og risikovurderingene, så de mener at ikke dekker lovkravene. jeg har ikke noe bedre svar på det. det er klart at når det er så omfattende så tror jeg det nesten ikke er mulig. Finanstilsynet har jo den hatten på seg – de er veldig sjeldent ute og roser folk. jeg tror ikke det er mulig å få til noe. altså hvis du ser de blekkene er underlagt, særlig revisorer, man klarer ikke å være compliant med alt uten at kunden får en faktura som er så høyt. Det er så mye krav og regelverk, og mye ting å forholde seg til at det er ikke mulig å dekke alt uten at det blir altfor mye arbeid, tid og penger. da er vi tilbake til en risikobasert tilnærming - hvor skal vi legge inn støtet? Bekymringen er jo selvfølgelig at man bruker for mye fokus på å være compliant med lovverket, så kommer det ingen meldinger inn. samtidig som man da vet at det også er veldig mange meldinger som ikke blir fulgt

opp – som er litt demotiverende. Jeg har sendt flere meldinger som jeg sendt inn som vi ikke har hørt noe ting om, men de er vel ikke store nok.

16. Hva mener du Finanstilsynet og andre myndighetsorganer kan gjøre for at foretakene skal etterleve hvitvaskingsregelverket i henhold til deres forventninger?

De må være helt konkrete og klare i hva som ligger i de forskjellige tingene; hva er et kundetiltak, hva skal man gjøre nå det er høy, lav, og medium risiko - helt sånn til beinet. hvordan skal vi finne ut hvem som er reelle rettighetshaver i et selskap som har mange ledd for eksempel. så det er vel det de er på jakt etter nå; hva er det bransjeorganene savner av henvisninger, så får vi jo håpe at det kommer noe mer konkret. Finanstilsynet har aldri vært noe særlig imøtekommende eller behjelpelig. I andre tilfeller når jeg har ringt og spurt om veiledning, så viser de bare til et rundskriv. Så det er et litt vanskelig organ å forholde seg til. skatteetaten synes jeg gjør en god jobb. Finanstilsynet er det tilsynet som gjør jobben alvorlig som ikke er så gode på å veilede og bistå når du faktisk trenger hjelp – men det er vel kanskje også det som er rollen deres.

Annet

17. Er det noe annet vi bør ta med i betraktning for vår masteroppgave?

Ingenting spesielt.

9.9 – Appendix 9: Transcribed interview with AML compliance officer (large company)

Generelt

1. Hvilken motivasjon har du/ditt foretak til etterlevelse av hvitvaskingsregelverket?

Vi er jo opptatt av det. Vi ønsker jo å være en seriøs aktør som tar vår del av samfunnsansvaret og bidra til å bekjempe hvitvasking og terrorfinansiering.

2. Hvordan har dere organisert anti-hvitvaskingsarbeidet hos dere? Har dere fått ekstern bistand (advokat, bransjeforening, etc.) til dette?

Nei, det må jeg si veldig liten eller ingen grad, vi gjør dette selv internt. Anti-hvitvaskingsarbeidet er todelt. Kundetiltak, denne jobben er plassert hos KYC-teamet vårt som består av ca. 10 mennesker. De jobber ikke utlukkende med dette, men bruker ca. Halvparten av tiden på det og har da fått den nødvendige opplæringen i dette. Men det hender det jo de må snakke med kundeteamet for noen felter som de må jo må overlate til kundeteam eller fylle ut sammen gjennom et elektronisk verktøy. Det andre er AML-teamet, her kan de som jobber hos KYC spørre om ting de lurer på, og vi jobber inn mot MT, gir opplæring og veiledning av det, hva man gjør ved en mistanke

3. Hvilke krav i hvitvaskingsregelverket finner du/ditt foretak mest krevende å oppfylle? I så fall, hvorfor?

Å se når en transaksjon er mistenkelig. Regelverket ser ut til å først og fremst være skrevet mer for finansbransjen enn revisorer, og der er man veldig opptatt av transaksjoner, men det blir veldig fjernt for oss siden vi ser ofte dette i ettertid av at transaksjonen er gjennomført

Det skal nok veldig mye til før vi tenker at her er det mistanke. Så det å senke terskelen for hva man skal ta opp til diskusjonen som en potensiell mistenkelig transaksjon er mest utfordrende for vår organisasjon

Etterlevelse av hvitvaskingsregelverket

Tolkning av regelverket

4. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene har god kompetanse om hvitvaskingsregelverket, men synes likevel det er krevende å tolke det. Hvorfor tror du dette er tilfelle? Opplever du/ditt foretak det samme?

Vi hadde jo et tilsyn i 2019 hvor vi i hovedsak ble kritisert for to ting.

Risikoklassifisering av kunder hvor vi hadde klassifisert altfor mange på lav. Vår feil var nok at vi hadde brukt lav, middels, og høy risiko istedenfor lav, normal, og høy, noe vi har endret på i ettertid. Det var nok mange som hadde misforstått og tenkt at lav var normal. Det som var utfordrende var at det første rundskrivet ble gitt ut i juni, og vi hadde ingen mulighet til å innrette oss etter dette rundskrivet i september da det var ferie i mellomtiden. I tillegg kom Finanstilsynet med egne rundskriv til regnskapsførere og revisorer desember samme året, altså etter at vi hadde hatt tilsynet. Her opplevde vi at vi ble kritisert for ting som de hadde lagt til tolkning i de bransjeinnrettede rundskrivene – og det opplevde vi som litt urimelig. Det er jo for såvidt de samme reglene, så formelt sett hadde de rett, men rundskrivene var jo ikke så lett tilgjengelig.

Vi ble kritisert for å igangsette kundetiltakene for sent. Vi innhenter en forståelse av virksomheten for revisjonsoppdrag etter at vi har påtatt oss oppdraget, men vi gjør det jo da ganske tidlig. Det er en forutsetning for å gjennomføre revisjon, å forstå virksomheten og kjenne dets eierstruktur. Kravene i hvitvaskingsregelverket er at du gjør dette før du aksepterer oppdraget

Oppfølgingsspørsmål: var tilbakemeldingene fra Finanstilsynet tydelige nok?

Ja, det vil jeg si

Risikovurdering

5. Undersøkelsen vår viser at over halvparten av respondentene synes det er omfattende å gjøre en virksomhetsinnrettet risikovurdering. Hva tror du er årsaken til dette? Opplever du/ditt foretak samme utfordring?

Ja, vi oppfatter dette som krevende. Før hadde vi at alle gjorde kundetiltakene selv og det er noen fordeler med det siden de kjenner kundene best eller de tror de kjenner

kundene sine best, men det er ikke så spisset mot det siden det ikke er noe de gjør hver dag. Gjennom vårt KYC-team har vi fått samlet inn færre personer som er mer trent på det. Jeg tror nok det går litt på kunnskap og hvor mye vekt skal du legge på de ulike indikatorene. Det jo flere elementer som skal vurderes og så er det jo ikke noe sånn klinkende klart når skal det bli høy risiko. Selvom Finanstilsynet er forbinder en bransje med høy risiko som et utgangspunkt, men vi tolker at det er momenter som taler for at dette kan settes til normalt isteden, så gjør vi det selvom det ikke er gitt at Finanstilsynet er enig i det for det. Det er også en utfordring ved at utformingen av regelverket er skrevet for å dekke mange ulike virksomheter

6. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene finner det krevende å risikoklassifisere sine kunder. Hva tror du er årsaken til dette? Opplever du/ditt foretak det samme?

Vi opplever det samme, og utfordringen er å vite når du skal eller bør sette høy eller normal, mens lav opplever vi ikke som like vanskelig siden det skal ganske mye til for at vi setter noe ned på lav, spesielt etter hvordan vi nå har innrettet oss etter tilsynet. Vi har en del PEP-er og dermed høy hvitvaskingsrisiko, men utenom det er det sjeldent vi setter høy

7. Har du noen konkrete eksempler på hvorfor risikovurderingene på foretaks- og kundenivå kan være krevende?

Revisorene og til dels regnskapsførere er jo vant til å jobbe med risiko under oppdragene, og det å ta med seg, spesielt kanskje på revisjonen, den hvitvaskingsrisikoen ut i oppdraget, hvilke, hvordan, hva skal du se etter ikke, hva er det, hvor er det den risikoen kommer til syne under utførelsen av revisjonsoppdraget. Dette er krevende. Kundeteamet tar jo over stafettpinnen fra KYC-teamet når de begynner å utføre oppdraget – der har vi litt å gå på

Interne rutiner

8. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene har godt kjennskap til foretakets interne rutiner, men synes likevel det er krevende å følge de. Hva tror du er årsaken til dette? Opplever du/ditt foretak det samme?

Vi synes det er krevende, og etableringen av KYC-teamet er vår respons på dette. Mange har kanskje opplevd at dette er unødvendig arbeid og mange tenker de har kontroll på dette uansett, selv om det kanskje ikke er sant. Kundene har lite glede av dette arbeidet naturlig nok, og de må jo betale for dette uten at det er noe de ønsker. Når man har da knapt med tid, så ønsker man å bruke den tiden på å levere godt arbeid på noe som kunden ser istedenfor å sitte med disse tingene

9. Hva er din oppfatning av de ansattes etterlevelse av foretakets interne rutiner?

Jeg synes de ansatte er veldig opptatt av det, men det kan være noe som de misforstår eller overser kanskje, eller ikke vet at vi har rutine på, men det er veldig sjelden vi ser noen som bevisst bryter de. Det kan være sånn at de kanskje opplever at de blir pisket litt på effektivitet, og føler litt sånn lojalitetskonflikt mellom å det få jobben gjort og kanskje det å føle seg presset til å bryte noe, men det det er også ganske sjeldent. Altså virksomheten vår lever av tillit og man må følge disse interne rutiner og det tror jeg på en måte litt i ryggraden hos de fleste virksomheter

10. Hvilke rutiner har dere for å kontrollere medarbeidernes etterlevelse av hvitvaskingsregelverket?

Det har vi forsåvidt delt i to. Vi gjør noen stikkprøver på gjennomført kundetiltak for å se at dette er gjennomført og dokumentert sånn som det skal, og vi skal nok kanskje utvide utvalget litt i forhold til det vi faktisk gjør nå og så kanskje gjøre det hyppigere enn det vi har gjort frem til nå. Nå har vi bare gjort det ca. én gang i året, men jeg ser for meg at dette er noe vi bør gjøre hvert fall kvartalsvis

11. Bruker ditt foretak digitale verktøy? Hvis ja, ser dere noe nytte i bruken av dette?

Ja, altså vi bruker jo det når vi skal hente kundesjekk, når man da har oppslag fra bank-ID om en som er på sanksjonslister, osv. Før vi fikk dette denne kritikken fra Finanstilsynet, så følte vi at vi hadde veldig god innsikt i virksomhetene gjennom oppslag i offentlige registre og her får du jo veldig mye informasjon, men det er klart det er enkelte ting som avtaler og sånt som ikke er registrert noe sted – det må du jo få direkte fra kunden. Jeg vil si at 90% eller mer av det vi trenger får vi fra elektroniske verktøy og så får vi heller mer bekreftelse fra kundene på at det stemmer

Undersøkelsesplikten

12. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene synes det er krevende å vite når de skal sette i gang undersøkelser for mistenkelige forhold. Hva tror du er årsaken til dette? Opplever du/ditt foretak det samme?

Ja, vi opplever det. Revisorer, og forsåvidt regnskapsførere, tenker at kundene prøver å gjøre så godt de kan for å få et så riktig regnskap som mulig, og hovedoppgaven til revisor er jo å påse at regnskapet er riktig, at det ikke inneholder vesentlige feil og lignende, så revisorer og regnskapsførere har nok en litt sånn biased holdning. Det skal mye mer til for å se en feil enn for å få bekreftet at noe er rett. Vi har opplevd at de gangene det kommer inn et mistenkelig forhold, så er det så åpenbart mistenkelig at det er det er nesten ingenting som kommer inn til oss som blir stoppet, altså nesten alt blir videresendt til Økokrim. I praksis så er det nok også litt sånn at hvis det reises en mistanke internt på kundeteamet så jobber de med dette, og så sier er her kan vi avdekke mistanken så gjør de dette uten at det er registrert i vårt AML- register, men det er jo da registrert på kundefilen, så det kan nok hende at det reelt sett er noen sånne vurderinger som bare ikke kommer til syne hos oss i AML-teamet

Rapporteringsplikten

13. Økokrims statistikk for mistenkelige transaksjoner (MT) over de siste fem årene, viser en svak nedgang i antall innrapporterte MT-meldinger fra revisorer. Hva tror du er årsaken til at revisorer ikke har en økning i antall innrapporteringer?

Det jeg hører mange sier er «hvorforskal vi rapportere, det skjer ingenting med de likevel?». De opplever at Økokrim ikke bruker den til noe og så prøver jeg å si at de gjør nok kanskje det, men vi får ikke vite om det eller de setter dette i større sammenheng med andre MT-meldinger. Også prøver Økokrim å lære folk til å skjønne at man må rapportere dette likevel, men jeg tror det kan være en del av årsaken til denne nedgangen. Når det gjelder terrorfinansiering så tror jeg dette er veldig vanskelig å oppdage, dette gjøres jo i sammenheng med veldig mange små transaksjoner. Og vi revisorer jobber jo med vesentlighetsbetraktninger, noe som gjør at vi ikke ser på små beløp og dermed faller under radaren fordi det ikke vil påvirke regnskapet i like stor grad. Det er nok derfor rene hvitvaskingstilfeller vi mest sannsynlig at vi oppdager. Vi gjør jo en ganske grundig jobb når vi vurderer kunderisikoen når vi påtar oss oppdrag, og prøver å luke ut de oppdragene hvor vi tror at det vil kunne forekomme noe ulovlig, men vi ikke utelukker ikke bare på grunn av hvitvaskingsregelverket men det totale risikobildet. Vi har opplevd at vi umiddelbart blir kontaktet etter en rapportering og vi har opplevd at vi aldri hører noe som helst. Det betyr jo bare at det kan hende at dette er den siste brikken som skal til for at ting faller på plass hos Økokrim, mens andre ganger så er det sånn at dette er den eneste rapporten de har på vedkommende og da blir det antagelig ikke prioritert

Forventninger til myndighetsorganer

14. Undersøkelsen vår viser at majoriteten av respondentene synes det er vanskelig å tolke rundskrivene fra Finanstilsynet. Hva tror du er årsaken til dette? Opplever du/ditt foretak det samme?J

Til dels så vil jeg si vi opplever det samme. Jeg tror nok det har litt med hvor mye ressurser selskapene har, også jeg tror nok det er vanskeligere for de mindre virksomhetene som kanskje ikke har egne avdelinger eller egne dedikerte mennesker på dette området

Vi har jo også eksperter hos oss som har jobbet med rundskrivet og som jobber med dette til å rådgive hvordan man skal forstå regelverket, så vi har nok mere ressurser enn de fleste til å hjelpe oss på det. Finanstilsynet skriver litt vagt noen ganger og det synes jeg jo de burde slutte med.

15. I tematilsynsrapporten fra Finanstilsynet som ble publisert 21.12.2021, kritiserte Finanstilsynet flere av foretakene for å ha mangelfull etterlevelse av hvitvaskingsregelverket, men de utdypet ikke hva de legger i ordet

«mangelfull». Hvordan tolker dere Finanstilsynets tilbakemeldinger på dette?

Jeg tror mange mangler litt av det samme som det vi gjorde: altså jeg tror det gikk på å spørre kunden, å ikke ha satt kundeerklæringsskjema godt nok i system. Når de skriver «mangelfull», så er det kanskje ikke nødvendigvis at de har funnet noen feil, men det er på en måte mer om hvor systematisk du går til verks for å finne feil eller for å fastsette risikoen, mer mangler på det systematiske arbeidet med det uten at vi har funnet konkrete avvik da. Og det kan jo bety at bransjen egentlig reelt sett har ganske god kontroll på dette, men de dokumenterer det for dårlig eller de ikke har satt det godt nok i system

16. Hva mener du Finanstilsynet og andre myndighetsorganer kan gjøre for at foretakene skal etterleve hvitvaskingsregelverket i henhold til deres forventninger?

Være tydeligere i rundskrivene, tilby noe form for opplæring eller webinar der man kanskje har muligheten til å stille spørsmål og om hvordan rundskrivene skal forstås, det bør kanskje gå litt tid imellom når Finanstilsynet sender ut rundskrivene og når de forventer at foretakene skal etterleve det. Ikke motsatt, å forvente at foretakene etterlever det før de er sendt ut

Annet

17. Er det noe annet vi bør ta med i betraktning for vår masteroppgave?

Ingen kommentar

9.10 – Appendix 10: Transcribed interview with Espen Knudsen (DnR)

Generelt

1. Hvilke områder innenfor anti-hvitvaskingsarbeidet er det flest revisorer spør om hjelp på?

Jeg vil si at det er litt bredt, men i det siste er det nok kanskje særlig med kundetiltakene. Noen stiller litt mer sånn tekniske spørsmål og om legitimasjon, hvem skal du kreve legitimasjon av og sånt. Jeg føler at det begynner å liksom sitte litt mer hos de fleste nå. Men identifisering av reelle rettighetshavere er det noe rundt, og også det der koblingen mellom reelle rettighetshavere risikovurderinger. Risikovurderinger er det ganske mye rundt både risikovurderinger på foretaksnivå, virksomhetsinnrettet risikovurdering, og risikovurdering av kunder. Forstå sammenhengen mellom dem for de som kommer så langt. Da begynner man jo å komme på litt mer sånn avanserte nivå, men det er jo absolutt forventet. Generelle spørsmål om hva som forventes av Finanstilsynet om hva som er godt nok. For de som har fått tilsyn og eventuelle bøter har vanskelig for å forstå da at de egentlig har gjort noe feil, men også er det noen punkter de skjønner at her trengtes det å gjøre mer og få ordne det opp i det, og med fokus på rutiner. Også får vi noen spørsmål om hvitvasking og innrapporteringer til Økokrim. Disse spørsmålene kommer ofte i sammenheng med spørsmål om andre ting, ofte skatterelatert til næringsoppgaven. Opplæring er jo også en ting, men det får man ikke så mye spørsmål om, selv om det er noe Finanstilsynet har lagt ganske stor vekt på. Jeg vil jo si at det har skiftet litt fra dette med indikasjoner på hvitvasking og undersøke rapportering til Økokrim, og over til dette her med kundetiltak og risikovurderinger

Oppfølgingsspørsmål: når opplevde du/dere dette skiftet?

En liten stund etter at den nye loven kom. Det tok litt tid før de forsto hva man skulle være oppmerksom rundt og betydningen av det. Oppmerksomheten og liksom forventningen rundt dette her har absolutt blitt mye mer. Og spesielt nå med disse tilsynene og tematilsynsrapportene der det fokuseres veldig mye på risikovurderinger og kundetiltak. Da ser man helt klart sammenheng vil jeg si med hva tilsynet har oppmerksomhet på og hva revisjonsselskapene har oppmerksomhet på. Også tror og

håper jeg det at når du jobber for mer rutiner og risikovurderinger og sånn, så vil det også påvirke den oppfølging av mistanke da

2. Opplever dere at noen foretak finner det mer krevende enn andre, mtp. størrelse av foretaket?

Det vil jeg nesten svare nei på. Hvis du spør om graden av hvor krevende de synes det er, så synes de aller største også at det er veldig krevende. Men med tanke på de aller største og mindre revisjonsselskaper, så er det ganske store forskjeller i tilnærming og selvfølgelig hva slags intern kapasitet og kompetanse de har, særlig dette med hva vi skal kalle «dedikerte ressurser mot hvitvaskingsarbeidet og sånt». Så har jeg inntrykk av at kanskje de større revisjonsselskapene i mindre grad er veldig usikre nå. De vet liksom hva de må gjennom for å få dette her på plass, litt større trygghet i hva de må gjøre

3. Hva gjør dere for å hjelpe revisorer til å etterleve loven?

Det er hovedsakelig to ting, veiledning og kontakt med myndighetene, her da med veiledningsformål om hva vi kan bringe videre, hva som er det riktige og viktigste osv. Vi har utviklet en hvitvaskingspakke som inkluderer en informasjon og eksempler på hvitvaskingsrutiner og virksomhetsinnrettet risikovurdering med instruksjoner. Men så ser vi da fra disse tilsynsrapportene fra Finanstilsynet om hvordan disse egentlig bør være, og at det vi har utviklet ikke var helt i tråd med det. Det er til og med vanskelig for oss som liksom har satt oss inn i dette og jobbet veldig mye med lov og rundskriv, så ser vi at det er helt selvsagt at det var noe annet som var ment fra Finanstilsynet. Så sier Finanstilsynet at de bare tar tak i det aller grovste, men det er ikke helt den følelsen som vi i bransjen sitter med. Dette med virksomhetsinnrettet risikovurdering, hva er det som egentlig er bra nok og hvordan bør de se ut? Denne veiledningspakken om hvitvasking ble trukket tilbake fordi man kan ikke servere eksempel materiale som ikke er bra nok. V hari jo hatt mye kontakt med Finanstilsynet nå da for å prøve å sikre at det vi gir i veiledningen er i tråd med det som kreves. Vi har også jevnlige kurs og webinarer om hvitvaskingstemaet. Økokrim har vi kontakt med for å få deres vurdering om hva som skal være kriminalitetsbildet, slik at vi kan prøve å bringe noe av det videre til medlemmene

våres. Planen fremover er å få opp kunnskapsnivået hos oss og ut i bransjen om hva det egentlig er du skal se etter. Disse indikasjonene på hvitvasking og indikatorlisten er også ganske krevende å forholde seg til. Når er det disse indikatorene egentlige gir grunn for mistanke til hvitvasking og skal følges opp? Det er ikke bare sånn at du har dem og så har du de på plass, man må lære seg å bruke de

4. Synes du det er krevende å tolke hvitvaskingsloven? Hvis ja, hva synes du er mest krevende?

Det har vist seg at det er litt sånn studerer du lov, forarbeider og rundskriv og så tror du at du har det, og så viser det seg at det var hvert fall andre som synes det er annerledes. Så sånn sett er det absolutt krevende. Hvis jeg skal trekke frem én ting, så er det disse risikovurderingene

5, Finner du det krevende å forstå Finanstilsynets veiledninger (rundskriv 8/2019 og 14/2019)? Hvis ja, hva er det som er krevende å forstå?

Det har jo vist seg at det har vært på en del viktige punkter med ganske stort gap mellom det jeg/vi har lest i disse veiledningene og det som blir håndhevet da. Det har vært litt til dels sånn overraskende at det har vært hatt litt vanskelig å forstå hvordan man liksom skal tolke at det er det som ligger i det som står der. Men for å se på den andre siden så har vi hatt en oppfølgende dialog med Finanstilsynet så da lærer man jo av det, men det viser seg at du må liksom være litt ordentlig inn i det for å kunne forstå veiledningene. Det er litt todelt, hvordan Finanstilsynet kan forbedre veiledningene slik at revisjonsforetakene er i stand til å oppfylle forpliktelsene sine, men det står veldig mye nyttig i veiledningene. Men det kommer en god del an på hvilket utgangspunkt du starter å lese gjennom, hvordan du forstår det osv. Det er litt sånn når du tror du har forstått det og hører med andre, spesielt myndighetene, så sier de at «neimen, det står jo sånn, det er bare å lese der». Man starter med litt ulike utgangspunkt.

Etterlevelse av hvitvaskingsregelverket

Tolkning av regelverket

6. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene har god kompetanse om hvitvaskingsregelverket, men synes likevel det er krevende å tolke det. Hvorfor tror du dette er tilfelle?

En del av reglene er jo skjønnsmessig og kompliserte. Du kan forstå det på et annet overordnet nivå, men når du kommer ned til de konkrete sakene så er det ofte mye mer krevende. Selv om det er hvitvasking som er utgangspunktet for rapporteringsplikten og ikke annen type kriminalitet, så er det jo en sånn sammenheng mellom hvitvasking og det kriminelle utbytte, for det kriminelle utbytte genereres jo av hvilken som helst type kriminalitet. Men disse er ikke rapporteringspliktige i seg selv. Jeg synes det er veldig vanskelig å forstå sammenhengen/skillet her, og forstå loven på en god måte. Du kan selvfølgelig bare rapportere uansett, men det er jo ikke det som står i loven.

Risikovurdering

7. Undersøkelsen vår viser at over halvparten av respondentene synes det er omfattende å gjøre en virksomhetsinnrettet risikovurdering. Hva tror du er årsaken til dette?

Jeg tror rett og slett årsaken er at det er omfattende og at den forståelsen av hvor omfattende det egentlig er har tatt litt tid og få

8. Flere av respondentene har begrunnet utfordringen med virksomhetsinnrettet risikovurdering med blant annet mangelfulle hjelp fra bransjeorganisasjoner. Hva er deres tanker rundt dette?

Vi har jo selv prøvd å lage en mal på dette her, og vi måtte jo konkludere med at det ikke var bra nok med tanke på hva som kreves. Og når vi har prøvd å sette oss inn i dette her og fortsatt synes det er vanskelig, så er det hvert fall vanskelig for foretakene. Vi jobber fortsatt med å finne måter å hjelpe revisjonsforetakene til å gjøre dette her på en god måte, og vi har enda ikke funnet en fasit på dette

9. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene finner det krevende å risikoklassifisere sine kunder. Hva tror du er årsaken til dette?

Én ting er at det faktisk er krevende og hvordan skaffe seg tilstrekkelig grunnlag. Forståelsen av hva som forventes er en del mer enn det man hadde trodd, forstå på hvilken måte er det meningen at du faktisk skal gjøre det. Jeg synes selv det er enklere å få svart på spørsmål nå etter at disse tilsynsrapportene har avklart mer på disse punktene. Det er fortsatt krevende å vite når det er riktig å klassifisere lav risiko, og ikke minst når du klassifiserer til høy risiko, hva betyr dette med forsterkede kundetiltak? For det er ikke veldig konkret det heller. Men forhåpentligvis litt mer og bedre forståelse på dette. Det er krevende med tilpasset kundetiltak til den risikoen du har vurdert kunden, og fortsatt vanskelig å vite hvordan du skal gjøre det i praksis

10. Har du noen konkrete eksempler på hvorfor risikovurderingene på foretaks- og kundenivå kan være krevende?

Dette har han svart på fortløpende, så vi hoppet over dette

Interne rutiner

10. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene har godt kjennskap til foretakets interne rutiner, men synes likevel det er krevende å følge de. Hva tror du er årsaken til dette?

Jeg tviler ikke på at det er sånn, og jeg tror det kan ha en sammenheng med at du må ha opplæringstiltak eller veiledning i forbindelse med gjennomføringene av oppdragene. Rutinene bringer det et stykke på vei og de er viktige, men de vil aldri i seg selv være nok. Jeg tror det er nødt til å være sånn at de som har ansvar for dette på de enkelte oppdragene må ha nok kompetanse og kunnskap innen hvitvasking slik at de kan gjøre en del uten at du får svar på detaljer gjennom rutinene. Når det er vanskelig å lage gode rutiner så er det vanskelig å lese de og.

Undersøkelsesplikten

11. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene synes det er krevende å vite når de skal sette i gang undersøkelser for mistenkelige forhold. Hva tror du er årsaken til dette?

Forholdet til revisorforplikter, oppdrag og fratreden er krevende, særlig når det vurderes å rapportere eller faktisk skal rapporteres. Det er absolutt krevende tror jeg å forstå hvitvasking og mulige indikasjoner på hvitvasking godt nok. Selv om misligheter og avdekking av misligheter er en viktig del av revisjon, så er utgangspunktet på en måte regnskap og vanlige feil i regnskapene, også er det da å komme til det nivået når du gjør den ja revisjonen at du samtidig klarer å stoppe opp når det er et eller annet. Dette krever kompetanse og vaksomhet for å komme til denne retningen

Rapporteringsplikten

12. Økokrims statistikk for mistenkelige transaksjoner (MT) over de siste fem årene, viser en svak nedgang i antall innrapporterte MT-meldinger. Hva tror du er årsaken til at revisorer ikke har en økning i antall innrapporteringer?

Hva er det som egentlig er rapporteringspliktig? Mange av de meldingene fra revisor når de først får, så har du nærmest en sak som folk kan gå videre med ofte, men revisorer skal jo også melde på indikasjoner som kan være ganske løse og usikre. Det kan være noe med hva en revisor er trent til i utgangspunktet og det er på en måte ikke å gi fra seg noe sånn «ja vi har et eller annet som skurrer litt» og så bare sender de det, revisorer er veldig sånn på å vite. Jeg tror revisorer ofte drar undersøkelsesplikten veldig mye lenger enn det loven krever

Finanstilsynet

13. Hvordan er samarbeidet mellom dere og Finanstilsynet?

Vi har et godt og samarbeid, men så har vi jo sett at det er behov for å utvikle når det gjelder nettopp det og få en god forståelse av hva som er forventninger og hva som egentlig gjelder for det har ikke vært helt bra til nå. Det er nok flere årsaker til dette, blant annet fordi regelverket er komplisert og vi har ikke helt fått oversikt over hva

som gjelder. Det krever en løpende dialog, noe vi har fått mye bedre av etter disse tilsynsrapportene som kom i fjor

14. I tematilsynsrapporten fra Finanstilsynet som ble publisert 21.12.2021, kritiserte Finanstilsynet flere av foretakene for å ha mangelfull etterlevelse av hvitvaskingsregelverket, men de utdyper ikke hva de legger i ordet «mangelfull». Hvordan tolker dere Finanstilsynets tilbakemeldinger på dette?

Jeg ser på det som et samleord for det de ellers beskriver i de enkeltrapportene som er publisert. Noe av det Finanstilsynet har kommet med er jo konkret, men om det er konkret nok om hva man burde gjøre?

15. Hvordan kan Finanstilsynet tydeliggjøre de kravene i hvitvaskingsregelverket som flest foretak synes er krevende å etterleve?

Vi har jo kontakt med de så vi må prøve fremover å videreformidle og beskrive våre tanker til de. Vi ønsker at Finanstilsynet skal prøve å tenke litt nytt, og gå litt bort ifra disse rundskrivene. F.eks. at de heller går mer konkret inn på de enkelte punktene og temaene og forklare de litt bedre, for eksempel ved å lage en nettbasert veiledning. Vi ønsker oss mer eksempler som kan illustrere på en bedre måte hvordan vi skal forholde oss til disse reglene, og hva som kreves. Men eksempler kan jo misforstås i den forstand at de ikke kan være dekkende for alle. Vi håper på en mer felles målsetting til hvordan vi kan bidra til å bekjempe hvitvasking og økonomisk kriminalitet; det er et samfunnsproblem som skal bekjempes fremfor at det bare er et regelverk som skal etterleves. Tilsynet i seg selv er et middel for å oppnå viktige målsettinger og for at regelverket skal virke effektivt og forebygge og avdekke hvitvasking og økonomisk kriminalitet

Annet

16. Hva er deres beste tips til hvordan revisorer kan forbedre etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket?

Ha oppmerksomhet fra tilsyn og myndighetene, men også oppmerksomhet innad i revisjonsforetaket. At de har bruker veiledningsmateriell som blant annet legger opp til at firmaene har løpende gjennomganger med temaet hvitvasking, i tillegg til

tradisjonell opplæring da. Det er veldig viktig å forstå indikasjonen på hvitvasking, og at oppdragsansvarlige og medarbeiderne har god nok kompetanse til å klare å følge opp indikasjonene

17. Hva kan dere som bransjeorganisasjon gjøre annerledes for å hjelpe revisorer til å etterleve hvitvaskingsregelverket?

Vi må hele tiden prøve på å få til det bedre.

18. Er det noe annet vi bør ta med i betraktning for vår masteroppgave?

Ingen kommentar

9.11 – Appendix 11: Transcribed interview with Knut Høylye (RN)

Generelt

1. Hvilke områder innenfor anti-hvitvaskingsarbeidet er det flest regnskapsførere spør om hjelp på?

Krav til rutiner, og området rundt hvitvaskingsansvarlig, der har 7 av 100 har spurt om det. Kundetiltak hvor 50 av 100 har spurt angående PEP, gjennomføring av ID-kontroll, generelt til gjennomføring av kundetiltak, reelle rettighetshavere og risikovurdering. Det er der de fleste spørsmålene kommer, så hvis jeg hadde fått dette spørsmålet uten å ha sjekket dette, er det her jeg hadde svart det ligger flest spørsmål på. En god del spørsmål angående den løpende oppfølgingen, særlig knyttet til mistenkelige transaksjoner. Dette er 16 av 100. Det er ganske mange som spør om denne NTAEs listen, dette er 12 av 100. Det er en del som spør om opplæringskrav og hva vi har å tilby, 8 stykker. Det er ikke så mange, men noen spør også om dette med internkontroll nå og styrebehandlingen, dette er 4 av 100. En har spurt om ansvaret som regnskapsfører. Sånn overordnet synes jeg nok dette her reflekterer godt inntrykk. Jeg ble litt glad for å se at det er en del som spør om internkontrollen og styrebehandlingen for den hadde jeg egentlig ikke så store forhåpninger til. Jeg synes den reflekterer godt hvor den statistisk sett burde ligge. Kundetiltak og løpende oppfølging er det viktigste.

2. Opplever dere at noen foretak finner det mer krevende enn andre, mtp. størrelse av foretaket?

Her har mitt inntrykk hele tiden vært at både de store kjedene, store byråene, regnskapsforetakene og de små synes jevnt over at dette regelverket er krevende. Jeg synes tematilsynsrapporten dokumenterer den påstanden, og der var det jo stort sett sånn relativt store foretak som ble kontrollert som ikke kom så godt ut. Det er ikke noe grunn til å tro at det er noe særlig bedre blant de små. Svaret er i hvert fall at det er jevnt over krevende, og det er et krevende regelverk

3. Hva gjør dere for å hjelpe regnskapsførere til å etterleve loven?

Vi prøver egentlig å gjøre ganske mye, er i hvert fall påstanden min. Det vi har gjort er å lage en mal for denne hvitvaskingsrutinen som veldig mange bruker. Det er nok

den malen som stort sett er tatt i bruk. Sticos har også utarbeidet en mal som er blitt ganske utbredt. De i vår bransje som har som er eid, for eksempel av revisjonsforetak bruker nok Revisorforeningen sin mal. De store selskapene innenfor revisjon har egenutviklede internasjonale rutiner som de tilpasser til norske forhold. Vi har lagd en mal for hvordan dokumenterer kundetiltak, og da også risikovurderingen. Vi har lagd en mal for hvordan dokumenterer internkontrollen. Vi prøver å lage maler som skal gjøre det enklere. Skulle alle disse tusener av regnskapsforetak gjort den jobben selv, så hadde det blitt en enorm jobb og fare for en del feil, og vi har prøvd å ta ansvaret på dette. Vi har også et produkt som heter RN kundesjekk som er et system hvor du kan kontrollere om noen av kundene dine er i en risikokategori. Der gjør du søk mot offentlig tilgjengelige databaser, for eksempel i forhold til hvem som er reelle rettighetshavere, PEP-er, risikobransjer, osv. Det ligger det også en kartlegging av eierstruktur. Viktig del av det vi gjør er en-til-en bistand, og vi tilbyr en rekke kurs på opplæringstiltak, både på styrenivå, medarbeidernivå, og oppdrags- og hvitvaskingsansvarlig Kvalitetskontrollen i avtale med Finanstilsynet er også et viktig tiltak, for det gjør at de foretakene som eventuelt har svakheter har mulighet til å innrette seg ved hjelp av kvalitetskontrollen. Dette er et ganske godt og effektivt hjelpemiddel.

4. Synes du det er krevende å tolke hvitvaskingsloven? Hvis ja, hva synes du er mest krevende?

Her er vi litt på inne på det som er vår kritikk til loven. Det er veldig stor detaljrikdom når det gjelder kundetiltak, særlig da knyttet til hvem som er reelle rettighetshavere og PEP-er. Selve begrepet hvitvasking som kanskje er en mye mer vid definisjon enn det vi kanskje tradisjonelt har tenkt på så som hvitvasking. Vår kritikk har vært at det er veldig misforhold mellom disse formelle forholdene som knytter seg til kundetiltak og det som virkelig er viktig - dette med løpende oppfølging. Hvis vi ser på loven, altså hvor mye tekst vi har om kundetiltak og hvor mye mindre det er om løpende oppfølging. Min påstand da her dette er et ganske stort eller et stort misforhold der. Mer oppmerksomhet på kundetiltak fremfor løpende oppfølging

5. Finner du det krevende å forstå Finanstilsynets veiledninger (rundskriv 8/2019 og 15/2019)? Hvis ja, hva er det som er krevende å forstå?

Det ligger mye god veiledning der, men det er det som ikke omtales som er utfordringen. Det er et krevende fagområde, og det er mye stoff. Det blir jo et oppslagsverk som du bruker når du trenger det, for når vi tenker hva medarbeidere skal tenke på i sitt daglige arbeid, så må man må man tenke mer prinsipper. Det vi har lagt opp er at når en medarbeider reagerer på noe, da skal en stoppe opp og begynne å tenke hvitvasking med en gang – det er det vi prøver å formidle. Du må prøve å tenke enkelt, og så får det heller blir litt mer komplisert når man begynner å undersøke nærmere.

Etterlevelse av hvitvaskingsregelverket

Tolkning av regelverket

6. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene har god kompetanse om hvitvaskingsregelverket, men synes likevel det er krevende å tolke det. Hvorfor tror du dette er tilfelle?

Alle vet at regelverket eksisterer, og mange har vært på kurs og lært om det, men jeg er ikke altfor optimistisk om at det er en stor andel som har gått inn i lovgivningen og studert og tenkt «hva betyr det for meg?». Den kunnskapen de har er basert på at de vet at regelverket finnes, de har vært på kurs om det, og at de bruker hjelpemidler til rutiner osv, men at de er godt bevandret regelverket stiller jeg meg spørrende til. Det er uvante begreper, og vi forstår hva som ligger i terrorfinansiering, men jeg tror man skal lete ganske lenge etter regnskapsførere som tenker at de står i fare for å ha kunder som kan tenkes å drive med terrorfinansiering. Men samtidig, hvis du begynner å spørre kundene om de har transaksjoner til land som står på, kall det rødlisten, så vil nok en del si at det stemmer. Reelle rettighetshavere, hva ligger egentlig i det? Du skal tenke deg om en god stund før du begynner å få den dype forståelsen av det, er min påstand. Uvante begreper, kombinert med den detaljrikdommen gjør at det blir veldig komplisert. Ddet er kanskje litt vanskelig å finne den røde tråden i hva som er de sentrale prinsippene. hvordan skal du tenke? Hvordan skal du jobbe? Der synes ikke jeg loven er så god.

Risikovurdering

7. Undersøkelsen vår viser at over halvparten av respondentene synes det er omfattende å gjøre en virksomhetsinnrettet risikovurdering. Hva tror du er årsaken til dette?

Det er jo midt i kjernen om det vi har pratet om. Dette her er jo forså vidt litt nytt i den nye loven, hvert fall begrepet. Vi har en parallell i risikostyringsforskriften som vår bransje har levd med en god del år nå, hvor det er pålagt å tenke gjennom hvilke risikoer de står overfor. Men det hvitvaskingsloven har lagt inn nå er at du skal tenke gjennom hvilket trusler man står overfor, og hvor er du selv sårbar. Det er en krevende øvelse, for da står det jo tenke gjennom hele virksomheten din: du skal tenke gjennom kundesegmentet du forholder deg til; hvilke land som er involvert; hvilke bransjer som er involvert. Man skal også tenke «hvor er det vi har våre styrker og svakheter?». F.eks. har foretaket en stor turn over, så er dette en risiko i seg selv, for da må foretaket hele tiden drive med opplæring og sørge for at alle ansatte har god nok kunnskap. Det er komplekst, men det er også ment å være omfattende, nettopp fordi dette er et viktig utgangspunkt for hvordan foretaket skal tenke. Jeg vil vel egentlig si at det burde være langt større enn halvparten som synes det er omfattende å gjennomføre en risikovurdering

8. Flere av respondentene har begrunnet utfordringen med virksomhetsinnrettet risikovurdering med blant annet mangelfulle hjelp fra bransjeorganisasjoner. Hva er deres tanker rundt dette?

Vi har bygd inn risikovurderingen inn i malen vår for hvitvaskingsrutinen. Det kan være en rekke forhold som vi kunne diskutert og tatt med, men vi mener vi har med det mest sentrale. Det vi kan ta selvkritikk for, spesielt etter tematilsynsrapporten, så ser vi at bruken av den malen vi har laget, den er ikke forstått. De har ikke forstått opplegget og hva det egentlig innebærer, og det betyr i praksis at vi har gitt for dårlig veiledning. Det ligger mye øving her, og det er jo et relativt nytt regelverk, det er stor læring fra tematilsynene om at her er vi nødt til å gjøre noe. Malene brukes ved å fylle inn en del opplysninger og fakta, og så skal det gjøres en vurdering av disse opplysningene og faktaene, men vi ser fra kontrollene at foretakene er veldig sparsommelige på kommentarer og vurderinger, det er her svikten ligger. Og da er det

vi som har vært for dårlige til å formidle dette. Tanken vår var at det skal fungere godt for 80%, men når vi ser at også de store foretakene også bare bruker malen uten å tilpasse den.

9. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene finner det krevende å risikoklassifisere sine kunder. Hva tror du er årsaken til dette?

Ja, det er jo et krevende arbeid, du må lære å kjenne kunden. det er et uoversiktlig område, hvilke bransjer er det høyrisiko rundt? Det er krevende å sette en risiko på mennesker

10. Har du noen konkrete eksempler på hvorfor risikovurderingene på foretaks- og kundenivå kan være krevende?

Kjenner kunden godt fordi du har hatt den i en årrekke, nær familie, vanskelig å risikoklassifisere for man ønsker jo og tro godt om sine nære, man må prøve å tenke objektivt

Interne rutiner

11. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene har godt kjennskap til foretakets interne rutiner, men synes likevel det er krevende å følge de. Hva tror du er årsaken til dette?

Kompleksiteten er høy og lange rutiner, men de er nødt til å være det fordi regelverket krever det. Det kan være at rutinen hadde vært mye bedre og lettere å lære seg hvis den hadde vært enklere. Men da måtte også regelverk verket vært mer prinsipielt, og ikke så detaljbasert.

Undersøkelsesplikten

12. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene synes det er krevende å vite når de skal sette i gang undersøkelser for mistenkelige forhold. Hva tror du er årsaken til dette?

Jeg tror det er ganske lav kjennskap til at det egentlig skal være ganske lav terskel for når du må begynne å undersøke. Jeg pleier å si at du hvis du som medarbeider føler behov for å gå til nabokontoret eller spørre kollegaene dine, da har du allerede begynt

å lure. Det er første steg på det å ha en god hvitvaskingsrutine. Da er vi midt inni det vi kan kalle en mistenkelig transaksjon, men det er ikke lett å forstå, så nettopp derfor er det så viktig at vi driver opplæring rundt akkurat det greiene.

Rapporteringsplikten

13. Økokrims statistikk over mistenkelige transaksjoner (MT) over de siste fem årene, viser en betydelig utvikling av antall innrapporterte MT-meldinger. Hva tror du er årsaken dette?

Jeg tror ikke det handler om at det har vært mer kriminelt næringsliv. Når statistikken øker nå, så er jeg ganske overbevist om at det handler om økt kunnskap i bransjen. Det burde vært langt høyere antall innrapporterte MT-meldinger mener jeg. Faren for bøter som også har kommet inn nå, den spiller også en rolle tror jeg.

Finanstilsynet

14. Hvordan er samarbeidet mellom dere og Finanstilsynet?

Vi har møter om fagfeltet innimellom, veldig god og åpen dialog. Når vi lagde dette malverket vårt så spurte vi Finanstilsynet om de kunne se gjennom og komme med innspill, og det var de ikke villig til å gjøre, så akkurat det var et sterkt savn den gangen. Det har vi tatt opp på nytt igjen nå når vi ser resultatene fra tematisynet, og nå har Finanstilsynet lovet at de skal bistå med innspill.

15. I tematisynsrapporten fra Finanstilsynet som ble publisert 21.12.2021, kritiserte Finanstilsynet flere av foretakene for å ha mangelfull etterlevelse av hvitvaskingsregelverket, men de utdyper ikke hva de legger i ordet «mangelfull». Hvordan tolker dere Finanstilsynets tilbakemeldinger på dette?

Jeg får et klart inntrykk av at rutinene ikke etterleves godt nok i praksis, det er det vi har fått tilbakemelding om. Rutinene er på plass, og det er i og for seg greie, men de er ikke tilpasset egen virksomhet/godt nok. Det er nok her det meste av kritikken ligger og hva det ligger i «mangelfull». Det er mange som virkelig har forsøkt å gjøre en god jobb, men de klarer ikke dokumentere påstandene sine godt nok, vært for dårlige på dokumentasjon, så her må det også gjøres en jobb.

16. Hvordan kan Finanstilsynet tydeliggjøre de kravene i hvitvaskingsregelverket som flest foretak synes er krevende å etterleve?

En kombinasjon av å gjerne prøve å forenkle regelverket innenfor det som er mulig, gi god veiledning gjennom rundskrivet, og ikke minst komme med gode eksempler på hva en skal reagere på og hva en skal innrapportere

Annet

17. Hva er deres beste tips til hvordan regnskapsførere kan forbedre etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket?

Fortsette å bruke maler som bransjeorganisasjoner lager, men sørg for å tenke egentilpassning, for det må gjøres. De må også tenke kundetilpassning. Ingen tvil om at det er krevende arbeid, men investeringen må de gjøre for å få god etterlevelse. Man kan ikke ha like rutiner, man må se hva som passer til kunden.

18. Hva kan dere som bransjeorganisasjon gjøre annerledes for å hjelpe regnskapsførere til å etterleve hvitvaskingsregelverket?

Viktig for oss er å informere om de svakhetene som er avdekket, og dette er en veldig viktig oppgave hele tiden – gi informasjon om status der bransjen kan forbedre seg. Vi må tilpasse malene våres slik at det blir enda vanskeligere å ikke egentilpasse de; det blir litt mindre ferdigtekst fra oss, litt mer spørsmål de må svare på selv

19. Er det noe annet vi bør ta med i betraktning for vår masteroppgave?

Ingen kommentar

9.12 – Appendix 12: Transcribed interview with Anders Sanderlien Hole (Finanstilsynet)

Generelt

1. Hva gjør dere for å hjelpe regnskaps- og revisjonsforetak med å etterleve hvitvaskingsregelverket?

Vi har utgitt en generell veiledning til hvitvaskingsloven og spesielle veiledninger som henger på denne generelle, som er til regnskap- og revisjonsområdet. Alle tilsynsrapporter som vi utarbeider, blir publisert. Dette er både en veiledning til det enkelte foretak, vil det også ligge mye generell veiledning gjeldende for andre til å følge opp loven. Vi driver med litt opplysende virksomhet ved å delta på fagsamlinger gjennom foredrag, sier noe om hvordan vi oppfatter kravene og gir det vi kaller litt mer generell opplæring

2. Hvilke områder innenfor anti-hvitvaskingsarbeidet er det flest foretak spør om hjelp på?

Det er på flere områder, det er ikke noe som utpeker seg særskilt, men hvitvaskingsloven har noen sentrale elementer; d risikovurdering – den kan vi se har mangler; risikoklassifisering av kunder; gjennomføring av kundetiltak; organisering og opplæring. Det er vanskelig å trekke frem noe helt spesielt, det er heller flere områder.

3. Opplever dere at noen foretak finner det mer krevende enn andre å etterleve regelverket? Hvis ja, hva skyldes dette (størrelse på foretak, geografisk område, erfaring, etc.)?

Alle disse er forklaringsfaktorer i større eller mindre grad. I tematilsynsrapporten oppsummerer vi litt av disse funnene, og vi tror nok at det handler om litt lav prioritering og oppmerksomhet på dette regelverket. Dette handler om tonen fra toppen som dere sikkert kommer til å bli kjent når du skal jobbe videre. Det er veldig viktig, og som det å synliggjøre at dette er et regelverk som skal som gjelder for vår virksomhet, og som må vi må bruke tilstrekkelig tid og ressurser på. Det vi beskriver som manglende etterlevelse, finner man både i små og store, så det er ikke nødvendigvis størrelse som er avgjørende. Og geografisk, vi har dekket foretak over

hele landet, slik at det er ikke det som skiller dette. Og erfaring, det får man tak i på alle levestadier, både hos etablerte og nyetablerte. Så jeg tror nok heller det går på dette med oppmerksomhet og ressursbruk. Vi mener nok at alle foretak, også de minste, vil med litt og ikke uten å måtte bruke ekstern konsulentbistand, vil være i stand til å etterleve dette og sette opp et rammeverk for bedriften sin da på en på en tilfredsstillende måte. Hvis de bruker litt tid og ressurser. Men les da det avsluttende eller det oppsummeringskapitlet i denne tematilsynsrapporten.

Regnskaps- og revisjonsforetakenes etterlevelse av hvitvaskingsregelverket

Risikovurdering

4. Undersøkelsen vår viser at over halvparten av respondentene synes det er omfattende å gjøre en virksomhetsinnrettet risikovurdering. Hva tror du er årsaken til dette? Opplever du/ditt foretak samme utfordring?

Alle foretak, om de er store eller små, så skal de lage en virksomhet til risikovurdering. Det er også slik at regelverket er risikobasert, og det er bygd inn et prinsipp om forholdsmessighet, slik at en liten butikk med kall det begrenset tjenestetilbud vil kunne ha en enklere risikovurdering, mens en større vil være mer komplisert. Dette er jo et litt tøyelig begrep, men jeg tror nok at de synes det er krevende. Jeg tror nok dette handler om hvor mye tid og ressurser som er brukt på å sette seg inn i disse problemstillingene, og som dere sikkert er kjent med, så har jo også bransjeforeningene laget hjelpeverktøy og materialsamlinger som jo langt på vei setter selskapene i stand til å gjøre dette, og i den grad vi har kritisert foretakene er jo fordi de har i liten grad tilpasset dette rammeverket til sin egen konkrete virksomhet. De har fått et godt hjelpemiddel, men det har på en måte ikke brukt det sånn som kanskje forventningene eller forutsetningen var da. Disse foretakene er jo snakk om profesjonelle aktører som bistår andre foretak i sin forretningsdrift, så jeg tror de har forutsetningene for å klare dette. Men det er kanskje de opplever at det er at det tar tid. Dette er liksom noe man forventer at ethvert foretak kunne tilsyn og vil klare å lage.

5. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene finner det krevende å risikoklassifisere sine kunder. Hva tror du er årsaken til dette? Opplever du/ditt foretak det samme?

Det altså det det krever ressurser, og det krever oppmerksomhet og det altså hadde man ikke hatt regelen, så hadde ikke vært det, men de er der og det gjelder da for alle. Det er noe med spørsmålstillingen, så jeg tror ikke jeg egentlig kan kommentere på det. Revisjons- og regnskapsførerforetak har vært underlagt omtrent det samme sett av regler siden 2004, det er ikke noe nytt. Det som er endringen her er på en måte økt oppmerksomheten, også da fra myndighetssiden i oppfølgingen av det, altså hele storsamfunnet er mer oppmerksomt på disse tingene, og da ut fra liksom kalle det skadepotensialet som ligger i dette med hvitvasking.

6. Har du noen konkrete eksempler på hvorfor risikovurderingene på foretaks- og kundenivå kan være krevende?

Jeg tror det handler om å hvite hvor er hvitvaskingsrisikoen, og kjenne hvordan hvitvasking skjer

Interne rutiner

7. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene har godt kjennskap til foretakets interne rutiner, men synes likevel det er krevende å følge de. Hva tror du er årsaken til dette? Opplever du/ditt foretak det samme?

Det er jo de som har sagt at det er krevende. Jeg vet jo ikke hvorfor de synes det, men da kanskje har laget retningslinjer som er komplisert og vanskelig å lese. Har foretaket gitt de ansatte opplæring i rutinene, har de gått gjennom, har de forklart hva det er? Opplæring og oppfølging av det tror jeg er clouet for å sikre god etterlevelse intern i dette. Dette er på en måte litt oppgaven som er lagt til bedriftene – å lage noe som er operativt. Mye av dette ligger jo på en måte i selve systemene, hvor også rutinene er bygd inn i arbeidshandlingene, som på en måte gjerne er digitalisert. Det er vanskelig for meg å kommentere på det helt greit ut fra sånn helt generelt da. Jeg tror ikke det er én ting, men opplæring og det å forutsette at den ansatte er i stand til å utføre den oppgaven de gjør, erfaring hos den enkelte. Det er ingen forutsetning at man må ha digitale verktøy for å sikre etterlevelse

Undersøkelsesplikten

8. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene synes det er krevende å vite når de skal sette i gang undersøkelser for mistenkelige forhold. Hva tror du er årsaken til dette? Opplever du/ditt foretak det samme?

Spekulasjon fra min side, men det er litt forskjell på regnskapsførere og revisorer. En regnskapsfører sitter jo på en måte live og følger transaksjonene og bokfører de løpende, og har dermed en god innsikt i når tingene skjer og ser mer ned på et detaljnivå. En revisor kommer inn i etterkant og ser bare på utvalgte transaksjoner. Opplæring i indikatorer for hvitvasking er clouet her. Hvis man avviser at tanken om at jeg kjenner mine klienter godt, de driver ikke med hvitvasking, da tror jeg du ikke finner så veldig mye, men hvis du aksepterer at hvitvasking skjer og det forekommer, man også en bedre forutsetning for å oppdage det- Her er anslagene og omfanget veldig sprikende, men omfanget er såpass betydelig. Erfaringene fra det Økokrim har delt, tilsier jo at hvitvasking skjer innenfor store deler ulike bransjer.

Rapporteringsplikten

9. Revisjon: Økokrims statistikk for mistenkelige transaksjoner (MT) over de siste fem årene, viser en svak nedgang i antall innrapporterte MT-meldinger. Hva tror du er årsaken til at revisorer ikke har en økning i antall innrapporteringer?

Revisjon kommer jo inn i etterkant. De går nødvendigvis ikke gjennom på transaksjonsnivå, men jeg har ikke noe godt svar der, og jeg har ikke vært inne i statistikken. Var det en økning før? Det er jo ikke sikkert at en økning er det forventede resultatet her. Økt innsats og oppmerksomhet på dette området vil jo også gjøre at oppdagelsesrisikoen er mye større, men det kan også hende at man kanskje heller finner andre kanaler å gjøre dette et annet sted. Det kan også være en forklarende faktor for at de har færre.

10. Regnskap: Økokrims statistikk for mistenkelige transaksjoner (MT) over de siste fem årene, viser en betydelig utvikling av antall innrapporterte MT-meldinger. Hva tror du er årsaken dette?

Jeg tror jo at økt oppmerksomhet på dette også da i foretakene gjør jo at kanskje man rapporterer høyere grad av mistenkelige transaksjoner.

Når vi ser en økning, så tror jeg nok det handler mer om at det er et større fokus og en større oppmerksomhet på disse problemstillingene.

Regnskapsførere og revisorers forventinger til Finanstilsynet

11. Undersøkelsen viser at majoriteten av respondentene finner det krevende å tolke veiledningen deres. Hva tror dere kan være årsaken til dette?

Jeg synes jo de er nærmest å forklare hvorfor de synes det er krevende, og vi har ikke hatt dialog om de med det. Det jo at det er et komplisert og omfattende regelverk, og det ligger på siden av det som er regnskapsføring, men dette er jo på et regelverk som er felles for stor gruppe av rapporteringspliktige. Det er et EU-regelverket og har en litt annen oppbygging, kanskje enn det vanlig Norskproduserte regelverk har.

Hovedveiledningen er på over 100 sider, og rundskrivene er på rundt 20. Dette regelverket har noen kjerneelementer; det sier noe om at du skal ha en risikovurdering, du skal risikoklassifisere kunden, og så skal du gjøre minimum kundetiltak. Også er det en viss slags oppskrift, men det står ikke spesifikt «du skal gjøre det, det og det», du skal gjøre egnede tiltak. Da tror jeg mange lurer på hva egnede tiltak er, og det er noe som må vurderes og tilpasses den virksomheten du gjør da. Og der ligger jo også noe av utfordringen.

12. I vår undersøkelse spurte vi regnskapsførere og revisorer om hva dere kan gjøre annerledes for å tydeliggjøre kravene til hvitvaskingsloven. De gjentakende tilbakemeldingene er som følger:

- forenklede og mer presise veiledninger
- komme med praktiske eksempler på hva som er tilfredsstillende etterlevelse
- eksempler tilpasset etter størrelse på foretaket

Hva er deres tanker rundt disse tilbakemeldingene?

Det er noen forskriftsendringer som gjør at Finanstilsynet skal oppdatere veiledningen, og da vi bedt om innspill fra de rapporteringspliktige, derav blant annet innspill om de praktiske utfordringene ved anmeldelsen av et regelverk, og mer generelle ønsker om rundt avklaringer. Jeg tror at utfallet av disse innspillene kommer til å svare på disse tilbakemeldingene.

13. Bransjeforeningene har gitt uttrykk for et ønske om et oppdatert 14/2019 og 15/2019 rundskriv. Ser dere et behov for reviderte rundskriv?

Lovendringen gjør et behov for revidert rundskriv, så skal vi se kritisk gjennom om de normene og veiledningene de beskriver er tilstrekkelig klare. Brukerne har nå fått en mulighet, også vil vi se i lys av de om det vil bli endringer. Loven er i store trekk uendret, slik at det er en grunn i seg selv å ikke endre det. Det er noen erfaringer som er bundet og der vi kan se behov for noen presiseringer, også får vi se hva slags innspill som kommer inn. Disse tre kulepunktene deres fra spørsmål 12 er jo innspill som er kommet, og så er det et spørsmål om vi skal innføre det. Dette er jo et rammeverk, så det er ikke sånn «one size fits all løsning her», og det er jo også det som er utfordringen når man skal lage et rundskriv som skal gjelde store og små innenfor ulike, kall det, tilsynsområder.

14. Synes dere at tilbakemeldingene deres er tilfredsstillende til de foretakene som har mangelfull etterlevelse av hvitvaskingsregelverket? Føler dere at foretakene forstår deres tilbakemeldinger?

Jeg går ut fra at de hadde sagt fra hvis de ikke forsto tilbakemeldingene, og så er de sikkert uenige, dels noen av tilbakemeldingene i forhold vår forståelse av standarden etter regelverket.

Finanstilsynets forventninger til regnskaps- og revisjonsbransjen

15. Hva mener dere er tilfredsstillende etterlevelse av hvitvaskingsregelverket?

Vi hoppet over dette spm. da han jevnlig under intervjuet snakket om dette

16. Er informasjonen/malene til Regnskap Norge og Den Norske

Revisorforening tilstrekkelige for å kunne etterleve hvitvaskingsregelverket?

Hvis nei, hva mener dere kan forbedres?

Les den rapporten som vi har skrevet, så har jeg ikke tenkt å svare presist på det, men jeg tror malene er et godt verktøy for å sette foretakene i stand til å etterleve hvitvaskingsregelverket. Malene må jo også brukes slik som bransjeforeningene har ment de skal være. Forutsetningen er at de tilpasses etter virksomheten. Svaret er det er et stykke på vei, og så kreves det jo vurderinger og tilpasninger til den konkrete virksomheten, men vi tror det er et godt hjelpemiddel.

17. I tematilsynsrapporten dere publiserte 21.12.2021, kritiserte dere flere av foretakene for å ha mangelfull etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. Kan dere utdype hva dere definerer som “mangelfullt”?

Da har du ikke levert til det som er standard eller kravet til loven. Du må ned på de enkelte pliktene og så må du lese rapporten til det enkelte foretak som er publisert for å få noe bilde av det da. Men vi har forsøkt å oppsummere det på et mer overordnet nivå. Loven inneholder noe du skal gjøre og hvis du ikke har gjort det, så er det mangelfullt.

18. Hvilke årsaker ligger bak den oppdaterte versjonen av rundskriv 8/2019?

Det er svart på i tidligere spørsmål

Samarbeid

19. Hvordan opplever dere samarbeidet deres med regnskapsførere, revisorer og bransjeorganisasjoner? Hva kan eventuelt forbedres?

Det er jo ikke et samarbeid, bare sånn prinsipielt. Vi fører tilsyn også er det noen som er tilsynsenhet, og i det ligger det, kall det, en rollefordeling. Det er veldig bestemmende for hvordan det samspillet blir. Foreningene er sånn sett ikke under tilsyn, men de representerer tilsynsenhetene. Men jeg tror samarbeidet med bransjeforeningene er godt og forholdet til tilsynsenhetene er profesjonelt og i utgangspunktet godt. Det vil alltid være noe uenighet om hvor standarden bør ligge, og man vil ha ulike oppfatninger om dette utfra hvor man står.

Vi er blitt gitt denne myndigheten og da forvalte dette regelverket og det er jo ikke noe forskjell om det er hvitvaskingsloven eller andre lovverk, så gjør vi det. Fortolkningen av regelverket er menneskeskapt, så det vil ikke være perfekt. Men vi sitter jo med eksperter her som deltar i internasjonalt arbeid så man får en oppfatning om hvordan standarden ligger. Det ligger i rollen om hvordan man opplever at dette samarbeidet kan forbedres. Vi er ikke nødvendigvis misfornøyde med samarbeidet

20. Hvordan opplever dere samarbeidet deres med Økokrim og andre myndighetsorganer? Hva kan eventuelt forbedres?

Ting kan alltid forbedres, ikke sant, men i utgangspunktet tror jeg at vi har et samarbeid etter det som er bestemt, myndigheten etter de ulike elementene av hvitvaskingsreglene er fordelt på ulike organer. Nasjonal risikovurdering skal lages på et overordnet nivå, det er en oppgave som ligger hos departementet. Økokrim har etterforskning og politimyndighet. Vi har tilsynsmyndighet, ikke sant, også må man samarbeide innenfor det som er naturlig.

Vi har klare ansvarlinjer, og så vil det være naturlig behov for å samordne og koordinere seg.

Annet

21. Hva er deres beste tips til hvordan foretakene kan forbedre etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket?

Dette hoppet vi også over grunnet tiden

22. Tror dere selv at ileggelse av overtredelsesgebyr er en effektiv metode for å sikre at foretakene etterlever hvitvaskingsregelverket? Finnes det andre metoder som kan være effektive uten å straffe foretakene?

For å sikre etterlevelse så har man en rekke virkemidler, og sanksjoner er et av disse virkemidlene. Den ultimate sanksjonen er jo tilbakekallelse av tillatelsen til å drive virksomhet. Dette er det strengeste virkemiddelet. Gebyr som er definert straff, kan kanskje omfattes som strengere eller mer voldsom, men den plasserer seg mellom, kall det «kritikk», og tilbakekall. I den rette situasjon, tror vi dette er et hensiktsmessig virkemiddel. Gebyr er et virkemiddel vi har fått på de fleste

tilsynsområder, og det er det virkemiddelet som EU har bestemt skal brukes jevnt over på finansområdet for å lage effektive tilsyn

23. Hva kan dere som myndighetsorgan gjøre annerledes for å hjelpe foretakene til å etterleve hvitvaskingsregelverket?

Utover det som er kommentert før, så tror jeg ikke det. Vår oppgave er ikke å hjelpe, med tanke på hvordan dere har formulert dere her. Vår oppgave er å drive tilsyn av at etterlevelsen der den skal være en standard som lovlige myndighet har bestemt. Dette gjør vi gjennom tilsynsvirksomheten, og utover den jobben vi gjør med veiledning og rundskriv, publisering av rapporter slik at andre foretak kan lese, samt foredragsvirksomhet osv, er det det sporet vi følger.

24. Er det noe annet vi bør ta med i betraktning for vår masteroppgave?

Vær presise på problemstilling, faktum – hva er liksom situasjonen? Noen av disse spørsmålene er litt ladet, vær mer nøytrale i spørsmålsstillingen når dere skriver.

Oppfølgingsspørsmål: Ser dere at de foretakene som har fått overtredelsesgebyr forbedrer seg i etterkant?

Svaret er jo ja, men det er ikke slik at vi nå har gått en runde på de 22 foretakene. Jeg tror både den publiserte rapporten og tematilsynet som har vært rundt, tror vi vil gi en bedre etterlevelse.

9.13 – Appendix 13: Transcribed interview with representative from Økokrim

Generelt

1. Hvilke forventninger har dere til regnskapsførere og revisorer med tanke på innrapportering av MT-meldinger?

Vi forventer at selskapene både har kunnskap og kompetanse om regelverket, at de har kunnskap og forståelse for fenomenet hvitvasking og hvilke trussel det utgjør, og at de har gode risikovurderinger som er virksomhetstilpassede og at de også har fokus på dette under sine revisjonshandlinger og i det arbeidet de gjør med sine kunder, og selvfølgelig at eventuelt følges opp med hensyn til undersøkelsesplikten og rapportering der de mener det er riktig

2. Hva gjør dere for å hjelpe regnskaps- og revisjonsforetak med å etterleve hvitvaskingsregelverket?

Vi har veiledninger, foredrag, møter dem og vi har også en compliance-virksomhet som er løpende hver eneste dag - så hvis det er behov for å kontakte oss så er vi tilgjengelig. Hvis det kommer spørsmål rundt disse rundskrivene som er gitt ut fra Finanstilsynet så vi viser jo ofte til dem også når det gjelder forståelse og etterlevelse av dette regelverket

MT-meldinger

3. Er MT-skjemaene for regnskapsførere og revisorer utformet på en tilfredsstillende måte?

Konkret er vi er nok av den oppfatning at både når det gjelder rapporter fra revisorer og regnskapsførere, så har de er svak kvalitet (hvert fall under gjennomsnittlig kvalitet) på MT-rapportene på måten de er satt opp på, måten det er skrevet på, og også i å spesifisere mistanken, så der mener vi nok at er et betydelig potensial til forbedring. Sskjema som sådan: det kan hende at det henger sammen med det jeg om kvalitet, men nei, skjemaene er ikke tilpasset særskilt for rapportering fra revisorer regnskapsførere, og det kan nok være en del av grunnen til at kanskje de føler at det er komplisert. Vi jobber nå iherdig med å få på plass en ny rapporteringsløsning i Altinn hvor skjemaene i mye større grad vil være dynamiske og tilpasset den virksomheten som det rapporteres i fra. Vi erkjenner at de skjemaene ikke er gode

nok og ikke svarer opp behovet for alle de forskjellige typer rapporteringspliktige som er i dag det det er vi kjent med at det har vi stor forståelse for og det er derfor vi jobber nå for å prøve å få på plass en bedre og mer dynamisk løsning

4. Hva er typiske feilmeldinger som blir innrapportert? / vedkommende svarer på: hvilke typiske mistenkelige forhold som blir innrapportert

Det er veldig bredt spekter det: alt fra fakturering fra motparter som fremstår som spesielle, det er fakturering uten moms da er det momsregistrert, det er forsøk på å skjule lønnsutbetalinger som andre utgifter, osv. Det er på en måte ikke noe enkeltstående temaer når det gjelder hvilke mistenkelige forhold de oppdager

5. Hva skal til for at foretakene sender inn hyppigere og mer korrekte MT-meldinger?

Det er jo litt tilbake til det som egentlig ble svart på i spørsmål 1: mye starter med kunnskap og fokus, gode trusselvurderinger og virksomhetsbaserte risikovurderinger, og så er det dette med å ha oppmerksomhet på det og å forstå de utfordringene den type kunde som en reviderer/regnskapsfører for har or som kan oppstå i den type virksomhet

6. Undersøkelsen vår viser at omtrent halvparten av respondentene synes det er krevende å vite når de skal sette i gang undersøkelser av mistenkelige forhold. Hva tror dere er årsaken til dette?

Det synes jo jeg er litt overraskende fordi for det første er det jo veldig mange som ikke revisorer neste større så de de setter seg jo lett inn i lovgivningen i leiligheter og det er det står det at foregriper litt spørsmål under så så mener jeg at det er gitt en del brukbare og god veiledning rundt dette med undersøkelses og rapporteringsplikten ikke sant hvis du da har

7. Hva er deres tanker rundt beskrivelsen av rapporterings- og undersøkelsesplikten i rundskrivene 8/2019, 14/2019 og 15/2019?

Jeg synes jo at de gir et godt utgangspunkt til senteret har gått inn i dem og implementerer eller operasjonalisere de veiledningene inn i din egen virksomhet så

ser du har et godt utgangspunkt synes at de gir en grei inngangsverdi til dette ja (se også litt av svaret i spm. 6)

8. Opplever dere at det er mange foretak som lar være å rapportere mistenkelige forhold? Hvis ja, hva tror dere er årsakene til dette?

Der har vi manglende materiale om kunnskap for vi vet jo ikke hvor mange varsler regnskapsførerne/revisorene har hatt og behandlet, og hva de har medført og hvordan de behandles, så både på dette spørsmålet der og det neste er vel kanskje Finanstilsynet nærmere for det er de som gjennomfører tilsyn og ser hvordan arbeidet er, hva de fanger opp, hva de ikke fanger. Så vi vet jo ikke i hvilken grad de faktisk fanger opp ganske mye, men som de bare lar være å rapportere. Det kjenner vi egentlig ikke til underrapporteringen. Vi ser jo på de tallene vi sitter ang. utviklingen, og så kan man jo mene noe om det da, men vi ser vi ser jo ikke bak fasaden eller bak internt i de forskjellige revisjonsfirmaer eller regnskapsskjemaene. Vi kjenner egentlig ikke til hvor mye de egentlig internt rapporterer

9. Revisjon: deres statistikk for mistenkelige transaksjoner (MT) over de siste fem årene, viser en svak nedgang i antall innrapporterte MT-meldinger. Hva tror dere er årsaken til at revisorer ikke har en økning i antall innrapporteringer?

Det er klart at når man ser at totale volumet hvert fall fra en del aktører stiger jevnt og trutt, så er det i hvert fall litt påfallende at tallene for revisjon holder seg såpass lavt Men hvorfor det er sånn må Finanstilsynet si nærmere på - og det samme egentlig på spørsmål 10.

10. Regnskap: deres statistikk for mistenkelige transaksjoner (MT) over de siste fem årene, viser en betydelig utvikling av antall innrapporterte MT-meldinger. Hva tror dere er årsaken dette?

Jeg tenker at det er en kombinasjon av det har vært gjennom tidligere: kunnskapen har blitt bedre og oppmerksomheten har blitt større og at det har medført mer rapportering enn tidligere. Vi er ikke opptatt av å ta revisjons- eller regnskapsforetak. Vi er opptatt av at de skal kunne gjøre relevante trusselvurdering, å ta vare på sin

egen virksomhet så de slipper å bli misbrukt til for eksempel å godkjenne regnskaper som inneholder informasjon som tilsier hvitvasking og terrorfinansiering

Samarbeid

11. Hvordan opplever dere samarbeidet deres med regnskapsførere, revisorer og bransjeorganisasjoner? Hva kan eventuelt forbedres?

Jeg må si at denne bransjen er denne type rapporteringspliktige vi har hatt forholdsvis lite direkte kontakt med de senere årene - det har litt med NRA; hvor er risikoen størst, hvor jeg trusselen er størst, vi er nødt til å være risikobasert og da er det jo der hvor det er et stort volum og hvor risikoen er stor. Det er der vi har størst fokus når det gjelder oppfølging av de rapporteringspliktige. Men samtidig så har vi nok følt en litt sånn kultur i disse bransjene for en viss motvilje: i 2019 hadde vi tenkt å gi ut en veileder fordi vi synes rapporteringen hadde et litt svakt innhold og kvalitet – og da er det vår jobb å prøve å få de rapporteringspliktige (når de tross alt gjør en jobb på dette) og rapporterer bedre og med høyere kvalitet og med vedlegg som er relevant osv. Vi tok kontakt med de to bransjeorganisasjonene og lurte på om det var problemstillinger eller temaer de ønsket at vi skulle ta med i en ny veiledning - jeg skal ikke si hvem som så hva, men den ene organisasjonen sa at dette hadde de kontroll på og fant ikke at det var så stor utfordringer rundt dette, og sa de hadde ikke noe behov for noe ytterligere kommentarer eller innspill. Den andre bransjeforeningen hørte vi ingenting fra. Da la vi det litt på is og prioriterer andre ting siden en ny veiledning skal jo være bra det tar ganske mye tid. Da har vi satset mer på annen type offentlig privat samarbeid hvor vi møter veldig mange av de andre rapporteringspliktige og kommuniserer der. Hva som kan forbedres: på et eller annet tidspunkt må vi prøve å oppta tettere kontakt igjen, delta på seminarer og fagkonferanser, dialogen med denne gruppen har vært litt begrenset det siste årene

12. Hvordan opplever dere samarbeidet deres med Finanstilsynet og andre myndighetsorganer? Hva kan eventuelt forbedres?

Generelt så har vi veldig godt samarbeid med alle de andre tilsynene: det er jo tre tilsynsvirksomhet det er Finanstilsynet, lotteritilsynet for lotteriene og så er det tilsynsrådet for advokatvirksomhet. Vi har samarbeidsavtale med dem og vi har tett

kontakt med dem, og det synes jeg fungerer veldig godt. Man kan vel alltid utvikle informasjonsflyten og koordineringen enda bedre

13. Hva kan dere gjøre for å øke deres synlighet i regnskaps- og revisjonsbransjen?

Vi får nesten spørre om vi får lov til å være med på noe fagseminarer og ikke bare sitte passivt og vente på invitasjoner, men vi ønsker å komme og kommunisere med de. Vi må prøve å være mer aktive og få til en tettere og mer løpende dialog også med denne type rapporteringspliktige, men jeg tror nok de har ganske mye dialog med Finanstilsynet og det er på en måte tilsynet som er deres hovedkontakt siden de tross alt gjennomfører tilsyn.

Oppfølgingsspørsmål: har dere egentlig kapasitet til å på en måte øke fokuset på disse to bransjene?

Det er en utfordring på kapasitet når vi ser på det antallet innrapporteinger som har økt osv, men der hvor vi ser at det er behov for å få på plass en dialog så vil vi strekke oss langt for å for å komme i møte en sånn en sånn innbydelse (innbydelse fra bransjeorganisasjonene om å komme på fagseminarer osv).

Annet

14. Hva er deres beste tips til hvordan foretakene kan bedre etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket?

Forstå hvilken trussel det kan utgjøre for virksomheten og svar fra spm.1 → så er de bedre i stand til å etterleve dette regelverket

15. Hva kan dere som myndighetsorgan gjøre annerledes for å hjelpe foretakene til å etterleve hvitvaskingsregelverket?

Jeg tenker i tillegg til det jeg har sagt: hvis det er utfordringer/problemstillinger så er vi mer enn gjerne med på å diskutere og avklare, og prøve å finne løsninger på det. Det tenker jeg er viktig å kommunisere – det er det vi prøver å si når vi er ute. Vi kan hvert fall være med på en diskusjon om problemstillingen - det er vi er vi mer enn gjerne med på

16. Er det noe annet vi bør ta med i betraktning for vår masteroppgave?

Ingen kommentar

9.14 – Appendix 14: Transcribed interview with Jennie Elise Bratlie (Advokatfirmaet Strandenæs AS)

Deres bistand og kommentarer til regnskaps- og revisjonsforetak

1. Er det mange regnskaps- og revisjonsforetak som tar kontakt med dere for hjelp til etterlevelse av hvitvaskingsregelverket?

Ja, det er ganske mange. Det er noen som trenger hjelp fordi de har hatt tilsyn og har let konkret tilsvar eller klage på et Vedtak og ønsker hjelp med det. Særlig nå som Finanstilsynet hadde det temaet tilsynet i 2020 og 2021, så da var det en del som ble kontrollert, og jeg tror jeg har bistått nesten halvparten. Og det er alt fra mellomstore og de store som ble kontrollert er da så det har det vært i det siktet, og så bistår jeg ganske mange med bare generell etterlevelse. Det begynner som regel med sånn «Hei, kan du bare sjekke at disse rutinene er gode nok?». Håpløst spørsmålet å få, for det kan jeg aldri garantere, fordi vi vet ikke helt hva som er godt nok. Men så begynner det å balle på seg med risikovurdering. Og så ser vi at det er et stort stykke arbeid som må gjøres da, og da har vi alt fra enkeltpersonsforetaket til noen av de største aktørene i Norge så det er ganske bredt nedgangsfelt. Også holder vi altså en del kurs og får en del spørsmål gjennom det. Vi holdt masse kurs i høst både her og holdt det i Høyres hus og litt sånn. Jeg har også et nettkurs som ligger ute og det jeg får en del sånn «Jeg har sett kurset kan du svare på det?», og det sånn så de kommer med spørsmål. Det kommer spørsmål inn fra alle kanter. Vi får også en del henvendelser via Regnskap Norge – at folk henvender seg til de, og særlig Knut Høylye pleier å si «hør med Strandenæs»

2. Er det små og mellomstore eller store foretak som tar kontakt med dere?

Det har vært mellomstore og store foretak, men vi har en del sånn fem, seks ansatte ikke i Oslo området, men litt utenfor. Det er det ikke så mange enkeltpersonsforetak. De ønsker den der «Her, kan du se om dette er bra nok?», og så da er det jo veldig begrenset hvor mye tid og ressurser man kan legge ned i et sånt oppdrag da. Alle foretak er jo veldig bevisste og opptatte av dette nå, men vi har mest i liksom mellomstjiktet, sånn omsetning 40 til 60 millioner kanskje.

3. Opplever dere at noen foretak finner det mer krevende enn andre, mtp. størrelse av foretaket?

Det er et godt spørsmål. Jeg opplever at de små nok får mer sånn sjokk over hva slags systemer de må ha på plass før det viser seg at du må liksom ha et AML system for å for å få dette til å gå opp. Da blir de litt sånn motløse på en måte om hvor mange hundretusener skal man legge ned i det når de omsetter for liksom 1,5 million. De større opplever jeg at mange bare har undervurdert omfanget av kravene. Man har ikke med seg styre for det første. Dette er jo egentlig styrearbeid. Også så har man kanskje en compliance-ansvarlig eller en kvalitetsansvarlig som har fått denne hvitvaskingsansvarlige tittelen tredd nedover seg. Veldig mange vil ikke være det, men de bare må være det. Og de heller kjenner jo ikke foretaket. Er det et stort foretak, så er det jo ikke én person som kjenner foretaket veldig godt sånn som kan lage risikovurderinger og sånn, så der er nok utfordringer nå: å samle et team og få sørge for at styret er involvert, alle avdelinger hvis man har flere land eller flere avdelinger i Norge. Antihvitvaskingsarbeid, det er jo ikke lønnsomt, hverken om du gjør det på foretaksnivå eller på oppdragsnivå. Så det blir at man nedprioriterer det. Man vil jo tjene penger, og sitte sånn og risikovurdere opp og ned er ikke noe man tjener penger på, så det har blitt nedprioritert og veldig undervurdert. Det har nok det altså kanskje brutale sannheten. Digitale verktøy, AML-systemer finnes det mange forskjellige varianter, av og de store aktørene lager sine egne. Det er liksom veien å gå og få det helt integrert i crm-systemet eller kvalitetssystemet man bruker. Regnskap Norge har jo blant annet et for kundesjekk. Etter min mening så må du ha det, og det må være digitalt, og det må være integrert med et av de andre systemene man bruker i kvalitetskontrollen sin. De som ikke har det faller bakpå, du sitter der med excelskjemaer. Hvordan skal du klare å sjekke PEP for eksempel, da du må jo ha et register hvor du kan søke etter et PEP-register, det samme med reelle rettighetshaver og få ned konsernstrukturen. Dette skjer jo bare digitalt, så du må jo ha etter min mening et system som gir deg de mulighetene.

4. Hvilke krav i hvitvaskingsregelverket finner foretakene det mest krevende å oppfylle? I så fall, hvorfor?

Det er et veldig godt spørsmål, og hvis man ser litt sånn overordnet på det, så er det liksom de to store dokumentene virksomhetsinnrettet risikovurdering og rutinen. Det skorter allerede der, og når dere svikter på foretaksnivå, så svikter du på oppdragsnivå. Hvitvaskingsrutinen skal jo omtale alle krav i lov og forskrift, så hvis den mangler et punkt så vil jo mest sannsynlig etterlevelsen også mangle det. Hvorfor det er krevende å oppfylle? På den virksomhetsinnrettede risikovurderingen har nok de fleste ikke forstått omfanget av den jobben det er. Det nok mange av de mindre i hvert fall som rett og slett bare har misforstått litt, fordi regnskapsførere og revisorer er underlagt denne risikostyringsforskriften, dvs. internkontroll og risikostyring. Bransjeorganisasjonene har jo maler på dette, også er det mange som bare har brukt de, og så tror de at det er liksom det. Fordi det er jo en risikovurdering i det og, for du skal omtale antall ansatte, omsetning, kapasitet osv. Dette er jo typiske ting man og har i den virksomhetsindrettede risikovurderingen, som gjør at mange har trodd at man har gjennomført den virksomhetsinnrettede risikovurderingen. Men så er jo ikke dette i nærheten av de kravene som stilles i den. En annen ting jeg ser i disse risikovurderingene, er at man rosemalar en del: «vi har masse kapasitet, vi har ingen kunder som gjør sånn.». Man skriver kanskje hvordan man ønsker at det skal være, men hvis man ikke identifiserer hvor man er sårbare, så er jo hele poenget med den borte. Så der ser jeg at det svikter en del. Man må tørre å si hvor det er dårlig, tørre å si at det er en kjempereell risiko at medarbeiderne ikke etterlever hvitvaskingsloven, for det er jo det. Når det gjelder hvitvaskingsrutinene, så er de altfor generelle. Det tror jeg skyldes at man har brukt disse målene som jo bare er maler og vil jo ikke passe. De kan liksom ikke brukes «as is», og det er veldig mange som har gjort det. Jeg tror heller ikke Regnskap Norge har skjønnt omfanget eller detaljnivået som Finanstilsynet krever. Malene ble laget i 2018 rett etter at loven trådte i kraft, så man visste ikke hvor terskelen lå. Er det vanskelig å ta utgangspunkt i disse malene og så tilpasse de til sin egen virksomhet? Ja, jeg synes selv det er litt vanskelig når jeg skal hjelpe klienter med å lage en rutine også får jeg den malen. Da åpner jeg heller et nytt dokument og begynner på scratch. Jeg mener malene kommer litt skjevt allerede fra punkt 1. Det skulle heller vært flere punkter der man skriver inn f.eks. systemene man

bruker og deretter få det helt ned på detaljnivå. Malen er jo ikke på detaljnivå, men det kan den ikke være heller. Man kan ikke skyldes på bransjeorganisasjonene.

5. Er det noen av foretakenes tjenester som gjør at de blir mer utsatt for hvitvasking/terrorfinansiering i forhold til andre rapporteringspliktige?

På nasjonalt nivå, så er regnskap og revisjon kategorisert som moderat risiko for å bli involvert i hvitvasking, og dermed lite sannsynlig. Tenker man litt større på det, regnskapsførere, hvert fall mer enn revisorer, sitter jo helt inntil kunden fra A til Å der du har alle betalinger, bokføring, du har alle transaksjoner, samarbeidspartnere, leverandører, kunder av kundene igjen. En regnskapsfører har en innsikt som ingen andre rapporteringspliktige har. Som regnskapsfører har du en helt spesiell kjennskap til kunden din, og jeg mener det er helt riktig at de er underlagt loven. PST har sagt at det er betalingstjenester, altså når regnskapsfører betaler remittering på vegne av kunden, så er det en høy risiko tjeneste og også rådgivning, spesielt skatterådgivning. Jeg mener at det forholdet man har som regnskapsfører til kunden sin, den innsikten du sitter med, er gull verdt. Du har alle anledninger til å avdekke noe mistenkelig hvis du er våken.

Etterlevelse av hvitvaskingsregelverket

Risikovurdering

6. Undersøkelsen vår viser at over halvparten av respondentene synes det er omfattende å gjøre en virksomhetsinnrettet risikovurdering. Hva tror du er årsaken til dette?

Det forutsetter at du kjenner foretaket ditt veldig godt. Du skal blant annet segmentere kundene dine hvor du må inn i Brønnøysund, og så må du få ned i en excel-fil på kunden og bransjekoden til kundene, og så må du begynne å dele de inn og kategorisere alle kundene dine i bransjer. Det er en stor nok jobb i seg selv. Når det er gjort så begynner jo virkelig den vanskelige jobben med å risikovurdere de kundene. Du må skjønne hvor risikoen for hvitvasking er og egentlig ikke bare hvitvasking, men hvor er risikoen for økonomisk kriminalitet og den økonomiske kriminalitetsbiten er veldig oversett, mener jeg. Veldig mange har ikke den forståelsen for økonomisk kriminalitet. Når du skal risikovurdere f.eks. bygg og

anlegg må man se på risikoen for svart arbeid og de andre helt «vanlige» økonomiske kriminalitetsbitene. Dette krever kunnskap, men dette er en bit som jeg mene har blitt veldig oversett. Det er ikke en person som kan gjøre det, særlig i de større foretakene, da du må ha med deg en gjeng. Hvis man er avdelinger, må du ha med deg ulike teamledere. En skikkelig mobilisering som må på plass. Man har jo en liste over høyrisiko bransjer som på nasjonalt nivå, men så sier Finanstilsynet at den er ikke uttømmende. Det kan være andre bransjer også, og det er opp til foretakene selv å risikovurdere andre bransjer i tillegg. Du må deretter konkludere tydelig med lav, middels eller høy risiko, men du må også begrunne, samt beskrive «hvor er risikoen?».

7. Undersøkelsen vår viser at mange finner det krevende å risikoklassifisere sine kunder. Hva tror du er årsaken til dette?

På oppdragsnivå så har du så har du et helt selvstendig ansvar for å gjøre den vurderingen. Og hvis du da ikke vet hvilke risikoer du skal se etter, dette går egentlig på opplæringskrav, men da vet man jo ikke hvor du skal begynne. Mange opplever dette som helt meningsløst, særlig regnskapsførere som kan være veldig naive. Veldig mange sier de ikke egentlig kjenner seg i hele hvitvaskingsregelverket: «Nei kunden min gjør ikke sånn». Så man setter egentlig bare alt på lavt i den grad man i det hele tatt setter noe. Det er mange som ikke gjør det en gang. Dette går jo også veldig mye på opplæring. Det er en grunn til at opplæringskrav er veldig strengt i hvitvaskingsloven, og at det er listet opp hva man skal ha opplæring i. Det er veldig mange som sender ut rutinen, som er altfor generell, og sier sånn «bekreftet at dere har lest denne i løpet av morgendagen» og så var dette opplæringen. Eller så går de på kurs, for eksempel til oss. Så sier jeg at det er veldig bra, men det er ikke nok fordi jeg kan ikke kurse deg om ditt foretak, så man må ha en daglig leder som sier at «hos oss er dette risikoen der vi skal være obs på disse kundene, vi skal ta i betraktning det og det ...». Her kommer man veldig inn på det med å ha et anti hvitvaskings system. Det er noen gode systemer som har en sånn spørreundersøkelse, for eksempel når omborder en ny kunde. Feilmarginen er veldig stor når det er liksom opp til den enkelte medarbeider. Jeg tror det varierer veldig fra foretak til foretak, så jo mer digitalisert og automatiserte systemer du har, jo mindre blir feilmarginen, jeg tror.

8. Har du noen konkrete eksempler på hvorfor risikovurderingene på foretaks- og kundenivå kan være krevende?

Jeg mener det er to helt forskjellige vurderinger på foretaks- og kundenivå. Den på kundenivå gjør det helt selv hvor den er veldig konkret, så rutinen kan ikke hjelpe deg så mye. På det overordnede er det omfanget og det at du må kjenne foretaket ditt, mens på kundenivå er det mer at du må tenke selv, og det er her jeg mener du må ha et AML-system som tenker litt for deg.

Interne rutiner

9. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene har godt kjennskap til foretakets interne rutiner, men synes likevel det er krevende å følge de. Hva tror du er årsaken til dette?

Regnskapsførere og revisorer er underlagt veldig mange krav til internkontroll og løpende oppfølging. Man skal årlig gjennomgå kundens interne rutiner, sjekke at oppdragsavtalen er passende med det faktiske oppdraget, osv. Alle regnskapsførere bruker et kvalitetssystem som varsler om det det. Det er typisk noe man gjør på høsten når årsregnskapet er levert, da gjør man litt sånn house-keeping, hvor det er blant annet god regnskapsføringsskikk som sier at man skal gjøre det her. Jeg mener at i denne her, så kan man også gjøre internkontroll på hvitvasking og den løpende oppfølgingen på kunden. Jeg mener du ikke trenger omfattende rutiner på det, for det har du allerede i GRFS. Dette er ikke Finanstilsynet enige i. Det har vært altfor lite fokus på internkontrollen av etterlevelsen og hvitvasking da regnskapsførerne ikke vet hva de skal se etter. Det er heller mer fokus på at man kontrollerer kanskje at årsregnskapet er riktig og det materielle i regnskapet. Rutinene er veldig generelle, og de omhandler mange ting som ikke er relevante for foretaket

Undersøkelsesplikten

10. Undersøkelsen vår viser at mange synes det er krevende å vite når de skal sette i gang undersøkelser for mistenkelige forhold. Hva tror du er årsaken til dette?

Jeg tror ikke så veldig mange vet hva et mistenkelig forhold er. Det er et begrepet man ikke har noe forhold til. Det kommer helt an på kunden, og der er vi igjen tilbake

til at det er helt opp til en selv, og da blir risikoen for feil veldig stor.

Regnskapsførere slår meg nok som litt sånn konfliktskye. Man skal vi ha et godt forhold til kundene når vi ikke miste kunden og taper du penger, så man er nok redd for å liksom si det sånn du suser litt på den der liksom kan du fortelle meg litt mer.

Rapporteringsplikten

11. Revisjon: Økokrims statistikk for mistenkelige transaksjoner (MT) over de siste fem årene, viser en svak nedgang i antall innrapporterte MT-meldinger.

Hva tror du er årsaken til at revisorer ikke har en økning i antall innrapporteringer?

Siden regnskapsførere er i førstelinja og naturligvis de som rapporterer det inn, så tenker revisorer at de ikke trenger det. Dette er jo feil, siden man skal ha selvstendig rapporteringsplikt. Av og til er det samhandling mellom regnskapsførere og revisorer der de snakker litt sammen, selv om revisorer skal være uavhengige, og da blir det naturlig at det er regnskapsførere som sender inn den meldingen. Jeg har opplevd at regnskapsførere har blitt litt mer herset med i forhold til revisorer når det kommer til etterlevelsen av dette. Jeg føler Finanstilsynet har vært litt mer på hygget på regnskapsførerne. Jeg tror revisorer er litt flinkere på å kreve dokumentasjon og forklaringer fra kunden enn det en regnskapsfører er. Det er jo egentlig revisors jobb og si at det er en dokumentasjon er ikke god nok, jeg trenger ytterligere dokumentasjon. Og det, og hvis du gjør det når du oppdager et mistenkelig forhold, og da får den mistanken avkrefte, så er det jo ikke noe å rapportere.

12. Regnskap: Økokrims statistikk for mistenkelige transaksjoner (MT) over de siste fem årene, viser en betydelig utvikling av antall innrapporterte MT-meldinger. Hva tror du er årsaken dette?

Regnskapsfører i førstelinja sant du det som regnskapsføreren vil du oppdage noe rart først og da er det naturlig at det er de som rapporterer det inn. Jeg tror regnskapsførere hopper litt over forespørsel etter ytterligere dokumentasjon, og så bare rapporterer det inn og så sier de fra seg kundeforholdet, og så er de ferdige. Jeg tror en god del av det som blir rapportert inn fra regnskapsførere egentlig ikke er noe,

de vil ikke konfrontere og be om noe fordi de er redde for å komme i konflikt med kunden.

Finanstilsynet

13. I tematilsynsrapporten fra Finanstilsynet som ble publisert 21.12.2021, kritiserte Finanstilsynet flere av foretakene for å ha mangelfull etterlevelse av hvitvaskingsregelverket, men de utdyper ikke hva de legger i ordet «mangelfull». Hvordan tolker dere Finanstilsynets tilbakemeldinger på dette?

Jeg tolker det som at det er sviktende på både foretaks- og oppdragsnivå. De vanligste feilene var på rutiner, risikovurdering, opplæring og kundekontroll, noen har det ikke i det hele tatt, mens andre har det, men det var for dårlig. Vi fikk en lov i 2018, 23. desember 2019 kommer veiledningene fra Finanstilsynet, og i januar 2020 kommer varslene om tilsyn. Og så kommer det en pandemi, hjemmekontor, midt i årsoppgjøret, også kommer kontrollen i høsten 2020. Jeg ser at Finanstilsynet henviser til sin egen veiledning når de f.eks. snakker om internkontroll. Det er ikke lov, du må vise til loven hvis du mener det er en plikt.

14. Finner du som advokat det krevende å forstå Finanstilsynets veiledninger (rundskriv 8/2019, 14/2019 og 15/2019)? Hvis ja, hva er det som er krevende å forstå?

Da disse veiledningene kom, så tenkte jeg «For et regime. Dette her kommer til å bli ekstremt omfattende siden det er så mye skjønnsmessig, og dette kommer ikke folk til å forstå.». Jeg får sympati for de som skal få det ned på papiret å gjøre det i praksis, men så er det også mange som ikke har lest veiledningene godt nok og de nasjonale risikovurderingene. Jeg tror mange av de som har lest veiledningene tenker at dette ikke gjelder oss, men man må likevel ha alt på plass. Hva er krevende å forstå? Tjenester som omfatter hvitvaskingsregelverket. Finanstilsynet mener det er alle tjenester som et regnskapsbyrå tilbyr, ikke bare de autorisasjonspliktige regnskapstjenestene. kundeforholdets formål og tilsiktede art er også vanskelig å forstå. Hvitvaskingsloven overlapper med noen av de kravene i revisjons- og regnskapsloven, og mange har kanskje inntrykk av at det holder med at hvis man har

gjort det ene, så har man dekket ting i hvitvaskingsloven. Finanstilsynet er ikke med på denne argumentasjonen.

15. Hvordan kan Finanstilsynet tydeliggjøre de kravene i hvitvaskingsregelverket som flest foretak synes er krevende å etterleve?

Få kravene ned på et mer forståelig nivå, komme med mer konkrete eksempler og etablere en «best practice» - hva er det som er godt nok?

Annet

16. Hva er deres beste tips til hvordan foretakene kan forbedre etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket?

Start med det vanskeligste, f.eks. den overordnede risikovurderingen og hvitvaskingsrutiner. Opplæring, ha fagdager og grundig opplæring. Få et AML-system på plass

17. Er det noe annet vi bør ta med i betraktning for vår masteroppgave?

Ingen kommentar

9.15 – Appendix 15: Transcribed interview with Per-Ole Hegdahl (Skattebetalerforeningen)

Deres bistand og kommentarer til regnskaps- og revisjonsforetak - Ella

1. Er det mange regnskaps- og revisjonsforetak som tar kontakt med dere for hjelp til etterlevelse av hvitvaskingsregelverket?

Nei, det er det ikke. Vi får veldig få henvendelser om faglige spørsmål rundt hvitvaskingsregelverket. Det vi opplever er at veldig mange klager over at det er så komplisert, forferdelig, altomfattende, men det er veldig få spørsmål om faktisk hvordan regelverket skal forstås, og det det forundrer oss litt. Både på telefon, kurs vi holder for regnskapsførere, og på andre arenaer hvor vi møter regnskapsførere er det veldig mange som er oppgitt over regelverket.

2. Er det små og mellomstore eller store foretak som tar kontakt med dere?

De som er medlemmer her, er primært mindre regnskapsvirksomheter og dermed de vi har mest kontakt med.

3. Opplever dere at noen foretak finner det mer krevende enn andre, mtp. størrelse av foretaket?

Mitt inntrykk av de store virksomhetene er at de har ressurser til å få dette på plass og de virker mer profesjonelt, så da lages det rutiner og de kan sikkert sjekke av på disse sjekklisterne. Mens de mindre virksomhetene som på en måte ikke har dedikerte personer som jobber med dette de sliter med å få hverdagen til å strekke litt til.

4. Hvilke krav i hvitvaskingsregelverket finner foretakene det mest krevende å oppfylle? I så fall, hvorfor?

Det jeg hører mest er at de synes det er krevende å gjøre en risikovurdering av egen virksomhet. Driver man en liten virksomhet med få ansatte og har god oversikt over kundeporteføljen stort sett, og liksom det å sette seg ned og gjøre en risikovurdering av egen virksomhet oppleves som unødvendig. Det er ikke sikkert det er så kompliserte å gjennomføre det, det er liksom mer sånn at du gjør en risikovurdering av deg selv liksom og det tror jeg liksom er litt av det de føler på, og da blir en ekstra terskel å gjøre det. Det er jo veldig mye detaljer og disse hjelpeskjemaene er jo

stykket opp med mange spørsmål og regnskapsførere og revisorer sliter med å se forskjellen, man krysser av for middels uansett. Skattebetalerforeningen har også laget hjelpeskjemaer som er en del kortere enn de store aktørene (RN og DnR), og jeg mener de store aktørene sine skjemaer er veldig omfattende sjekklister som jeg tror oppleves som et indre hinder for å gjøre jobben på en god måte. PEP-kontroll synes de er krevende, og ikke minst eierforhold og aksjonæravtaler og jeg tror nok regnskapsførere føler at man går over i en sånn detektivrolle og skal undersøke mer enn det som fremlegges: det er jo veldig ubehagelig å spørre en kunde som du har tillit til og som kanskje har kjent i mange år og hvor lang tid, «er disse leieforholdene reelle?»

5. Er det noen av foretakenes tjenester som gjør at de blir mer utsatt for hvitvasking/terrorfinansiering i forhold til andre rapporteringspliktige?

Det vet jeg ikke og det tror jeg ikke nei, men der må jeg si pass rett og slett for jeg klarer ikke helt å se for meg hva det skal være.

Etterlevelse av hvitvaskingsregelverket

Risikovurdering

6. Undersøkelsen vår viser at over halvparten av respondentene synes det er omfattende å gjøre en virksomhetsinnrettet risikovurdering. Hva tror du er årsaken til dette?

Dette er til dels min subjektive mening, men også til dels de jeg har vært i kontakt med: loven har et ganske uheldig navn i utgangspunktet og hvitvaskingsloven - da tenker man jo liksom på narkotikaforbrytelse eller noe annet kriminelt som man vasker inn i en lovlig legitim virksomhet. Og fra tidligere var det også veldig mye diskusjoner rundt dette med primærforbrytelse kontra sekundærforbrytelse, og mange ble veldig usikker hva det gjelder på regelverket. Og så er det det faktum at man snakker om terrorvirksomhet hele tiden og det er så fremmed for folk. Jeg tror det gjør at terskelen for å ta dette på alvor nå blir litt redusert. Det er for sent å gjøre noe med nå, men jeg tror loven burde hatt et annet navn og at terrorvirksomhet burde vært løftet ut av loven og inn i noen andre regler, for det er ikke dette som handler om

primært for regnskaps- og revisjonsbransjen, her handler det jo om skatt- og avgiftsundragelse.

7. Undersøkelsen vår viser at mange finner det krevende å risikoklassifisere sine kunder. Hva tror du er årsaken til dette?

Veldig mange kjenner jo kundene sine er veldig godt, og da bruke disse hjelpeskjemaene som er veldig detaljerte og spesifikke gjør at mange har veldig lett for en sånn «jeg krysser midt på alt sammen jeg, jeg kjenner ikke til dette, jeg vet ikke noe sånn i utgangspunktet». Da vil på mange måter disse skjemaene egentlig virke litt mot sin hensikt fordi det blir så altomfattende, så da gjør man ikke den jobben man egentlig er pålagt å gjøre. Selvfølgelig er det noen kontrollhandlinger man er nødt til å gjøre for å få kjenn-din kunde-prinsippet for kjennskap til kunden, men det gjør man jo også på andre måter, f.eks. når man igangsetter regnskapsutdraget.

8. Har du noen konkrete eksempler på hvorfor risikovurderingene på foretaks- og kundenivå kan være krevende?

Dette har blitt nevnt tidligere.

Interne rutiner

9. Undersøkelsen vår viser at mange av respondentene har godt kjennskap til foretakets interne rutiner, men synes likevel det er krevende å følge de. Hva tror du er årsaken til dette?

Jeg nok at det først og fremst er fordi at man sitter isolert og jobber med sine kunder, også gjør man så godt man kan og får produsert regnskapene, avstemt og skatterapportering osv. Kanskje det ikke er så lett å ta kontakt med hvitvaskings ansvarlig og si ifra om at her må vi gjøre noe mer.

Undersøkelsesplikten

10. Undersøkelsen vår viser at mange synes det er krevende å vite når de skal sette i gang undersøkelser for mistenkelige forhold. Hva tror du er årsaken til dette?

Da er vi inne på dette med kundeforholdet og tilliten. Jeg ønsker ikke å kritisere regnskapsbransjen, men det ligger nok også litt i ryggmargen til en regnskapsfører at man på mange måter er en mottaker, og man har tradisjonelt hatt fokus på om bilaget har de opplysningene den skal ha osv. Jeg tror nok at veldig mange jobber med de detaljene og klarer ikke å løfte seg til å få det helikopter blikket som må til for å se om det er noe som er uregelmessigheter i virksomheten. Jeg tror det er en utfordring for regnskapsførere generelt sett

Rapporteringsplikten

11. Revisjon: Økokrims statistikk for mistenkelige transaksjoner (MT) over de siste fem årene, viser en svak nedgang i antall innrapporterte MT-meldinger.

Hva tror du er årsaken til at revisorer ikke har en økning i antall innrapporteringer?

Jeg tror at det har blitt allment kjent at regnskapsførere og revisor er blitt rapporteringspliktig så jeg tror også da at næringsdrivende har blitt en del mer bevisst. Når man har sendt inn en MT-melding så får man ikke vite hva som skjer i etterkant, og det kan hende at denne meldingen var den siste viktige brikken, men det kan også hende at meldingen ikke blir fulgt opp grunnet prioriteringer osv. Og da er det kanskje noen som ikke ser helt hensikten og opplever det som en ny terskel for å rapportere

12. Regnskap: Økokrims statistikk for mistenkelige transaksjoner (MT) over de siste fem årene, viser en betydelig utvikling av antall innrapporterte MT-meldinger. Hva tror du er årsaken dette?

Jeg tror det handler om at revisorer har vært flinkere til å ta innover seg regelverket enn regnskapsførere i førsteomgang og at regnskapsbransjen har kommet litt etter. Jeg tror regnskapsførere har skjerpet seg rett og slett

Finanstilsynet

13. I tematilsynsrapporten fra Finanstilsynet som ble publisert 21.12.2021, kritiserte Finanstilsynet flere av foretakene for å ha mangelfull etterlevelse av hvitvaskingsregelverket, men de utdyper ikke hva de legger i ordet «mangelfull». Hvordan tolker dere Finanstilsynets tilbakemeldinger på dette?

Jeg mener at Finanstilsynet har en betydelig jobb å gjøre for å sammenstille de opplysningene de henter inn, og kommunisere det på en god måte utad, sånn at man skjønner hvor listen ligger. Den virksomhetsinnrettede risikovurderingen skal jo tilpasses størrelsen på virksomheten, så kanskje man burde lage veiledninger som delte opp til små, mellomstore og store bedrifter istedenfor å ha alt i én, for da blir det vanskelig å skjønne «okei, hvor ligger lista for meg?»

14. Finner du som advokat det krevende å forstå Finanstilsynets veiledninger (rundskriv 8/2019, 14/2019 og 15/2019)? Hvis ja, hva er det som er krevende å forstå?

Slik jeg ser det, så er det for mange veiledere. Jeg ser derfor mange veiledere med ulike forhold som er omtalt forskjellige steder. De kunne vært mye mer konkrete. Det mange små virksomheter og de skal sette seg ned og bruke tid på å lese disse rundskrivene og forstå det, og omsetter det i egen virksomhet, det er det er ganske ressurskrevende. Det er annerledes for de 10 store liksom, som kanskje har tre til fire personer som jobber med dette og avtaleverk, da har man dikterte ressurser som bare har det som ansvar som da jobber for å få dette på plass.

15. Hvordan kan Finanstilsynet tydeliggjøre de kravene i hvitvaskingsregelverket som flest foretak synes er krevende å etterleve?

Det kunne vært bedre dialog mellom Finanstilsynet og de som lager hjelpemidler, herunder bransjeorganisasjonene, for å sikre at man får med det som er viktig og hva som faktisk må bli gjort.

Annet

16. Hva er deres beste tips til hvordan foretakene kan forbedre etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket?

Det ble nevnt på tidligere spørsmål

17. Er det noe annet vi bør ta med i betraktning for vår masteroppgave?

Ingen kommentar

9.16 – Appendix 16: Preliminary Thesis Report I

Introduction

Accountants and accounting firms play an important role in protecting the financial and economic system, as they can prevent and detect money laundering and terrorist financing through the services they provide (Finanstilsynet, 2020b). The purpose of money laundering is to conceal the illicit origin of the proceeds of criminal activities by integrating the black money into the legal economy without suspicion (Finanstilsynet, 2021a). Terrorist financing is complicity to an act of terrorism or complicity to the maintenance of a terrorist organization (Finanstilsynet, 2021a).

The Anti-Money Laundering Act (hvitvaskingsloven) entered into force in 2018 (The Anti-Money Laundering Act, 2018). It is based on the EU's Fourth Money Laundering Directive and is intended to prevent and detect money laundering and terrorist financing. The law imposes several requirements on enterprises, including all enterprises must (i) conduct risk assessment, (ii) implement detailed routines and procedures for managing customer controls, (iii) conduct money laundering controls on all customers, (iv) implement effective routines to check the company's compliance with the regulations, etc. (Nordmo et al., 2021). In case of suspicion of money laundering and terrorist financing, enterprises are obliged to report the suspicion to the Norwegian National Authority for Investigation and Prosecution of Economic and Environmental Crime (Økokrim). Failure to comply with the regulations can lead to relatively large violation penalties, in addition to individuals being fined or imprisoned for up to 1 year (Nordmo et al., 2021).

Recently, several accounting and auditing firms have been criticized for violation of *hvitvaskingsloven*. The Financial Supervisory Authority of Norway (Finanstilsynet) has been conducting several inspections and has decided to impose violation penalties for noncompliance of the Act (Nilssen, 2021). According to Finanstilsynet's annual report 2020, supervisory controls show that compliance with regulations of money laundering is still deficient in many cases. Finanstilsynet has referred to lack of understanding of risk and capacity to manage it, as well as poor routines for anti-money laundering (AML) work. For our thesis, we want to investigate why accounting and auditing firms are struggling to meet the requirements of

hvitvaskingsloven. Is it due to lack of proper processes, routines, and risk assessment in regulated enterprises, or is it due to Finanstilsynet's insufficient guidance?

As future accountants, hvitvaskingsloven is relevant for us. We could potentially face a situation where we meet the challenge to comply with this Act. Thus, it is in our interest to investigate the challenges related to hvitvaskingsloven. We wanted to choose a problem area in which we have interest and with which we will achieve to produce our best work. Money Laundering is a topic which excites our imagination and in which we will develop a genuine interest (Saunders et al., 2019, pp. 30-31). In the long run, a career in this field is something we would like to pursue. It is therefore sensible to start to develop some expertise in Money Laundering through our thesis.

Relevant References

Topic specific reports written by academics and organizations would be useful for our research. This could for instance be inspection reports published by Finanstilsynet. After conducting inspection of accountants and accounting firms, the preliminary inspection report and the conclusion are sent along with a report describing the findings from the inspection. The accountant is given the opportunity to comment on Finanstilsynet's assessment. After considering the accountant's response, Finanstilsynet prepares a final inspection report (Finanstilsynet, 2020a). These reports are considered as reliable and of high quality. They are public and normally published on Finanstilsynet's websites, which is beneficial for us in order to obtain information related to our research (Finanstilsynet, 2021b).

Finanstilsynet's circular 15/2019 is intended to be a guideline to understand the duties accounting firms and those who work for them have according to hvitvaskingsloven (Finanstilsynet, 2020b). It also includes a review of best accounting practice. The circular does not provide a complete overview of all requirements in hvitvaskingsloven and is therefore referred to circular 8/2019 for a more detailed description of how certain provisions have to be interpreted (Finanstilsynet, 2019). Hvitvaskingsloven Lovkommentar (Rui et al., 2021) could also be a relevant reference for our research, as it can be helpful to gain a holistic understanding of the

Act. This contains thorough comments on the provisions of the Act, as well as an introduction to the phenomenon of money laundering and terrorist financing.

Newspapers, such as Finansavisen, E24, Dagens Næringsliv, etc. could also be a good source of topical events. However, we need to beware of possible bias in reporting and coverage (Saunders et al., 2019, p. 86). Recently, Finansavisen published an article regarding accounting firms violating hvitvaskingsloven (Nilssen, 2021). This could for instance be a relevant reference for our study, as it covers a topical event related to our research topic.

Research Method and Data Collection

We believe that a sequential multi-phased method would be appropriate for our thesis (Saunders et al., 2019, p. 182). This consists of three phases with both qualitative and quantitative approaches. In the first phase, we will conduct semi-structured interviews. Participants we want for the interviews are AML compliance officers in accounting and auditing firms (to obtain information regarding routines, processes, controls, risk assessment), Accounting Norway (Regnskap Norge), The Norwegian Institute of Public Accountants (Den norske Revisorforening), Økokrim, Finanstilsynet, etc. Data collected from these interviews will be used for further analysis.

In the next phase, we will need hybrid data where information is collected through both interviews and the internet (Saunders et al., 2019, p. 234). We will analyze the findings from the interviews to develop a quantitative data collection, as well as testing theory through hypotheses. Secondary data from Statistics Norway (SSB), Økokrim, Finanstilsynet, etc. would also be useful. The collected data could for instance be analyzed using the data program R or STATA.

In the final phase, we will conduct interviews to clarify any mismatches that might occur and ask potential follow-up questions. These interviews will be useful to make sense of the data collected earlier.

Progress Plan

Right after the submission of our thesis proposal, we will conduct a preliminary research on the chosen topic by reviewing research articles, reports (e.g., annual reports and inspection reports from Finanstilsynet), Finanstilsynet's circulars, newspapers, and other relevant sources of information critically. We will develop a research question and plan how to retrieve information and collect data for our thesis. We need to contact potential sources (e.g., accounting and auditing firms, Økokrim, Finanstilsynet, Regnskap Norge, Den norske Revisorforening etc.) to verify whether they are willing to contribute or not. From September to December, we will reach out to sources that have agreed to contribute, conduct the interviews, and collect sufficient data.

From January 2022, we will start writing our thesis. We will analyze and interpret the collected data both qualitatively and quantitatively and present our findings. We believe it is important to have a constant dialogue with our supervisor to ensure that we are within the right terms. By the middle of May, we aim to finish the first draft of the thesis, which gives us appropriate time to make any adjustments based on feedback from our supervisor. The goal is to finish the final thesis in June and submit it within the deadline.

References

Finanstilsynet. (2019). *Veileder til hvitvaskingsloven*. Finanstilsynet.

<https://www.finanstilsynet.no/contentassets/c3262e6c85fc47c7ad77c7ee10282b72/veileder-til-hvitvaskingsloven.pdf>

Finanstilsynet. (2020a). *Ulike tilsynsmetoder regnskapsførere og regnskapsførerselskaper*. Finanstilsynet. <https://www.finanstilsynet.no/tilsyn/arkiv-fellessider-tilsyn/ulike-tilsynsmetoder-regnskapsforere-og-regnskapsforerselskaper/>

Finanstilsynet. (2020b). *Veiledning om regnskapsføreres og regnskapsførerselskapers etterlevelse av hvitvaskingsregelverket* Finanstilsynet.

<https://www.finanstilsynet.no/contentassets/e462136cc9704d8180e049706>

[ffef538/veiledning-om-regnskapsforeres-og-regnskapsforerselskapers-etterlevelse-av-hvitvaskingsregelverket.pdf](#)

Finanstilsynet. (2021a). *Hvitvasking og terrorfinansiering*.

<https://www.finanstilsynet.no/tema/hvitvasking-og-terrorfinansiering/>

Finanstilsynet. (2021b). *News archive*. Finanstilsynet.

<https://www.finanstilsynet.no/en/news-archive/?l=en>

Nilssen, S. S. (2021). *Advokatfirma går i strupen på Finanstilsynet*. Finansavisen.

<https://finansavisen.no/nyheter/jus/2021/06/06/7683661/advokatfirma-gar-i-strupen-pa-finanstilsynet>

Nordmo, S., Andenæs, O., Angell, K., & Tveiten, S. (2021). *Nye endringer i hvitvaskingsregelverket – er du forberedt?* Wikborg Rein.

<https://www.wr.no/aktuelt/nye-endringer-i-hvitvaskingsregelverket--er-du-forberedt/>

Rui, J. P., Ringen, G. H., & Rørholt, K. F. (2021). *Hvitvaskingsloven: lov 1. juni 2018 nr.23 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering: lovkommentar* (1 ed.).

Universitetsforlaget.

Saunders, M. N. K., Lewis, P., & Thornhill, A. (2019). *Research Methods for Business students* (8 ed.). Pearson. <https://ebookcentral.proquest.com>

The Anti-Money Laundering Act. (2018). *Act relating to Measures to Combat Money Laundering and Terrorist Financing (the Anti-Money Laundering Act)* (LOV-2018-06-01-23). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NLE/lov/2018-06-01-23>

1. Introduction

According to a report from Basel Institute on Governance (2021), Norway has a generally lower risk of being exposed to money laundering and terrorist financing than the global average. These crimes are committed through nonviolence and breach of trust, and the motivation for the actions is *“to obtain or avoid losing money, property, or services or to secure a personal or business advantage”* (FBI, 2021; Hayes, 2021). For money laundering, this refers to conceal the illicit origin of the proceeds of criminal activities by integrating the black money into the legal economy without suspicion (Finanstilsynet, 2022a). Terrorist financing is complicity to an act of terrorism or complicity to the maintenance of a terrorist organization (Finanstilsynet, 2022a).

Even though Norway has a low risk of being exposed to money laundering and terrorist financing, the country has been criticized for not having adequate measures to prevent and detect these crimes (Nilsen, 2021). In 2018, an upgraded version of The Anti-Money Laundering Act (Hvitvaskingsloven) entered into force. The Act aims to protect the financial and economic system by preventing and detecting the attempted use of obliged entities for purposes of money laundering and terrorist financing (Lovdata, 2021). Therefore, Hvitvaskingsloven applies to all legal entities as well as the individuals in the exercise of their professional activities.

Auditing and accounting firms are obliged to comply with the Act. These firms are categorized with “medium low” risk of being exposed to money laundering and terrorist financing, whilst real estates and banks are categorized as “medium high” and “high” (Finanstilsynet, 2019a). As auditors and accountants can be used for purposes of money laundering and terrorist financing, there are several requirements they must conduct. The entities must (i) conduct risk assessment, (ii) implement detailed routines and procedures for managing customer controls, (iii) conduct money laundering controls on all customers, (iv) implement effective routines to check the company's compliance with the regulations, etc. (Nordmo et al., 2021). The firms are obliged to report any suspicion of money laundering or terrorist financing to the

Norwegian National Authority for Investigation and Prosecution of Economic and Environmental Crime (Økokrim). A failure of compliance can lead to the company and/or individuals receiving large violation penalties, such as fines and loss of authority (Nordmo et al., 2021). The Financial Supervisory Authority of Norway (Finanstilsynet) is the institution that decides to impose the violation penalties for noncompliance of the Act (Nilssen, 2021). Finanstilsynet conducts inspections of how the legal entities operate in the financial markets, as well as assessing whether the companies have acceptable risk levels. The institution also provides several guidelines to all legal entities on how to comply with the Act.

There are several recent incidents for both auditing and accounting firms where Finanstilsynet has criticized the companies for noncompliance of the Act. In December 2021, Finanstilsynet published a report where they supervised 22 auditing and accounting firms (Finanstilsynet, 2021). None of these firms had conducted a complete risk assessment, and several companies had inadequate routines regarding customer controls and in-house training. As a result, 19 out of 22 were imposed with violation penalties of 100 000 NOK to 400 000 NOK. Finanstilsynet refers to lack of understanding of risk and capacity to manage it, as well as ineffective anti-money laundering routines. From this, we can ponder if the noncompliance of the Act is due to poor and inadequate internal measures and controls by the firms. On the other hand, as this report demonstrates that all firms tend to fail on the same conditions, we can also ponder if the noncompliance is due to insufficient guidance from Finanstilsynet. We find this problem area interesting, and we aim to further investigate the challenges of auditors' and accountants' compliance with the Act.

2. Literature review

As money laundering and terrorist financing are two of our main topics in our master thesis, it is crucial to conduct a thorough research on their definitions, objectives, and purposes. It is also important to investigate how auditing and accounting firms can be used for purposes of money laundering and terrorist financing. We find various descriptions about these crimes in academic books, laws, guidelines, reports,

governmental websites, such as “Hvitvasking.no”, Økokrim, and Financial Action Task Force.

Moreover, to obtain a thorough understanding of the auditors’ and accountants’ compliance with the Act, we must frequently read three of Finanstilsynet’s guidelines. The circular 8/2019 provides an overall and detailed description of how certain provisions in the Act must be interpreted, the circular 15/2019 intends to emphasize the accounting firms’ duties, and lastly the circular 14/2019 provides guidelines for auditing firms (Finanstilsynet, 2019b, 2020a, 2020b). Another relevant reference is Hvitvaskingsloven Lovkommentar which provides comprehensive comments on the provisions of the Act, as well as an introduction to the phenomenon of money laundering and terrorist financing (Rui et al., 2021).

In addition to Finanstilsynet’s guidelines, the institution has written several inspection reports of auditing and accounting firms (Finanstilsynet, 2022b, 2022c). We find reports from 2018 to 2021 which can be helpful when we investigate the firms’ compliance with the Act. Reading these reports can help us find potential patterns of the causes for noncompliance. In particular, there is one recently published report which demonstrates that several firms tend to fail on the same provisions (Finanstilsynet, 2021). We mentioned some of these conditions initially, and we aim to use these as our foundation for further research.

With regard to prior research, there are several studies that investigate financial crime, compliance with the Act, auditor’s role in preventing money laundering and terrorist financing, etc. In 2013, Staven and Larsen wrote a research paper about auditing firms and their perception and obligation to the Act (Staven & Larsen, 2013). They found that the interpretation of Hvitvaskingsloven was demanding and ambiguous, which led to auditors struggling to fulfill the obliged provisions. They also discovered that auditors preferred a more comprehensive guideline from the government regarding the compliance. Even though Finanstilsynet has provided several recommendations over the last years, auditors are still criticized for noncompliance of the Act.

Hussaini & Djuvsland (2021) also wrote a research paper about auditing firms and their obliged requirements of the Act. The study highlights the expectations of auditor's role in preventing money laundering and terrorist financing. Hussaini and Djuvsland found contradictions between Finanstilsynet's and Økokrim's perceptions, and the auditors'. This statement can be underpinned by Staven's and Larsen's findings. However, it is important to state that Hussaini's and Djuvsland's research paper could not with certainty draw a generalizable conclusion due to a low sample of respondents.

From this, we can interpret that the auditors' compliance with the Act has been relevant for several years and is still an important topic. As we aim to investigate this further, our result can support prior findings as well as providing new findings. Throughout our literature review, we did not find any previous research regarding accounting firms and their role in preventing money laundering and terrorist financing. As these firms have also been criticized from Finanstilsynet of noncompliance with the Act, we are interested in conducting research about this topic. We have therefore derived the following research question:

What are the reasons for auditing and accounting firms struggling to comply with The Anti-Money Laundering Act?

3. Methodology

Research design

The research design is based on mixed methods, which integrates the use of both quantitative and qualitative data collection. In particular, we will combine double-phase, sequential explanatory research design with qualitative research design. This refers to when both quantitative and qualitative methods are collected and analyzed; quantitative followed by qualitative, with qualitative being used in a supporting role (Saunders et al., 2019, p. 182). Using this method will provide a rich and comprehensive response to the research question.

For the quantitative method, we will be using a survey strategy to collect standardized data through an online questionnaire. Questionnaire would be a suitable data

collection method for our thesis, as it is simple in regards to administration, offers consistent data and hence reducing variability in results (Malhotra et al., 2017). The questionnaire is intended for auditors and accountants. For the qualitative method, we are using in-depth interviews with follow-up questions, which will be useful to make sense of the data collected through questionnaires and obtain detailed results. The in-depth interviews are intended for auditors and accountants, as well as Økokrim and Finanstilsynet to obtain various perspectives.

Questionnaire

Design of the questionnaire

The primary data for our regression analysis will be collected through a structured self-completion questionnaire, using questions with fixed-response alternatives. (Malhotra et al., 2017). This method allows us to gather information from many participants. The questions will be easy to compare and not time consuming to answer for the participant (Saunders et al., 2019, p. 66). The collected data will be analyzed statistically by plotting the data directly into an analytical tool. This will give us fast results and the data will be simple to study. We have decided to use the tool STATA because we have extensive experience with it, such as analyzing data through a regression analysis.

The respondents will be assured anonymity, data confidentiality and that only aggregated data would be reported. This is particularly important when participants are asked about their subjective opinion and must answer as honestly as possible.

Sampling strategy and sample size

The target population is uncertain, and our research is therefore based on a sample size of 30 in regards to the sample size (Saunders et al., 2019, p. 67). As we are working with a 95% confidence interval, we will need to obtain a minimum of 32 respondents to reach the minimum sample size of 30 (Saunders et al., 2019, p. 67).

Distribution of the questionnaire

The questionnaire will be designed and distributed using the Qualtrics online software, which is recommended by BI. The trade unions Regnskap Norge and

Økonomiforbundet are willing to help us collect data, by distributing the link to the questionnaire with their members through e-mail and platforms such as Facebook. We will make the questionnaire available for at least one month before we start analyzing the data. The questionnaire will be designed in Norwegian to ensure that the participants understand all questions.

Before launching the questionnaire, we will conduct a pilot test among 10 participants. This is to ensure that the questionnaire works properly and that the questions are understandable (Saunders et al., 2019, p. 67). This will help us find and correct any mistakes in the questionnaire, as well as estimating the completion time.

Interviews

In addition to the questionnaire, we will also be collecting data through interviews. We aim to conduct in-depth interviews with at least 10 auditors and accountants, as well as Økokrim and Finanstilsynet. The questions for these interviews will be formed based on the results from the questionnaire. The aim of this is to make sense of the data collected through questionnaire, as well as obtaining a comprehensive response to the research question. Before conducting the interviews, we will ensure necessary permits and proper handling of the data that we are collecting.

Research ethics

To ensure that the data collection will be conducted ethically, the participants will need to make an informed decision about the participation (Saunders et al., 2019, p. 67). Before conducting the questionnaire and interviews, an introduction with participant information about the research will be provided. The information will include the nature of the research, assurances about the participation, such as anonymity, rights of the respondents, and how the data will be analyzed, reported, and saved (Saunders et al., 2019, p. 67).

4. Progress Plan

Up until today, we have conducted preliminary research on our topic by reviewing research articles, reports (e.g., annual reports and inspection reports from Finanstilsynet). We have also held meetings with people in the industry to obtain a

holistic view of our defined problem area. This was helpful to retrieve information and collect data for our thesis. We spent time on formulating the right questions for the questionnaire and have received guidance from our supervisor. Moreover, we have made an agreement with Regnskap Norge and Økonomiforbundet to distribute the link to the questionnaire. We are currently finalizing the questionnaire and will soon conduct a pilot test to ensure any problems with the questionnaire.

At the end of January, we will begin to write the theory part for our thesis, while waiting for the result of the questionnaire. Eventually, we will be contacting Økokrim and Finanstilsynet and start collecting data by conducting interviews.

We are aiming to collect sufficient data within the end of February. In the beginning of March, we will start analyzing and interpreting the collected data and present our findings in the thesis. We will have a continuous dialogue with our supervisor to ensure that we are within the right terms. By the middle of May, we aim to finish the first draft of the thesis, which hopefully will give us appropriate time to make any adjustments based on feedback from our supervisor. Our goal is to finish the final thesis in June and submit it within the deadline.

5. Bibliography

Basel Institute on Governance. (2021). *Basel AML Index 2021: 10th Public Edition, Ranking money laundering and terrorist financing risks around the world.*

https://baselgovernance.org/sites/default/files/2021-09/Basel_AML_Index_2021_10th%20Edition.pdf

FBI. (2021). *White-Collar Crime* FBI. <https://www.fbi.gov/investigate/white-collar-crime>

Finanstilsynet. (2019a). *Risikovurdering - hvitvasking og terrorfinansiering*
Finanstilsynet.

<https://www.finanstilsynet.no/contentassets/07ce44e811ac4f6ba0f75812b849cc50/risikovurdering---hvitvasking-og-terrorfinansiering---juli-2019.pdf>

Finanstilsynet. (2019b). *Rundskriv 8/2019, Veileder til hvitvaskingsloven.*

Finanstilsynet.

<https://www.finanstilsynet.no/contentassets/c3262e6c85fc47c7ad77c7ee10282b72/veileder-til-hvitvaskingsloven.pdf>

Finanstilsynet. (2020a). *Rundskriv 14/2019, Veiledning om revisorers og revisjonsselskapers etterlevelse av hvitvaskingsregelverket.* Finanstilsynet.

<https://www.finanstilsynet.no/contentassets/ecc500e44fc7412f9c93bef8da84c9a3/veiledning-om-revisorers-og-revisjonsselskapers-etterlevelse-av-hvitvaskingsregelverket.pdf>

Finanstilsynet. (2020b). *Rundskriv 15/2019, Veiledning om regnskapsføreres og regnskapsførerselskapers etterlevelse av hvitvaskingsregelverket* Finanstilsynet.

<https://www.finanstilsynet.no/contentassets/e462136cc9704d8180e049706ffef538/veiledning-om-regnskapsforeres-og-regnskapsforerselskapers-etterlevelse-av-hvitvaskingsregelverket.pdf>

Finanstilsynet. (2021). *Etterlevelse av pliktene i hvitvaskingsloven.* Finanstilsynet.

<https://www.finanstilsynet.no/contentassets/ee3e1da2d39c487d97d479ffa5df239b/etterlevelse-av-pliktene-i-hvitvaskingsloven.pdf>

Finanstilsynet. (2022a). *Hvitvasking og terrorfinansiering.* Finanstilsynet.

<https://www.finanstilsynet.no/tema/hvitvasking-og-terrorfinansiering/>

Finanstilsynet. (2022b). *Tilsynsrapporter regnskapsfører.* Finanstilsynet.

<https://www.finanstilsynet.no/tilsyn/regnskapsforer/tilsynsrapporter-regnskapsforer/>

Finanstilsynet. (2022c). *Tilsynsrapporter revisor.* Finanstilsynet.

<https://www.finanstilsynet.no/tilsyn/revisor/tilsynsrapporter-revisor/>

Hayes, A. (2021). *White-Collar Crime.* Investopedia

<https://www.investopedia.com/terms/w/white-collar-crime.asp>

Hussaini, S., & Djuvsland, T. K. M. (2021). *Revisors rolle i kampen mot hvitvasking og terrorfinansiering.* OsloMet. <https://oda.oslomet.no/oda->

xmlui/bitstream/handle/11250/2823468/Djuvsland_TrymKristian-Hussaini_SaidDaud.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Lovdata. (2021). *The Anti-Money Laundering Act*. Lovdata.
<https://lovdata.no/dokument/NLE/lov/2018-06-01-23>

Malhotra, N. K., Nunan, D., & Birks, D. F. (2017). *Marketing Research: An Applied Approach* (5 ed.). Harlow u.a: Pearson.

Nilsen, B. R. (2021). *Slik blir svarte penger hvite*. Finansforbundet.
<https://www.finansforbundet.no/folk-og-fag/felles-ansvar/slik-bli-svarte-penger-hvite/>

Nilssen, S. S. (2021). *Advokatfirma går i strupen på Finanstilsynet*. Finansavisen.
<https://finansavisen.no/nyheter/jus/2021/06/06/7683661/advokatfirma-gar-i-strupen-pa-finanstilsynet>

Nordmo, S., Andenæs, O., Angell, K., & Tveiten, S. (2021). *Nye endringer i hvitvaskingsregelverket – er du forberedt?* Wikborg Rein.
<https://www.wr.no/aktuelt/nye-endringer-i-hvitvaskingsregelverket--er-du-forberedt/>

Rui, J. P., Ringen, G. H., Rørholt, K. F., & Norge. (2021). *Hvitvaskingsloven : lov 1. juni 2018 nr.23 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering : lovkommentar*. Universitetsforlaget.

Saunders, M., Lewis, P., & Thornhill, A. (2019). *Research methods for business students: 8. ed*. Harlow u.a: Pearson.

Staven, I., & Larsen, K. M. (2013). *Revisors rapporteringsplikt etter hvitvaskingsloven*. Handelshøyskolen BI. <https://biopen.bi.no/bi-xmlui/handle/11250/95058>